

Novo mesto
vam želi vesele praznike
in srečno novo leto 1996

DOLENJSKI LIST

Št. 52 (2420), leto XLVI • Novo mesto, četrtek, 28. decembra 1995 • Cena: 170 tolarjev

DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST

Ford **DAEWOO**
popust do 9%
kredit z 8,3% do 3 leta
Prodaja rez. delov in servis
AVTO-HIT, d.o.o.
tel./fax 068/26-077, 341-300
Srečno in uspešno 1996

Izgnanci pozdravili sprejem zakona

Zbor na Bučki - Zahvale

BUČKA - V nedeljo, 24. decembra, so se tu sestali na letnem sestanku izgnanci Bučke in okoliških vasi. Na sestanku, ki ga je vodil predsednik KO DIS Bučka Vinko Tomažin, so kot glavno temo obravnavali zakon o žrtvah vojnega nasilja in informacijsko, kako zdaj uveljavljati pravice, določene v tem zakonu. Udeležencem sestanka, bilo jih je okrog 100, so dali tiskane oblike za zahtevek za priznanje statusa žrtve vojnega nasilja, ki ga bo vsak zainteresirani upravičenec oddal na upravni enoti, v katero spada kraj njegovega stalnega bivališča.

Rojakinja prof. Ivica Žnidaršič je udeležence seznanila tudi s predlogom zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine za fizično in psihično trpljenje v izgnanstvu in odškodnine za umrle starše oziroma zakonce v izgnanstvu.

Navzoči so zelo pohvalili delo KO DIS Bučka, še posebej predsednika Vinka Tomažina in tajnice Silve Marjetič, ter velika prizadevanja Društva izgnancev Slovenije. Ob tem so poudarili, da je za Slovenske izgnance iz let 1941 do 1945 in za uveljavljanje njihovih pravic veliko storila prof. Ivica Žnidaršič. Izrazili so tudi pohvalo postancem državnega zbora in nekaterim strankam, ki so se dejavno zavzele za sprejem zakona o žrtvah vojnega nasilja.

Letos brez častnega občana

Trdinova nagrada dr. Mihi Japlju, nagrada mestne občine Pavli Avbar, plaketa Novega mesta pa športnikoma Igorju Primcu in Bogdanu Ravbarju

NOVO MESTO - Na slavnostni seji sveta mestne občine Novo mesto 22. decembra so podelili letošnja priznanja in nagrade novomeške občine. Za imenova-

nje častnega občana so prispeli štirje predlogi, vendar letos častnega občana niso imenovali.

Trdinovo nagrado je prejel prof. dr. Miha Japelj. Dr. Japelj je od 1962 zaposlen v tovarni zdravil Krka na vodilnih delovnih mestih, sedaj je pomočnik generalnega direktorja za razvoj in za področje industrijske lastnine. S področja kemijskih znanosti je doktoriral leta 1969, 1973 je bil izvoljen za docenta, 1984 pa za rednega profesorja organske kemijske tehnologije. Vrsto let je predsednik sveta sklada Krkinih nagrad. Je avtor oz. soavtor 63 domačih in mednarodnih znanstvenih in strokovnih člankov in 134 prispevkov

• Na slavnostni seji občinskega sveta mestne občine Novo mesto je župan Franci Koncilija leto 1996 razglasil za jubilejno leto. V tem letu bodo proslavili 700-letnico šmihelske župnije, 600-letnico cerkve v Soteski, 250-letnico novomeške gimnazije in več drugih jubilejev.

in referatov na znanstvenih in strokovnih kongresih in simpozijih doma in v tujini. Je avtor ali soavtor 86 patentov oz. patentnih prijav, zaščitnih doma in v svetu.

Nagrado mestne občine Novo mesto je prejela Pavla Avbar, ki je že več kot dve desetletji vztrajna, iskrena in neutrudna prostovoljka Rdečega križa, najprej v KS Grm, nato pa v KS Bršljin. Vsa ta leta je glavna organizatorica srečanj starostnikov in krvodajalcev v krajevnih skupnostih.

Plaketo Novega mesta pa sta prejela vrhunski športnika, atlet Igor Prime in kolesar Bogdan Ravbar.

A. B.

Skoraj milijon mark za pokopališče

Visoka cena za zemljišče v Srebrničah, kjer bo novo novomeško pokopališče

NOVO MESTO - Dolgotrajna in mučna zadeva z lokacijo za potrebno novo novomeško pokopališče je končno urejena. Zelo drago sicer, a vendar.

Na zadnji seji občinskega sveta so po burni razpravi le sprejeli županov predlog, in tako bo občina od upokojenega fotoreporterja Delavske enotnosti Andreja Agniča iz Ljubljane kupila nekaj manj kot 11 ha zemljišča v Srebrničah. Zanj pa bo iz sredstev samoprispevka plačala kar dobrih 850.000 nemških mark.

Z novim pokopališčem se je

prvič zapletlo, ko so že izbrano in potrjeno lokacijo na Marofu morali opustiti zaradi varovanja kmetijskih zemljišč. Potem so prišli do nove lokacije v Srebrničah in za novo pokopališče je bil že izbran ureditveni projekt, pa se je zapletlo, ko je denacionalizacijski upravičenec dobil to zemljišče vrnjeno in je vsa stvar obstala. Na prodajo Agnič nikakor ni pristal,

čeprav mu je bila občina pred časom pripravljena plačati pol milijona mark, kar je glede na realno vrednost zemljišča daleč precejeno.

Ker niso prišli skupaj, je občina sprožila razlastitveni postopek. Med tem postopkom so sklenili

• Cena za odkup zemljišča za pokopališče v Srebrničah je enaka ceni stavbnega zemljišča v novomeški občini po sklepu o določitvi povprečne gradbene cene za kvadratni meter stanovanjske površine, povprečnih stroškov komunalnega urejanja zemljišč in vrednosti stavbnega zemljišča za leto 1995.

poravnavo. Cena zanjo pa je, kot rečeno, 850.000 mark. Pa še les, ki ga bo treba posekati, ostane dose-danju lastniku zemljišča. A. B.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtek prijatelj

BLAGOSLOV KONJ S ŠENTJERNEJSKEGA POLJA - V torek dopoldne je bila v Šentjerneju tradicionalna turistično-etnološka prireditev Stefana ali blagoslov konj. V dolgi koloni konjenikov, ki so jezdili v spremstvu godbe na pihala iz Šentjerneja in narodnih noš iz Gorenjske, je bilo več kot sto konjenikov, ki jih je vodil praporščak Franc Francič. Najprej se je sprevod ustavil v Dolenji Stari vasi, potem pa je nadaljeval pot do cerkve sv. Stefana, kjer je bil blagoslov konj. (Foto: S. Dokl)

TRDINOVA NAGRADA PROF. JAPLJU - Za izjemne dosežke na področju znanosti, vzgoje in izobraževanja je letošnja Trdinova nagrada prejel univ. prof. dr. Miha Japelj iz novomeške Krke.

ČESTITKA DR. MIHI JAPLJU

Spoštovani g. Japelj, z veseljem smo sprejeli novico o zaslužen Trdinovi nagradi, ki so vam jo včeraj podelili. Dovolite, da se pridružimo številnim čestitkam, ki prihajajo na Vaš naslov. Radi bi tudi povedali, da smo ponosni, ker lahko že vrsto let sodelujemo z Vami. Vaša bogata znanstvena in življenjska pot je lahko vodilo vsem tistim, ki ste jim pomagali na poti do znanja, vaša nesebičnost pa je vzor odličnih medčloveških odnosov ter medsebojnega spoštovanja. S čestitkami želimo samo skromno poudariti priznanje, ki Vam gre.

prof. dr. RADO BOHINC
minister za znanost in tehnologijo
Republike Slovenije

VREME

V drugi polovici tedna bo nestalno vreme z občasnimi sneženjem.

DRUŽINE ZA DRUŽINE

NOVO MESTO - Slovenski krščanski demokrati Mestne občine Novo mesto vas v petek, 29. decembra, ob 17. uri vabijo v športno dvorano Marof na dobrodelno prireditev z naslovom Držine za družine. Nastopili bodo: ansambel Henček, Modra kronika, Kaličopko, Sonce in Zarja ter pesalci bršljinke osnovne šole. Izkupiček prireditve - nastopajoči se odpuvedu je honorarju - bo namenjen nakupu pulznega oksimetra, naprave za spremljanje življenjskih funkcij dojenčkov v porodnišnici. Predprodaja vstopnic je v športni dvorani Marof.

UMRL

LOJZE KRAKAR

SEMIČ - V soboto je umrl znani slovenski pesnik in prevajalec prof. dr. Lojze Krakar, semiški rojak. Slovo od njega bo danes, 28. decembra, ob 15. uri na pokopališču pri sv. Duhu v Semiču.

ROLETARSTVO

20 let

Šentjernejska c. 13
68000 Novo mesto
tel./fax: 368(0)68/23-673, 323-673
mobitel: 0609/622-585

* lamelne zavese * žaluzije * rolete * profili za fasade * kovinski izdelki * sestavni in nadomestni deli za rolete in žaluzije *

Danes v DOLENJSKEM LISTU

stran 3:

• Bučka razočarana nad Škocjanom

stran 6:

• Zdravstvo po krivici na prangerju

stran 8:

• Novotehna poslej skupaj z Merkurjem

stran 11:

• Denacionalizacija po romsko na Ruperčvrhu

stran 14:

• Prva stavka na Dolenjskem

stran 15:

• Intervju s profesorjem Brankom Suhjem

ODPRLI NOVO ŠOLO - V petek, 22. decembra, dopoldan so pri Fari odprli novo osnovno šolo. Njena gradnja je stala okoli 220 milijonov tolarjev, od katerih je 119 milijonov prispevalo ministrstvo za šolstvo, preostalo pa kočevska občina. Nova šola obsega skupno 1770 kvadratnih metrov in so jo gradili v dveh fazah; v prvi fazi so adaptirali obstoječo stavbo, v drugi pa zgradili prizidek s športno dvorano, ki bo po mnenju ravnateljice šole Vere Cimprič središče športnega in kulturnega dogajanja v kraju. Ob otvoritvi je kočevski župan Janko Veber dejal, da je nova šola, ki jo letos obiskuje 51 učencev, krona vseh letošnjih kočevskih naložb. Teja Valenčič, državna sekretarka ministrstva za šolstvo in šport, ki je šolo uradno odprla, pa je še dodatno opozorila na pomen nove šole za kraj in njegov razvoj. (Foto: M. Leskovšek-Svete)

Srečno
1996. leto!

Prazni ali polni prazniki

V teh zadnjih decembrskih dneh, ko si prazniki kar podajajo roko, se ponuja zanimiv premislek: da so se v teh dnevih strmile bistvene sestavine človekovega bivanja in bitja. Najprej je tu tiho-ta in toplina božičnega večera, ki zajema tako človekovo presežno naravnano kot njegovo povezanost v temeljno človeško združbo, družino. Božiču sledi državni praznik - dan samostojnosti, ki zajema posameznikovo povezanost v širšo skupnost, ga navezuje na rodovne korenine in ga opominja na njegovo politično razsežnost. Nazadnje pa pridejo še novoletni prazniki, ki naj bi bili prazniki dobre volje, veselja in optimističnega pogleda v bližnjo prihodnost. Koliko smo se v prazničnih dneh poglobili v njihovo nedvomno globoko sporočilo, je seveda vprašanje, saj se nekako le stežka znebiš vtisa, da je vse skupaj le prazno veseljačenje, nakupovanje daril in površno in počezno srečevanje. Če so praznični dnevi taki, potem so tisto, na kar opominja že sama beseda, če jo tako pogledamo - prazni. In kaj mislite, kakšno je življenje, v katerem so celo tisti dnevi, ki naj bi bili nekaj več kot vsakdanjiki, ki naj bi bili kot sidrišča in svetilniki v morju ostalih dnevov?

MILAN MARKELJ

Ali lahko brez petard?

V Goriči vasi pri Ribnici je v romskem naselju pred dnevi petarda poškodovala fantiča. Potem ko mu je počila v roki, mu je poškodovala dlan in oko, zato so otroka poslali na zdravljenje v Klinični center. V Ljubljani in okolici so v zadnjih dveh letošnjih mesecih odvzeli ljudem več kot dva tisoč petard, 30 ljudi pa so zaradi prenašanja, uporabe ali prodaje petard poslali k sodniku za prekrške. To se je dogajalo v času akcije "Petarde - lepše je brez njih", ki jo letos izvaja slovenska policija. Triterdenska akcija se je začela 17. decembra. Obrodila je sicer nekaj sadov, saj so ljudje prinesli na policijo kar nekaj pokalic, vendar omenjene poškodbe kažejo, da petarde še naprej navdušujejo in žal tudi ogrožajo ljudi. Akcija, s katero naj bi pregnali neprijetno pokanje petard iz ozkih ulic, hišnih vež, avtobusov, izza ovratnikov in z najrazličnejših drugih lokacij, je pri ljudeh sprožila mešane občutke. Medtem ko nekateri mislijo, da je blažev žegen v pregreto praznično ozračje ob koncu leta, so drugi prepričani o uspehu take policijske poteze. V akciji gre za to, da policija izroči občanu darilo v zameno za prinesene petarde, darilo pa naj bi po mnenju optimistov zaleгло več kot najstrožja prepoved pokanja. Kaj mislite vi o petardah, smo vpraševali v današnji anketi.

ROMAN KAPUŠIN, gostilničar s Krasince: "Pozdravljam akcijo slovenske policije, da ljudje prinesejo petarde na policijsko postajo in jih uničijo. Predvsem pa je pomembno, da šolarje opozorijo, kakšne nesreče lahko povzročijo petarde. Vendar bi bilo bolje, da bi metanje petard povsem prepovedali, saj prav nič manj ne boli, če pride do nesreče, ko je njihova uporaba dovoljena."

TADEJ FIR, strojni tehnik iz Črnomlja: "Prav je, da je metanje petard omejeno na en teden, in tudi akcija policije je lepa gesta. Vse to je že obrodilo sadove, saj je letos manj pokanja. Med prazniki bi morali imeti tudi starši večji nadzor nad otroki, če že sami ne upoštevajo napis na vsaki petardi, da je uporaba otrokom do 16. leta brez prisotnosti odraslih prepovedana."

ALEŠ ŠKAVARČ, tonski tehnik iz Ribnice: "Petard ne uporabljamo, ne moti pa me, če jih uporabljajo drugi. Povsem drugače je, če gre za otroke. Če jim starši dovolijo uporabo petard, potem naj jih tudi naučijo, kako naj jih pravilno uporabljajo. Na akcijo policistov gledam kot na del prizadevanj, da bi uporabo prirortehničnih sredstev zamenjali na najmanjšo mero."

MARTA LESAR, gimnazijska maturantka iz Kočevja: "Trenutek prihoda novega leta bi izgubil čar, če ga ne bi spremljalo pokanje petard. Moti pa me metanje petard že ves mesec pred tem. Akcija zamenjave petard za sladkarije, ki jo vodijo policisti, je smešna. Če naj te zadeve želimo odpraviti, naj se prepove vsaj reklamiranje, če že ne tudi prodaja pirotehničnih izdelkov."

MILENA BALON, doma iz Brežic: "Mislim, da ni haska od akcije, ki jo organizirajo za zmanjšanje petard. Kdor ima petarde, jih bo metal, čeprav je ta akcija. Ni prav, da petarde mečejo v zaprtem prostoru in v bližino ljudi. Na sam praznik novega leta ni nič narobe, če pokajo petarde. Takrat bi tudi sama vrgla kakšno. Mislim, da je letos manj pokanja kot ponavadi."

JERNEJ ŽARN, podjetnik iz Krškega: "V preteklih letih je pokanje s petardami postalo nemogoče in mnogokrat je bilo celo ogroženo zdravje starejših, zato je pravilnik o omejevanju še kako dobrodošel. Škoda je, da ga niso sprejeli že prej, a potrebno bi bilo kršitelje res kaznovati, da bo pravilnik zalegel. Akcija policistov je sicer dobra, a malo nerodno zastavljena."

INŽ. SLAVICA ŠUŠTERIČ, svetovalka pri Kmetijski svetovni službi v Sevnici: "Mislim, da bi morali še bolj preprečevati uporabo petard v strnjanih naseljih, saj petarde niso le nevarne, ker lahko povzročijo telesne poškodbe, ampak lahko poštno prestrašijo človeka, pa tudi njegove domače ljubljence, in pustijo celo kakšne trajnejše posledice v duševnosti človeka."

FRANC POLANC, delavec iz Mokronoga: "V našem kraju že kar precej poka zaradi metanja petard. Sem proti petardam, ne bi bilo nič proti, če bi sploh prepovedali in kaznovali njihovo prodajo in uporabo v naseljih. Veliko je odvisno od družinske vzgoje, kajti ravno otroci se ne zavedajo, kako hitro lahko ostanejo brez prsta. Svojim otrokom ne dovolim druženja s takimi, ki imajo petarde."

BORIS SAJEVIČ, hišnik na osnovni šoli v Žužemberku: "Sem in bom vedno proti petardam. Tisti, ki v moji prisotnosti vrže petardo, je delček moje graje in najraje bi ga po ušesih. To, kar ta čas dela policija, je majhen in nedolžen korak k temu, da v bodoče ne bi bilo toliko petard. Petarda je v mrazu dobra le za to, da te v prste več ne zebe, če ti jih petarda slučajno potrga."

Gozdarjem je ostalo delo

Po podržavljenju nekdanjih gozdov v družbeni lasti, s katerimi so upravljala slovenska gozdna gospodarstva, je večina le-teh sprožila ustavni spor. Gozdarji so namreč prepričani, da je v teh gozdovih tudi veliko njihove lastnine, saj so ves čas po vojni z njimi skrbno gospodarili in vanje tudi ogromno vlagali. Gozdno gospodarstvo Novo mesto, ki je v nekem obdobju gospodarilo kar s 35.000 ha državnih gozdov, je pogozdilo in saniralo več kot 6.000 ha degradiranih gozdov, zgradilo več kot 500 km gozdnih cest.

Dolenjski gozdarji so s skrbnim gospodarjenjem in velikimi vlaganji podvojili lesne zaloge v njim zapuštanih gozdovih. Poleg tega pa so v 50 letih veliko gozdov kupili. Ko je nova oblast vse te gozdove z zakonom o skladu kmetijskih zemljišč in gozdov podržavila, jim to seveda ni bilo prav, saj je s tem podržavila tudi njihovo marljivo, visoko strokovno in odgovorno polno delo, vlaganja v gozdove na račun nizkih gozdarskih plač in ne nazadnje podržavila njihove gozdove, ki so jih kupili s svojim denarjem.

No, sodišče je razsodilo, da gozdarjem ta njihova vlaganja in z njihovim denarjem kupljeni gozdovi sedaj ne pripadajo in vsega tega ne morejo vključiti v lastninjenje gozdnih gospodarstev. Je pa naložilo državi oziroma Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, naj ta dejstva upošteva pri zakupnih, se pravi pri višini rente, ki jo morajo gozdna gospodarstva plačevati državi za izkoriščanje sedaj njihovih gozdov. Poleg tega bo sklad dolžan z gozdarji skleniti dolgoročne zakupne pogodbe. Skratka, na račun dolgoletnih vlaganj država sedaj ne more gozdarjev vreči iz gozdov, s pogojem seveda, da bodo dobro gospodarili. Z "minulim delom" gozdarji sicer niso prišli do lastnine, so si pa zagotovili delo. Da so dobri in skrbni gospodarji, pa so tako in tako dokazovali pol stoletja.

A. BARTELEJ

GREENPEACE PROTI ZAMENJAVI UPARJALNIKOV

LJUBLJANA - Po Sloveniji vozi v teh dneh avtobus gibanja Greenpeace, ki predstavlja svoje gradivo o uporabi jedrske energije in tudi o delovanju jedrske elektrarne Krško. Greenpeace se zavzema za izstop Slovenije iz skupine držav, ki uporabljajo jedrsko energijo. Zato predlaga, naj bi naša država denar, potreben za nakup novih uparjalnikov za NE Krško, raje uporabila za raziskavo drugačnih virov energije. Med 11. in 16. decembrom v Sloveniji organizirajo Atom, multivizijsko predstavitev, ki bo tudi v Kočevju.

AGENCIJA ZA RAZVOJ BO SAMO OBČINSKA

ČRNOMELJ - Črnomaljski župan Andrej Fabjan je predlagal občinskemu svetu, naj sprejme sklep, da občina odkupi deleže družbenikov črnomaljske Agencije za razvoj in tako agencija postane občinska. Družbeniki so se namreč strinjali, da odprodajo svoje deleže v nerevalorizirani vrednosti, občina pa je v proračunu za letošnje leto tudi predvidevala 720.000 tolarjev za odkup. Svetniki so za ta sklep sicer dvignili roke, vendar so od občinske uprave tudi zahtevali, naj do februarke seje pripravi vizijo dela agencije, ki nikoli ni prav zaživel in tudi ni upravičila sredstev, ki jih je dobila.

Melamin uspešno prodal delnice

Povpraševanje večje od ponudbe - Cena delnice zvišana za 30 odstotkov

KOČEVJE - Kemična tovarna Melamin Kočevje je edino podjetje iz kočevsko-ribniškega območja, ki se je v okviru lastninskega preoblikovanja podjetja odločilo za javno prodajo delnic. Javno prodajo so uspešno zaključili 24. novembra.

V Melaminu so se odločili za javno prodajo delnic, da bi dosegli čim večjo razpršenost lastnikov ter da bi dali možnost tistim, ki v interni razdelitvi delnic niso mogli vnovčiti svojih certifikatov, da bi to lahko storili. Za javno prodajo so namenili 26 odst. družbenega kapitala, 20 odst. za interno razdelitev, 14 odst. za notranji odkup za gotovino na oboke ter 40 odst. za sklade.

Knjigovodska vrednost podjetja je na dan 1. 1. 1993 znašala milijardo 68 milijonov tolarjev, ocenjena vrednost, na podlagi katere je bila izračunana tudi vrednost delnice, pa je znašala 798 milijonov 629 tisoč tolarjev. Vrednost

družbenega kapitala podjetja je 466.489.000 tolarjev. Za javno prodajo so tako razpisali 121.287 delnic. Izhodiščna cena delnice je znašala 1.712 tolarjev za plačilo s certifikati ter 2.658 tolarjev za plačilo z gotovino. V javni prodaji je sodelovalo 479 državljanov in 21 pooblaščenih investicijskih družb (pidov). Državljan, med katerimi so bili v pretežni meri družinski člani zaposlenih, so vpisali nekaj manj kot 40 tisoč delnic oz. okoli 32 odstotkov, pidi pa preko 2 milijona delnic za skupno okoli 4 milijarde tolarjev. Zaradi večjega povpraševanja od ponudbe se je cena delnice zvišala za 30 odst. in je znašala 2.225 tolarjev. Število

delnic se je na ta način zmanjšalo. Za državljanje je bilo od skupne vsote, ki je bila na razpolago, vnovčeno 25 odst. delnic, pidi pa so pokupili 75 odst. razpisanih delnic. Gotovinskih vplačil ni bilo.

S 6 odst. družbenega kapitala, ki so ga kupili državljanje v javni prodaji, so dosegli 40 odst. notranjega odkupa, v katerem je od 267 trenutno zaposlenih delavcev sodelovalo kar 98 odst. vseh, pa tudi večina družinskih članov zaposlenih. V Melaminu pričakujejo, da bodo dobili od agencije za privatizacijo drugo soglasje, ki je pogoj, da se bodo lahko vpisali v register kot delniška družba, spomladi prihodnje leto.

M. LESKOVŠEK-SVETE

"Nepreverjena sumničenja škodujejo"

Nepravilnosti pri zaposlovanju ni - Proračun preveč napihljen - Za vzdrževanje cest morali povečati izdatke - Dom upokojencev ena najbolj problematičnih zapuščin

KRŠKO - Krška občina je po lokalnih volitvah ostala v istih mejah in je ena večjih v državi. Že dejstvo, da je dobila statut šele v decembru, kaže na nekatera nesoglasja, hkrati pa v javnosti krožijo številna ugibanja o delovanju občinske uprave. Zato smo se o nekaterih problemih pogovarjali s tajnikom občine Vinkom Bahom.

V občinskem svetu so pogoste kritike na delo občinske uprave, očita se ji tudi, da še vedno nima izdelane strategije razvoja.

"Svetniki imajo pravico opozarjati in imajo za nadzor nad delovanjem občinske uprave tudi legalne poti. Zato se ne strinjam z nekaterimi obtožbami na račun delavcev v občinski upravi. Seveda imajo takšne neresnične in nepreverjene obtožbe lahko tudi politično ali strankarsko ozadje, saj nepreverjena sumničenja ne bi smela v javnost, vsaj ne s strani svetnikov. Urad župana je na pobudo sveta že pripravil predloge prednostnih nalog za 4 leta in upam, da bo občinski svet to obravnaval še letos."

Očitki letijo tudi na nepravilnosti pri zaposlovanju. Ali je število v skladu s sistemizacijo?

"Očitki ne držijo, saj smo večino delavcev prezaposlili iz bivše občine po zakonu, za kar ni bil potreben javni razpis. Danes je v občinski upravi zaposlenih 52 delavcev, od tega trije za določen čas. Na podlagi odloka je sistemiziranih 59 mest, kar pomeni, da nam še vedno ni uspelo dobiti zlasti nekaterih visoko strokovnih delavcev, čeprav smo večkrat v skladu z zakonom objavili tudi javni razpis. Ne uspe nam najti strokovnjakov za področja pravnih zadev, urejanje prostora ipd. Glavni razlog je verjetno v slabih plačah. Z izobrazbeno strukturo smo delno zadovoljni, veliko pa vlagamo v sprotno izobraževanje in usposabljanje delavcev. Vsi delavci, ki niso imeli ustrezne izobrazbe s področja vodenja upravnega postopka, z mano na čelu (po izobrazbi je Vinko Bah dipl. ing. kemije; op. p.), smo ta znanja pridobili in opravili strokovni izpit."

Kako je bilo z izvajanjem proračuna?

"Bil je sprejet sorazmerno pozno, hkrati pa so ostali veliki nepravilni delogovi iz volilnih in predvolilnih časov. Danes lahko trdimo, da je bil proračun nekoliko prenapihljen, poleg tega pa smo sprejeli tudi nekaj nedokončanih investicij, katerih financiranje ni bilo razrešeno. Tako je bil župan prisiljen predlagati spremembo proračuna, ki bo v razpravi v teh dneh. Če bi poskušali vse breme

proračuna prenesti na tiste postavke, ki ne spadajo v zakonsko zagotovljeno porabo, bi bilo razočaranje občanov preveliko in težave nepremostljive. V uradu župana smo zato iskali rešitve v raznih oblikah kreditiranja, na drugi strani pa smo nekatere investicije premaknili proti koncu leta, tako da

Vinko Bah, tajnik občinske uprave Krško

se bodo dela tudi fizično nadaljevala prihodnje leto, nekatere postavke proračuna pa se prednostno prenašajo v novo proračunsko leto. V tem letu smo na področju cest naredili korak naprej, dogradili smo OŠ Raka, končuje se gradnja telovadnice v Koprivnici in sodišča v Krškem. Kljub zmanjšanju proračuna smo morali povečati izdatke za vzdrževanje lokalnih in komunalnih cest, za kar je namenjenih 145 milijonov tolarjev. Letos se začne tudi dela na vodovodnem sistemu Veliki Trn in Raka."

Dom upokojencev se gradi že 7 let, stari dom je prenatrpan, hkrati pa čaka na sprejem preko 70 občanov. Kdaj bo končan novi dom?

"Dom upokojencev je ena najbolj problematičnih zapuščin. V ta objekt je bilo vloženo približno 42 milijonov mark in država kot soinvestitor meni, da bi s temi sredstvi moral biti končan. Žal ni tako, saj po drugi strani in glede na dejansko stanje potrebujemo še 4 milijone mark. V zvezi s to investicijo je občinski svet zahteval revizijo vlaganja in gradnje, šele nato bo možno nadaljevati z deli, seveda, ko bo zagotovljen denar."

T. GAZVODA

Ljubljansko pismo

Upokojenci res nevdržno breme za našo državo?

Malo drugačna "zgodbica"

LJUBLJANA - Dan za dnem poslušamo in beremo zgodbe o potratnosti upravljalcev državnih skladov, čudodelnem lastninjenju (ki ene čez noč obogatijo, druge meče na cesto), utajah davkov in pranju denarja - pa se država ob vsem tem ne zgane, kaj šele, da bi nepoštenim pridobitnikom stopila na prste. Raje išče denar pri tistih, ki le stežka vsak mesec povezujejo konec s koncem - pri upokojencih. "Če se ne bomo lotili reforme pokojninskega sistema, znižanja socialnih dajatev itd..." pravijo, "bo prišlo do zloma gospodarskega sistema. In kaj bo za našo državo potem?"

Vsakič, ko se začne razprava o pokojninskem zakonu ali o potrebnem denarju zanj, upokojenci poslušajo zgodbe o preobremenjenosti pokojninske blagajne in o njenem nesorazmerno deležu v domačem bruto proizvodu. Že najmanj od leta 1992 pa je znano, da naš pokojninski sistem ni takšen, kakršnega poznajo drugod po Evropi, saj država z njegovo pomočjo, to je z oporo nanj, rešuje socialne probleme, kot so: brezposelnost, revščina upokojencev z nizkimi pokojninami,

mi, pomoč trajno obolelim v obliki dodatka za pomoč in potrebo, pomoč invalidnim osebam pri prekvalifikaciji in usposabljanju za drugo ustrezno delo, čas čakanja na poklicno rehabilitacijo in čas poklicne rehabilitacije oziroma denarna nadomestila v zvezi z zaposlitvijo itd. Naš pokojninski sistem je torej nekakšna "deklica za vse" prejšnje in sedanje tegobe gospodarstva in države. Država velikim poslovnim sistemom s posebnimi zakoni dovoljuje, da obročno odplačujejo zapadle prispevke za pokojninsko zavarovanje. V letu 1991 in 1992 je različnim podjetjem odložila za 961 milijonov SIT, v naslednjih letih npr. železnicam za 2.240 milijonov SIT, Tamu in AM-busu za 798 milijonov SIT in še mnogim manjšim podjetjem toliko, da je samo teh odloženih vplačil denarja za več kot 5 milijard tolarjev in ga bodo nekateri odplačevali celo 36 mesecev.

Vse to ponavadi namerno spregleda in nato govori, kako nevdržno breme za državo da so upokojenci. Prvo, kar bi morali storiti, je: vse tisto, kar ni pokojnina, je treba izločiti iz sistema, določiti realen prispevek za pokojnine in prikazati sredstva za vse, kar ni pokojnina, in kar mora država (na podlagi dejstva, da je Slovenija poleg tega, da je pravna država, tudi socialna država), plačati iz proračuna. Ko se bo to zgodilo, bo postalo jasno, da pokojnine v družbenem bruto proizvodu ne pomenijo več kot 10 do 12 odstotkov BDP, kar pa je še kako primerljivo z Evropo. To doslej ni bilo opravljeno.

VINKO BLATNIK

Slovenska ljudska stranka Novo mesto vošči obilo zdravja ter dobre letine v letu 1996.

DEMOKRATIČNA STRANKA UPKOJENCEV SLOVENIJE OBMOČNA ORGANIZACIJA OBČINE ČRNOMELJ želi vsem občanom, posebno pa svojim članom, upokojencem, borcem in invalidom srečno in uspešno novo leto 1996!

V prvem vrtcu je bilo 80 otrok

65 let organizirane predšolske vzgoje v Novem mestu - Danes je v 15 vrtcih in 11 družinskih varstvih 1600 otrok in 232 zaposlenih - Kmalu novi normativi

NOVO MESTO - Letos se je dopolnilo več pomebnih obletnic, povezanih z delovanjem novomeških vrtcev, in vse so počastili s praznovanjem v petek, 22. decembra, ko so najprej dopoldne v vseh novomeških vrtcih pripravili dan odprtih vrat, popoldne še veselo rajanje v teh vrtcih in potem predstavitev s kulturnim programom v kulturnem domu Janeza Trdine.

Pred petinšestdesetimi leti so v Novem mestu ustanovili prvi vrtec, in to v prostorih sedanje osnovne šole Center. Tako se je v Novem mestu začela organizirana predšolska vzgoja, ki z manjšimi in krajšimi prekinitvami traja do danes. Takrat sta v takratni edini novomeški osnovni šoli delovala dva oddelka z 80 predšolskimi otroki. Pred šestdesetimi leti so odprli vrtec v samostanu šolskih sester de Notre Dame v Šmihelu. Prav na dan proslave, se pravi 22. decembra pred 30 leti, pa sta se združila do tedaj samostojna vrtca na Ljubljanski in v Kandiji v Vzgojno-varstveni zavod Novo mesto, predhodnika današnje

sedanjega stanja v Vzgojno-varstveni organizaciji Novo mesto. Prilogo, publikacijo in praznovanje sploh so omogočili številni podporniki.

Po združitvi obeh novomeških vrtcev so uvedli tudi prvo malo šolo in prav s to si je vrtec šele pridobil pravi ugled in zaupanje. Do takrat namreč starši niso na veliko dajali svojih otrok v vrtec, od takrat naprej pa je v vrtcih stalno premalo prostora. "Tudi po sedanjih normativih, ki so stari 15 let, so naši vrtci zelo zasedeni," pravi Turkova. Novi normativi, ki bodo kmalu začeli veljati, pa bodo zmanjšali število otrok na oddelke, in sicer pri dojenčkih od 16 na 12 in pri ostalih od sedanjih do 30 na največ 22; in v vseh oddelkih bosta morali biti po 2 delavki, sedaj pa velja to samo za oddelke z otroki do 3. leta starosti. "Po teh normativih bo v novomeških vrtcih glede na povpraševanje veliko premalo prostora in bo tako še več predšolskih otrok, ki bodo deležni samo najnujnejše vzgoje, se pravi

male šole. Ti bodo močno prikrajšani, saj v naših vrtcih izvajamo bogate in pestre programe, poleg tega pa smo samo v tem šolskem letu prijaviili 9 dodatnih programov in prav v teh dodatnih programih se skriva hitreje napredovanje naših otrok. Zelo dobro sodelujemo tudi s starši otrok, kar je za vrtec velika korist."

A. B.

OTROCI IN BABICE - Sodelovanje novomeških vrtcev s starši in starimi starši njihovih varovancev je učečno in koristno. Ob dnevu odprtih vrat so v vrtcu na Ljubljanski otroci z babicami delali in pekli piškote. (Foto: A. B.)

3. SREČANJE TERMOTEHNIKE

NOVO MESTO - Podjetje Termotehnika je v petek pripravilo že tradicionalno srečanje kupcev in dobaviteljev. V razstavnih prostorih podjetja so predstavili plinski program, oljne gorilke, nove načine vrtnanja, filtriranje, mehčanje in analizo vode, program pip in armatur, hidrobloke, črpalke in motorje ter nov računalniški program za popis materiala, predračune in BBS sistem. Po strokovnem delu so na Sevnem pod Trško goro pripravili še prijateljsko srečanje z zabavnim programom.

DEDEK MRAZ V POSEBNI ŠOLI - Prejšnji četrtek so v novomeški osnovni šoli s prilagojenim programom Dragotina Ketteja pripravili tradicionalno novoletno rajanje. V popolni osnovni šoli je 11 oddelkov in jo obiskuje 90 otrok. Dolgoletni pokrovitelj šole, novomeška tovarna zdravil Krka, je tudi letos prispevala lepa darila za šolarje, za vse sladkarije in še 60 trenirk; 30 trenirk je podarila gospa Resnikova, sani in smuči je kupil novomeški Lions klub, evangeličanska cerkev pa je za vse otroke pripravila družinske pakete. Za prijeto glasbo je poskrbel Tomaž Burkat s svojim glasbenim učencem Brankom Jankovičem. (Foto: A. B.)

V Škocjanu kmalu lekarna

Obtrniki lahko po novem prispevek za varstvo otrok v vrtcu plačujejo po dejanskih dohodkih

ŠKOCJAN - Kljub sicer vseplošnemu prazničnem vzdušju so škocjanski svetniki letošnje zadnje sejo obravnavali kar 10 točk dnevnega reda. Tako so dali soglasje k preoblikovanju Javnega podjetja Komunala, po katerem škocjanski občini pripada 1,27-odstotni delež vrednosti podjetja, kar je sicer malo, a je realno. Sprejeli so odlok o določitvi delovanja ter načinu oblikovanja sklada stavbnih zemljišč občine Novo mesto in pravilnik o kadrovskem štipendiranju študentov, po katerem bo občina zagotavljala proračunska sredstva za štipendiranje potrebnih strokovnih kadrov za javne zavode: osnovno šolo Škocjan, vzgojno-varstveno enoto Škocjan in za zdravstvo.

takrat pa se je že začelo slabo vreme in so bile investicije omejene.

Svetniki so med drugim potrdili finančno pomoč škocjanskemu športniku Dejanu Gradišarju in športnim društvom, potrdili finančno pomoč pri izvedbi prireditve ob 40-letnici OŠ s prilagojenim programom Dragotina Ketteja v Novem mestu in na podlagi prošnje enega izmed 80 obrtnikov in podjetnikov iz občine sklenili, da bodo lahko obrtniki plačevali prispevek za varstvo otrok v vzgojno-varstvenem zavodu po dejanskem dohodku, ne pa tako kot do sedaj, ko so morali avtomatično plačevati najvišjo ceno. Župan je potrdil tudi govorice o namestitvi lekarne v občini, ki bo zaživela v bližnji prihodnosti, zdravstvena mreža nujne medicinske pomoči pa bo izdelana do sredine januarja.

T. G.

POLNADVORANA ŠMIHELČANOV - Novomeška športna dvorana še nikoli ni bila tako polna kot zadnje soboto dopoldne, ko so tam učenci in učitelji OŠ Šmihel pripravili zaključek projekta Prazniki in praznovanja v decembru. Na živren in prijeten način so pokazali ljudska praznovanja v zadnjem mesecu leta, ob tem pa so šmihelski učenci in njihovi gostje, vrstniki iz Pirana, pripravili še vrsto drugih točk. To je bila tudi edinstvena prilika, da so se učenci šmihelske šole, ki je razkrojljena kar na štirih lokacijah, njihovi starši in gostje srečali na enem mestu. (Foto: A. B.)

Metoda Turk

Vzgojno-varstvene organizacije Novo mesto.

Kot rečeno, je bilo v prvem novomeškem vrtcu pred 65-imi leti 80 otrok, v združenih dveh vrtcih pred 30 leti jih je bilo 250; danes pa je v petnajstih vrtcih in enajstih družinskih varstvih, kolikor jih je v VVO Novo mesto, 1.600 otrok, zaposlenih pa je v tej organizaciji 232 ljudi.

"Prva ravnateljica vrtca na Ljubljanski je bila Roza Perozzi, po združitvi pred natanko tridesetimi leti pa je postala ravnateljica VVZ Novo mesto Kristina Plut," je povedala sedanja ravnateljica Metoda Turk, ki je vseh dosedanjih 22 let delovne dobe preživela v tej ustanovi. Ob jubilejih je izšla priloga Šolskih razgledov Praznujemo ter posebna publikacija Radovedneži z bogatim pregledom zgodovine in

POLJSKI LABODI NA KRKI

NOVO MESTO - Pred dnevi je na Krko priletela jata osmih labodov, ki se največ zadržuje na Krki blizu izliva Temenice vanjo. Opazovalci ptic so po vratnem obročku vodilne labodke v jati ugotovili, da so prileteli iz Poljske. Na severu vode zamrznejo in labodi se selijo v toplejše kraje na prezimovanje. Krka je; opažajo ornitologi, nasploh zelo zanimiva za vodne ptice. Na Krki je sedaj že 60 do 70 labodov grbeev, pozimi se največ zadržujejo nad Novim mestom, poleti pa jih je največ med Kostanjevico in Podbočjem. Opazovalci ptic so ugotovili, da na Krko pogosto priletijo labodi z Blatnega jezera in nasplohi iz panonskih krajev, zelo dobro pa je naša reka znana tudi labodom z Blejskega jezera.

TUDI KULTURNI PROGRAM - Svetniki so sejo sveta popestrili tudi s kulturnim programom, saj je 21. decembra minilo eno leto, odkar je Škocjan samostojna občina. Pred sejo je nastopil mladinski pevski zbor Slavček iz Škocjana pod vodstvom Sonje Krnc. (Foto: T. G.)

Bučka razočarana nad Škocjanom

Ponovno naj oživi delo podružnične šole Bučka - Zahteva po ustanovitvi krajevne skupnosti - Spremeniti statut - Še vedno luknje v zakonu o lokalni samoupravi

BUČKA - Krajanj Bučke zahtevajo ustanovitev krajevne skupnosti, ki bo pravna oseba, a ker je celo zakon o lokalni samoupravi ravno pri definiranju krajevnih skupnosti zelo nedorečen, je nezadovoljstvo krajanov veliko. Ko so namreč svetniki razpravljali o statutu, prebivalcem Bučke niso prislunili in je bila KS Bučka ukinjena.

Po besedah župana Janeza Povšiča nobena navodila vlade niso zahtevala sklica zborov občanov, iz zapisnika zbora krajanov iz leta 1994 o določitvi referendumskega območja bodočih občin pa je bila KS Bučka vključena proti volji Škocjana. Občina Škocjan je premajha, da bi imela krajevne skupnosti, zato je bilo svetu predlagano, da se območje Bučke obravnava enako kot ostale dele Škocjana. Ker samo ena KS ne more obstajati, zato bi morali, če bi ustanovili KS Bučka, formirati vsaj še eno KS.

Na prebivalce Bučke pa se je, odkar spadajo pod Škocjan, zgrnil kup težav: ukinjena je šola, izgubili so krajevni urad, nimajo več poštne izpostave. Šola je res zaprta le začasno, krajanj pa zahtevajo, da se v šolskem letu 1995/96 vzpostavi vsaj en kombiniran oddelk, v šolskem letu 96/97 pa naj

bo šola z dvema kombiniranima oddelkoma. Po besedah ravnateljice škocjanske šole Antona Zupeta je težava pri vzpostavitvi pouka na Bučki v kadrih, saj kljub več razpisom ustreznega kadra ni. Šola Škocjan je že v začetku tega šolskega leta zagotovila ustrezen pouk angleškega jezika, občina Škocjan pa je pri organizaciji šolstva primorana spoštovati ekonomski vidik. Vsi starši so v šolskem letu 1994/95 prejeli vprašalnik o tem, katero šolo bodo obiskovali njihovi otroci. Večina se je takrat odločila za Škocjan, ob pričetku šolskega leta pa so nastopile težave.

Čprav je od žolčne razprave predstavnikov občine in krajanov Bučke minil že dober mesec - takrat so krajanj postavili zahtevo, da se krajevna skupnost Bučka ustanovi do konca marca 1996 - se zadeva ni premaknila z mrtve

točke. Zakonodaja o krajevnih skupnostih in mestnih četrtih je namreč še nedorečena, na občini pa bodo šli po posvetovanju s pravnikom v postopek za pripravo spremembe statuta v členu, ki določa ustanovitev krajevnih skupnosti.

Krajanj mučijo še druge stvari: na primer odvoz smeti s pokopališča, za katerega je že naročen kontejner, v teku je tudi akcija odvo-

• Tako svetniki kot župan so zahteve krajanov podprli in so pripravljeno sodelovati, očitno pa je, da rešitev ni le v njihovih rokah, pač pa je za nevednosti kri-va tudi država.

za gospodinjstev odpadkov. Zanimaja jih, kdaj bo možno dobiti telefonski priključek. Očitno kaj kmalu, saj namerava Telekom v prihodnjem letu razširiti centralo v Škocjanu, takrat bodo mogoči tudi novi priključki. Za vodovod na Bučki pa je že narejen program sanacije, saj količine vode v bodoče ne bodo zadoščale za potrebe vseh uporabnikov.

T. GAZVODA

Ena gospa je rekla, da tako, kot so nekoč faraoni v Egiptu, zdaj v Novem mestu mogočniki na račun revežev gradijo najdražje pokopališče.

Suhokranjski drobiž

NOVOLETNA ČESTITKA GASILCEV - Po stari navadi bodo suhokranjske domove te dni obiskali tudi gasilci. Le-ti imajo že več let svoje koledarje s svojo sliko in vsako družstvo s svojimi sponzori.

CONCERTA - Prijeten četrtkov večer je v osnovni šoli v Žužemberku popestril vokalni kvartet Stična z gostjo Loreno Miheleč. Petje in pesmi v moderni pridobi so navdušile, žal, maloštevilno občinstvo. Dan kasneje pa smo na Dvoru lahko poslušali citrarnja Miha Dovžana in Jožico Kališnik. Zadovoljni obrazi poslušalcev po koncertu so pričali, da manjka podobnih koncertov.

BOZIČNI VEČER - Poleg zunanosti se je letos spremenila tudi notranjost cerkve sv. Mohorja in Fortunata. Nova oltarna slika slikarja Matjaža Perka iz Ljubljane in pozlačeni okvir, delo samostojnega rezbarja Miha Legana iz Žužemberka, sta mojstrovina, ki jo bodo občudovali mnogi rodovi. Dekan Franc Povirk se je zahvalil tudi številnim dobrotnikom, kateri so prispevali za nove klopi, lestence, nov tabernakelj, oltarno mizo in drugo opremo. Polnočne slovesnosti letošnje leto tako niso skalile niti petarde, katerih pa je bilo gotovo manj kot prejšnja leta.

NOVOLETNE ŽELJE - Novo leto 1996 naj bi Suhokranjecem prineslo več moči za delo in sožitje. Tudi ob novi lokalni samoupravi, kakršna koli že bo, z novo občino Žužemberk ali brez nje, bo novic o Suhi krajini dosti. Želim, da bi bile le-te lepe. Z željo po sodelovanju suhokranjski dopisnik.

SLAVKO MIRTIC

PRİČAKOVATI JE, da bo postal badminton osrednja rekreativno-športna disciplina v metliški občini, kajti dedek Mraz je princel otrokom od 1. do 4. razreda loparje z žogico. Morda pa je v darilo le simbolika: stric sivo brado hoče zbuditi zdrave občinske silnice, da bi pričele razmišljati tudi o tem v občini malce zapostavljenem področju.

DUŠAN BRINC-DULE, lastnik vinoteke Pinot, je pred novim letom z lučkami okrasil hišo, v kateri je njegov vinski hram. Tega ni storil zaradi prebujne domišljije, ampak je hotel biti oven-vitorog v prednovoletni metliški temi "Morda me bo drugo leto kdo posnemal," pravi. V njegovem dejanju je iskrica zlobe, saj je z njim podkuril tistim, ki se točljejo po prsih, da bo Metlika, kar zadeva razsvetlitev, Las Vegas. Glede omenjenega so letos Črnomaljci prehiteli Metličane, kar je ena redkih prednosti in rivalstvu med občinama.

V KULTURI IMAJO METLIČANI TRI VIDNE projekte: veseli december, poletne kulturne prireditve na grajskem dvorišču ter Vinsko vigrad. Zanimivo pri tem je, da jih izpeljejo ljudje navdušenci. Metliška občina namreč ni med tistimi slovenskimi občinami, ki bi imele po pisarnah zaposlene osebe, zadolžene in plačane za kulturni dobrobit krajanov. Ženske v ljudski knjižnici so stebri, na katerih stoji metliška kultura, podkrepijo jih zanesenjaki, ki so po nenapisanem pravilu iz učiteljskih vrst.

Črnomaljski drobir

SANJE - Središče Črnomla je v prazničnih dneh razsvetljeno, kot bi bilo sanjsko mesto. Zal pa se nekaterim Črnomaljem zdi, da so se, kar se sanj tiče, prav na njih uresničile sanje nekaterih naših ideologov iz bližnje preteklosti. Ti so namreč v svojih naukih zatrjevali, da bo prišel čas, ko ljudje ne bodo več potrebovali denarja, ko bo pač vsak dobil po svojih potrebah. Trditve "vsakemu po njegovih potrebah" se na primeru omenjenih črnomaljskih nesrečnikov še ni uresničila, zato pa tisti, ki bi jim morali izplačati plače, očitno mislijo, da delavci ne potrebujejo denarja.

RAZNO - Na seji črnomaljskega občinskega sveta navadno sedi po en predstavnik medijev, dva sta že redkost. Na zadnji seji minuli četrtek pa so si novinarji podajali kljuko. Samo ugibamo lahko, ali zato, ker so bili pred tem na Krasincu, kjer je metliški župan sklical tiskovno konferenco, in mimogrede - to sploh ni bila. In ko so bili v Črnomlju, ali pa skočili še v Črnomelj. Ali pa so stutali, da je na zadnji seji v letu zadnja točka dnevnega reda "razno", ki jo svetniki obravnavajo nadstropje ali dva nižje kot ostale točke.

BISERNICA - Člani folklorne skupine Dragutu so na sobotni prireditvi v črnomaljskem kulturnem domu podelili svojemu dolgoletnemu članu Martinu Matkoviču novo bisernico, instrument, na kakršnega je začel igrati že pred več kot tremi desetletji. Martin je ob tem dejal, da se mu je zdelo čudno, da imajo vsi v skupini nove tamburice, le on je ni mogel dobiti. Šele v soboto mu je postal jasno, zakaj.

Semiške tropine

POTICE - Semičani se sprašujejo, kakšne potice so ali še bodo spekli ljudje za praznike. Mnogi družinski poglavarji - med njimi jih je bilo manj iz Semiča in več iz drugih krajev - so namreč v zadnjih mesecih znosili v semiški hotel Smuk, kjer domujejo "veverčke" iz Dominikanske republike in Rusije, zelo veliko "lešnikov in orehov".

AVTOPRALNICA - Semiški svetniki so na svoji zadnji seji v letošnjem letu razpravljali tudi o viziji razvoja v občini ter o tem, katere dejavnosti bi se sploščala v občini najbolj razvijati. Pravih rešitev niso našli. Toda tisti, ki se samo enkrat zapeljejo po cesti od Semiča proti Jugorju, kjer je še slabe tri kilometre makadama, mu postane takoj jasno, kdo bi lahko postal v občini hitro najuspešnejši in najbogatejši podjetnik. Tisti, ki bi na vsako stran trikilometrski makadamskega odseka postavil avtopralnico. Ko namreč jekleni konjički končajo s poskakovanjem po nesojeni republiški cesti, so tako zasvinjani, da jih še lastniki skoraj ne prepoznajo več.

Prva na vrsti čistilna naprava

Na Krasincu predstavitev prvega projekta CRPOV - Zakaj ni večjega zanimanja za namakanje njiv? - Ljudje se bodo morali opreti na lastne moči - Skromna pomoč države

KRASINEC - Minuli četrtek so predstavniki ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na Krasincu predstavili prvi projekt Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV) v metliški občini, in sicer za vas Krasinec. Iz podjetja Scepter iz Vuzenice so predstavili blagovno znamko Bele krajine, direktor slovenske vinske akademije Veritas pa prvo slovensko vinsko kraljico Lidijo Mavretič iz Drašičev.

Kot je dejal Teodor Belec s kmetijskega ministrstva, so poljedelske površine okrog Krasinca, ki jih potencialno lahko namakajo, premalo izkoriščene. Namakalni sistem na Krasincu, na katerega se bodo priključile tudi Griblje, je dimenzioniran na 135 ha, ne vidi pa razloga, zakaj ni zanimanje kmetov za namakanje večje, saj na namakanih njivah lahko pridelajo trikrat do štirikrat več. Poudaril je, da morajo na Krasincu dokazati, da je namakanje tisto, kar poljedelci najbolj potrebujejo, če hoče-

jo, da se bodo njihove njive znašle med tistimi 1.200 ha slovenske zemlje, ki bodo imele pri namakanju prednost. Velik grizljaj, za katerega pa Belec upa, da se jim ne bo ustavljal v grlu, je ureditev belokranjskega vodovoda. Upa, da ga bo uspelo urediti v 4 do 8 letih.

Janja Kokolj-Prošek je prav tako poudarila pomen namakanja in intenzivnega kmetovanja. Prva večja naložba na Krasincu pa bo gradnja rastlinske čistilne naprave. Vendar je opazila, da bo pomoč

države majhna in bo le tam, kjer občini ne bo uspelo zbrati dovolj denarja za dokončanje naložb. Pomoč države je pri izvedbenih

• Poleg že omenjenega projekta CRPOV za Krasinec obsega še ureditev in sanacijo vseh pritokov v Kolpo in zaščito dreves na bregovih reke pred posekom, ureditev starega mlina in zajezitev teče za kopališče. Obnovili bodo tudi cesto do Kolpe in elektrodistribucijo do Krasinca, uvajali dopolnilne dejavnosti, blagovno znamko in uredili kmetije za turistično ponudbo. Poskrbeli bodo za urenjenost vasi ter obnovili vaško skupnost, seveda pa ne bo šlo brez neprestanega izobraževanja.

delih namreč le 3 ali 4 leta, potem pa mora biti okolje sposobno samo z lastnimi močmi izpeljati projekt. M. BEZEK-JAKŠE

Ministrstvo za šolstvo in šport je prikimalo

Telovadnica ustrezna

ČRNOMELJ - Že na novembrski seji črnomaljskega občinskega sveta so bile polemike glede gradnje prizidka k osnovni šoli Mirana Jarca, predvsem pa telovadnice, ki naj bi zrasla na sedanjem rokometnem igrišču ob Župančičevi ulici. Zato so za zadnjo sejo sveta pripravili natančnejše poročilo o pripravah na gradnjo, dodatna pojasnila pa je dal še Boris Lorkovič, projektant kompleksa osnovne šole Mirana Jarca.

Glede na sedanje število učencev, število oddelkov, ki gostujejo v sednji stavbi, ter glede na število predšolskih otrok in uvedbo devetletne osnovne šole čez nekaj let, je po Lorkovičevih besedah osnovna šola Mirana Jarca premajhna. Poleg tega se bo za 50 odst. povečalo število ur športne vzgoje, telovadnica pa je že sedaj znatno premajhna. "V sedanji varianti, ki je že šesta ali sedma, smo upoštevali vse rezerve in minimum možne gradnje. Izdanih je tudi večina soglasij za gradnjo, medtem ko so na ministrstvu za šolstvo in šport telovadnico že dvakrat potrdili kot ustrezno," je dejal Lorkovič. Telovadnica naj bi zrasla na sedanjem rokometnem igrišču, za njo pa bi bilo prav tako rokometno igrišče, a brez atletske steze. Telovadnica naj bi bila s šolo povezana z nadhodom nad cesto. V dvorani bodo lahko imeli športno vzgojo trije razredi hkrati, z dvigom zaves pa bo dvorana primerna za različne zabavne, kulturne in športne prireditve, ki jih bo na tribuni lahko spremljalo okrog 350 obiskovalcev.

Prizidek k šoli bo visok kot sedanja šola. V kleti bodo kuhinja, jedilnica in garderoba, v pritličju, prvem in drugem nadstropju po štiri učilnice, sanitarije in kabineti, na podstrešju pa knjižnica, čitalnica in zbornica. Nadstropja bodo povezana s sedanjo šolo, okrog šole pa je v načrtu še pot, ki bo hkrati požarna pot in dovoz na parkirišče za uslužbence šole. Boris Mužar, ki ravnateljstvo v omenjeni šoli, je dejal, da bi bilo dobro, ko bi se glede gradnje telovadnice v Črnomlju poenotili, saj lahko od države dobijo 60 milijonov tolarjev, kar je polovica približno ocenjene vrednosti naložbe, medtem ko bi jim za dozidavo šole država namenila še dodaten denar. M. B.-J.

SPREJELI REBALANS PRORAČUNA

SEMIČ - Semiški svetniki so na zadnji seji v letošnjem letu sprejeli predlog rebalansa proračuna za iztekajočo se leto. Tokrat so se z rebalansom soglasno strinjali, res pa je, da jim bo v letošnjem proračunu še vedno primanjkovalo za dobrih 48 milijonov tolarjev.

PRAZNIČNI KONCERT - Glasbena šola Črnomelj je pretekli teden pripravila v črnomaljskem kulturnem domu praznični koncert. Najprej se je predstavilo 22 solistov, med njimi tudi učenka 3. razreda klavirja Petra Roginič (na fotografiji) ter duo in kvartet harmonik. Sledil je nastop godalnega orkestra s klavirjem Glasbene šole pod vodstvom prof. Antona Čorbiča ter nastop tamburaškega orkestra Glasbene šole pod vodstvom Silvestra Mihelčiča najmlajšega. Koncert je zaključil skupni nastop obeh orkestroev ter otroškega pevskega zbora Glasbene šole, zapeli in zaigrali pa so Sveto noč. (Foto: M. B.-J.)

M. BEZEK-JAKŠE

KRVODAJALSKA AKCIJA

ČRNOMELJ, SEMIČ - Območna organizacija Rdečega križa Črnomelj organizira redno republiško krvodajalsko akcijo v semiški in črnomaljski občini. V sredo, 3. januarja, od 8. do 12. ure bo krvodajalska akcija na zdravstveni postaji Semič, v četrtek, 4. januarja, od 7. do 13. ure pa v osnovni šoli Mirana Jarca v Župančičevi ulici v Črnomlju.

KAKŠEN GOSPODAR JE SKLAD?

ČRNOMELJ - Črnomaljski svetniki so na zadnji letošnji seji, ki je bila minul teden, sprejeli sklep, da zaprosijo Sklad republike Slovenije za razvoj, ki je lastnik Belta, Kovinarja in Lesa, naj predloži občinskemu svetu poročilo o gospodarjenju s temi podjetji v preteklem letu. Hkrati so prosili tudi za vizijo razvoja teh podjetij v prihodnje.

TRI KOLEKCIJE MARKA RADOVANA

ČRNOMELJ - KUD Artoteka Bela krajina in Mladinski kulturni klub Črnomelj sta v Špeličevi hiši pripravila razstavo fotografij študenta pedagogike Marka Radovana z naslovom Tri kolekcije. Avtor predstavlja nagradno kolekcijo Strukture ter kolekciji Zabrisi (ženski akt) in Sence in megla (krajina). Razstava, ki je bila odprta 21. decembra, bo na ogled do 11. januarja, in sicer vsak delavnik od 10. do 12. in od 17. do 19. ure ter v soboto od 10. do 12. ure.

Delavcev ne bodo dobili z lahkoto

Tako je menil Anton Horvat, načelnik upravne enote Črnomelj, ko je predstavil njihovo delo in probleme - Februarja naj bi se kot podnajemniki preselili v nove prostore

ČRNOMELJ - Načelnik upravne enote Črnomelj Anton Horvat je ob iztekajočem se prvem letu dela enote, ki zajema črnomaljsko in semiško občino, skupaj z vodji oddelkov sklical tiskovno konferenco. Predstavili so svoje delo ter opozorili na probleme, predvsem pa na prostorsko stisko in slabo opremljenost.

Kot je dejal Anton Horvat, so v dogovoru s črnomaljskim županom prevzeli v prostore in opremo v občinski stavbi, občini pa plačajo za obratovalne stroške po 400 tolarjev za kv. meter. Že od vsega začetka pa so razmišljali o novih prostorih in boljši informacijski in telekomunikacijski opremi. Načrtujejo, da se bodo februarja prihodnje leto preselili v prostore v novem poslovnem centru pri Beogradu, kjer bodo sicer najemniki skoraj 1000 kv. metrov, kar pa glede na število sistemiziranih delovnih mest ni veliko. S preselitvijo v nove prostore bodo modernizirali tudi opremo, ki je še nima, zato pa so apelirali na ministrstvo, naj čimprej objavi razpis za nabavo opreme. V upravni enoti poudarjajo, da bo morala biti skrbno izbrana, saj opremljajo prostore vsaj za nekaj desetletij.

Horvat je spomnil na pomen sveta načelnika upravne enote, v katerem sta dva člana iz semiške in štirje iz črnomaljske občine. Gre za posvetovalni organ, ki predlaga, svetuje, opozarja na napake. V črnomaljski upravni enoti so predvideli tudi izpostave v večjih krajevnih središčih, vendar doslej tega še niso uresničili. V prihodnje pa se bodo širili glede na denar, ki jim ga bo zagotavljala država. Vendar pa naloga upravne enote ni le vodenje upravnih postopkov, ampak tudi razvoj. Na tem področju se bodo po Horvatovem mnenju njihove naloge in naloge občin pokrivala, kar pa ne bo nič narobe. V upravni enoti imajo za razvojne naloge že predvidene ljudi. Toda čeprav je načelnik pohvalil dobro kadrovsko strukturo, ki se bo še izboljšala, je po drugi strani priznal, da bo težko dobiti nove kadre.

M. BEZEK-JAKŠE

Nekdo bo moral skrbeti za razvoj

ČRNOMELJ - Dr. Anton Hauc, vodja programa Revit, je minul teden v Črnomlju slovesno podelil 15 potrdil za uspešno zaključeno usposabljanje z delom na projektu Revit Bela krajina, ki je zajel črnomaljsko in semiško občino. Potrdila sta izdali Ekonomsko-poslovna fakulteta iz Maribora in Projekt management inštitut.

Projekt usposabljanja v okviru programa Revit - revitalizacije slovenskih občin je obsegal teme iz strateškega managementa, projektnega managementa, oblikovanja, planiranja in vodenja projektov. Vsa spoznanja so bila preverjena pri izdelavi kataloga Revit. Kot je poudarila Mojca Stjepanovič, ki je vodila belokranjski projekt Revit, se zaključki z okroglih miz, ki so jih pripravili v okviru projekta Revit, že uresničujejo. Črnomaljski župan Andrej Fabjan je pripomnil, da so Belokranjci še premalo samozavestni, da pa imata s semiškim županom posluš za ta projekt.

Tudi dr. Anton Hauc je menil, da se morata župana povezati v prizadevanju za razvoj regij, kajti ko so pripravljene projekti, tudi vlada in ministrstva popustijo in dajo denar. S tem projektom imata občini osnovo za lov na sklade, fondacije. Tudi v Nemčiji so bili projekti Revit iz semiške in črnomaljske občine dobro ocenjeni in je veliko zanimanja za katalog. Vendar po njegovem mnenju v Beli krajini potrebujejo poklicno ustanovo, ki bo skrbel za razvoj. Predlagal je tudi revizijo kataloga Revit, v katerega bi lahko vključili tiste, ki še niso zajeti v strateškem planu razvoja Bele krajine. Črnomaljecem in Semičanom pa je svetoval, naj prihajajoče volitve izkoristijo za napad na finančnice. Dr. Hauc je tudi namignil, da ne bi bilo slabo, če bi bil v Beli krajini vsaj eden od višješolskih programov izobraževanja. M. B.-J.

Spodleti jim pri drobnarijah

Semiški svetniki o prostorsko-reditvenih pogojih in razvojnih možnostih - Vizije ni moč pripraviti le za en mandat - Najprej se morajo odločiti, kaj hočejo

SEMIČ - Semiški svetniki so imeli na zadnji seji v letošnjem letu na dnevnem redu dve točki, kjer je beseda tekla o razvoju v občini. Direktor podjetja Topos Dušan Granda je predstavil prostorsko-reditvene pogoje (PUP), medtem ko je župan Janko Bukovec pripravil seznam razvojnih možnosti občine do leta 1998.

Granda je pojasnil, da bodo morali v semiški občini reševati tri področja, in sicer območje Kočevskega Roga z opuščenimi kočevarskimi vasi, Semič, kjer so strnjene upravne, oskrbne in proizvodne funkcije, ter ostali del občine, kjer pa je v glavnem gradnja takšna, da bo moč urediti vse potrebno. Opozoril je na razpršno gradnjo v vinskih goricah nad Semičem, kjer je veliko zidanic, ki jih mnogi predelujejo v stanovanjske hiše, kar je za graditelje najcenejša, za prostor pa najdražja gradnja. Ker je PUP osnova za gospodarjenje s prostorom v naslednjih letih, so svetniki opozori-

li, da bi morali pripraviti za Semič prednostno listo, iz katere bo razvidno, kje bo obrtno-industrijska cona in kje vse ostalo. Prav tako se morajo odločiti, kje bo potekala glavna povezava Semiča z Novim mestom. Z občine so opozorili, da morajo načrtovati dolgoročne rešitve, četudi so nekoliko dražje. O razvojnih možnostih, ki jih je predvidel župan, pa je predsednik občinskega sveta Anton Malenšek menil, da gre le za analizo sedanjih razmer, za naštevavanje problemov, ki jih v občini žulijo, ni pa nakazana smer razvoja občine. "Pripraviti moramo dokument, ki bo tudi osnova za PUP. Razvojni

načrt občine mora veljati vsaj za 15 let in ne le za eno mandatno obdobje. Morali bi razvijati turizem in s tem dopolnilne dejavnosti, industrijo, manjša podjetja, vsemu temu pa prilagoditi infrastrukturo in komunikacije, ne bi pa smeli pozabiti tudi na zdravstvo in šolstvo," je menil Malenšek. Župan je dejal, da sicer lahko naredi takšen načrt, a ne bo realen. Eden od svetnikov pa je spomnil, da Semičanom ne spodleti pri velikih stvareh, kot so na primer vizije, temveč pri drobnarijah. "Ne vemo, kaj naj ponudimo turistom, primanjkuje nam znanja, ne vemo, kaj kdo dela, čeprav veliko ljudi dela doma v garažah. Povezati bi morali znanje, komercialno, toliko bolj, ker smo na obrobju," je menil svetnik.

M. BEZEK-JAKŠE

Med občino in muzejem ostaja nedorečeno

Nadaljevali prekinjeno 12. redno sejo sveta

KOČEVJE - Minuli četrtek popoldan so kočevski občinski svetniki nadaljevali prekinjeno 12. redno sejo občinskega sveta. Med preostalimi pomembnejšimi zadevami z dnevnega reda prekinjene seje so sprejeli sklep o prevzemu upravljanja stavbe Likovnega salona Kočevje, s katero bo v bodoče upravljal stanovanjski sklad za upravljanje z občinskim premoženjem, ureditev odnosa med občino in muzejem glede Šeškovega doma pa so preložili na prihodnje leto.

Občinski referent za kulturo Martin Marinč je v obrazložitvi potrebe po ureditvi odnosa med občino kot lastnikom Šeškovega doma in muzejem kot uporabnikom prostorov poudaril, da so že več let nerešena vprašanja, ki zadevajo upravljanje in vzdrževanje Šeškovega doma, odnos med občino in muzejem ter organizacijo in izvedbo prireditev v Šeškovem domu. Iz predloženega sklepa o prevzemu upravljanja in razmejitvi uporabe prostorov v Šeškovem domu je izzvenela misel, naj se muzej ukvarja s svojo dejavnostjo, vse ostalo pa naj prepusti občini.

Direktor muzeja Ivan Kordiš je dejal, da se strinja, da je potrebno urediti razmerje, še zlasti, ker nerazčiščeni odnosi ovirajo muzejsko dejavnost. Opozoril pa je, da se pripravljajo reorganizacija muzejske dejavnosti, po kateri naj bi muzejem materialne stroške krilo ministrstvo za kulturo, občine pa naj bi imele na skrbi prostore in investicijsko vzdrževanje. Zaradi tega in Kordiševih pripomb v zvezi s predlogom sklepa o prevzemu upravljanja in razmejitvi uporabe prostorov v Šeškovem domu, so se svetniki odločili, da o tem še ne bodo sprejeli dokončne odločitve. Mnenja so bili, naj odbora za kulturo in gospodarstvo poišče ta gospodarsko najugodnejšo rešitev.

M. L.-S.

M. L.-S.

Osilniško nadevanje

PADLI BODO TRIJE GAMSI - Lovska družina Osilnica ima v tej sezoni za odstrel predvidene tri game, ki jih je namenila lovskim gostom iz drugih krajev. Ostali odstrel bodo opravili kar člani njihove lovške družine. Nimajo pa letos dovoljenja za odstrel medveda. Ris pa bo na vsem lovskem območju Kočevske odstreljen le eden.

O Dobrepoljah in Dobrepoljcih

Posvetovanje uglednih strokovnjakov, posvečeno znamenitim obletnicam

DOBREPOLJE - Minuli petek in soboto, 15. in 16. decembra, je bilo v Jakličevem domu znanstveno, posvetovanje o Dobrepolju in Dobrepoljah, posvečeno 100-letnici domačega kulturnega društva, 100-letnici kmetijskega združništva, 100-letnici rojstva likovnika Franceta Kralja in 95-letnici rojstva njegovega brata umetnika Toneta Kralja.

Posvet je odprl župan Dobrepolj Anton Jakopič. Prvi dan je Ivan Grandovec predstavil naravnozemljepisne posebnosti tega kraškega polja, dr. Jakob Müller imena naselij in prebivalcev, Marko Aljančič kraške vodne jame Dobrepolj, Blanka Bartol pa dobrepoljsko pokrajino v preobrazbi. V zgodovinskem prikazu pa so sodelovali dr. Božo Otorepec, dr. Ema Umek, dr. Stane Grand, Igor Ahačevič in Monika Kokalj-Kočevar.

Drugi dan posvetovanja je bil posvečen predvsem kulturnim zanimivostim tega območja, o katerih je predavala Olga Zupan (Umetnostna topografija cerkva). Nato so znamenite Dobrepoljce in njihovo delo oz. dela predstavili mgr. Igor Kranjc, dr. Zmaga Kumer, dr. Milček Komej, Anka Novak, Milan Šuštar, dr. Janez Dular in dr. Zvone Štrubelj. Irena Dobrnjič je prisotne seznanila z žvabami in običaji (Miklavž, kolone)

ODKUP KASARNE V ENEM DELU

RIBNIČA - Če se bo najemnikom prostorov v nekdanji ribniški vojašnici uspelo ob pomoči predstavnikov ribniške občine dogovoriti z ministrstvom za obrambo o odkupu kasarniškega kompleksa v enem delu, bodo kupoprodajne pogodbe lahko podpisali še pred iztekom letošnjega leta. Na dobršem delu površin nekdanje ribniške vojašnice, ki v celoti meri okoli 14 hektarjev, je danes sodobna obrtna cona s pestro ponudbo različnih servisnih in storitvenih dejavnosti. Vseh najemnikov je 32 in večina med njimi želi prostore, ki jih ima v najemu, tudi odkupiti. Problem je cena, ki jo za odkup postavlja ministrstvo in ki se giblje od 200 do 700 mark za kvadratni meter. Za najemnike je cena previsoka, takšnega mnenja pa je tudi ribniški župan Jože Tanko. Kateri najemniki bodo prostore odkupili, bo znano že v kratkem, glede dela, ki ga najemniki ne bodo odkupili, pa župan pričakuje ugodno razrešitev.

DOBROTA JE SIROTA

KOČEVJE, DRAGA - Neko za sebnost podjetje je na prošnjo iz KS Draga tam odpravilo dvoje divjih smetišč. Bilo pa je slabo vreme in so tovarnjaki na cesto nanesli nekaj zemlje. Zavedni domačin je zadevo prijavil policiji in policisti so že predlagali dva šoferja v kaznovanje. Podjetje je delo opravilo brezplačno, zdaj pa bosta plačala svojo dobroto dva šoferja. Tako se godi tistim, ki ne upoštevajo stare ljudske modrosti: Dobrota je sirota. P-c

V šoli bo premalo prostora

Z nadzidkom do 240 kv. m novih prostorov

VELIKE LAŠČE, TURJAK - "V prihodnjem šolskem letu 1996/97 se bo na naši šoli v Laščah število učencev na razredni stopnji močno povečalo. V prvi razred bo vpisanih 41 otrok, kar pomeni dva oddelka, medtem ko imamo zdaj le en oddelk prvega razreda. Razen tega se bomo vključili v poizkusno 9-letno šolanje. Tako bomo potrebovali najmanj tri nove učilnice," je povedal ravnatelj šole v Velikih Laščah Edi Zgonc.

Po sedanjih predlogih in razgovorih z vodstvom občine naj bi nove prostore pridobili z nadzidkom sedanjega 4. razreda, računalske učilnice in kuhinje. Tako bi pridobili 240 kv. m novih prostorov. To bi gotovo zadoščalo za pokritje potreb šole po prostorih za več naslednjih let, čeprav število

Ob peti obletnici plebiscita

Novinarska konferenca - Pohvale občinskemu svetu in kritike občinski upravi

KOČEVJE - V počastitev 5. obletnice plebiscita so takoimenovane stranke slovenske pomladi pripravile minulo sredo, 20. decembra, v hotelu Valentin v Kočevju novinarsko konferenco. Prvaki strank so spregovorili o enoletnem delu strank in načrtih za prihodnost.

SKUPEN NASTOP (Foto: M. L.-S.)

Trkanje na vest in moralo

Pravilnik o oddaji službenih stanovanj omogočil nepravilnosti - Tudi tisti, ki jih že imajo

KOČEVJE - Pravilnik o oddaji službenih stanovanj v občini Kočevje so kočevski svetniki sprejeli sredi letošnjega leta. Že prva razdelitev stanovanj po novem pravilniku pa je pokazala, da ta omogoča in nepošteno razdelitev stanovanj.

Že po prvem izboru med 20 kandidati, ki so se javili na razpis o oddaji službenih stanovanj, se je pokazala glavna pomanjkljivost pravilnika, da ta ne upošteva, če kandidati imajo in kako imajo

rešeno stanovanjsko problematiko. Nič drugače tudi ni s končnim seznamom dobitnikov skupno desetih službenih stanovanj na Trgu zborila odposlancev, ki so ga svetniki potrdili po obravnavi ugovorov nekaterih zavrženih kandidatov iz prvega izbora. Čeprav so nekatere ugovore svetniki rešili ugodno, je med tistimi, ki so dobili stanovanja, še vedno vsaj polovica takšnih, ki imajo lastniška stanovanja ali celo hišo oziroma so solastniki hiše.

Formalnopravno je seznam tistih, ki bodo zasedli osem prostih službenih stanovanj na TZO 12-18, neoporečen, je neživljenjski in moralno sporen. Med tistimi, ki stanovanj niso dobili, sta namreč vsaj dva takšna, ki bi stanovanje resnično potrebovala, pa nista zbrala dovolj točk predvsem zato, ker se v pravilniku daje izredno velik poudarek funkciji, ki jo opravlja kandidat, in zelo majhen stanovanjskim razmeram prosilca za službeno stanovanje.

Ker v pravilnik niso bili vneseni moralni kriteriji in je šlo pri vsej zadevi za pravilno spjeljan postopek, je odločitev izbranih kandidatov o tem, ali bodo tudi vzeli stanovanje, zgolj vprašanje njihove morale in čiste vesti. S sklicevanjem na to, da prepostno ni moralno, da prosilca dobi dvosobno službeno stanovanje, če že ima lastno, prav tako dvosobno stanovanje, so svetniki vse "sporne" dobitnike stanovanj pozvali, naj v petnajstdnevem roku, ki je določen za podpis pogodb, pogodbe ne podpisujejo. Da se podobno ne bi dogajalo tudi z drugimi službenimi stanovanji, so se svetniki odločili, da se pravilnik spremeni.

M. LESKOVŠEK-SVETE

V uvodnem razmišljanju o smiselnosti povezovanja strank je predsednik Zelenih Kočevja Branko Dekleva dejal, da je povezovanje še zlasti pomembno na občinski ravni. Kritičen je bil do dela občinske uprave, o delu občinskega sveta pa je dejal, da ta dela zelo dobro. Podobnega mnenja je bil tudi Srečko Gabrič iz SDSS, ki se je s predhodnikom strinjal tudi v opredelitvi ekoloških (predvsem gnojevke) in drugih problemov, ki zadevajo Kočevje, pri čemer pa je ob izpostavljenem problemu nezaposlenosti poudaril, da je največji problem, ker občina ni povezana s centrom v Ljubljani.

Jože Hobič iz SLS je dejal, da jih na podeželju ne zanimajo politične teme, ki se odvijajo na državnem nivoju, ampak povsem konkretne, življenjske, ki jih skušajo reševati v okviru kmetijsko-gozdarske zadruge, pa tudi ovčerejskega društva in društva podeželskih žena Kočevske. Kljub prednostnim življenjskim nalagam pa jih v prihodnjem volilnem letu čaka tudi čisto politično delovanje.

Dobro sodelovanje med svetom in občinsko upravo je predsednik SKD Kočevje Alojz Košir pripisal predvsem osebnim prizadevanjem. Med prednostnimi nalagami je izpostavil pridobitev denarja iz šolskega tolarja, saj ta vir po njegovih informacijah počasi usiha. Da je v primerjavi s prejšnjo skupščino sedanji občinski svet naredil velik korak naprej, je menil tudi predsednik kočevskih demokratov Franc Bartolme. Ob pohvalnih ocenah pa je dejal, da ga moti, ker še ni izdelana strategija razvoja Kočevske. Na to je opozorila tudi predstavnica SNS Irena Trobentar, ki je naglasila tudi potrebo po enotni kulturni politiki v občini.

M. LESKOVŠEK-SVETE

KORAJŽA VELJA

VELIKE LAŠČE - Za nastop talentiranih mladih pevcev "Korajža velja", ki je bil pred kratkim v Velikih Laščah, se je prijavilo kar 50 obetajočih mladih pevcev. V dve uri trajajočem nastopu, ki sta ga organizirala znani iskalec mladih pevskih talentov Bogo Hvala iz Trbovelj in domača osnovna šola, so iskali talente z ozirom na poslušnost in glasovne, ne pa, kdo je najboljši. Nastop je sodil v okvir prireditev "Veseli december" in je hkrati priprava na podobno regijsko tekmovanje, ki bo 21. marca v Velikih Laščah.

Potrebno novo odlagališče

Sedanje odlagališče komunalnih odpadkov le še do 1. maja 1997 - Delitvena bilanca Komunale

DOBREPOLJE - Na 13. seji občinskega sveta Dobrepolje, ki je bila 12. decembra, je bilo največ govora o dejavnostih Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, ki deluje tudi za območje občine Dobrepolje. Ugotovljeno je bilo, da sedanjemu odlagališču komunalnih odpadkov Stehan, kamor odlagajo odpadke iz občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje, poteče obračevalni rok 1. maja 1997. Že zdaj je treba najti in urediti novo odlagališče. Osnutek nove pogodbe predvideva, da bodo stroške za njegovo ureditev prispevale vse tri občine z ozirom na odloženo količino odpadkov.

Več informacij o delu Javnega komunalnega podjetja Grosuplje je podal v.d. direktorja tega podjetja Janez Skarlovnik, ki je tudi odgovarjal na vprašanja občinskih svetnikov. Direktor Skarlovnik je dal predlog o lastniških deležih posameznih občin v Javnem komunalnem

podjetju Grosuplje, se pravi o delitveni bilanci. Razprava o tem bo trajala po občinah še do 15. januarja.

Z lahkimi srecem so svetniki dali soglasje k ceni in prispevkom za oskrbo s toplotno energijo, kar tudi opravlja Javno komunalno podjetje Grosuplje. Vendar ta s toploto ne oskrbuje občine Dobrepolje. Sprememba tega odloka pa bo veljala, ko jo bosta potrdili tudi ostali dve občini, kjer bo razprava o toploti gotovo bolj vroča. Je pa bilo na seji vroče še med razpravo o oblikovanju srednjeročnega plana občine, ki naj bi bil izdelan na osnovi predlogov vaških skupnosti. Nekateri svetniki so se zelo zavzemali za svoje vasi, kar je sicer razumljivo. Vendar jih je župan Anton Jakopič opozoril, da pričakuje seznam potreb predvsem od predsednikov vaških skupnosti in ne toliko od svetnikov, katerih volilna baza so stranke oz. vsi volilci v občini.

M. STEKLASA

Dobrepoljski krompirčki

FANT S PIŠTOLO - Medtem ko so v Jakličevem domu izvajali lep kulturni program, posvečen temu velikemu dobrepoljskemu rojaku, je na glavni cesti sredi Vidma skupina mladih delala napoto. Med njimi je bil nekdo tudi s pištolo-igračo, ki se ni preveč rad umaknil avtomobilom, saj so nekateri zaradi njega tudi ustavili. Takih "redarjev" Dobrepolje očitno ne potrebujejo.

RAZSTAVI V JAKLIČEVEM DOMU - V Jakličevem domu je manjša stalna razstava o delu in življenju tega velikega Dobrepoljca. Te dni, med strokovnim posvetovanjem o Dobrepoljah in Dobrepoljcih, je bila razstava okrepeljena z novimi fotografijami in drugimi dokumenti o Jakliču in njegovi dobi. V dvorani pa so bila predstavljena še nekatera umetniška dela Kralja, Postla in drugih.

BOŽIČNO-NOVOLETNI KONCERT V DOBREPOLJAH

DOBREPOLJE - Celovečerni božično-novoletni koncert je bil 23. decembra ob 19. uri v Jakličevem domu. Na njem sta nastopila domača godba na pihala (pihalni orkester), ki jo vodi kapelnik Josip Mihelčič, in pevski zbor osnovne šole Videm-Dobrepolje, ki ga vodi Mirko Rozman. O prizadevnih godbenikih, ki so te dni nastopili še na otvoritvi ceste Zdenska vas - Čušperk in na Prevolah v Suhi krajinji (občina Novo mesto), več v eni naslednjih številkih našega lista.

NAŠI KRAJI IN LJUDJE - Na fotografiji je delovno predsedstvo, ki je vodilo posvet drugi dan in sicer (od leve proti desni) dr. Zmaga Kumer, dr. Stane Grandovec in prof. Milan Šuštar. Gradivo, ki so ga obravnavali na tem posvetu, je pripravilo nad 20 strokovnjakov, objavljeno pa bo v Zborniku o Dobrepolju in Dobrepoljcih, ki bo izšel predvidoma sredi prihodnjega leta. Gradivo je torej že pripravljeno, župan občine Dobrepolje Anton Jakopič pa nam je povedal, da je potrebno zdaj za ta Zbornik zbrati še denar. (Foto: J. Primc)

GROJZDEK GRE K VOJAKOM

SEVNICA - Mladinski državni reprezentant, državni prvak v krosu in 12. na 10.000 m na evropskem mladinskem prvenstvu Robert Grojzdek, je bil na obnem zboru atletskega kluba Sevnic razglašen za atleta leta. Grojzdek odhaja 3. januarja služiti kadrovske rok v Cerklje ob Krki, zato Sevničani upajo, da bo imel nadarjeni Robert tudi v vojaški sukni dobre možnosti za vadbo. V ženski konkurenci je atletinja AK Sevnica za leto 1995 postala Petra Radišek. Več o obnem zboru prihodnjič!

SPREJET REBALANS PRORAČUNA

TREBNJE - Nov proračun občine bo za petino večji od prvotnega in znaša 971 milijonov tolarjev. Trebanjski občinski svetniki so sprva sklenili, da bodo za zdravstvo namenili 3 milijone tolarjev, ker pa je nujna nabava novega reševalnega vozila, vrednega 125.000 mark, so sklenili, da bodo primaknili še 2 milijona tolarjev za pomembno naložbo. Predsednik občinskega sveta dr. Marjana Petra Pavlina so nagradili za celoletno delo s 480.000 tolarji, svetniki pa bodo prejeli po 20.000 tolarjev nagrade.

Zdravstvo po krivici na prangerju

Direktorica Zdravstvenega doma Trebnje Ana Bilbija odgovarja na pripombe in pritožbe občinskih svetnikov in občanov glede rabe (ne)slovenščine in kakovosti storitev

TREBNJE - Direktorica trebanjskega zdravstvenega doma Ana Bilbija, po poklicu diplomirana pravnica, nima lahkega dela, kajti po eni strani skuša brzdati nezadovoljstvo zdravstvenega osebja, nezadovoljnega s plačili, po drugi pa brani taisto osebje pred pogostimi napadi kritične trebanjske javnosti zavoljo domnevne slabe organiziranosti in zaposlovanja tujece, ki slabo obvladajo slovenščino.

Že v nekdanji trebanjski občinski skupščini ni bilo malo pripomb odbornikov na račun dela zdravstvenega doma in lekarne. Direktorica ZD Bilbija je skušala odgovo-

Ana Bilbija, direktorica ZD Trebnje

riti na kopico vprašanj, ki so jih zastavili občinski svetniki različnih strank. Tako je Jožeta Smoliča (SLS) zanimalo, zakaj je potrebno v ZD Trebnje na pregled pri zobozdravniku čakati več mesecev, medtem ko je lahko v samoplačniški ambulanti vsak takoj na vrsti. Smoliča je še zanimalo, komu gre denar od samoplačniške ambulante. Bilbija odgovarja, da je podobno kot vsa dela v zdravstvu tudi v zobozdravstvu delo normirano. Zavod za zdravstveno zavarovanje prizna in plača po teamu le določeno število točk. In če bi preslegli plan nad 100 odstotkov, bi nastali stroški padli na pleča Trebanjcev. Lani je bil ta plan v celoti uresničen, letos pa verjetno ne bo, ker so imeli izpad zaradi boleznih terapevtov, ena zobozdravnica pa je odšla iz zavoda. Nadomestili jo bodo z zobozdravnicom, ki že opravlja pripravniški staž. Čakalne dobe v zobozdravstvu za sanacijo in izdelavo protektivnih sredstev so povsod, pacienti z bolečinami pa imajo prednost.

Bilbija pravi, da so pričakovali, da se bodo s podelitvijo koncesije dr. Kulaševiću za zasebno prakso v Šentrupertu vrste v njihovih čakalnicah kaj skrajšale, a vsaj doslej se to še ni zgodilo. Zato so za paciente, ki ne želijo čakati in storitve lahko plačajo, v zavodu ob torkih popoldne izven rednega delovnega časa uvedli samoplačniško ambulanto. Z delom samoplačniške ordinacije in pravili za njeno delo so Trebanjci julija letos seznanili tudi ministrstvo za zdravstvo, ki ni imelo pripomb. Finančna realizacija te ambulante je sestavni del celotnega prihodka ZD,

delavci pa seveda prejmejo plačilo za svoje delo. Svetnik Branko Janežič (SKD) je opozoril, da v osnovni šoli Mokronog ne izvajajo ali vsaj ne redno preventivnih zdravstvenih pregledov otrok. Direktorica Bilbija odgovarja, da do letošnje sklenitve pogodbe z Zavodom za zdravstveno varstvo niso imeli za zobozdravstveno vzgojo niti tolarja. Šele zdaj jim zavod prizna sofinanciranje dela medicinske sestre, ki se bo sistematično ukvarjala s to vzgojo. Brez sodelovanja staršev, vzgojiteljev in učiteljev pri tej dolgoročni naložbi rezultatov ne bo.

Svetnika Igorja Teršarja (LDS) je zanimalo, kdaj bodo v trebanjskem zdravstvenem domu zaposlili prevajalca za slovenski jezik, posebej v predšolskem in otroškem dispanzerju, kjer sta zaposleni zdravnici, ki govorita tuj jezik. Teršar je vprašal, ali imata opravljen strokovni izpit iz slovenskega jezika. Direktorica ZD Bilbija pojasnjuje, da so že sredi aprila letos s problematiko pri zaposlovanju zdravnikov seznanili ministrstvo za zdravstvo, a odgovora še niso prejeli. Zagotavlja, da so v ZD storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da ne bi bilo treba zaposlovati tujcev. Še slabša bi bila rešitev, če dipanzerja ne bi delala. Obe zdravnici imata ustrezni spričevali. Ana Bilbija še dodaja, da je uvedba sekundarija po končani medicinski fakulteti povzročila zakasnitev pri usposobitvi zdravnikov za samostojno delo. "Zato jih skoraj ni najti med nezaposlenimi. Tisti, ki pa slučajno so, se niso pripravljeno zaposliti pri nas, ker je Trebnje in okolica nekaj povsem drugega kot večje mesto. Zasluzek je za veliko več dela na zahtevnem terenu enak ali celo manjši. Na problem neustreznega nagajevanja zdravnikov, ki delajo na obrobjih, sem letos opozorila tudi ministra dr. Voljča, ko je bil na obisku v Novem mestu, vendar brez uspeha. Zdravniki so zelo obremenjeni, med njimi tudi dr. Munkova, zoper katero se menda tudi pritožujejo občani zavoljo njenega domnevnega neprijaznega obnašanja. Ob vsakem neprijetnem obnašanju se z vsakim delavcem pogovorim in ga opozorim na morebitna odstopanja. Lažje pa bi bilo ukrepati, če bi bile pripombe in predlogi konkretni, zato smo namestili v vseh treh naših stavbah nabiralnike, a moram ugotoviti, da žal kakšnega haska od tega še ni," je poudarila Bilbija.

P. P.

Bo podžupan nalil čistega vina?

Vprašanja svetnika Franca Godeše ivanškemu podžupanu Jožetu Košaku glede sklada stavbnih zemljišč - Zakaj celo nadzorni odbor ne dobi pomembnih informacij o skladu?

IVANČNA GORICA - Zadnja seja občinskega sveta občine Ivančna Gorica v tem letu, v petek, 29. decembra, verjetno še zdaleč ne bo zgolj formalnost, da bi si svetniki (po kratkem dnevnem redu sodeč) pač čim prej nazdravili ob iztekajočem se letu. Za to domnevo sta vsaj dva razloga oziroma dve točki dnevnega reda, in sicer realizacija občinskega proračuna do 30. novembra letos in rebalans proračuna za leto 1995 ter začasna delitvena bilanca premoženja prejšnje občine Grosuplje po stanju na dan 31. 12. 1994.

In če bi se tokrat vse srečno končalo za županstvo, pa utegne imeti podžupan Jože Koščak nekoliko zagrenjene praznike zavoljo vprašanju svetnika Franca Godeše (LDS) glede problematike sklada stavbnih zemljišč bivše občine Grosuplje, ki je bila predmet žolčnih razprav že na nekaj sejah ivanškega občinskega sveta, na katera ima čas odgovoriti do prve seje občinskega sveta v novem letu. V poročilu o realizaciji programa dela sklada stavbnih zemljišč občine Grosuplje v letu 1994 je med drugim navedeno, da je znašala realizacija sklada predlani 71.919.497 tolarjev, odhodki pa 49.926.466 tolarjev, razlika med prihodi in odhodki je znašala 21.993.030 tolarjev, od tega kreditov za 29.761.014 tolarjev. V zaključnem računu za obdobje 1.1.1995 do 1.8.1995 pa je naveden podatek, da prenesena sredstva iz preteklega leta znašajo le milijon

tolarjev! Ze na seji občinskega sveta v Ivančni Gorici 24. februarja so zahtevali pisno pojasnilo o 21 milijonih tolarjev, posojenih 30. decembra 1994 izvršnemu svetu bivše grosupljske občine. Svetniki so nato marca in aprila obravnavali sklep o delitvi obveznosti in posojil po novo nastalih občinah Dobropole, Grosuplje in Ivančna Gorica, po katerem naj bi bila ivanška občina dolžna vrniti bivšemu skladu 8.819.852 tolarjev iz naslova navedenega posojila 21 milijonov tolarjev. Sklad je v letu 1994 kupil zemljišče za gradnjo šole v Grosupljem, po kupoprodajni pogodbi z dne 19.12.1994 pa so, ko je 31. maja letos sklad prenehal delovati, lastnice teh zemljišč kot pravne naslednice sklada postale občine Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropole. Svetnik Franc Godeša naslavlja podžupanu ivanške občine Jožetu

Košaku kot dolgoletnemu predsedniku upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč občine Grosuplje tudi vprašanje, zakaj ni mogoče pridobiti dokumentacije in arhiva bivšega sklada oziroma ustreznih informacij in kaj bo ukrenil, da bo

Svetnik Franc Godeša meni, da je podžupan Jože Koščak kot dolgoletni predsednik upravnega odbora bivšega grosupljskega sklada in politik, ki je izjavil, da želi delati v korist in dobrobit občine Ivančna Gorica, očitno edina kompetentna oseba za odgovore na postavljenih 5 vprašanj. Godešo zanima, kakšna je bila dejanska bilanca sredstev sklada stavbnih zemljišč bivše občine Grosuplje za leto 1994 na dan 31.12.1994, s koliko zemljiškimi parcelami in v kakšni površini je razpolagal na ta dan sklad kot njihov lastnik, posebej na območju sedanje občine Ivančna Gorica. Godeša sprašuje, kdo je trenutno lastnik teh parcel ter kolikšna so finančna sredstva, kolikšno število parcel in v kakšni površini lahko pričakuje ivanški sklad stavbnih zemljišč iz "zapuščine" sklada stavbnih zemljišč bivše občine Grosuplje in kdaj.

nadzorni odbor občine Ivančna Gorica lahko dal tukajšnjemu občinskemu svetu informacijo, za katero ga je ta svet zadolžil na 11. seji 27. oktobra, ko ni sprejel zaključnega računa bivšega grosupljskega sklada za obdobje od 1. januarja do 1. avgusta letos? Godeša pravi.

P. PERC

Industrijskemu tiru v Krmelju bje navček

Le 33 vagonov na leto

KRMELJ - Na industrijskem tiru od Trzišča do Krmelja, ki je bil svojčas življenjskega pomena za prosluto Metalno, je z občasnim trenom padel na komaj 33 vagonov (do oktobra letos). Do jeseni so odpravili 4 od petih šibkih točk na tiru, le za zamenjavo 1500 dotrajenih železniških pragov ni denarja. Če do novega leta ne bi zamenjali vsaj 300 najbolj kritičnih, bi vsaj začasno morali prekiniti tovorni promet po tem tiru. Ta pa je po mnenju stečajnega upravitelja Metalne Franca Pipana zelo pomemben za nadaljnjo usodo krmeljske tovarne Inkos, hčere Metalne, ki jo je ustanovil republiški sklad za razvoj, zlasti za morebitne kupec tovarne.

Po Pipanovih besedah bi bil stečaj Metalne že končan, če ne bi bilo denacionalizacijskega zahtevka družine Jakhil. Kot kaže, pa bo v kratkem le dosežen sporazum. Predstavniki Slovenskih železnic niso za to, da bi tir zaprli, zaprla bi ga lahko le neustrezna prometna varnost, kot je dejal prometni minister Igor Umek.

P. P.

SLOVENC IN OSTALI EVROPEJCI SE STARAMO - Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je ne le v Evropi, ampak tudi v Sloveniji pomembno dogajanje staranje populacije. Najhitreje narašča število starejših od 80 let. Po podatkih, ki jih je zbrala Mira Mlakar, vodja sevniškega doma upokojencev, v katerem prebiva 105 starostnikov (na posnetku med nagovorom ob sobotnem srečanju oskrbovancev in njihovih svojcev), je bilo še leta 1960 le 14,4 odst. celotne evropske populacije starejših od 60 let, leta 1980 že 17 odst., na prelomu tisočletja pa jih bo več kot petino!

Zmagovalna misel gasilcev

Boštanjski gasilci se odlikujejo na vajah, akcijah in tekmovanjih - Nova motorna brizgalna?

BOŠTANJ - Boštanjško gasilsko društvo spada med večje v sevniški občini, skupaj s PGD Primož in

PGD Studenec pa tvori teritorialno največji, to je 2. sektor v tej občini. GD Boštanj je tudi ob lanski 70-letnici prikazalo bogato in pestro društveno dejavnost. Podpoveljnik sevniške gasilske zveze, poveljnik 2. sektorja in poveljnik GD Boštanj Peter Simončič je že več kot 30 let zapisan gasilstvu. Zadoljevan je s sodelovanjem in podporo zveze, še bolj pa s prizadevnostjo 80 boštanjskih operativnih članov pri zagotavljanju požarnega varstva. Peter Simončič, ki je imel lahko pravega vzornika v gasilstvu predanem, žal pa že preminulemu bratu Tonetu, pa je ponosen seveda tudi na dosežke Boštanjčanov na številnih občinskih tekmovanjih. Boštanjčani so letos zmagali kar 6-krat, v vseh disciplinah, kjer so se prijavi in pojavili.

Dobri rezultati niso naključni, kajti boštanjski gasilci posvečajo veliko pozornost rednemu usposabljanju. Ob mesecu požarne varnosti so se izkazali z organizacijo sektorse vaje na Vrhu, zelo dober odziv pa je bil osnovalcem in krajanov na dan odprtih vrat gasilskega doma, ko se je znova potrdilo, da krajan živijo tesno povezani z gasilci. Še letos bodo pripravili tečaj za izprašane gasilce, ki naj bi ga opravilo okrog 50 gasilcev.

P. P.

GODEŠEVO ŽUPANSTVO - Svetnik Franc Godeša je naslovil na občinskega tajnika Vinka Blatnika več vprašanj, med drugim tudi, kako namerava organizirati delo županstva občine Ivančna Gorica, da bodo delavci županstva opravljali strokovno-administrativne naloge za organe občine in njihova delovna telesa, ne pa nepoklicni predsedniki ali člani delovnih teles. Pravnik, bivši v.d. sekretarja Franc Urbančič in svetnik LDS Franc Godeša, sta namreč izdelala vsaj 15 zahtevnejših in obsežnejših splošnih aktov za novo občino. Godešo zanima, koliko denarja so izplačili izdelovalcem 15 in morebitnih drugih splošnih aktov, ki niso bili izdelani v županstvu občine, posebej pa naj tajnik navede, koliko denarja naj bi dobila Urbančič in Godeša.

Trebanjske iveri

GREŠNIKI OBIČAJNO ISTI? - Trebanjska Komunalna že od leta 1991 organizira javna dela, tudi letos ekološko naravnana, saj so se spet lotili črnih odlagališč. Najpogostejše so ta na težko dostopnih krajih, v gozdnih grapah, opuščeni kamnolomih, v kraških udorih in jamah. Letos so količinj počistili 10 takih smetišč, in sicer gre za Sveti Vrh nad Mokronogom, za Sv. Florjana pri Mokronogu, kamnolom Beli Grič, Trebnje nad motelom, dostopno pot k rezervuarju Pekel, gozd pri pokopališču v Šentrupertu, Rdeči Kal pri lovski koči. Dol pri Trebnjem, Repče pri Trebnjem in Dolenje Jesenice. Podatke o črnih deponijah na območju Suhe krajine so posredovali Komunalni gozdarji, zelo ogorčeni nad brezvestneži, ki svinjajo tudi kraške jame, pa so jamarji, s katerimi so se dogovorili za sodelovanje. Ker ima večina krajanov že organiziran odvoz odpadkov, upravičeno domnevajo, da kažejo z odmetavanjem smeti v naravi tako kulturne odnose do okolja zelo plastično predvsem lastniki vikendov.

REVOZU NI ZA KRI - Delavec Revoza s 34-imi leti delovne dobe iz trebanjske občine je zdaj 40-letni daroval kri v svojih krajih. V podjetje je prinesel potrdilo o udeležbi, ko je dobil že tako mizerno plačo, pa je bil neprijetno presenečen, ker je bil za to humano dejanje - kaznovan! V Revozu so mu namreč odtrgali 7000 tolarjev stimulacije. V podjetju bi se tega krvodajalca in invalida 3. kategorije očitno radi rešili, zdaj, ko je odslužil kot kakšna stara kripa - katra, saj mu v teh zimskih mesecih ne privoščijo niti kakšne bunde in čevljev za delo zunaj na mrazu.

Sevniški paberki

MINISTER IN KMETJE - Minister za kmetijstvo dr. Jože Oster je na nedavni seji sevniškega občinskega sveta kmetu, svetniku SLS Milanu Lončarju, na postavljeno vprašanje, zakaj projekt Zlatno zrno ni začel, pristodno priznal, da tudi njemu ni jasno, kaj, saj bi bilo to v prid kmetom. Ministru pa tudi ni povsem jasno, zakaj so na Gorenjskem kmetje letos lepo pokosili travnike, marsikje drugje, zlasti na Primorskem, pa je veliko površin zapuščenih. Sevniški kmetje so skušali ministru dopovedati, da je temu kriva neustrezna "mlečna" politika, dr. Oster pa je domneval, da so, vsaj Primorcem, tako lagodnost omogočile italijanske pokojnice.

OSNOVNOŠOLCI - Svetnik Jože Roštohar (ZLSD) je ministru za ceste Igorju Umeku in državnemu sekretarju Marjanu Dvorniku nekoliko podkobil pod nos, rekoč, da so prehod pred blagovnimi rezervami na Blanci delati verjetno osnovnošolci, saj "šleperji" še vedno obračajo v središču Blance. Na to gospoda z republike sploh nista reagirala, pač pa je Dvornik na številne pripombe glede posodobitve ceste ob Imposklem potoku vztrajal, da so cestarji delali vse natanko po projektu, ki ga je bilo pač treba sprejeti. Da predstavljane potokov in premetavanje ogromno kubikov zemlje sem ter tja nekaj stane, ve vsak teleban, pardon, davkoplačevalec, le da ta na nižji ravni občinskih to bolj občuti na žepu kot pa oni v višavah.

AIDS - Tudi v sevniške loge so že priplazile razni najslabši vplivi t.i. civilizacije, kot so mamila, saj naj bi pred kratkim nek mladenič celo umrl za posledicami uživanja ekstazy. Potem ko naj bi te dni z aidom umrl prvi mlajši sevniški občan, so se celo ob tako žalostnem dogodku za svoje zlobni jeziki nekoliko naslajali in sprodučili, da je umrlo za aidom že 5 Sevničanov!

"Krškemu grozi finančni kolaps"

Občinski svet tudi v nadaljevanju ni dokončal 12. seje - Sklep o prerazporeditvi namesto odloka o rebalansu proračuna - Ne za stanovanjski kredit in polovično izterjavo

KRŠKO - Krški občinski svet se le stežavo prebija skozi točke dnevnega reda svoje 12. seje. Potem ko jo je 14. decembra prekinil, jo je 20. t.m. nadaljeval. Vendar so svetniki tega dne ves čas, od treh popoldne pozno v noč, merili moči na eni sami točki - predlogu odloka rebalansa občinskega proračuna za leto 1995.

O predlaganem odloku sploh niso glasovali, ampak so ga po več vmesnih prekinitvah seje in posvetovanjih svetniških skupin umaknili iz procedure. Namesto tega akta so svetniki precej časa žulili sklep o prerazporeditvi proračunskega denarja. Sklep, ki ga je občinska uprava napisala že pred sejo in ga shranila za primer, če odlok o rebalansu proračuna na svetu ne bi "šel skozi", so dobili na klopi med sejo sveta.

Razprava o odloku rebalansa proračuna se je gibala po vsem sodeč, v mejah, ki so jih zakoličili s posebnimi strankarskimi mejniki že v krški politični preteklosti. Vendar so sogovorniki na seji vpraševali in odgovarjali o praktičnih in splošnih temah, kot je ta, ali so načrtovalci krškega občinskega proračuna računali z nestvarno visokimi prihodi. Razpravljali, med njimi Silvo Gorenc s politične leve, so tudi menili, da v občini skrivajo resnico o finančnem poslovanju, zato je nejasno, s kakšnimi dolgovi občina vstopa v leto 1996. Gorenc je napovedal, da

bo občina doživela sredi prihodnjega leta finančni kolaps, saj "jemo kruh, ki bo zrasel šele prihodnje leto".

Razprave so pokazale, da pripomba o trošenju vnaprej sega na področje delovanja sklada stavbnih zemljišč. Le-ta v Krškem funkcioniira kot nekakšen pomožni občinski proračun, v katerega daleč največ daje jedrska elektrarna, nekaj malega pa vanj pride od drugod. Slika delovanja sklada se svetnikom na seji sveta 20. decembra ni zdelo dočela pregledna; nekaj jasnosti o tem je skušal na seji vnesti župan Danilo Siter, ki je rekel, da v sklad mnogi zavezanci

"NAKUP UPARJALNIKOV NAPAČNA ODLOČITEV"

LJUBLJANA - Greenpeace, mednarodna okoljevarstvena organizacija, zahteva, naj bi v Sloveniji še počakali s sprejemom odločitev o zamenjavi uparjalnikov v jedrski elektrarni Krško. O nakupu uparjalnikov se lahko odločijo samo državljani na referendumu. Kot še navaja omenjena organizacija, pomeni odločitev jedrske elektrarne Krško o mednarodnem razpisu za nabavo uparjalnikov, nakup le-teh in vgradnja "drago in napačno" nalozbo.

Na seji sveta 20. decembra so precej razpravljali o tem, ali bodo dovolili občini, da ta s kreditom IR Inženiringu sofinancira gradnjo stanovanj v Krškem. Nanizali so vrsto pomislekov, ki postavljajo pod vprašaj celo tega dne dobljeno informacijo, da IR Inženiring gradi neprofitna stanovanja. Niso dali soglasja za kredit. O kreditu se bodo odločali v prihodnje, a šele na podlagi podatkov odbora za finance. Svetniki so tudi zavrnili predlog, po katerem naj bi občina pristala, da ji dolžnik rudnik Senovo poplača samo polovico neke vsote iz preteklosti. Svetniki so menili, da je taka izterjava po pravilu "bolje vrabec v roki kot golob na strehi" v sedanjih razmerah samo ena od možnih rešitev in da mora občina proučiti še druge.

ne plačujejo, izterjava pa je nemožna.

M. LUZAR

LUKEC NA SVETOVNEM PRVENSTVU

KRŠKO - Plesna skupina posavskega plesnega kluba Lukec iz Krškega se je sredi decembra udeležila svetovnega prvenstva v stepu za formacije in posameznike v članski konkurenci. Slovenske plesalke in plesalce je na prvenstvu vodil Dušan Vodlan, trener v PPK Lukec Krško in član IO sekcije za show dance pri ZPOS. Plesna skupina se je uvrstila na 11. mesto. Vesna Vučajnik je bila 17. in Josipa Fink 30.

Novo v Brežicah

VENI - Brežice se resno pripravljajo na vrnitev pilotov v Cerklje ob Krki. V stavbi občine, kot vse kaže, še vedno zbirajo podpise za referendum o odvzemu državljanstva. Menda jih zbirajo, drugače je nepotrebno obvestilo o zbiranju podpisov, ki visi v občinski stavbi.

PLAČE - Čas pred novim letom je sicer v znamenju daril. Zelo skopi pri delitvi daril pa so očitno občinski svetniki. Ti so na predbožični seji namreč zavrnili predlagani pravilnik o plačah, ki naj bi jih v prihodnje prejemale brežiški občinski funkcionarji.

STAVBA - Nekdanji armadni dom v Brežicah kaže precej klavno podobo. Mesto bo v kratkem najbrž poiskalo rešitev, da bo dom otelo pred propadom. Mogoče bo stavbo dalo trgovcem, kulturnikom, telovadencem ali komu drugemu iz civilne družbe, ki je dovolj bogat in priden, da bo ometel pajčevino in kakšen zid. Če Brežice take hiše ne potrebujejo, pa naj pokličejo nazaj JLA, ki ji je verjetno žal, da je brez brežiškega doma.

PROMET - V Brežicah zbirajo podpise, s katerimi naj bi občinsko in mestno oblast prisilili k boljši ureditvi prometa v mestu. Namig: gneča na cesti bo kmalu videti manjša, saj bo stekel tudi promet po zraku.

NA SENOVEM ZA SODOBNEJŠO ŠOLO

SENOVO - V OŠ Senovo že četrto leto teče akcija Za sodobnejšo šolo. V tej akciji učitelji s pomočjo sponzorjev nabavljajo različno opremo, ki je potrebna v pedagoškem procesu, vendar je zanjo premalo denarja v blagajnah, ki naj bi praviloma šolam zagotavljale denar. Letos v omenjeni akciji opremljajo na Senovem likovno učilnico. V akciji so vsakič doslej, tudi letos, pripravili kulturno prireditev, na katero posebej povabijo tudi sponzorje. Letos so na Senovem naštudirali Partijicevo komedijo Nasvidenje nad zvezdami. Pripravil jo je DKD Svoboda Senovo, ki letos praznuje 50-letnico. Predstavo je režirala Boža Ojsteršek.

V času od 14. do 22. decembra so v brežiški porodnišnici rodile: Majda Soln iz Brezja - Roberta, Mirjana Držanič iz Vrbinje - Dejana, Vida Levičar iz Krškega - Aljaža, Andreja Volč iz Dednje vasi - Simona, Renata Čepin iz Spodnjega Starega Grada - Staša, Jožica Kos iz Krškega - Jakoba, Melita Planinc iz Pleterja - Nino, Tatjana Vidmar iz Brezja - Simono, Silva Medvešek iz Krškega - Jureta, Vesna Kovacič iz Straže - dečka, Karolina Kocjan iz Stare vasi - Patricijo, Branka Hočevar iz Podbočja - Mitja, Tatjana Janč iz Sevnice - Amando, Zlata Kunšek iz Praslodola - dečka. Čestitamo!

BOŽIČEK TUDI V BOLJ ODDALJENE VASI - Kar nekako običaj je, da se Miklavž, Božiček ali dedek Mraz v prednovoletnem vrvežu in pomanjkanju časa ustavijo le v mestnih središčih, zato so se vaščani Ostrca in Črneče vasi že tretje leto zapored odločili, da medse povabijo Božička. Pri vaškem prazniku domačinom priskočita na pomoč tudi krajevna skupnost Kostanjevica in osnovna šola. Glede na topel sprejem Božička in poživitev življenja na vasi pa je bilo prav, da bi takšne priredive oživele tudi po drugih, bolj oddaljenih krajih. (Foto: T. G.)

NAJLEPŠA DOMAČIJA V OBČINI JE JENŠKOVČEVA - V želji po urejenem in prijaznem podeželju in ohranjanju avtohtonosti sta Kmetijska svetovna služba in občina Krško objavili razpis za najlepše urejeno domačijo v občini, na katerega se je javilo 8 kmetij, ki jih je strokovna komisija ocenjevala v jeseni. Odločitev ni bila lahka, saj so bile kmetije zelo izenačene in lepo urejene. Najbolj je izstopala domačija Tončke in Slavka Jenškoveca iz Zaboršta pri Kostanjevici, v njej pa se zrcali plod dela več generacij. Priznanja je Marija Krušič, predsednica ocenjevalne komisije, podelila na tradicionalnem srečanju Društva kmetič Krško. (Foto: T. G.)

KRKA ZDRAVILIŠČA
Silvestrovanje na obali
ZDRAVILIŠČE STRUNJAN
3 DNEVNI SILVESTERSKI PAKET

- 3 polni penzioni (namestitev v dvoposteljnih sobah v bungalovih)
  - silvestrska večerja in silvestrovanje
  - novoletni ples
  - kopanje v zapretem bazenu
  - izlet v Piran in Portoroč
  - programi za otroke

27.700 SIT/osebo
Informacije in rezervacije: 066 474 100
Srečno 96!

Letališče v Cerkljah ostaja

Obnovili stezo - Zemljišča v najem kmetom

CERKLJE OB KRKI - Tukajšnje letališče nekdanje jugoslovanske zvezne armade bo tudi v prihodnje služilo vojaškemu letalstvu ne glede na to, kakako se bo glede nakupa letal odločila Slovenija. V Cerkljah naj bi z Brnika preselili trenajzni center. O tem, da bi letališče v Cerkljah odprli tudi za civilni letalski promet, za zdaj oblasti, po vsem sodeč,

ne razmišljajo. Letališko stezo so pred časom prenovili, in sicer je dela opravila tuja firma skladno z naj-sodobnejšimi zahtevki in načini za prenovo letaliških pist. Kot so tudi povedali na nedavni tiskovni konferenci v vojašnici v Cerkljah, je bil temeljni namen preplastitve "zaščita steze pred propadanjem".

V zvezi z različnimi ugibanji o lastninjenju parcel, ki so za letališko ograjo - letalska baza Cerklje zajema skupno nekaj manj kot 700 hektarov - so predstavniki Slovenske vojske povedali, da za zdaj pride v poštev dajanje zemlje v najem. Tako že zdaj daje vojska zemljišča v najem kmetom, ki te površine kosijo in obdelujejo. Vojašnica Cerklje sodi, da sta s takim sodelovanjem zadovoljni obe strani, kmetje in vojska.

Na srečanju z novinarji, ki se ga je med drugimi udeležil poveljnik 2. PP SV brigadir Janez Butara, je dejal

V Cerkljah ob Krki bo prihodnje leto potekalo svetovno padalsko prvenstvo.

poveljnik vojaškega učnega Cerklje bo Krki podpolkovnik Stanislav Zlobko, da delovanje vojašnice v Cerkljah organizirajo z mislijo, naj ima vojska človeški obraz in naj ne bo tujek v okolju.

Že 26 enot Dolenjske banke

Dolenjska banka je z drugo enoto v Krškem na Vidmu odprla svojo že 26. enoto - Celotna bančna ponudba

KRŠKO - Dolenjska banka se je 23. decembra 1994 z otvoritvijo enote v Krškem po 20-ih letih ponovno vrnila v Posavje, a ni ostala le pri tej enoti, saj je 22. decembra letos odprla že 4. enoto v Posavju, tokrat v Krškem na Vidmu pri tržnici. To je v manj kot enem letu že šesta nova enota, za kar je bilo potrebno v teh težkih časih vložiti precej napora.

Kot je na otvoritvi povedal direktor Dolenjske banke, d.d., Franc Borsan, je bilanca vsota banke približno 500 milijonov nemških mark, realna rast je letos nad 25 odst., banka ima preko 400 lastnikov, od tega več kot dve tretjini fizičnih oseb, svoje moči pa ne bodo merili le z občasnimi prodajami delnic, ampak želijo z njimi priti tudi na borzo. Zasebni kapital ima v lasti blizu 60 odst banke, in kar je še posebej razveseljivo, banka je v rokah domačega kapitala in domačih ljudi. Odprtih ima na primer 56.000 tekočih in žiro računov vrednih 120.000 hranilnih vlog, letošnji rezultat poslovanja pa bo tak, da bodo za dostili vsem predpisom glede potrebnih rezervacij in ustvarili dobiček, ki bo omogočal izplačilo dividend in tudi revalorizacijo kapitala.

V novih prostorih Dolenjske banke na Vidmu je na voljo celotna bančna ponudba: gotovjinsko

in negotovjinsko poslovanje ter kreditiranje. V enoti nudijo celotno bančno ponudbo poslovanja s tekočimi računi in hranilnimi knjižicami vseh valut varčevanja pod ugodnimi pogoji na različne roke pod zelo ugodnimi pogoji. T. G.)

DOLENJSKI LIST

Da bi na Dolenjskem vsi zvedeli za vas, oglašujte v Dolenjskem listu!

Tel: 068/323-610
Fax: 068/322-898

PAKET IZ AMERIKE ZA VSAKEGA MALČKA V OBČINI - Otrke iz krške občine je tokrat dedek Mraz razveselil z darili drugačne vrste - s paketi v škatalah, v kakršnih ponavadi kupimo čevlje. Darila so prišla iz Amerike v okviru akcije dobrodelne organizacije Samartian purse. Ameriški otroci namreč za neznan prijatelj iz manj bogatih območij pripravijo božična darila, ta pa so od 22. do 24. decembra že našla lastnike tudi v krški občini. Dedek Mraz jih je skupaj s krškim županom Danilom Siterjem razdelil po vseh krajevnih skupnostih otrokom do 7. leta starosti, obiskal pa je tudi begunski center. (foto: T. G.)

Skoraj četrta jih je bilo v Termah

Terme Čatež končujejo leto 1995 z zadovoljstvom in optimističnimi načrti - Pri povečanju števila nočitev računajo na obisk tujcev - Za izobraževanje vsaj 7 milijonov

ČATEŽ - Terme Čatež končujejo iztekajoče se leto z zadovoljstvom nad doseženimi poslovnimi uspehi. Hkrati ne skrivajo optimizma glede svoje prihodnosti.

V Termah Čatež so v enajstih mesecih letošnjega leta zabeležili več kot 430.000 nočitev, kar predstavlja po njihovih podatkih skoraj 23 odstotkov vseh prenočitev v slovenskih naravnih zdraviliščih. Med tujimi gosti v Termah je bilo največ obiskovalcev iz Avstrije, Hrvaške, Nemčije in Rusije. Tuji gosti so pomembni kupci storitev čateškega naravnega zdravilišča in na obisk iz tujine računajo Terme tudi pri načrtovanju dela za leto 1996. V teh načrtih predvidevajo več kot 480.000 nočitev.

K tistemu, kar je bilo v Čateških

toplicah na voljo že do zdaj, bodo v prihodnjem letu dodali še vrsto novih zdraviliških programov. S temi se bodo odzvali na vse večje zanimanje za preventivne zdraviliške dejavnosti in upoštevali razmah t.i. seminarskega turizma. Terme bodo zaradi načrtovane bogatejšie ponudbe v bližnji prihodnosti tudi vlagale v razvoj objektov in v usposabljanje osebja.

Do maja naj bi zgradili apartmaje v počitniškem naselju, v začetku leta bodo začeli prenavljati v hotelu Zdravilišče dom. Terme bodo med drugim na Čatežu ob se-

danjem hotelu Toplice zgradile nov hotel, opravile nekaj posodobitev v Mokricah, zgradile objekt s slašičarno v Brežicah in vlagale tudi zunaj brežiške občine.

Čateško naravno zdravilišče je doseglo v letu 1995 vse zastavljene cilje; med drugim je v prvih desetih mesecih iztekajočega se leta za 33 odstotkov presešlo dobiček iz leta 1994. Sicer je zapisalo v statistiko letošnjih naložbenih dosežkov tudi bazen z valovi, samopostrežne restavracije s teraso na poletni Termalni rivieri, nočno zabavišče Termopolis, nov hotel Toplice in prostore za lekarno. Več kot 7 milijonov tolarjev so Terme v letošnjem letu namenile za izobraževanje.

Iz naših podjetij

TESPACK - Sredi preteklega tedna je brestaniško podjetje Tespack, ki je bilo že od leta 1992 v večinski lasti avstrijskega podjetja Duropack, prešlo v stoddostno last tega podjetja. Nova LB banka, ki je po težavah v Vidmu (tovarna embalaže je bila prej tozd krškega Vidma) postala lastnik 34 odstotkov podjetja, je namreč prodala svoj delež Avstrijcem.

NIKA - Ta družba za investiranje in razvoj bo izdala drugo izdajo rednih delnic serije A v skupni vrednosti 80 milijonov tolarjev, ki se glasijo na prinosnika. S to izdajo si namerava družba povečati osnovni kapital in zmanjšati razliko med med knjigovodsko vrednostjo delnice in njeno tržno ceno. Osnovni kapital Nike, investiranje in razvoj, je zdaj 400 milijonov tolarjev, v prvih desetih mesecih pa je družba ustvarila za 33 milijonov čistega dobička.

TERME ČATEŽ - Delničarji Term bodo 15. januarja na skupščini delili dobiček za leto 1993 in 1994. Uprava družbe bo delničarjem predlagala, naj se odločijo za izplačilo dividend v obliki novih delnic, ker bi zaradi davčnih ugodnosti delničarji na ta način dobili več. Hkrati naj bi sprejeli tudi sklep o povečanju osnovnega kapitala. V ta namen naj bi družba izdala 45.236 navadnih imenskih delnic z nominalno vrednostjo 6.000 tolarjev. Na skupščini bodo odločili še o zamenjavi desetih sedanjih delnic za eno novo v nominalni vrednosti 6.000 tolarjev. Delnice bo mogoče zamenjati pri borznih posrednikih ali na sedežu družbe.

HIPOTEKARNA BANKA - Za minuli petek sta bila napovedana zbor delničarjev Hipotekarne banke Brežice in Banke Noricum, na katerih naj bi odločili o pripojitvi Banke Noricum k HBB. Po opravljeni pripojitvi - vodstvo HBB si je že vnaprej zagotovilo zadostno število glasov - bo brežiška banka dobila celotno Banko Noricum, tudi poslovalnico z občani in zaposlene.

POSLOVNA ŠALA

Vsem, ki se v prihajajočem letu podajate v nakupe na Ljubljansko borzo, toplo priporočamo: "Pazite, da vas ne odplavi!" V borzni kotaciji se namreč kmalu obetajo delnice Krke, Save in Mure!

MALA ŠOLA PODJETNIŠTVA

Za bodoče kapitaliste

Upravljanje s finančnim premoženjem strank je vse bolj zanimiv način investiranja tudi pri nas. Zelo primerno je predvsem za investitorje, ki se ne nameravajo spuščati v večja finančna tveganja in vlaganja v en sam vrednostni papir. Za kaj pri gospodarjenju z vrednostnimi papirji sploh gre?

Opravlja ta borznoposredniška hiša ali banka, in sicer po naročilu stranke (občana). Po domače bi temu rekli tako: Občan prinese določeno vsoto denarja in naroči banki ali borznoposredniški družbi, naj ga naloži v različne vrednostne papirje ali ga uporabi za druge finančne instrumente. Izbrane mu finančnemu premoženju pravimo PORTFELJ. Družba ali banka po naročilu stranke aktivno upravlja s tem portfeljem, kar pomeni, da odprodaja vrednostne papirje in kupuje nove ali pa denar plasira kako drugače. Osnovna naloga tega početja je, da z njim zagotavlja investitorju čimbolj stalen donos na vložen denar. Ta posel se opravlja za vsako stranko posebej, in ne skupno, kot se to dogaja s skupnim premoženjem vzajemnih skladov.

Ker pa banke in borznoposredniške družbe nikakor niso dobrodelne ustanove, jim je

Mala podjetja za kakovost ISO 9000

6 podjetij se usposablja v novomeški delavnici

NOVO MESTO - V začetku decembra so se tu začele prve učne delavnice projekta "Uvajanje sistema kakovosti ISO 9000 v mala podjetja. V dolensko izobraževalno delavnico, v kateri svetuje mag. Bojan Tomšič, je vključenih 6 podjetij: Dekop (Milan Osolnik, 28 zaposlenih); Termotehnika (Jože Papež, 25 zaposlenih); Mizarstvo Bobič (Jože Bobič, 21 zaposlenih); Ključavničarstvo Lisac (Marjan Lisac, 20 zaposlenih); Grand (Zdravko Šavor, 40 zaposlenih) in podjetje Cerjak (Matjaž Cerjak, 13 zaposlenih).

Projekt finančno podpirajo: Združenje podjetnikov pri Gospodarski zbornici in Obrtna zbornica Slovenije ter dve ministrstvi: za gospodarske dejavnosti ter za znanost in tehnologijo. Z njim poskušajo omogočiti malim in hitro rastočim podjetjem, da čim ceneje in čimprej pridejo do sistemov kakovosti po mednarodnih standardih.

Po Sloveniji so to jesen že začeli z delom v osmih delavnicah, v vsaki od njih je udeleženo 5 do 7 podjetij. Izobraževanja se udeležijo po dva ali trije udeleženci iz posameznega podjetja, ki najprej sodelujejo na 10-dnevnem skupnem izobraževanju, nakar sledi 6-dnevno konkretno svetovanje pri izdelavi programov kakovosti v posameznih podjetjih.

Mala podjetja so sama pokazala interes za pridobivanje certifikatov kakovosti, saj jim ti odpirajo vrata na tuja tržišča. Program naj bi v dveh letih omogočil pridobitev takega certifikata od 60 do 100 malim podjetjem po Sloveniji.

LASTNINJENJE BANK?

LJUBLJANA - Vlada bo parlamentu predlagala zakon o privatizaciji državnega premoženja in podjetij. Z njim naj bi olastnili še obe banki v sanaciji (Novo LB in Novo KBM) in državni del premoženja v številnih znanih podjetjih. Če bo tak zakon sprejet, se bodo za gotovino in za certifikate med drugim lahko prodajali državni deleži v Telekomu, Petrolu, Trgovini, Istrabenzu, zdravilišču Laško, Dobrna in Atomske toplice. Pri lastninjenju bank bi po predlogu vlade lahko sodelovali vsi državljani, ne bo pa notranjega odkupa niti različnih popustov.

• Naš največji problem so stare navade. (Čuk)

Novotehna poslej skupaj z Merkurjem

V prisilni poravnavi so upniki dobro polovico terjatev spremenili v deleže - Največ Merkur iz Kranja, ki je postal strateški partner Novotehne - Ohranjena blagovna znamka, okrnjena delovna mesta - Novo podjetje širi maloprodajno mrežo

NOVO MESTO - Kranjski Merkur bo odslej aktivno posegel tudi v maloprodajo na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju. V postopku prisilne poravnave za novomeško podjetje Novotehna je namreč Merkur 235 milijonov svojih terjatev spremenil v delež v podjetju. V Novotehni so zadovoljni s koncem novembra zaključeno prisilno poravnavo, saj menijo, da je zmanjšala finančne obveznosti podjetja, mu dala možnosti za preživetje in ohranitev blagovne znamke.

Podjetje se je odločilo za prisilno poravnavo po letu in pol velikih težav, ki jim je, kakor meni novi direktor Spaso Milovič, botrovala velika izguba tržnega deleža, slaba izbira strukture kupcev (dokaz za to je velik del odpisanih in neizterljivih terjatev) ter slaba kontrola nad stroški. V začetku julija so dobavitelji povsem ustavili sodelovanje z Novotehno, zato se je bilo treba odločiti.

Po ocenitvi iz začetka leta 1993 je bilo podjetje vredno 476 milijonov tolarjev, v prisilni poravnavi pa je bilo prijaviženih 493 terjatev, poleg tega je še za 75 milijonov neprijaviženih terjatev. Pogovori o nakupu Novotehne (Kovnotehna, Mercator, Merkur) tako niso bili uspešni, saj so obveznosti presegle vrednost podjetja. Je pa Merkur

MALA PODJETJA

NOVO MESTO - Združenje podjetnikov Dolenjske in Bele krajine je na zadnji seji obravnavalo minulo delo in pripravilo načrte za naprej. Na območju združenja zdaj potekata dve večerni šoli podjetništva: ena se je z 28 udeleženci začela 6. novembra v Črnomlju in druga s 26 udeleženci 4. decembra na Otočcu. Med rezultati iz iztekajočega se leta je tudi redna tedenska informativna oddaja na Studiu D "Skupaj smo uspešni". Za boljše informiranje svojih članov bodo v kratkem začeli svojim članom pošiljati redne pisne informacije. Na seji so imenovali Franca Zavodnika in Darinko Smrke za člana občinske koordinacijske komisije za reševanje težav v zvezi z obrtnim območjem Dergancevje.

ŠOLA ZA POKLIC

Za delodajalce naj bi se po novem zakonu o poklicnem izobraževanju marsikaj spremenilo. Tako bodo morali vajencem zagotavljati celoletno nagrado tudi za čas teoretičnega pouka. Polovica vajenske dobe se bo štela v pokojninsko dobo. Poleg materialnih pogojev bodo v podjetjih in obratovalnicah morali zagotoviti še mentorje, kar ni mačji kašelj, saj zadnja leta v Sloveniji ni bilo mojstrskih izpitov. Mentorji bodo morali opraviti 70-urne pedagoško-andragoške tečaje. Gospodarska in Obrtna zbornica zato pozivata podjetja in obrtnike, naj se odločijo za usposabljanje zdaj, ko zadostuje skrajšan, 32-urni program, za katerega večino stroškov krije ministrstvo za šolstvo.

Unovčevanje čekov po novem letu

Kako bomo imetniki tekočih računov po 1. januarju 1996 občutili novo navodilo Banke Slovenije o unovčevanju čekov? - Novo navodilo pisano na kožo bankam?

Doslej so banke izplačevale vse čeke, tudi tiste, ki niso imeli pokritja na tekočem računu, in so problem nato urejale s svojim komitentom. Po novem letu bo drugače. Banke bodo v primerih, ko na računu ne bo kritja, stornirale ček, izničile poplačilo prinosniku (v tej vlogi si najlažje predstavljamo trgovca) in zahtevale od njega, naj vrne denar.

Da bi se tveganje malo porazdelilo, so po novem navodilu banke dolžne prinosniku izplačati en ček, četudi ugotovijo, da na računu ni pokritja. Ostale imajo pravico zavrniti in zanje bo nosil odgovornost tisti, ki je nekritično sprejel (trgovca). To lahko pomeni veliko dodatno tveganje za trgovce, ki doslej s sprejemanjem čekov brez kritja na računih niso tvegali nič, po drugi strani pa delno še ohranja tveganje za banko, ki mora izplačati po en ček vsakemu prinosniku, tudi če ni kritja na računu. Lahko se namreč zgodi, da imetnik tekočega računa napiše po en ček brez kritja v več trgovinah, pa jih mora banka vsaki od njih izplačati.

Novost bo očitno najbolj prizadelo trgovce, ki si prizadevajo doseči odlog izvajanja ali spremembo tega navodila. Združenje za trgovino pri GZS meni, da je

delež, so izglasovali odpis 40 odstotkov terjatev in poplačilo preostalih 60 odstotkov v dveh letih. Po Milovičevih napovedih verjetno ne bodo čakali 2 leti, temveč bodo poskušali terjatve odkupiti ali jih predčasno poplačati.

V času prisilne poravnave je podjetje opustilo grosistično dejavnost ter ohranilo le maloprodajno mrežo.

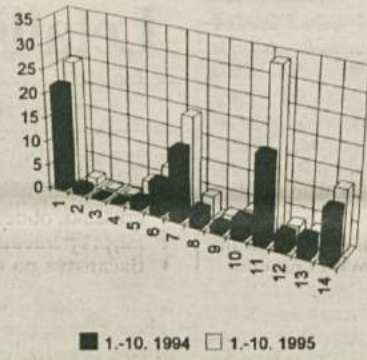
• Blagovna znamka Novotehna naj bi na Dolenjskem ostala tudi v bodoče, s pomočjo strateškega partnerja Merkurja pa naj bi izboljšala konkurenčnost, optimalizirala stroške, usposobila zaposlene, dokapitalizirala podjetje in povečala svoj tržni delež na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja. V Beli krajini tako že išče prostor za trgovino, spomladi pa naj bi se lotila še prenove diskonta v Bučni vasi. Posodobil naj bi tudi informacijski sistem ter pripravila novo celotno podobo podjetja v skladu z zahtevami Merkurja.

dajno in avtomobilsko dejavnost. "Lotili smo se prodaje vseh neprofitabilnih delov podjetja v skupni vrednosti 2 milijona mark. Trenutno prodajamo počitniške zmogljivosti in upravno stavbo na Glavnem trgu v Novem mestu, od koder se bo uprava selila v Rozmanovo ulico. Grosistično skladišče v Bučni vasi je že odkupila Dolenjka in prevzela tudi 8 zaposlenih. Odprodali smo tudi vse ve-

Spaso Milovič

NALOŽBE PO PODROČJIH DEJAVNOSTI (v milijardah tolarjev)

BREZ VEČJIH NALOŽB NE BO ŠLO - Velikost naložb v razvoj in renovno posameznih gospodarskih panog je osnova za ohranjanje in izboljšanje konkurenčnosti naših podjetij, hkrati pa tudi nujen pogoj za uspešen nastop na tujih trgih. Stolpci kažejo, koliko denarja so v primerjavi z lanskim letom za naložbe namenile posamezne panoge (1. industrija in rudarstvo, 2. kmetijstvo in ribištvo, 3. gozdarstvo, 4. vodno gospodarstvo, 5. gradbeništvo, 6. promet in zveze, 7. trgovina, 8. gostinstvo in turizem, 9. obrt in osebne storitve, 10. stanovanjsko-komunalne storitve, 11. finančno-tehnične in poslovne storitve, 12. izobraževanje, znanost, kultura in informacije, 13. zdravstveno in socialno varstvo in 14. DPS, organizacije in skupnosti). Podatki iz statističnega biltena APPNI kažejo, da so se najbolj povečale naložbe v finančno-tehnične in poslovne storitve, več pa je tudi naložb v trgovino ter gostinstvu in turizmu. (Pripravila: B. D. G.)

leprodajne zaloge, odplačali 180 milijonov kratkoročnih kreditov, odprli trgovino v Kostanjevici in posodobili salon avtomobilov Lada," pravi Milovič.

Novotehna se tudi sama ubada z izterjavo 350 milijonov tolarjev odprtih terjatev, pri čemer jo najbolj skrbi usoda terjatev do novomeškega Pionirja. Čeprav je podjetje še pred letom in pol imelo 238 zaposlenih in pred uvedbo postopka prisilne poravnave še 160, jih bo v "prenovljenem" podjetju lahko delalo le še 70 do 75. Doslej so poskrbeli za 30 presežnih delavcev, nadaljnih 35 pa naj bi jih po novem letu pristalo na Zavodu za zaposlovanje. Po Milovičevih besedah bo novo podjetje imelo letno 22 milijonov mark prometa in 3 milijone mark prihodka.

B. DUŠIČ GORNJK

NEPOSLUŠNI PLINARJI

LJUBLJANA - Urad za varstvo konkurence je distributerjem plina prepovedal zaračunavati dodatnih 200 tolarjev za vzdrževanje plinskih jeklenk. Slovenski distributerji, ki so se za tako potezo dogovorili, bodo morali pred gosposdarsko sodišče, kjer jim grozi kazen v višini najmanj treh milijonov tolarjev. Sodišče bo neupravičeno pridobljeni denar verjetno izterjalo od distributerjev in ga dalo državnemu proračunu.

ŽELEZNIČARJI LAHKO VLAGAJO V ATOMSKE TOPLICE

Do 15. januarja 1996 lahko zaposleni, upokojenci in bivši zaposleni v Slovenskih železnicaših vložijo svoj certifikat v Zdravilišče Atomske toplice, saj so železnice tretjinski lastnik tega zdravilišča. Za odkup s certifikati je namenjenih 328, za notranjo razdelitev pa 164 milijonov tolarjev. Delež, ki ga ima država posredno preko železnic v Atomskih toplicah, bo po vsej verjetnosti (odvisno od sprejema ustreznega zakona) tudi v javni prodaji.

Na vidiku so licence za avtoprevoznike

Za vozilo nad 3,5 tone bo potrebna licenca

Decembra 1994 je bil sprejet zakon o prevozih v cestnem prometu, po letu dni pa so avtoprevozniki lahko obravnavali predloge treh podzakonskih aktov: pravilnika o pogojih za pridobitev licenc, pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih za parkirna mesta in mesta za vzdrževanje vozil ter pravilnika o opremljenosti avtobusnih postaj in pomembnejših postajališč.

Licence bosta, ko bodo pravilniki sprejeti, podeljevali Obrtna in Gospodarska zbornica, in sicer za pet let, imeli pa bosta tudi možnost odvzeti licence. V predpisu bo določeno, da je za opravljanje mednarodnega transporta tovornovo vozilo lahko staro do 8 let, avtobusi pa do 5 let. Vsi, ki bodo želeli opravljati vse vrste prevozov z vozili z nad 3,5 tone nosilnosti, bodo morali prejeti licenco. To naj bi veljalo tudi za vozila obrtnikov in podjetnikov, ki se ne ukvarjajo izključno s prevozi (režijski prevoz). Poleg licence bodo morali imeti prevozniki v bodoče še urejena mesta za parkiranje in vzdrževanje vozil.

Pravilnik predlaga osem pogojev za pridobitev licence: vpis v sodni register oz. v vpisnik samostojnih podjetnikov posameznikov, lastništvo vozil za posamezne vrste prevozov, ustrezno izobražbovo voznikov, znanje slovenskega jezika (preverjanje predvsem za voznike avtobusov in taksijev), preskus strokovne usposobljenosti, finančno sposobnost, nezakaznanost ter razpolaganje s parkirnimi mesti in mesti za vzdrževanje vozil.

B. D. G.

Se obeta skupen nastop na Vinu?

Projekt bizeljsko-sremiške VTC: posodabljanje cest, vinogradov, vzpodbujanje ponudbe, skupen prospekt, zaščitna znamka in nastop na sejmu Vino - Začeli na Bizeljskem

BIZELJSKO - O projektu vinski-turističnih cest se govori dolga leta, zdaj pa je spet oživel. V Posavju se največ dogaja okrog bizeljsko-sremiške VTC, ki se je uvrstila med 3 prednostne projekte poleg goriške in mariborske VTC, sicer pa tu potekata še podgorjanska in gornjedoljska vinska cesta.

Kot je povedal vodja projekta sveta za bizeljsko-sremiško VTC dr. Martin Kovačič, si na komunalnem področju prizadevajo za asfaltiranje glavne trase in kapilar, ki so še makadamske, pri čemer polovico denarja prispeva država. To leto so začeli s posodabljanjem na Bizeljskem, naslednje leto pa želijo nadaljevati z delom. Koliko jim bo uspelo, je odvisno

od sodelovanja posamezne občine. Zbrali so tudi ponudbo ob vinski cesti in določili nekaj točk (vinske kleti, polnilnice, vinotoči, kmečki turizmi) ter za lažjo promocijo naročili projekt celostne podobe. V prihodnjem letu bodo poskušali ljudi ogreti za skupno etiketo, priti do prospekta z označenimi in predstavljenimi točkami ponudbe ob vinski cesti, izdelati table ter

pod skupno streho, tudi z večjimi vinogradniki, nastopiti na sejmu Vino v Ljubljani.

Poleg lastnih sredstev krajanov in sredstev občine lahko projekt ni svet črpa še državna sredstva za kmetijstvo (za obnovo vinogradov - regresiranje in nepovratna sredstva), ugodne kredite za demografsko ogrožena območja in kre-

Ker je oživitev vinske ceste v veliki meri odvisna od tega, koliko se bodo ljudje ob njej sami organizirali in koliko jim bo pri tem pomagalo bližnje okolje (občine, regija), ostaja vprašanje, kdo bo ustrezno motiviral ljudi. Gre tudi za vprašanje informiranosti, zato bi občina morala ljudi redno opozarjati na možnosti za pridobitev ugodnih državnih ali drugih kreditov. V krški občini so mnogi vinogradi potrebni prenove, nekateri ob vinski cesti pa so zaradi denacionalizacijskih postopkov celo opuščeni. Ob tem delu trase vinske ceste tudi ni niti enega vinogradnika, ki bi stekleničil vino.

dite ministrstva za gospodarstvo za gradnjo turističnih objektov, vinskih kleti in druge ponudbe ob vinski cesti. Kljub večjim obljubam jim je za letošnje leto uspelo dobiti od države za Bizeljsko le nekaj čez 15 odstotkov vrednosti opravljenih del.

Na bizeljskem delu vinske ceste so med že obstoječo kakovostno ponudbo pristeli šampanjsko klet Istenič, še nekaj kleti, ki imajo lastne polnitve buteljki in ki lahko pripravijo pokušnje vin, ter dve gostilni. Na območju krške občine delujeta Radejev kmečki turizem na Sremiču in znano gostišče Tri lučke, v zaključni fazi je kmečki turizem Glas, v Kostanjku se v sodelovanju z gostiščem pri ribniku v Brestanici razvija izletniški turizem, v razvoju je tudi Plahutov kmečki turizem v Kališovcu. Ob sevniskem delu ceste deluje Klinovški vinotoč in prodaja spominkov. Ponudba zanimivosti, starih obrti, kmetijskih pridelkov, naravne in kulturne dediščine je že danes pestra, potrebno bi jo bilo le razviti, stalno ponujati in predstaviti skupaj s ponudbo vin, prehrane in prenočišč.

B. DUŠIČ-GORNIK

KMETIJSTVO

SVETOVNI REKORD V ORANJU

Urednik bavarske kmetijske revije H. G. Pf., nder je septembra postavil nov svetovni rekord v oranju: v enem dnevu, torej v 24. urah, je preoral 127,8 ha polja, kar je kar 18,4 ha več, kot je znašal prejšnji svetovni rekord. Oral je z 9-brazdnim Lemkenovim plugom z delovno širino 5,35 m, vlekel pa ga je traktor Case - Magnum z 280 KM. Hitrost oranja je znašala povprečno okrog 11 km/h, k rekordu pa je bistveno pripomoglo zelo naglo obračanje, ki je znašalo v povprečju manj kot 15 sekund. Poraba goriva je bila nad pričakovanih, pa četudi je bil za prizorišče rekorda izbran povsem raven njivski kompleks. (Kmetovalec)

Z NOVOMESKE TRZNICE

Zaradi praznikov ponedeljkova trznica ni delala. Obiskali smo jo že v petek in v bogati ponudbi izpisali naslednje cene: prekajeno pleče 1.200 tolarjev za kilogram, krvavice 600, česen 300, jajca od 20 do 25, šopek špel 300, med 500, propolis 200, sirček 400, smetana 600, slivovka 700 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so veljale banane 105, mandarine 158, kislja repa 105, česen 205, ohrovt 210, radič 205, solata 163, fižol 247, hren 300, čebula 70 in jabolka 175 tolarjev. Pri Deladiniju so bile pomaranče 160, orehi 900, klementine 150, mandarine 160, banane 100, grozde 300, hruške 200, jabolka 90 tolarjev.

• Jelinčič je zagrozil, da bo Cerkve gozdove, če jih bo še naprej zahtevala, dobila nazaj s partizani vred. (Tof)

• Za vsako zdravilo se najde bolezen. (Gliha)

• Tepko je bolje posaditi kot poročiti. (Fridauer)

• Strogi gospodi ne vladajo dolgo. (Pregovor)

kmetijski nasveti

Ni več dober vsak gomolj

Za nekdanji jugoslovanski trg je bilo malone vse dobro. Tako nezahtevnega odjemalca pa tudi dobre plačnike dolenjski pridelovalci krompirja ne bodo nikoli več imeli. To je dejstvo, ne nostalgija! Evropski trg je neprimerno bolj zahteven, da, celo neusmiljen. Kdor se ne bo prilagodil, ne bo mogel prodajati in bo propadel. Veljavne predpise o kakovosti krompirja, jedilnega in semenskega, je preprosto treba poznati in upoštevati, pa pika.

Po pravilniku smejo v prodajo le normalno razviti gomolji, zdravi, nepoškodovani, iste sorte, suhi in neovenjeni. Ne smejo biti okuženi ne s krompirjevim rakom, ne obročkasto gnilobo, ne rjavo bakterijsko gnilobo, ne črno pikavostjo, ne krompirjevo plesnijo, ne krompirjevim moljem, ne belo nogo. Krompir mora biti kratka zdrav, izenačen, sortno čist in brez primesi. Stopnja teh kakovosti odloča o tem, v kateri razred bo uvrščen in kako bo plačan.

Najboljši pridelek spada v tako imenovani ekstra razred. Poleg vseh odlik sme imeti v enoti pakiranja največ 1 odstotek primesi (zemlja, kaliči), največ 6 odstotkov gomoljev sme imeti napake, samo 1 odstotek sme biti pozelenelih gomoljev, 1 odstotek nagubanih itd. Za krompir 1. razreda je pravilnik že malo bolj prizanesljiv: 8 odst. gomoljev sme imeti kakovostne napake, 2 odstotka gomoljev drugih sort, razlika med največjim in najdrobnejšim gomoljem sme znašati 30 mm (pri ekstra razredu le 20 mm).

Krompir 2. razreda je lahko kakovostno slabši, vendar mora še vedno biti zdrav in povsem primeren za prehrano ljudi. Zanj se ne zahteva tako visoka sortna čistost in ima lahko do 2 odstotka tujih primesi. Gomoljev z napakami je lahko že desetina, zasekanih, razpokanih ali stisnjenih, to je poškodovanih od strojev ali orodja, je lahko do 5 odstotkov. V prodajo smejo tudi gomolji, ki so drobnejši od 30 mm, vendar morajo biti temu primerno označeni.

Zgodnji jedilni krompir se v posamezne razrede uvršča enako kot pozni, pri semenskem krompirju pa so zahteve strožje. Odločilnega pomena je čas izkopa, ki prepreči, da bi listne uši krompir okužile z virusnimi boleznimi.

Inž. M. L.

Simentalec brez rog

Na Bavarskem že imajo čredo brezrožnega lisastega goveda

Stare slikarije in najdbe lobanj dokazujejo, da so govedo brez rogov, brezrožno govedo, Egipčani poznali že pred tremi tisočletji. Tudi zdaj so znane pasme, ki jim ne zrastejo rogovi (hereford, aberdeen angus), vendar so v manjšini in omejene na pitovno govedo. Mlečne pasme so po svoji naravi rogate, ta lastnost pa je lahko kaj neprijetna v prosti reji ali na paši, ko se živali medsebojno poškodujejo ali pa so nevarne človeku. Na mnogih farmah ali kmetijah zato rogove odstranjujejo, kar pa povzroča precej dela in stroškov, živalim zadaja bolečine in je lahko leglo okužb.

Rejci bodo zato veseli poročila iz revije Blick ins Land, ki piše o rejskih uspehih v Acheleschwaigu na Bavarskem, kjer so že pred leti začeli selekcionirati brezrožno linijo lisastega goveda, po svetu bolj znanega simentalca, tudi pri nas vodilne kombinirane pasme za mleko in meso. Dosedanji uspeh je dober, brezrožna čreda šteje že kakih sto živali in zlahkati upajo, da se jim bo s pravilnimi genetskimi postopki posrečilo odpraviti tudi največjo hibo brezrožnosti: manjšo mlečnost. Skupnost južnonemških govedorejcev si je že zadala rejski cilj: sčasoma imeti vse krave mlekarice brez rogov. Zaenkrat brezrožni biki še niso primerni za osmenjevanje v široki praksi, upamo pa, da bodo v bližnji prihodnosti ta rejski cilj vendarle dosegli.

- n

"V VRTEH" - Na fotografiji so terase, ki pa bolj propadajo, saj so domačini v glavnem ostareli ljudje, ki niso več zmožni kmetovati. (Foto: J. Primc)

Kostelske terase

Ene terase za vrtnarjenje in kmetovanje, druge za grobove pokojnikov

KOSTEL - Ena izmed mnogih kostelskih zanimivosti so tudi terase, ki zdaj žal propadajo, nekaj pa so jih obdelovali in pridelovali predvsem vrtnine.

Domačini vedo povedati, da so tem terasam nekaj rekli "V vrteh" in da jim tako pravzaprav pravijo še danes. Lastniki teras so bili kostelski graščaki, obdelovali pa so jih najprej tlačani, po odpravi tlačanstva pa grajski služabniki. "V vrteh" je najboljša črna zemlja.

Podobno urejene terase se začno še pri cerkvi sv. treh kraljev (nad hišami, ki jih je bilo večjih 17, danes pa jih je le še šest in še te niso vse nastanjene) in se nadaljujejo proti gradu. Vendar te terase niso služile kmetovanju, ampak so po starem izročilu tam grobovi. Obzidje teh teras je v glavnem že porušeno.

Na terasah "V vrteh" pa niso sejali zelja za presajevanje, kar so kmetje in nekaj tlačani počenjali enkrat na leto, in sicer vedno le na dan, ko so to oznanili z gradu. Presad so sejali na zemljišču med naseljem Žaga in Maverca. Tistemu kraju so rekli "Na gredah". Zdjaj je tisto zemljišče že dolgo opuščeno in porastlo z grmovjem in drevjem.

J. PRIMC

VAGRU NAGRADILI KUPCE - Podjetje Agro iz Novega mesta je v soboto v svoji poslovalnici na Novem trgu kupcem, ki so v času od 15. novembra do 15. decembra kupili v Sejalcu, Kmetijski lekarni ali trgovini na Novem trgu blago v vrednosti nad 8.000 SIT, z žrebom podelilo 31 praktičnih nagrad. Srečo sta tokrat prinašali osemletna Tjaša in šestletna Tina, glavno nagrado - motorno žago Stihl pa dodelili Valeriji Ivanetič, Mirana Jarca 15, iz Novega mesta. Ostali nagrajenci bodo o dobrih obveščeni po pošti. (Foto: Majda Luzar, EPS)

Ureja: dr. Julij Nemanic

Prazniki in vino

Božični in novoletni prazniki nas prevzamejo in odmaknejo od vsakodnevnih težav. Obvezen spremljevalec praznovanja je vino, ki nam pomaga, da vidimo svet lepši, težave so manjše, zdijo se nam lažje, rešljive. Več pregovorov je, ki so povezani z zmernim uživanjem vina, npr.:

Vino daje moč telesu, toplino srcu in živahnost duhu.

Vino vzburja navdih, čudovito obarva ustvarjalnost, daje človeku moč najti samega sebe, da je do sveta močan in prisrčen. Tako dobi boječi pogum, molčeči besedo in živahnost, melanholik smeh, obupani se prerodi in močnejši se giblje s koraki zmagovalca. (Po bibliji)

Vino je med pijačami najkoristnejše, med zdravili najokusnejše in med hrano najprijetnejše. (Plutarh)

Vino podaljšuje življenje, celi rane na telesu in srcu. (Aurelij)

Vino je najbolj zdrava in higijenska pijača. (Pasteur)

Dobro vino je dvakrat koristno. Povzpne se nam v glavo in postanemo modri, živahni in domiselni. Druga korist od vina je ogreta kri. Vino nam da hrabrost. (Shakespeare)

Obrok brez vina je kakor dan brez sonca. (Pasteur)

Penicilin nas zdravi, vino razveseljuje. (Fleming)

O ti vino, nazaj pripelji upanje trudnim duhovom, revnim vrni krepost in samozavest, olajšaj težo človekovega dneva! (Horac)

En kozarec je zdravje, dva sta užitek in dobra volja, trije so sramota. (Hipokrat)

Žalostna je miza, na kateri ni dobrega vina. Zakaj bi sedeli pri žalostni mizi?

Prvi kozarec je za užitek, drugi za srečo, tretji za pesem, četrti za slovo in dober spanec.

Naravno vino je neprimerno

več kot alkoholna pijača, kajti alkohol v vinu je samo ena od več kot tisoč sestavin.

Razumen človek je tu in tam prisiljen, da se napije, da bi lahko preživel z norci. (Hemingway)

Kakor vse, nekaterim vino prija, drugim škodi kakorkoli že, v vinskih krajih raste talent, umetnost, življenjska radost, zdravje, glasba. (Matoš).

Vsak Slovenec mora znati vinograd obdelovati, kadar delal prav ne bo, naj pije le vodo. (Slomšek)

Našteti pregovori so misli velikih človeških umov in v vsakem je dovolj resnice, da si ga lahko vzamemo za lastno rabo, za oblikovanje lastnega odnosa do vina. Mnogi pregovori svarijo pred čezmernim uživanjem vina, npr.: Žival pije, človek pokuša. Krščanski pregovor, ki je vernike usmerjal k zmernemu pitju vina: "Kdor vino pokuša, Boga moli, kdor pijančuje, ga preklinja," tudi govori o zaslugah cerkve za navajanje na zmerno pitje.

Po uradni statistiki popijemo v Sloveniji na polnoletnega državljanja 40 litrov vina letno. Po porabi vina na osebo se v svetu uvrščamo takoj za Francozi, Italijani, Španci. Priporočila, ki jih srečamo v mediteranski prehrani, ki je dokazano najbolj zdrava, govore o dveh do treh decilitrih vina na dan. To pomeni mesečno 6 do 9 litrov vina, letno 72 do 108 litrov. Če ne bi bilo v Sloveniji pivcev, ki so zasvojeni z vinom, popita količina ne bi pomenila nevarnosti za zdravje ljudi. Zato: spoštujmo žlahtno kapljico, vino uživajmo redno, toda zmerno! Nagrajeni bomo z zdravim duhom, čvrstim zdravjem, lepšim in daljšim življenjem.

Na zdravje, srečo, čudovito letino z žlahtnimi vinskimi vonjavami in dobrim okusom!

dr. JULIJ NEMANIČ

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

SAD ŠT. 12

KRŠKO - V decembrski številki revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo piše Viljanka Vesel o oljkarstvu v Sloveniji, mag. Stanislav Tojnk in sodelavci Tehnološkega centra za sadjarstvo iz Maribora o uporabi giberalinov pri hruškovi sorti viljamovki, mag. Alojz Mustar o razdaljah pri sajenju jabolne sorte braeburn, Zlatka Gutman-Kobal o možnostih razvoja slovenskega sadjarstva pred vstopom v evropsko skupnost, Peter Zadavec o vtisih s kongresa o pridelovanju jabolk v Evropi, inž. Aleš Germovšek o sejmu v Montpellieru in inž. Jurij Mamič o fitotoksičnosti pri oidiju.

CVIČEK ZA STOLETNIKA - Andreja Cesarja iz Dolenjega Globodola, ki je nedavno praznoval svojo stoletnico, se je za novo leto spomnila vinska Klet KZ Krško iz Leskovca. Zastopnik kleti Karli Rožman je stoletniku izročil darilni paket cvička in drugih vin te priznane kleti, saj jubilar Andrej Cesar rad pove, kakšno veselje je imel z obdelovanjem vinograda na Golobinju in da še vedno rad srčne kozarec ali dva dobrega cvička. Za zdravje, seveda. (Foto: M. Vesel)

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Darilo - pot do sočloveka

Darila poklanjamo ljudem, ki jih imamo radi, tistim, ki jih spoštujemo, pa tudi tistim, s katerimi poslovno sodelujemo. Darilo je lahko tudi samo čestitka, prijazna beseda ali kretnja, ima pa lahko tudi drugačen pomen, kadar ne gre le za obdarovanje.

Z darili lahko izrazimo čustva, ki jih drugače ne znamo pokazati. Z njimi iščemo stik s človekom in v darilu lahko vidimo sporočilo tistega, ki nam ga je poklonil. V večini so ljudje prepričani, da je pri darilih najpomembnejše presenečenje in ne toliko, kolikšno denarno vrednost imajo, saj tudi s skromnim darilom človeku lahko poveš, da ga imaš rad.

Kadar kupujemo darila, poskušamo najti kaj izvirnega ali jih celo napravimo sami. Za obdarovanje pa ne potrebujemo vedno le praznikov, obdarimo

lahko za mnoge druge priložnosti. Pri izbiri darila nas ne sme voditi misel le na praktičnost in uporabnost. Tako se pogosto zgodi, da moški leto za letom dobivajo v dar srajčne gumbe, nogavice, kravato in podobno. Kot je že omenjeno, imata odločilno besedo pri tem naša izvirnost in razpoložljivi denar, pri čemer pa ne smemo nikoli pozabiti na pravo mero. Z dragim darilom obdarovancu povzročamo skrb, kako se nam bo lahko oddolžil.

Prava umetnost pa je tudi način, kako darilo izročimo. Ta ne sme nikoli ostati v nakupovalni vrečki ali ovoju. Tudi nalepka s ceno ne pripomore k prazničnemu vzdušju. K primerno zavitemu darilu sodi tudi stisk roke, prijazen nasmeh na obrazu, dobremu prijatelju ali znancu pa dodamo še poljub na lice.

KONCERT PIHALNEGA ORKESTRA KRKA ZDRAVILIŠČA

NOVO MESTO - KC Janeza Trdine vabi v četrtek, 28. decembra, ob 19.30 na prednovoletni koncert Pihalnega orkestra Krka Zdravilišča iz Straže, ki ga vodi Miro Saje. Na koncertu, ki bo v športni dvorani na Marofu, bo gost večera skupina Copacabana.

Kaj je v glasbi poustvarjanje? Muzej, ki ohranja zgodovino. (Globokar)

PREDSTAVITEV TRDINOVEGA KOLEDARJA - Ob koncu starega leta so vedno zelo aktualni koledarji za prihodnje leto. Še toliko bolj pa je zanimiv novi Trdinov koledar, ki so ga avtorji iz Mengša pred kratkim predstavili v avli KC Janeza Trdine. Koledar so predstavili akad. slikar Vinko Železnikar in prof. Marija Cvetek ter ravnatelj OŠ Mengeš Branko Lipar. Delno je finančno podprla koledar tudi novomeška občina, ki je odkupila nekaj čez 100 koledarjev, na predstavitvi pa je bila izrečena tudi pobuda o pobratenju mengške in novomeške občine, česar sta bila oba župana, Janez Per in Franci Koncilija, zelo vesela. Pester kulturni program so pripravili učenci OŠ Mengeš in otroški pevski zbor OŠ Bršljin. (Foto: L. Murn)

Izšla je praznična Rast

Z obsežno dvojno številko, polno zanimivega branja, zaključen 6. letnik izhajanja dolenske revije

NOVO MESTO - Tik pred božičnimi in novoletnimi prazniki je izšla letošnja četrta dvojna številka Rasti, revije za literaturo, kulturo in družbena vprašanja, ki ponuja veliko zanimivega in pestrega branja, kot nalašč za dela proste praznične dni, praznikom primerno pa je tudi likovno dodatno obogatena z barvnimi reprodukcijami voščilnih razglednic iz fondov Knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu.

V literarnem razdelku, s katerim se po uvodnih besedah glavnega urednika Jožeta Škufce začne, se predstavljajo pesniki: Marjanca Kočevar, Andrej Rifel-Felan, Franci Šali, Rudi Stopar, Rudi Robič, Ivan Škofljanec in Franci Lakovič, kot prozaist pa Lojze Krakar. Literarni del zaključuje prevod božično navdahnjene znanstvenofantastične črtice Athurja Clarka Zvezda v prevodu Žige Leskoviška.

Nov razdelek v reviji je Omizje Rasti, v katerem se bodo v več naslednjih številkah zvrstile razprave in razmišljanja o minevanju v povezavi z istoimenskim romanom Vladimirja Kavčiča z okrogle mize, ki jo je pripravilo uredništvo Rasti. Tokrat so natisnjeni pozdravni nagovori ter prispevek Marije Pirjevec o motivih minevanja v poeziji Miroslava Košute.

Slede jubilejno zaznamovani prispevki v rubriki Kultura. Andrej Smrekar piše o umetniku Francetu Kralju, čigar stoletnico rojstva smo praznovali letos. V počastitev 90. obletnice smrti Janeza Trdine je Karel Bačar pripravil zapis o Trdinovi bajki Doktor Prežir, ki je povezana z bivanjem Prešernove Lavre Julije Primčeve v Novem mestu. Ivan Godec piše o Litiji ob njeni 850-letnici, Franc Bučar razmišlja o imenih Kostanjevica na Krki in njihovih izviri, Franc Jakopin pa o priimkih na Slovenskem.

Gost revije je bil generalni direktor Krke Miloš Kovačič, ki je v daljšem razgovoru s televizijskim

Dobro utečeno šolanje otrok iz BiH

Begunska novomeška mladina že 4 mesece obiskuje redne slovenske šole - Lepo sodelovanje, tako učiteljev kot slovenskih vrstnikov, potrjujejo dobri učni rezultati

NOVO MESTO - 1. septembra letos je 66 otrok iz BiH prestopilo prag novomeških osnovnih šol, srednje šole obiskuje 34 hospitantov, 3 pa se šolajo na ljubljanskih fakultetah. Po 4 mesecih je jasno, da so se zelo hitro prilagodili, da so jih slovenski vrstniki in učitelji lepo sprejeli medse in da večjih težav nimajo razen morda pri učenju slovenskega jezika. Dobri rezultati pa so tudi posledica intenzivnega dodatnega dela z begunskimi šoloobvezniki, za kar skrbi okrog 25 novomeških prostovoljcev.

Novomeški begunski otroci obiskujejo slovenske šole glede na bližino bivanja. Zato jih je največ v OŠ Šmihel - 45. Marjeta Gašperšič, ravnateljica šole, je dejala, da so vključeni v vse razrede, od 1. do 8., vendar največ po trije v oddelku. Enakovredno sledijo rednemu programu in tudi na ostalih področjih jim gre dobro, na primer pri projektu o praznikih, ko so izdelovali novoletna voščila in sta bila dva od desetih nagrajenih begunska otroka. "Največja težava je seveda jezik, tudi pri razumeva-

nju snovi, tako da smo za 7. in 8. razrede organizirali dodatno učno pomoč 2 uri na teden, za otroke na razredni stopnji pa bo ta možnost po novem letu," je povedala Gašperšičeva. Pet begunskih otrok je še na OŠ Bršljin, po 3 so na osnovnih šolah Grm, Center in Dragotin Kette, 2 v Škocjanu in po 1 v Dolenjskih Toplicah in Vavti vasi.

V šoli gre dobro tudi hospitantom, ki obiskujejo novomeške srednje šole STZŠ, gimnazijo, srednjo gostinsko in kmetijsko šolo, ter trem študentom v Ljubljani. Vsi imajo možnost, da se poslužujejo učne pomoči (ne samo za slovenski jezik), ki poteka vsak dan od 16. do 18. ure v dijaškem domu v Šmihelu in v OŠ Bršljin. Učijo jih prostovoljci, srednješolci in študentje, in med njimi so se

stakale močne prijateljske vezi. Organizirajo družabna srečanja, plesne tečaje ipd. Stroške šolanja beguncev krije ministrstvo za šolstvo in šport, pri uresničevanju programov pa pomagajo tudi tuji darovalci, največ iz Švice, Nemčije in Avstrije. Te vezi je vzpostavil p. Janez Holenstein. Težave so, ko

Lastovke se imenuje skupina prostovoljcev in begunskih otrok, ki se veliko družijo. Pred kratkim se je končal njihov plesni tečaj in svoje plesno, glasbeno in govorno znanje bodo pokazali danes, v četrtek, 28. decembra, ob 16.30, ko bodo nastopili na Glavnem trgu. Takrat se bo predstavila tudi gledališka skupina iz Univerze Automa iz Barcelone, ki bo nastopila še v petek, 29. decembra, ob 20. uri v dijaškem domu v Šmihelu.

šole organizirajo ekskurzije, ogled predstav in šole v naravi, za kar morajo finančna sredstva za otroke iz BiH iskati preko.

L. MURN

CD - plošča postala zgoščenka

Vam je všeč ime zgoščenka? - Dobili smo namreč novo slovensko besedo za kompaktno ploščo

Po novem se ne reče več: izšla je nova kasetna in CD - plošča ali kompaktna plošča, pač pa: izšla je nova kasetna in zgoščenka. Bolj grozno besede skorajda niso mogli izbrati!

KRALJEVA KAPELICA - Na Vidmu v Dobrepoljah stoji kapelica, ki jo je domačemu kraju podaril slikar, kipar in arhitekt Tone Kralj. Posvečena je svetima bratoma Cirilu in Metodu, napis na njej pa se glasi: "Sv. brata Ciril in Metod prosita za slovanski rod!" V kapelici je tudi ekspresionistični kip svetih bratov, ki je tudi delo Toneta Kralja. (Foto: J. Primc)

DVE PREDNOVOLETNI LIKOVNI DELAVNICI - Prejšnji teden sta se na oddelku za mladino knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu zaključili prednovoletni likovni delavnici. Otroci so lahko dva tedna vsako popoldne od 16. - do 18. ure izdelovali novoletne čestitke pa tudi igrače in uporabne predmete iz papirne embalaže. Svoji domišljiji in izvirnosti so pustili prosto pot in verjetno so prav zato pod vodstvom likovne pedagoginje Nataše Kastelec nastali tako lepi izdelki. (Foto: L. Murn)

Kaj je sploh to, zgoščenka? Seveda sem za to, da se za stvari uporabljajo slovenski izrazi in ostro nasprotujem vsem nepotrebnim tujkam, toda vse ima svoje meje.

Res, da je beseda CD tujka (compact disc), toda v javni rabi je že toliko časa, da smo se ljudje nanjo navadili in jo sprejeli za svojo - kot že kakšno drugo. Če pa že iščemo za to stvar slovensko besedo, menim, da zgoščenka ni primerna, čeprav je res, da je na t.i. zgoščeni zgoščeni kar nekaj skladb. Ko pogledam v Slovar slovenskega knjižnega jezika (1991), najdem razložene besede: zgotiniti, zgotljiv, zgoščati, zgoščenost, zgoščevalac, zgoščevalen, zgoščevalka, zgoščevalnik, zgoščevanje, zgoščevati, zgoščina in zgoščišče. Zgoščenka torej pomeni, da pride na določeno mesto veliko elementov nečesa - v našem primeru skladb.

V bližnji glasbeni trgovini sem vljudno povprašala: "Imate že novo zgoščeno Adija Smolarja?" Prodajalec me je čudno pogledal, tako da sem se takoj "popravila" in vprašala drugače: "No, ali že imate nov CD Adija Smolarja?" To pa so imeli. V naslednji prodajalni z glasbenimi izdelki se je zgodba skoraj do potankosti ponovila. Pravijo, da naj kritizira le tisti, ki ponuja kakšno boljše rešitev, primernejši izraz za novo pridobitev tehnike. Ne vem, sicer pa mi bo morda sčasoma beseda zgoščenka postala še čisto všeč. Človek se menda vsega navadi.

LIDIJA MURN

Kaviar in tri predavanja

Inscenator Matjaž Berger pripravil že 6.futuristično večerno prireditev - Obletnica Marinettijevega rojstva

NOVO MESTO - Kot že postaja običaj, je bila tudi letošnjega 22. decembra, torej na rojstni dan Filippa Tommasa Marinettija, italijanskega pesnika, ustanovitelja in vodje futurističnega gibanja ter avtorja slovitega futurističnega manifesta, v Novem mestu futuristična soareja, šesta od prireditev, ki jih je pod tem nazivom od leta 1992 pripravil inscenator Matjaž Berger, nadgrajevalec Marinettijevega izročila pri nas.

Letošnja soareja je potekala pod geslom "Kaj naredi iz jutra dan?". Po dogajanju in vsebini je bila nekoliko drugačna od prejšnjih. Od prepoznanih elementov je ostala pravzaprav le stalna spremljevalka Bergerjevih predstav - norveška zastava, dogajanje se je združilo z uživanjem kaviarja in penečega se vina, ki ga je podaril novomeški Biro 5, sicer pa je soareja tekla kot niz treh predavanj. Berger je govoril o vprašanju etičnega v kolektivni umetnosti in o prostozidarstvu kot razpoznavni točki v skupinskih podjetjih spre-

"Sem slikarski samotar"

Tako pravi slikar Kostja Virant, ki že ves december razstavlja izbor svojih del - Drugič v Novem mestu

NOVO MESTO - Kostja Virant že vrsto let razstavlja po Sloveniji, tokrat pa se predstavlja tudi na Dolenjskem, kjer je v avtosalonu Fiat Lancia na Seidlovi 4 že ves mesec december na ogled njegovih 12 najboljših slik.

Bistra in lesketajoča se Krka, tu in tam upočasnjena, s skoraj zasnanjanimi odevi dreves, gradov, mlinov, ponosno dvigajoče se Novo mesto, Otočec, vinograd z zidanico, jez, žaga s pogledom na Kočevski Rog, Laze na Uršnih selih itd. 12 slik na enem mestu kaže vso simboliko Dolenjske. V vsaki izmed njih je zaznati avtorjevo svojstvenost, ljudsko širino in odnos do predmeta, ki ga je slikal. Vsakemu je dal nekaj več kot pogled. Slike niso opremljene z okraski, tako da gledalca pritegnejo in sprostitjo.

Kostja Virant je izrazit slikar vode. Uporablja tehniko akvarela, olja in pastela. Čeprav trdi, da je slikarski samotar, ga ni strah soočiti se z drugimi akademskimi slikarji. Že kot zelo mladi si je delal likovne beležke o vsem, kar ga je pritegnilo, presenetilo ali ustvarilo neko bližnje notranje

razpoloženje. To je upodobil na bolj ali manj dokončen način. Od leta 1977 razstavlja tudi na skupinskih razstavah, letos pa se je začel samostojno predstavljati širši javnosti. V Novem mestu je drugič in verjetno ne zadnjič. Po besedah

Kostja Virant

Janeza Žlajpaha, lastnika lokalne Fiat Lancia, razmišljajo o celotnem odkupu vseh njegovih slik, za naprej pa tudi o razširitvi prostorov za razstavne namene.

H. ŠENICA

V LITJI MOGOČE GIMANZIJA

LITJA - Na zadnji seji občinskega litijskega sveta je župan Mirko Kaplja predlagal, naj se prouči možnost, da bi Litija dobila dva oddelka gimnazije. Obstajajo prostorski in kadrovske pogoji, saj bi za poučevanje zaposlili domače kadre. Vsako leto bi lahko od 250 srednješolcev litijske občine omogočili šolanje doma vsaj vsaj 60-tim in jim zmanjšali stroške šolanja. Eden ali dva oddelka srednje šole pa bi veliko pomenilo tudi za kulturni in družabni razvoj kraja Litija. Župan Kaplja je zato pozval svetnike in predlagal občinskemu svetu, naj se za izpeljavo te akcije ustanovi posebna delovna komisija.

M. Š.

TREBANJSKA GLASBENA ŠOLA ZADNJA PO PROSTORIH

TREBNJE - Po površini prostorov je trebanjska glasbena šola na najslabšem med slovenskimi glasbenimi šolami. Rešitev za glasbeno šolo se je že kazala v okviru CIK-a. Ob nakupu prostorov za sodnika za prekrške v obličenem nizu na Gubčevi ter morebitni selitvi Centra za socialno delo izpod strehe stare šole v dom trebanjskih gasilcev bi ena učilnica že nudila vsaj začasno rešitev za nauk o glasbi, še zmeraj pa bi ostal neresen individualni pouk. Po besedah Igorja Teršarja, profesorja na glasbeni šoli, so zdaj pogoji izredno težki, saj vsak dan zmanjkajo trije do štiri razredi. Otroci dostikrat sploh ne najdejo svojega učitelja, ker se glasbena šola ves čas seli.

Lastnik se vrača

Glasbena šola se bo morala preseliti

RIBNICA - Glasbena šola v Ribnici trenutno domuje v dveh stavbah: v zasebni stavbi na Gorenjski cesti 16, ki jo ima že leta v najemu, in delu prtiličnih prostorov nekdanje stare občinske stavbe na drugi strani ceste.

Ker se namerava lastnik stavbe, v kateri ima glasbena šola učilnice in upravne prostore, vrniti domov in ker je stavba stare občine, v kateri ima glasbena šola dvorano za prireditve, namenjena upravni enoti, so občinarji že pred časom začeli iskati primerne prostore za glasbeno šolo. Našli so jih v stavbi v Kolodvorski ulici, v kateri je bila nazadnje banka SKB in ki je sedaj prazna.

Stavbo bodo za potrebe glasbene šole uredili postopoma. Najprej bodo usposobili spodnje prostore, v naslednjih letih pa ostalo, tako da bo šola, ki jo letos obiskuje okoli 170 otrok, možno preseliti v dveh do treh letih.

Idejni projekt preureditve je že narejen, o primernosti stavbe pa so ob nedavnem ogledu dali pozitivno mnenje tudi predstavniki ministrstva za šolstvo in šport. Sedaj je vse odvisno predvsem od uspešnosti vloženega amandmaja na republiški proračun za prihodnje leto. Dokler pa ne bodo zagotovili novih prostorov, bo šola še naprej uporabljala prostore v obeh stavbah, upravna enota pa prostore v prvem nadstropju nove občinske stavbe.

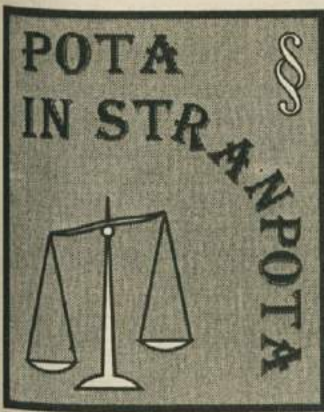
M. L.-S.

ČISTO MAJHEN CIRKUS

NOVO MESTO - V Domu kulture Novo mesto bo v sredo, 27. decembra, in v četrtek, 28. decembra, gostoval svetovno znani Čisto majhen cirkus, obakrat ob 16.30. Plesno društvo Terpsihora in gledališka delavnica Poprčki vas bosta presenetila. Vstopnine ni.

TERPSIHORA DANCE COMPANY VABI

NOVO MESTO - Terpsihora Dance Company, plesno društvo Novo mesto, vabi k vpisu v celoletno plesno šolo, ki obsega: plesne igrice za otroke od 4. leta starosti dalje, plesne urice za otroke in jazz in sodobni ples za mladino in odrasle, aerobiko in novost akrobatski rock'n'roll. Vpis in informacije so možne vsak dan od 8. do 16. ure na ZKO Novo mesto v KC Janeza Trdine.

dežurni poročajo

OB SMUČI - 16. decembra je neznanec na parkirnem prostoru smučišča Rog Crmošnjice na Gačah iz prtljajnika kombija ukradel smuči z vezni in s tem I. T. oškodoval za okoli 100 tisočakov.

MLADOLETNIKI VLAMLJALI V AVTOMOBILE - Mladoletniki S. N. iz Pristavice pri Velikem Gabru J. L. in M. A. iz Zagorice pri Velikem Gabru so osumljeni velike tatvine, ker so 19. in 20. maja na območju Novega mesta vlomili v tri osebnih avtomobile in iz njih ukradli avtoradije. Lastnike so oškodovali za 60 tisoč tolarjev.

VLOMIL V VIKEND - Med 28. novembrom in 19. decembrom je neznanec Srednjih Lanknih vlomil v vikend in odnesel okoli 10 buteljk in šop ključev. S tem je lastnika S. P. iz Martinje vasi pri Veliki Loki oškodoval za okoli 20 tisočakov.

ROM NAMESTO KRUHA ODNESELU BUNDO - 21. decembra je neznanec Rom prišel do vrat stanovanjske hiše last M. P. iz Trebnjega in prosil za kruh. Ko je lastnica odšla po kruh, je neznanec stopil v hodnik in z obešalnika ukradel bundo ter odšel. Neznanec, ki ga policisti še iščejo, je lastnico oškodoval za 10 tisočakov.

VLOMIL V ZIDANICO - Med 16. in 21. decembrom je neznanec v Ruhi vasi vlomil v zidanico J. L. iz Novega mesta ter ukradel sušilec za lase, posteljnino, plinsko jeklenko, nekaj konzerv, mizo, dva stola, vino... Lastnika je oškodoval za 200 tisoč tolarjev.

IZSILIL PREDNOST

KRŠKO - 24. decembra ob 23.05 se je 44-letni P. S. z osebnim avtom vključeval na prednostno Cesto krških žrtev. Z vozilom je zavijal levo, a se ni prepričal, ali je cesta prosta. Po prednostni cesti je namreč peljal voznik osebnega avta 19-letni Z. T., ki se je sicer umikal v levo in zaviral, a trčenja ni mogel preprečiti. P. S. se je hudo poškodoval, Z. T.-ju ni bilo nič, v njegovem vozilu se je 19-letni Š. R. hudo poškodoval, lažje poškodbe pa je dobila 18-letna Š. V.

DVAKRAT VEČ UMOROV

KRŠKO - Po podatkih uprave za notranje zadeve Krško v prvih desetih mesecih letošnjega leta v primerjavi z enakim obdobjem lani beležijo realen upad kaznivih dejanj, povečalo pa se je število kršitev javnega reda in miru predvsem na račun meje in zakona o orožju. Za 120 odst. so se povečala kazniva dejanja, povezana z mamili, podvojilo pa se je tudi število umorov letos že 6). Gospodarski kriminal upada, zaskrbnjuje pa je naraščajoče število prometnih nesreč: za petino jih je več. Ceste v Posavju so letos zahtevale že 23 žrtev, kar je 5 več kot v enakem obdobju lani, kljub temu da je slovenska statistika smrtnih žrtev letos med najugodnejšimi v zadnjih letih.

KRONIKA NESREČ

ZARADI PREHITRE VOŽNJE V HIŠO - 18. decembra ob 14.05 je 45-letni S. F. iz Starega grada vozil po Cesti 4. julija iz Krškega proti Pohancem. V nepreglednem levem ovinku je zaradi neprilagojene hitrosti zapeljal na pločnik za pešce, nato pa bočno trčil v vogal hiše št. 96. Vozilo je odbilo še na cesto, voznik pa se je hudo poškodoval.

ZBIL PEŠČA - 18. decembra ob 17.30 je 32-letni M. J. z Radne vozil osebni avto po Kvedrovi cesti v Sevnici. Ko je pripeljal v bližino stanovanjskega bloka Naselje heroja Maroka 6, je pred njim z leve strani nenadoma prečkal cesto izven prehoda za pešce 67-letni K. F. iz Sevnice, ki je

Začetne težave notarjev rešene

Občani premalo seznanjeni z delom notarjev - Notar zagotavlja pravno varnost pri sklepanju pogodb in pravnih poslov - Nepriustransko in objektivno svetuje

Pol leta mineva od ponovne uvedbe notariata na Slovenskem, ki jih celih 50 let nismo imeli. Od začetnih težav s prostori in kadri, kar je vplivalo tudi na daljšo čakalno dobo, predsednik Notarske zbornice Slovenije Andrej Škrk ugotavlja, da teh težav ni več, javnost pa je z delom in vlogo notarjev premalo seznanjena, saj se občani v glavnem poslužujejo le overitev pogodb in nekaj vrst notarskih zapisov.

Tako danes gneče pred notarskimi pisarnami v glavnem ni več, v Sloveniji pa dela 67 notarjev, s čimer so poskušali upoštevati merilo en notar na 30.000 prebivalcev. Ljudji večinoma moti po njihovem mnenju previsoka notarska tarifa, vendar kljub temu da je notar v javni službi, mora za svoj dohodek in dohodek zaposlenih poskrbeti sam in ga ne financira država, financirati pa mora tudi notariat. Po besedah Jožeta Dernovška, podpredsednika Notarske zbornice Slovenije, je eden izmed notarjev naredil izračun, koliko mu ostane od bruto dohodka - ugotovil je, da le petina.

Pristojbina za delo notarja je določena v notarski tarifi, ta pa vsebuje tudi določbe o zvišanju in

POKLIC NOTARJA ZA VEČINO SLOVENCEV NOV - Predsednik Notarske zbornice Andrej Škrk in podpredsednik Jože Dernovšek sta predstavila delo in izkušnje notarjev po polletnem delu, strinjala pa sta se, da je poklic notarja za veliko večino Slovencev nov, saj se prejšnjih spominjajo le najstarejši ljude, zato bo moralo miniti še nekaj časa, da bodo državljani dovolj obveščeni o posameznih notarskih storitvah in da jih bodo znali uporabljati.

DO SMRTI POVOZIL PEŠČA

VELIKE MALENCE PRI BREŽICAH - V petek, 22. decembra, ob 17. uri je 48-letni K. J. vozil osebni avto od Križaja proti Čatežu. Izven Velikih Malenc je dohitel 63-letnega pešca K. I., ki je ob svoji desni potiskal kolo. Ker voznik K. J. hitrosti svojega vozila ni prilagodil lastnostim na cesti - bila je namreč vlažna, preglednost pa je na tem delu ceste slaba - je zadel pešca in kolo. Pešec je na kraju nezgode umrl, vozniku pa je alkotest pokazal v izdihnjem zraku 2,07 g/kg alkohola.

GROZIL, DA JO BO UBIL

SEVNICA - V petek, 22. decembra, ob 16.30 je B. M. iz Sevnice sporočila, da 38-letni B. L. pri njej v stanovanju razgraja, razbija pohištvo in ji grozi. Ko so prišli policisti, so kršitelja nadaljevali, nekaj pred 7. uro zvečer pa je B. M. ponovno klicala, saj je B. L. s kršitvami nadaljeval in z B. M. tudi fizično obračunal, motil pa je tudi ostale stanovalce bloka. Ker je obstajala nevarnost, da bo s kršitvami nadaljeval, so ga policisti odpeljali na policijsko postajo, kjer je med razgovorom grozil, da bo B. L. ubil.

ob sebi potiskal kolo. Ko je voznik opazil pešca, je pričel zavirati, vendar je po 16 metrih zaviranja pešca vseeno zadel in ga hudo poškodoval.

IZSILIL PREDNOST - 24. decembra ob 15. 45 je 59-letni K. Z. vozil osebni avto po regionalni cesti s Čateža proti Brežicam. Ko je pripeljal do semaforiziranega križišča v Brežicah, je zapeljal na Bizeljško cesto v trenutku, ko mu je nasproti pripeljal voznik osebnega avtomobila 45-letni M. J., ki je v križišču peljal naravnost, in vozili sta trčili. Pri tem se je M. J. hudo poškodoval, prav tako sopotnica v vozilu K. Z., druga sopotnica pa lažje.

znižanju pristojbine. Za enostavne notarske zapise pogodb o prenosu lastninske pravice na nepremičninah in na premečinah plača stranka 50 odst. osnovne pristojbine za sestavo notarskega zapisa o dvostranskih pravnih poslih. Za sestavo pogodb kot zasebne listine je pristojbina po notarski tarifi določena v enaki višini, kot znaša honorar za enako delo po odvetniški tarifi. Če je stranka v hudi premoženjski stiski, sme notar pristojbino znižati, izjemoma celo opustiti, prva pravna informacija o notarskih storitvah pa je brezplačna.

Delo notarjev je strogo evidentirano, saj so dolžni voditi vpisnik, stranki pa morajo izročiti potrdilo o vplačilu. Poslovanje notarja nadzoruje notarska zbornica, disciplinski organi obravnavajo kršitve dolžnosti pri opravljanju notarskega poklica, nadzor nad notariatom opravlja Ministrstvo za pravosodje, glede zadev, ki jih notarju zaupa sodišče, pa opravlja nadzor predsednik višjega sodišča. V pol leta pritožb na delo notarjev še ni bilo, bilo pa je nekaj pripomb glede tarif glede zadev po zakonu

KRALJANI PROTI ZAPRTJU BENCINSKE ČRPALKE - Bencinska črpalka v Kostanjevici sicer že nekaj časa ne ustreza predpisom, a očitno je, da investitorji v dolenjskih Benetkah ne vidijo interesa za gradnjo nove črpalke. Tako naj bi z začetkom leta 1996 bencinsko črpalko, ki je v sklopu Mercatorja Preskrbe, zaprli, nova pa bi dobila prostor v Podbočju. To je zelo razburilo in razočaralo domačine in okoličane, saj je črpalka še kako prav prišla predvsem tistim, ki se ne vozijo vsak dan v kak bolj oddaljen kraj (na primer s traktorji), kjer bi lahko točili gorivo, zato so v soboto, 23. decembra, med 11. uro in 12.30 protestno zaprli vhod v Kostanjevico iz treh strani in promet popolnoma blokirali. Črpalka, kot je sedanja, v Kostanjevico ne sodi, prav pa bi bilo, da bi bila kakšna vsaj v neposredni bližini. Mogoče celo zaradi turistov. (Foto: T. G.)

Denacionalizacija po romsko na Ruperčvrhu

Zemlja, na kateri je po vojni na Ruperčvrhu zraslo zidano romsko naselje, je vrnjena graščaku, ki pa je ne zahteva nazaj, ampak jo je pripravljen prodati, kar je med sabo sptim Romom povzročilo še več težav - Radi bi imeli javno pot

NOVO MESTO - Romsko naselje pod nekdanjo graščino na Ruperčvrhu pri Novem mestu marsikoga, ki se pelje mimo, napelje na misel, da le ni nujno, da Romi živijo v razdrapanih barakah ali celo pod strehami polivinilnih šotorov, ampak da si lahko tudi z delom lastnih rok postavijo prav zgledna bivališča. Romi z Ruperčvrha bi bili po tej plati lahko marsikomu za zgled, vendar tudi pri njih ni vse tako lepo.

Ob robu gozda nad cesto, ki pelje iz Novega mesta proti Uršnim selom in naprej proti Semiču ali Dolenjskim Toplicam, lučaj pred Ruperčvrhom stoji romsko naselje. Dober ducat zidanih ali montažnih hiš je zraslo po drugi svetovni vojni oziroma po letu 1948, ko je tu od zadrage dobil zemljo v zameno za podobno parcelo v Dolenjskih Toplicah pokojni oče Draga Mikliča, ki je kot lastnik devetih arov zemlje, na kateri sedaj živijo tri kar precej številne Mikličeve družine, zapisan tudi v zemljiških knjigah.

Da Romi tukaj niso revni, je hitro jasno, saj je na asfaltiranem dvorišču parkiranih kar nekaj povsem spodobnih avtomobilov, na strehi je satelitska antena, na plošči, ki oznanja da tu odkupujejo gobe, pa številka mobitela. Romi so tukaj kapitalizem hitro sprejeli in ga tudi izkoriščajo, a vse skupaj v naselje pod graščino ni prineslo miru.

Ko smo obiskali 60-letnega Draga Mikliča, ki zase pravi, da se je rodil kot Cigan, da je Cigan in bo kot Cigan tudi umrl, so nas pričakala na široko odprta vrata. Na-

o gospodarskih družbah, zato so se že dogovorili za korekcijo.

Po besedah notarke Nevenke Tory notarji po zakonu o gospodarskih družbah opravljajo največ storitev za kapitalske družbe, zlasti za družbe z omejeno odgovornostjo in delniške družbe, kaže pa se velika razlika v intenzivnosti tovrstnih storitev med gospodarskimi središči v Sloveniji in drugimi manjšimi kraji. Notarska zbornica pripravlja tudi prilagoditev notarske tarife, saj so izkušnje pokazale, da so razponi v tarifi po sedanjih

Sicer pa je poglavitna naloga notarjev sestavljanje javnih listin: notarskih zapisov, notarskih zapisnikov in notarskih potrdil, notar opravlja tudi nekatere pristojnosti po zakonu o gospodarskih družbah, sme sestavljati zasebne listine in zastopati stranke v nepravdnih zadevah, izdaja potrdila o dejstvih in izjavah, po zakonu je notar pooblaščen tudi za hrambo listin, vrednostnih papirjev in gotovine, med notarjeve dolžnosti pa spada tudi popis in cenitev zapustnikovega premoženja.

razredih, predvsem pri storitvah za gospodarske družbe, dokaj neustreznih in jih je treba povečati. T. GAZVODA

po dolenjski deželi

V petek je bila patrulja krških policistov obveščena o nenavadnih stranpoteh T. F. iz Kostanjevice v naselju Žabjek v krški občini, ki mu že utrjene poti in ceste očitno niso bile dovolj in se je vozil kar izven vozišča. Pred prihodom policistov je vozniku na pomoč priskočil C. B. in sta vozilo spravila na vozišče, a kljub temu so policisti Kostanjevicičanu rekli, naj le pokaže dokumente. Ta se je hotel izmuzniti, češ da jih nima, policist pa ga je povabil v službeno vozilo, da bi skupaj pogledala, kaj bi pokazala "pojoča travica". Glavni akter dogodka ni bil za to, ko pa je slišal, da policist preko UKV zveze preverja lastništvo avtomobila, je hotel po hitrem postopku izginiti s prizorišča. Mogoče bi mu še uspelo, če mu ne bi policist vzel ključev. To pa je bilo očitno preveč, saj se je T. F. razburil in policista udaril s klobukom po glavi. Nato je iz avta vzel večji kuhinjski nož in stekel proti policistu, vendar je ta pravi čas odskočil. T. F. se je napolit proti drugemu policistu. Tedaj pa mu je za hrbet prišel prvi policist in mu z nogo izbil kuhinjski nož. Zadeva se je umirila z vklektivajo in potovanjem v apartma policijske postaje, kjer je Kostanjevicičan preživel nekaj uric petkovega popoldneva.

IMEL REZERVNO VOZNIŠKO

NOVO MESTO - A. P. iz Dobruške vasi je 22. februarja na sekretariatu za notranje zadeve v Novem mestu prijavil izgubo vozniškega dovoljenja. Izdali so mu novo vozniško dovoljenje, v katerem je imel vpisano tudi prepoved vožnje. 19. decembra so ga policisti ustavili in pokazal jim je originalno vozniško dovoljenje, pri sebi pa je imel še duplikat vozniškega dovoljenja z vpisano prepovedjo vožnje od 1. decembra letos do 1. aprila prihodnega leta.

Kočevska stranpota

ZANETIL POŽAR - 17. decembra, ob 20.50 so bili kočevski policisti obveščeni, da je v garaži zdravstvenega doma v Štrugah izbruhnil požar. Na kraju dogodka so ugotovili, da je požar zanetil neznan storilec, ki je vstopil v zaklenjeno garažo z namenom, da bi iz osebnega avtomobila Zavista 750, last kočevskega zdravstvenega doma, iztočil gorivo. Na objektu in vozilu je zaradi požara nastalo škoda za okoli 200 tisoč tolarjev. Z zbiranjem obvestil so policisti ugotovili, da je dejanje zakrivil eden izmed domačinov. Ovadili ga bodo temeljnemu državnemu tožilstvu.

KAZNIVO STRELJANJE - Prejšnji teden so kočevski policisti zabeležili kar tri primere odstrela divjadi v nočnem času s pomočjo svetilk oziroma žarometov, in sicer v Mestnem logu, Dolgi vasi in Kočarjih. Strelce, lovce iz nekaterih kočevskih lovskih družin, bodo policisti ovadili, saj je lov z osvetlitvijo živali, ki je po lovskem zakonu prekršek, po kazenskem zakonu kaznivo dejanje.

S PIŠTOLO IZSILIL DENAR IN AVTO

ZDOLE - 19. decembra okoli 15. ure je v hišo 38-letnega S. J. z Zdol prišel neznanec in s pištolo od S. A. zahteval denar in čeke. Na zahtevo neznanca je moral skupaj z 9-letnim sinom odpirati predale v dnevnici sobi, kuhinji in kmečki sobi. Ker denarja ne čekovi ni bilo, je neznanec počakal na prihod S. J., ki je prišel skupaj s 6-letnim sinom pol ure kasneje. Tudi od njega je zahteval denar, ker pa mu je S. J. odgovoril, da gotovine nima, mu je moral izročiti 8 blanko čekov SKB banke Krško. Preden je neznanec zapustil hišo, je zahteval še ključe od avta se odpeljal proti Krškemu. Za njim se je takoj odpeljal S. J., a neznanca ni mogel več izslediti, zato je obvestil policijo. Neznanec je star od 23 do 28 let, visok 170 do 180 cm, svetlo rjavih kratko pristrženih las, oblečen v siv balonar, modre kavbojke in črne čevlje. Na obrazu in na licnici je imel obliž.

tako tudi hiše. Novomeška občina sicer pripravlja ureditveni načrt, s katerim bi naselje legalizirali, vendar je z denacionalizacijo prišlo do novih težav. Večina zemlje, na kateri je zraslo romsko naselje, je sedaj spet last graščaka iz Argentine Anatola Fabjančiča, ki sedaj živi v Ljubljani, ruperčvrške Rome pa je tudi že obiskal in se z njimi pogovarjal. Sedaj romske zemlje ne zahteva nazaj, pač pa jo je pripravljen prodati. Tudi pri Mikličevih je že bil in takrat ga je Drago prosil, da bi lahko odkupil še del zemlje, na kateri je pred leti s soglasjem Gozdnega gospodarstva postavil drvarnico, hlev in senik. Takrat je, tako vsaj trdi Drago, graščak pristal, vendar se je kasneje, kot kaže, pod pritiskom enega izmed Dragovih sinov premislil in

od Draga že zahtevajo, da drvarnico, hlev in senik podre, sosed pa mu grozi celo s požigom.

Zadeva ni tako nedolžna, saj so nekatere družine med sabo zelo sprte, tudi topli in celo streljali so se že. Drago hoče, da bi namesto skoraj pol kilometra dolge poti zgradili precej krajšo in se tako neposredno priključili na cesto tik pod njihovimi hišami. Tudi pri županu so že bili, a se ni še nič premaknilo. Drago je obupan. Pravi, da občina na široko pomaga Romom v Žabjeku, njim, ki hočejo tudi sami kaj narediti, pa ne. Če ne bo urejeno, kar zahtevajo, bodo skupinsko odšli na vlado, kjer nameravajo povedati tudi to, kako krivično je vračanje zemlje tujcem in nekdanjim graščakom. I. VIDMAR

ROMSKA HIŠA - Da ne gre za tipično cigansko naselje, je videti že ob bežnem pogledu, če pa človek pri Nebeškem hramu zavije na blatno pot in se zapele v samo naselje, ima kaj videti. Od hiš, ki bi bil jih vesel marsikateri visokoizobraženi delavec najuspešnejšega novomeškega podjetja, pa tudi lesene, sicer lepo urejene hišice. (Foto: T. G.)

Vse se vrti okoli zlate sredine

Novomeški odbojkarji in odbojkarice ne morejo prodreti v slovenski vrh

NOVO MESTO - Bliža se novo leto, ko bodo tudi naši športniki naredili letno inventuro, kar seveda velja tudi za odbojkarje in odbojkarice. Po rezultatih sodeč, prihodnje leto ne bo tako uspešno, kot je bilo minulo. V mislih imamo zlasti odbojkarice TPV Novo mesto, ki so prvič v svoji dolgotrajni zgodovini igrala v mednarodnem pokalnem tekmovanju. Tako je pač, ker se športno leto ne pokriva s koledarskim, zato vedno štejejo rezultati od prej, mislimo iz letošnjega leta.

Lanski "veliki met" novomeških odbojkaric je bil tudi sklop srečnega naključja, čeprav s tem ne podcenjujemo njihovega dosežka, ker je pač bila v "outu" ekipa koprškega Cimosa, ki pa je, realno gledano, boljša od novomeške, kar se je pokazalo v jesenskem delu tekmovanja v republiški ligi. Važno je to, da odbojkarice Novega mesta igrajo dobro odbojko, ki je v užitek številnim ljubiteljem odbojke na Dolenjskem in, kot kaže, tudi njim. Pravi

užitek je gledati nastope Jane Vernig in njenih kolegic.

Odbojkaricam iz Kočevja ne cvetejo rožice. Mlade odbojkarice, ki so nadomestile svoje starejše kolegice, ki so nehale nastopati, imajo nekakšen svojstven stil igre, ki pa ne obeta kakšnih večjih rezultatov. Spomladi se bodo borile v t.i. play outu, da ne bodo zapustile lige najboljših, kar bi bila velika škoda za Kočevsko, ki je vedno slovela po dobrih odbojkaricah.

Dve lepi zmagi odbojkaric

Odbojkarice TPV Novo mesto so z lahkoto dosegle dve prvenstveni zmagi - Igrajo brez Jane Vernig

NOVO MESTO - Novomeške odbojkarice so minuli teden dvakrat nastopile na domačem terenu, kjer so najprej merile moči z odbojkaricami Ruš, ki sicer igrajo v drugi republiški ligi. Srečanje, ki so ga novomeške odbojkarice dobile s 3:0 (1,2,3), pa je sodilo v okvir republiškega pokalnega tekmovanja. V drugi tekmi republiškega prvenstva pa so brez večjih težav porazile zadnjevršeno ekipo v ligi Novo Gorico s 3:0 (12,6,10), kar jih je še bolj učvrstilo na petem mestu.

V prvi tekmi, kjer so Novomeščanke v pol ure nadigrale nedorasle tekmičice, smo videli igro "mačke z mišjo", čeprav pri gostiteljicah ni nastopila še vedno poškodovana prva igrala Jana Vernig. Novomeščanke morajo vrniti gostovanje v Rušah, vendar kakšnega presenečenja ni pričakovati. Vse je odločeno. V prihodnjem kolu se bodo Novomeščanke srečale z vodilnimi Mariborčankami, kjer pa naše odbojkarice ne morejo pričakovati uspeha.

Tekma z Novogoričankami se je začela dokaj nepričakovano. Gostje so izkoristile slabo igro domačih v polju in so v prvem nizu vodile z 10:2, kar je že dišalo po presencenju, ki pa ga domače odbojkarice

Tako kot novomeške odbojkarice, ki se vrtijo okoli "zlate sredine", je tudi z odbojkarji novomeške Krke: težko se bodo vključili med štiri ekipe, ki se bodo v končnici tekmovanja potegovala za naslov republiškega prvaka. Kukajo med četverico, kar pa je za večji dosežek premalo. Realno vzeto, so od Novomeščanov boljše ekipe Saloni in Pomurja, ki nastopata v mednarodnem ligaškem tekmovanju. Sem je treba prišteti še Marles in Olimpijo, pa je krog favoritov zaključen. Skratka, odbojkarji Krke sodijo v drugi kakovostni razred slovenske moške odbojke, ker za kaj več pač niso dani pogoji. V prvi vrsti manjka še nekaj kakovostnih igralcev, zlasti takih, kot je recimo Bruno Marič, ki je močno pojačil novomeško vrsto, vendar je vse to premalo. Resda je Vladko Petkovič v življenjski formi, vendar je delež ostalih preskromen. To seveda najbolj velja za Jožeta Povšiča, ki je močno padel v formi. V novomeški moški odbojki se bo potrebno odločiti, ali se bo nadaljevalo životarenje ali pa je treba kupiti solidne odbojkarje, ki bodo ob mladih odbojkarjih nosilci igre.

S. DOKL

PRVI GOSTJE S HVARA

ČRNOMELJ - Na veteranskem rokometnem turnirju v spomin na prežodaj preminulega nekdanjega rokometarja in prizadevnega rokometnega delavca Borisa Novaka so zmagali gostje s Hvara, ki so v finalu premagali Črnomelj s 17:13, na tekmi za tretje mesto pa je novomeška Krka s 13:12 premagala Semič. Po končanem turnirju so črnomaljski veterani s 13:10 premagali še mlajše veterane Črnomlja. (S. J.)

VEBROVA NA TOP 16

CELJE - Na kegljaškem turnirju TOP 16 na kegljišču Golovec je Trebanjka Milena Veber podrla 416 kegljev in čaka na nastop v finalu.

SREDNJEŠOLSKI PRVAKI V ROKOMETU - Ob osvojitvi naziva državnih prvakov v rokometu so dvanajstim igralcem zmagovale ekipe v sredo, 20 decembra, na domači gimnaziji v Kočevju pripravili krajšo svečanost. Ob čestitkah jim je cvetje izročila ravnateljica gimnazije Meta Kamšek. (Foto: M. L.-S.)

Kočevski dijaki državni prvaki

Dosežen na tihu pričakovani uspeh Kočevjarjev v rokometu - Najboljši igralec in vratar tudi iz Kočevja

KOČEVJE - Dijaki kočevske gimnazije so srednješolski državni prvaki v rokometu za letošnje leto. Zaslužen laskav naslov so samo z golom prednosti in rezultatom 16 : 15 osvojili na državnem prvenstvu v Velenju prejšnji torek, 19. decembra.

Po dobrih rezultatih v četrt- in polfinalu so dijaki, ki sta jih na tekmovanjih spremljala profesor telesne vzgoje Borut Pogorelec in nekdanji igralec rokometarja, profesor zgodovine Janez Tanko, po tihih pričakovanjih osvojitev prvega mesta. Kljub temu je bila finalna tekma v velenjski rdeči dvorani razburljiva prav do konca. Kočevjarji so imeli proti sebi tudi občinstvo, saj je bila njihov nasprotnik, s katerim so se pomerili domača ekipa srednje tehniške

šole iz Velenja.

Odločilni zadetek za zmago kočevskih gimnazijcev je dosegel kapetan ekipe Gregor Malnar samo tri sekunde pred koncem tekme. Tudi zato je bil Malnar ob zaključku prvenstva upravičeno razglašen za najboljšega igralca prvenstva, njegov soigralec Rajko Đukić, ki je k zmagi prispeval z odličnim branjenjem, pa za najboljšega vratarja letošnjega srednješolskega državnega prvenstva v rokometu. Ostali igralci, ki so vsi člani bodisi kočevske ali ribniškega rokometnega kluba, so bili: Andrej Selan, Klemen Ivanec, Simon Modic, Tadej Zbačnik, Rok Henigman, Tomaž Lesar, Gregor Ilc, Uroš Zorko, Peter Pucer in Kristjan Košir.

M. L.-S.

Ni šlo tako gladko

Mariborski Marles je imel veliko dela z razigranimi odbojkarji Krke

NOVO MESTO - Sredi prejšnjega tedna so v Novem mestu pri ekipi Krke gostovali odbojkarji mariborskega Marlesa, ki vodijo v prvi državni ligi. Čeprav so gostje zmagali s 3:0, niso imeli lahkega dela z domačo ekipo, ki po tradiciji z Mariborčani igra dobro. Petkovičeva četa je na začetku tekme zaigrala poletno in učinkovito, vse ji je šlo od rok, zato njeno vodstvo 10:7 ni bilo presenetljivo. Kaj ko potem ne bi stopil na sceno gostujoči igralec Možic, ki je z ostrimi servisi razbil domačo obrambo, ki potem ni mogla ustaviti Mariborčanov. Gostje so prvi niz dobili s 15:11, kar je, kot se je pokazalo kasneje, bil tudi labodji spev domače ekipe. Novomeščani so se močno trudili, kar velja zlasti za Petkoviča in Mariča, vendar gostov niso mogli ustaviti.

Novomeščanom se močno pozna, da jim manjkata dva ali trije prekaljeni odbojkarji. Potrebno bo počakati, da dozori mladi igralci, kot so Gotenc, Zunič, brata Mohorčiča in Krevs, zato kaže biti potrpežljiv.

Kljub porazu si Novomeščani niso pokvarili mesta na prvenstveni razpredelnici, še vedno so tretji, in sicer za vodilnimi Mariborčani in drugouvršeno ljubljansko Olimpijo. Za takšno razvrstitev je bil usoden poraz s 3:2 z Ljubljancami na domačem igrišču.

NAMIZNOTENISAČI V OBRIGHEIMU

V prijateljskem in pobratnem nemškem mestu Obrigheim je bilo 15. decembra srečanje namiznoteniških ekip Krškega in Obrigheima. Kljub dolgoletnemu sodelovanju zadnja leta ni bilo tesnejših stikov. Letošnje prijateljske tekme se je udeležilo 6 tekmovalcev pod vodstvom dolgoletnega igralca in trenerja Miroslava Mikelna.

NAŠ POGOVOR

Z novimi načrti v novo leto

NOVO MESTO - Za odbojkaricami novomeške TPV, ki igrajo v prvi republiški odbojkarjski ligi, je zelo uspešno leto igraja v družbi najboljših. Na lanskem prvenstvu so novomeške odbojkarice osvojile četrto mesto, kar jim je odprlo pot v mednarodno konkurenco, saj so decembra igrala za pokal CEV v slovaški Žilini in so bile edina ekipa z našega območja, ki je merila svoje moči v mednarodni konkurenci. Letos gre malce slabše, med drugim pestijo ekipo tudi poškodbe, zato so trenutno na petem mestu republiške lige, z vsemi odprtimi možnostmi, da sežejo celo po četrtem mestu, kar bi bilo tisto, kar je vodstvo kluba, z Bojanom Vernigom na čelu pričakovalo. Ob novem letu smo malce poklepali s kapetanko ekipe Alenko Ostroveršnik in ji tudi postavili nekaj vprašanj.

Kako je bilo na Slovaškem?
"To je bil naš žognjeni krst" v mednarodni konkurenci, kjer pa nismo mogle doseči več, kot smo (četrto mesto). Igrale smo s profesionalnimi ekipami, ki trenirajo dvakrat na dan, zato je tudi njihova igra vrhunjska. Nekaj možnosti bi imele z Romunkami, seveda če bi igrala v polni postavi. Veliko nam je manjkala poškodovana Jana Vernig. V glavnem smo žrebile led, dobile smo mednarodne izkušnje, ki pa jih bo potrebno koristno vnovečiti na domačem terenu."

Trenutno ste na petem mestu. Ali so realne možnosti, da sežete po četrtem?
"Dokler je žoga v igri, še ni nič končanega. Trenutno smo res peče, vendar smo se dogovorile, da zastavimo vse sile in osvojimo enako mesto, kot smo ga lani."
Kakšno je vzdušje v ekipi?
"Lepo smo se ujele z vsemi dekletmi. Ivica Pastychova - Menger je že 'staroselka', Rusinji Orešina in Volkova pa sta se tudi ujele z na-

šim bioritmom, tako da smo res homogena ekipa."

Koliko časa, še Alenka?

"Na to vprašanje bi težko odgovorila. Mislim, da bom zanesljivo igrala, dokler bom študentka (Alenka je študentka II. letnika biologije na ljubljanski univerzi), bom verjetno igrala, potem pa bomo videli."

Kaj pa vaše nasledstvo?

"Ko opazujem igro Eve Zupančič, Nataše Glavan in Andreje Florijančič, se ne bojim za nasledstvo. Če bodo dekleta delala še bolj zagreto, potem se ni treba bati za prihodnost novomeške ženske odbojke."

Kaj bi bilo potrebno narediti, da bi novomeška ženska odbojka naredila še en korak naprej?

"Ko bo Novo mesto postalo univerzitetno središče, potem bodo tudi za odbojko nastopili drugačni časi. Težko je biti priden študent v Ljubljani ali Mariboru, hkrati pa redno vsakodnevno vaditi z ekipo v Novem mestu. To je čisto drugače, če je eno in drugo skupaj."

Imate kakšne posebne želje ob novem letu?

"Vsem športnikom želim srečno novo leto 1996 in da bi se uresničile vse njihove športne in druge želje!" SLAVKO DOKL

Karateistom Sevnice največ zmag

Vaš, Stopar in Lisec zmagali na 23. mednarodnem karate turnirju KK Tika v Trbovljah - Bron Sevničanu Črepinšku in Brestaničanu Hornu - Več kot 500 tekmovalcev iz 7 držav

TRBOVLJE - Na 23. mednarodnem karate turnirju, ki ga je v Trbovljah organiziral tamkajšnji Karate klub Tika, so med več kot 500 tekmovalci iz sedmih držav največji uspeh dosegli predstavniki 32 slovenskih klubov, največ zmag od slovenskih klubov, kar tri, pa so si priborili mladi tekmovalci sevniskega karate kluba.

Prvi dan tekmovanja so se pomerili v katah in borbah člani, članice, mladince in mladinci, naslednji dan pa še tekmovalci, stari od 12 do 16 let. Kot nam je sporočil glavni trener sevniskih karateistov Jurij Orač, se je njegovim varovancem, ki so osvojili prva mesta in zlate kolajne: (17-letnemu Sašu Vašu, 15-letnemu Marku Stoparju in 13-letnemu Danilu Lisecu) z bronastim odličjem pridružil še najmlajši sevniski tekmovalac, 12-letni Rok Črepinšek.

REZULTATI po kategorijah: kate posamezno, člani in mladinci: 1. Damir Slivšek, Tempo Zagreb, 2. Jernej Sever, Kolektor Idrija, 3. Franjo Horn, Brestanica; borbe, mladinci do 70 kg - 1. Sašo Vaš, Sevnica, 2. Luka Vrančič, Forum Ljubljana, 3. Gregor Simerl, Maribor; kate, dečki, letnik 80 in 79 - 1. Danijel Bok, 2. Kristijan Novak (oba Globus Nedelišče - Hrvaška), 3. Peter Badura, Nove Zamky, Slovaška... 5. Marko Stopar, Sevnica; kate, dečki letnik 83 - 1. Mario Mirj, Glo-

bus Nedelišče, 2. Dalibor Šurlin, Mladost Ivanič Grad, Hrvaška, 3. Marko Očko, Velenje... 7. Rok Črepinšek, Sevnica; kate, dečki, letnik 1982 in 1981: 1. Miha Kovačič, Tika Trbovlje, 2. Josip Perinovič, Mladost Ivanič Grad, 3. Davor Vadija, Globus Nedelišče... 5. Danilo Lisec, Sevnica;

borbe, dečki, letnik 1980 in 1979, do 60 kg - 1. Marko Stopar, Sevnica, 2. Tomaž Hrabovski, 3. Jozef Margetin (oba Nove Zamky, Slovaška); dečki, letnik 1982 in 1981, do 50 kg - 1. Danilo Lisec, Sevnica, 2. Ivan Vitanič, Biograd, Hrvaška, 3. Goran Rešl, Branik Maribor; borbe, dečki, letnik 83, do 40 kg - 1. Vedran Šimunovič, TAD Rijeka, 2. Hrvoje Radović, Buje, 3. Roka Črepinšek.

MILENA VEBER V FINALU

KAMNIK - Na 2. božično-novoletnem turnirju v kegljanju je Trebanjka Milena Veber v Kamniku dosegla nov klubski uspeh in se s 394 podrtimi keglji uvrstila v finale, ki bo te dni.

VODI ANGELCA DALMACIJA

KRŠKO - Po drugem nastopu kegljaško trebanjskega Mecatorja v Krškem, ki tekmujejo za klubsko prvenstvo, je v vodstvu Angelca Dalmacija, ki je podrla 790 kegljev. Sleđijo: Rozi Flisar (784), Marjana Pust (770), Andreja Rifelj (757), Milena veber (755), Slavka Okoren (744) itd. (N. G.)

NOVOMEŠČANA V FINALU

OTOČEC - Na odprtem prvenstvu Slovenije v igri teniških parov za dečke do 14. leta na Otočcu sta novomeška tenisarja Blaž Turk in Tomaž Kastelic izgubila šele v finalu, kjer sta ju premagala ljubljancina Jovanovič in Kračman. Novomeščana sta v polfinalu premagala drugo novomeški par Budja-Jozef.

Edini prvoligaši brez strelišča

Leto 1995 eno najuspešnejših - V zadnji 5-ih letih osvojili 6 naslovov državnih prvakov - Z zračno pištolo peto sezono v 1. ligi - Obljube o strelišču že stare

BREŽICE - Strelska družina Krno Brežice, ki beleži 30-letnico obstoja in spada med najstarejše športne kolektive v občini, je v zadnjih petih letih osvojila kar 6 naslovov državnih prvakov v vseh disciplinah, s katerimi se ukvarjajo: tako z zračno in malokalibrsko pištolo kot zračno in malokalibrsko puško, čeprav v občini sploh ni malokalibrskega strelišča. Tekmuje 32 tekmovalcev, med njimi večje število obetajočih pionirjev.

Z zračno pištolo so že 5. sezono v prvi ligi, in sicer v drugi polovici, a se po besedah predsednika in trenerja Ernesta Sečna za izpad iz prve lige ni bati. V letu 1995 so prvič osnovali ekipo s standardno zračno puško (Peter Fridl, Gordana Gramc in Slobodan Manojlovič) in se v prvem poskusu uvrstili v 3. ligo, prav ta ekipa pa je sedaj v boju za prvo mesto in napredovanje v 2. ligo. Zelja strelcev je, da bi končno pridobili sodobno malokalibrsko strelišče, da bi lahko tekmovali tudi doma, saj so edini prvoligaši, ki nima lastnega strelišča, čeprav so bile obljube, da bo strelišče v nekdanjem domu JNA, že pred dvema letoma.

Pa še nekaj rezultatov. Ekipa mladincev Robert Ferenčak, Aleksander Šinko in Aleksander Piškur

Ernest Sečen

bila Sinko 5. in Ferenčak 6. Med člani je Vlado Sabadoš osvojil presenetljivo 5. mesto. Zelo obetaven strelac 16-letni Peter Fridl je na prvem letošnjem državnem turnirju z zračno puško osvojil 3. mesto z enakim izidom kot zmagovalec.

Gluhonema Gordana Gramc je septembra na evropskem prvenstvu gluhih v Italiji v absolutni konkurenci osvojila 6. mesto in bila najboljša Slovenka, njeni rezultati v ligi pa kažejo, da je v nenehni vzponu in je med prvimi sedmimi strelkami v Sloveniji. Mladinec Robert Ferenčak je z malokalibrsko pištolo proste izbire, ki si jo je izposodil v Novem mestu, na dveh državnih prvenstvih osvojil 1. mesto, letos pa je osvojil še 2. bronasti priznanji in eno ekipno zlato. Pred kratkim je Robert nastopil za slovensko reprezentanco v srečanju s Hrvaško. Tudi pionirska ekipa (Iztok in Edi Zakovšek, Uroš Žarič in Matjaž Sotler) je že dokazala, da se lahko kosa s samimi državnimi vrhom.

T. G.

ljalo dohodke za dostojno življenje. Moški delajo povprečno po 10 ur na dan, ženske pa 12,4 ure na dan. Kaj to pomeni za kvaliteto družinskega življenja, si lahko predstavljamo.

Stanovanjski problem mladih družin

Vsi poznamo pregovor: "Najprej stalca, potem pa kravca." Pa vedno le ne gre po tem vrstnem redu. V Sloveniji nastaja prava katastrofa na področju socialnih stanovanj, najbolj pa so se poslabšale stanovanjske možnosti mlade generacije. To se odraža v podatkih, da v segmentu od 25 do 34 let kar 40 odst. mladih živi pri svojih starših, to pa je 10 odst. več kot pred desetletjem.

Razlog za to je tudi nesorazmerje izdatkov države za mlade (denarni in otroški dodatki, davčne olajšave na račun otrok, subvencije k ceni vrtca) in starejše. Ker se podaljšuje življenje in je tudi vse več upokojencev, se tudi delež zanje povečuje. In obratno. Toda v državi, kjer je rodnost tako majhna kot pri nas (le v Italiji je še manjša), bi morala družba več pozornosti posvečati družini. Pa ne samo zato, ker bi se potem povečalo število rojstev, ampak zato, da bi mladi čutili, da imajo podporo in bi se tako lažje odločali za več otrok.

Glede na črnogled napovedi o slovenski nataliteti pa je za prihodnost naših družin zelo razveseljiva ugotovitev letošnje raziskave med našo mladino, ki izjavlja, da je zanjo največja vrednota prav družina. Skorajda 80 odst. si jih želi imeti dva ali tri otroke, toda ne na račun oživiljanja patriarhalnih tradicij, pač pa v povezavi z izboljšanjem socialnih pravic, reševanjem stanovanjskega problema itd. Torej se nam obetajo boljši časi.

Še nekaj se mi zdi zelo pomembno omeniti, ko govorimo o družini. Za srečno družinsko življenje, ko se vsi njeni člani počutijo ljubljene in zaželjene, je v prvi vrsti potreben srečen zakon. Če se mož in žena ljubita, morata uspeti, kajti ljubezen je neuničljiva vrednota. In potem mora uspeti tudi družina.

Družina – naša vsakdanja skrb

Družinsko življenje je temelj človeške družbe, v naši civilizaciji pa je, kot smo že ugotovili, močno ogrožena, prav gotovo veliko tudi na račun medijev, predvsem zaradi t.i. zasvojenosti z gledanjem televizije. Ta nam pogosto še ob večerih, ko se družina le zbere, krade dragocene minute in tudi ure, ki bi jih lahko posvetili drug drugemu. In kaj je lažjega, kot brez truda in obveznosti buljiti v "živo škatlo"? Tako ni časa za pogovor in klepet o čisto vsakdanjih drobnih stvareh, ki se vsakomur zgodijo čez dan, pa so vendarle pomembne za vsakega posameznika in (morale bi biti tudi) za njegovega bližnjega. Pri pogovoru pa vse se začne in konča.

Vsakokrat stopamo v novo leto z veliko lepimi željami - od zdravja do uspehov na delovnem mestu itd. Ena od teh želja pa je (upam vsaj) tudi ta, da bi družinsko življenje bilo otok lepiga sredi toliko težkega in neprijetnega, kar vsakogar doleti v vsakem letu dni in nasploh v življenju. Kajti če je doma dobro, prijetno in lepo, potem je tudi drugje lažje in lepše. Torej, lepo se imejte v svojih družinah tudi v letu 1996!

LIDIJA MURN

Družina – ljubezen, varnost, otroci, toplina

Mesec december lahko zaradi praznikov imenujemo kar družinski mesec. Če že prej ni vedno časa zanjo - kar je sicer neopravičljivo - naj bi se vsaj za miklavževo, božič in novo leto družina zbrala, poklepetala in prisluhnila sama sebi. In prav je tako, saj je družina tista osnovna celica, ki nas v veliki meri določa in s tem vpliva na naše življenje, pa bodi tako ali drugačno.

V družini lahko človek doživi največje veselje in tudi največja razočaranja. Marsikomu je družina vir moči, koga drugega pa izčrpa bolj kot vse drugo v življenju. V družini je človek deležen najbolj nežne skrbi in nege, a tudi najbolj trdih zahtev. Od nje lahko dobi dragocena darila, v njej pa lahko doživi tudi najhujše izgube. To ve po svojih izkušnjah vsak izmed nas. Zanimivo je, kaj so mladi študentje medicine, psihologije in pedagogike navedli pod pojmom družina. Njihove predstave o družini so zelo enotne: ljubezen, zatočišče, otroci, naročje, varnost, materinstvo, zaščita,...

Vsakdo ve, kaj je družina, saj nas večina živi v družini, kjer smo se rodili, ta pa je bolj ali manj vzorna. Le z vključevanjem, prilagajanjem in usklajevanjem s člani te naše prve skupnosti je možno najti skupne poti s tistimi, ki so človeku najbližje. In če se tega naučimo v družini, lahko potem to prenesemo tudi v širše okolje. Prav to pa je eno največjih daril, ki jih družina lahko da.

Pomen družine raste

Leto 1994 je bilo razglašeno za mednarodno leto družine. Verjetno ne kar tako. Hiter razvoj in napredek sta pripeljala do zanemarjanja ali pa, bolj blago rečeno, manjšega posvečanja družini. Ni časa - je najpogostejši razlog. Kaže pa, da smo se ljudje

tega zavedeli, tako da dajemo spet vse večji pomen družini in njenim vrednotam, kajti kaj pomaga človeku vse drugo, če pa s svojimi bližnjimi ne zna vzpostaviti pristnih človeških odnosov.

Razširjena družina je ena izmed najpomembnejših neformalnih skupin, ki nudi ne samo materialno, ampak tudi čustveno pomoč in oporo. Na eni strani je močan stabilizator proti patološkim pojavom in tudi velika vrednota tako otrok kot odraslih. Da Slovenci družini pripisujemo zelo velik pomen, so pokazale tudi javnomnenjske raziskave, v katerih ljudje poleg poklicnega dela med najpomembnejša področja svojega življenja štejejo prav družino. Potem pridejo na vrsto prijatelji, prosti čas, vera in politika. Družina postaja vse bolj nenadomestljiva pri zagotavljanju in izboljševanju pogojev za življenje ljudi.

Starši vedno starejši

Zelo je razveseljiva novica, da se število gospodinjstev in družin v Sloveniji povečuje, njuna velikost pa se žal zmanjšuje. Povprečna velikost gospodinjstev se je zmanjšala zaradi vse večjega števila samskih gospodinjstev, povprečna velikost družin pa zaradi zmanjševanja rodnosti. Leta 1991 je na primer povprečna slovenska družina štela 3,13 člana, kar pomeni le enega otroka. S tem pa se res ne gre hvaliti. Vsaka slovenska družina bi

menda po nekih izračunih morala imeti povprečno štiri otroke za normalno obnovo prebivalstva.

Pri nas so najštevilnejše družine zakonskih parov z otroki (okrog 60 odst. vseh družin), povečuje pa se število samskih in enostarševskih družin ter družin, ki jih sestavljajo neporočeni pari z otroki. Velik je odstotek zakonskih parov brez otrok. Narašča pa tudi število razvez ter upada število porok oziroma se poroke umikajo na višjo starost (pri ženskah je povprečna starost prve zakonske zveze 25,6 leta, pri moških pa 28,5 leta). Kljub zmanjševanju rodnosti se verjetnost, da bo ženska rodila vsaj enega otroka, povečuje. Zmanjšuje pa se verjetnost, da bo ta otrok dobil bratca ali sestrico. Zanimivo je tudi to, da so starši otrok vedno starejši: v 15 letih se je povprečna starost mater povečala za dve leti (27 let) in redki so otroci z materami, mlajšimi od 20 let. Očetje pa so od mater starejši približno 3 leta (30 let). Vse bolj je tudi razpršen čas med rojstvom prvega in zadnjega otroka, kar velja tudi za čas, kdaj otroci zapustijo družino. Daljša se doba, ko otroci niso več središče družinskega življenja, ko je družina brez otrok, pa naj bo to pred rojstvom otroka ali po njegovem odhodu iz domačega gnezda.

Revščina kljub zaposlenosti staršev

Kakovost življenja v družini je v veliki meri odvisna tudi od njenega gospodarskega položaja. Ta pa je v naši družbi zelo različen in mnogokje zelo slab. Vse več je namreč družin, ki komaj preživijo iz meseca v mesec, saj

starši čez noč ostanejo brez zaposlitve (včasih tudi oba) ali pa ne dobijo plače po nekaj mesecev. Na 5 zaposlenih pride 1 brezposeln, ki lahko dve leti prejema nadomestilo za brezposelnost, potem pa socialnovarstveno pomoč. Do te so upravičeni tisti, ki si ne morejo sami zagotoviti minimalnega dohodka za preživetje. Toda ta znesek komaj zadošča za skromno prehrano, možno pa je dobiti še socialno pomoč za plačilo stanarine.

Kljub nasploh visoki stopnji zaposlenosti v Sloveniji (tudi žensk - 48,4 odst.) dohodki od dela marsikje ne pokrivajo nujnih življenjskih stroškov. Zaposlitev in visoka izobrazba nista vedno zagotovilo za dostojno življenjsko raven. Podatki kažejo, da niti družine z enim ali dvema otrokoma ne morejo z eno povprečno plačo pokriti minimalnih življenjskih stroškov, kaj šele družine z več otroki. Tu se ne misli prag revščine - preživetje družine. Ker ima torej več kot polovica zaposlenih Slovencev (okrog 60 odst.) povprečno ali podpovprečno plačo, si ljudje pomagajo s prihranki (če jih imajo) in s sivo ekonomijo, ki nekaterim omogoča preživetje, drugim pa zvišuje življenjsko raven.

Vsak drugi odrasli Slovenec v prostem času obdeluje vrt, četrtnina si je sama in s pomočjo prijateljev ter sorodnikov zgradila hišo ipd. Kljub pozitivnim učinkom tega dela na življenje družine pa ne smemo pozabiti tudi na negativne. Starši, predvsem gre za mlade družine, so preobremenjeni in imajo precej manj časa za ukvarjanje in stike z otroki. Pa še takrat, ko to počno, niso tako sproščeni, kot bi bili, če bi jim redno delo zagotav-

Prva stavka na Dolenjskem

Brčas malokdo na Dolenjskem ve, da smo imeli v naši pokrajini že davno pred INISOM - propadlo steklarstvo v Novem mestu (1968-1972) - steklarstvo na Gorjancih. Njen življenjski vek je bil nekoliko daljši kot INISOV: delovala je od 1837. do 1853. leta. V tej steklarni je prišlo tudi do prve delavske stavke na Dolenjskem, kije bila najverjetneje tudi prva na Slovenskem.

Gorniki, ki obiskujejo Gorjance, vedo, da dva kraja na Gorjancih nosita krajevni naziv Glažuta. Tako je poimenovana bivša žaga na zahodnem delu, (krajevni naziv Glažuta je v tem primeru napačen, vendar že udomačen); Glažuta pa pravi- jo tudi nekemu predelu ob poti od Gos- podične proti Trdinovemu vrhu. Ugibamo lahko, da je naziv spomin na tovor stek- lovine, ki se je tu prevrnil in razbil v časih steklarne na Dolžu.

Prva steklarne je nosila naziv Steklar- na Dolž, v resnici pa je bila steklarska stavba v dolini jugovzhodno od Dolža, malo globlje v Gorjancih ob potoku Paleš. Na zemljišču ruperškega gospostva jo je zgradil 1837. leta Janez Rueckel. V 17 letih poslovanja je steklarne kar 6-krat menjala lastnika. Ruperški gospod Aman- dus baron Schweiger je bil steklarne za- gotovo vesel. Janez Rueckel (pa tudi vsi naslednji lastniki) so z njim sklenili po- godbo o uporabi bukovine iz njegovega gozda. Lesa je bilo na Gorjancih na pre- tek, le prodati ga ni bilo moč, ker je bil trg oddajen, cestne povezave pa slabe. V steklarnah so tiste čase kurili pod topil- nimi lonci z bukovimi drvimi.

Tudi steklarni ni šlo po loju s prodajo izdelkov. Steklovino je bilo treba voziti z vpregami do železnice v Ljubljano, kar ni bilo poceni. Ustanovitelj Rueckel je zašel v dolgove in je steklarne po treh letih pro- dal Jožetu Arltu, ta pa prav tako zadolžen 1844. leta svoji ženi Ivani Arlt. Tudi njej posli niso tekli in steklarne je 1847. leta kupil na dražbi novomeški trgovec Janez Globočnik, ki je bil brčas največji upnik. Globočnik jo je 24. maja 1849 prodal ru- perškemu gospodu baronu Amandu Sch- weigerju. Slednji jo je nato 12. marca 1850 skupaj z vso posestjo gospostva Ruperč- vrh prodal Juliju pl. Valmaginiju.

V času lastništva Julija pl. Valmagi- nija je prišlo od 24. do 29. junija 1850 na steklarni do stavke. O tem pričajo: ohran- jeni zapisnik z dne 28. junija 1850 ko- misarja iz novomeškega okraja Tribuzzi- ja in dopis Julija pl. Valmaginija na gu- bernij v Ljubljani, z dne 4. julija 1850.

Z vojsko nad stavkajoče

Valmaginijev dopis obsega 3 gosto pisane folije v rokopisni gotici in 1 folijo z opazkami uradnikov, ki so reševali dopis. Julij pl. Valmagini ne omenja stavke

neposredno, zelo gostobesedno pa opi- suje ozadje svojega spora z baronom Amandom Schweigerjem in v svojem besedovanju večkrat zaide v protislovja. Besedilo daje vtis, da je z dopisom skušal precej nespretno prevaliti odgovornost za vojaško intervencijo, ki jo je ob stavki iz- posloval on, na ramena barona Schwei- gerja. Valmagini je bil z baronom Schwei- gerjem zaradi kupnine za gospostvo Ru- perčvrh v tožbi. Valmagini v dopisu ne po- ve, za koliko je kupil celotno posest; de- jansko je odštel zanj 17.000 goldinarjev (glej: Majda Smole: Graščine na nekdan- jem Kranjskem, 1980, str.: 428 in 429). Predniki barona Schweigerja so 1825 za gospostvo na dražbi plačali 45.000 goldi- narjev, samo za steklarne pa so kupci od- šteli 13.000 goldinarjev. Domnevamo lah- ko, da je Valmagini, ki je barona Schwei- gerja ob rubežih zalagal z denarjem, izsi- lil prodajo gospostva. Zato sta se nato tožila in imela, kot piše Valmagini, na Ruperčvrhu pravcate spopade oborože- nih hlapcev.

Za oris stavke je vsekakor najbolj me- rodajen zapisnik okrajnega komisarja Tribuzzija. Rekonstrukcija dogajanja je po navedbah iz zapisnika takšna: 24. junij- ja so delavci na steklarni začeli s stavko. 25. junija je Julij pl. Valmagini sporočil v Novo mesto, da je steklarne zatočišče de- lomrncežev, dezertarjev in drugih sum- ljivih oseb in zaprosil za asistenco. Na Dolž je nato 26. junija odšel oddelek vo-

jakov iz Novega mesta. Bilo je poleti, vo- jaki so se najbrž na peturnem pohodu v okoliških zidanicah opili in so delavce, ki so jih zatekli na steklarni, pretepli. Ob tem se je razširila vest, da so vojaki nekaj delavcev ranili s strelji. Valmagini je na- slednjega dne, torej 27. junija, preplašen ob takšni novici, pisal na novomeški okraj in prosil za ogled, ker ima nekaj delavcev strelne rane.

Ranjenih ni bilo

Okrajni glavar Mordax je naložil ko- misarju Tribuzziju, naj z zdravnikom (bil je to okrajni zdravnik dr. Petters) in v ob- veznem spremstvu Julija pl. Valmaginija oide na Dolž in razišče zadevo. Komisi- ja v tem sestavu ob prihodu na Dolž ni našla vseh delavcev. Dr. Petters je imel takoj obilico dela s pregledom otrok in steklarskih žena. Delavci so se počasi zbrali. Zdravnik je ugotovil, da nobeden nima strelnih ran, pač pa je našel poš- kodbe, ki so kazale, da so bili tepeni. Komisar Tribuzzi je delavce zaslišal. Po- vedali so, da so prenehali delati, ker so slišali, da se Julij pl. Valmagini in baron Amand Schweiger tožita in so se zbalji za kruh in delo. Komisar jih je opozoril, da imajo delovne pogodbe in so zato dolžni delati, tožba med Schweigerjem in Val- maginijem pa nima vpliva na njihovo delo. Ob koncu pisanja komisar Tribuzzi še ugotavlja, da med delavci ni ranjencev in zato glede na Valmaginijevo prijavo ni osnove za nadaljevanje postopka.

Zapisniku je pridejan poimenski sez- nam zaslišanih delavcev, ki pove, da je v steklarni na Dolžu delalo: 8 steklarjev, 2 topilca, 1 mizar, 1 dnevni delavec, 9 zidar-jev, 6 drvarjev in 13 drvarskih hlapcev, torej skupno 40 delavcev. Takratni direk-

tor steklarne J. Kohler pri ogledu ni bil navzoč.

Ob zapisniku je ohranjen tudi izvod delovne pogodbe, ki nima datuma skleni- tve, na novomeškem okraju pa je bil over- jen šele 29. junija 1850, torej dan po og- ledu na Dolžu. To dopušča domnevo, da Valmagini z delavci ni imel sklenjenih ustreznih pogodb, najbrž pa jim je bil na dolgu tudi za del mezd. To dvoje skupaj s tožbo med Julijem pl. Valmaginijem in baronom Amandom Schweigerjem za ruperško posest pa je bilo najbrž vzrok, da so delavci začeli stavkati.

Imena v seznamu delavcev povedo, da so bili steklarski delavci, zidarji in drvarji nemškega in italijanskega rodu, le drvar- ski hlapci so bili Slovenci, najbrž okoličani z Dolža. Tuji delavci so pred prihodom na Dolž gotovo obredli nekaj sveta in so ve- deli, kakšni morajo biti urejeni delovni odnosi. Zato so se zavestno odločili za stavko, ki je bila prva na Dolenjskem, naj- brž pa hkrati tudi prva znana in doku- mentirana stavka na Slovenskem. Do zdaj sta namreč nosili prvenstvo stavki kro- jaskih pomočnikov, ki sta bili leta 1870 v Mariboru in Ljubljani.

MILOŠ JAKOPEC

Viri:

Dr. Vlado Valenčič: Še nekaj steklarn na Kranjskem, Kronika, časopis za slovensko krajevno zgodovino, 1957/V, št. 2, str. 61-68

Franjo Zorko: Kronologija delavskega gibanja in družbenega razvoja Maribora in njegove okolice, Založba Obzorja 1989

Majda Smole: Graščine na nekdanjem Kranjskem, 1980

Dr. Franc Rozman in dr. Miroslav Stiplošek: Prve rudarske stavke na Slovenskem (1883-1923), Založba Delavska enotnost, 1983

Zgodovinski arhiv Ljubljana, Enota za Dolenjsko in Belo krajino v Novem mestu, neoštevilčena mapa s fragmenti

ŠTEFANOVO, KONJSKI PRAZNIK

Nakup konja je bil pravi obred

Sv. Štefan je konjski patron, torej zavetnik konj in živine nasploh. Ponekod je še živ blagoslov konj na štefanovo, marsikje pa so ga začeli znova obujati šele zadnja leta. Tako so tudi v Semiču zadnjih nekaj let 26. decembra pred farno cerkvijo sv. Štefana blagoslovili konje in njihove lastnike, letos pa so pripravili kar pravi furmanski praznik.

Na tokratno praznovanje niso prišli le konji in njihovi lastniki, ampak tudi šte- vilni furmani, konjski mešetarji in kovači, ki so imeli pred desetletji veliko opraviti s konji. Kako so nekdaj v Semiču blago- slavljali konje, se sicer niso mogli spomi- njati, saj so Semičani ta običaj opustili že v začetku tega stoletja in ga obudili šele pred nekaj leti. Zato pa so ob furmanski malici s konjskim likofom toliko bolj oži- veli spomini na čase, ko so si na kakršen koli način služili vsakdanji kruh s konji. Takšno življenje se jim je takrat zdelo težko, ko pa danes gledajo nanj s časovne razdalje, se jim zdi le še lepo.

Eden tistih, katerega življenje je bilo dolga leta povezano s konji, je tudi Mar- tin Radoš s Cerovca pri Semiču. Pri hiši so bili že od nekdaj konji, in ko je bil star trinajst let, je z rojstnega Hrasta z vozom na konjsko vprego vozil ljudi v Metliko in nazaj. Ko je leta 1945 postal sam svoj gos- podar na Cerovcu, je dobil dva majhna vojaška konjička, s katerima je za uslugo oral njivice ali kaj pripeljal. A od majhne kmetije in skromnih njiv se je težko žive- lo, tovarn ni bilo, nasititi pa je bilo potrebo štiri otroška usta. Zato je pozimi od ponedeljka do sobote vlačil hlode v dr- žavnih gozdovih v Kočevskem Rogu.

Kupljenemu konju pogled v zobe

Martin je imel vedno svoje konje. Na- vadno sta bila pri hiši po dva, včasih tudi štirje. Toda ne le da je znal z njimi lepo ravhati, jih pravilno krmiti in da je mar- sikaterega ozdravil ali celo rešil zagotove smrti, njegovi konji so bili vedno zelo dobri. To pa zato, ker se je nanje dobro spoznal in je vedel, katere se spleča kupi- ti. Pregovor sicer pravi, da se šenkanemu konju ne gleda na zobe, toda pri tistih, ki jih mora človek plačati, je najpomemb-

nejši prav pogled v zobovje. "Konji, ki so imeli čeljusti skupaj, torej zgornjo na spodnji, so bili dobri, bolj vzdržljivi v goz- du, hitreje so se najedli, zadostovalo jim je malo hrane. Tisti, ki jim je zgornja čel-just prekrivala spodnjo, se niso mogli prav najesti in tudi niso bili najbolj vzdr- žljivi. Ljudje se na to niso najbolj spozna- li, zato so me velikokrat prosili za pomoč pri nakupu konj," pravi Radoš. In tako se ga je prijel vzdevek konjski mešetar. Pri konju je bila pomembna tudi hoja, zlasti še, če je delal v gozdu. "Dobrega konja sem spoznal tudi po tem, da sem mu pri- vzdignil rep. Če je imel stisnjeno zadnji- co, je bil dober, saj je lahko preplaval reko. Sicer pa ga je zalilo in je utonil," pravi Martin, ki se mu je večkrat tudi pri- petilo, da je kupil nazaj konja, ki ga je pred leti prodal.

Hrvaški trgovci namazani z vsemi žavbami

Spominja se, da sta bila prodaja in na-

Martin Radoš

kup konj prava obreda. Kupovat in pro- dajati jih je hodil od Ljubljane do Karlov- ca. S karlovskega konca so bili najboljši, saj so jih hranili s koruzo, proti Ljubljani pa s krompirjem, zato so bili puhli. "A hrvaški trgovci s konji so bili namazani z vsemi žavbami in moral sem biti zelo pre- viden. Marsikaterga Kranjca so opeha- rili. Potem ko smo se dogovorili za ceno, je kupec polovico kupnine zastavil v gos- tilni, velikokrat pa tudi pri meni, če sem bil v vlogi mešetarja, saj so mi ljudje za- upali. Seveda smo v gostilni dobro kup- čijo tudi primerno proslavili. Če je bil kupec s konjem zadovoljen, je čez teden dni prinesel še drugi del kupnine. A če konj po njegovem mnenju ni bil dober, ga je lahko prodajalcu tudi vrnil," pripo- veduje Martin, ki pa ga niso prosili za pomoč le pri mešetarjenju, temveč tudi, ko so morali konji kot vojaški obvezniki na pregled. Seveda je bil tudi takrat naj- pomembnejši pregled zob.

Radoš je fural do leta 1956. Dve leti prej je na Pogancah pri Novem mestu kupil mlin, a ga čez tri leta prodal in kupil od semiške zadruga vojaški tovarnjak. Iz furmana s konji se je prelevil v furmana s tovarnjakom. Z Ladom Štukljem sta bila prva zasebna avtoprevoznika na semiš- kem koncu. Toda še vedno si ni mogel kaj, da ne bi kupil dobrega konja, če je nale- tel nanj. S tem si je nakopal ženino jezo, a ljubezni do konj ni mogel zatreti čez noč.

Danes pravi, da ne bi nikoli kupil to- vornjaka, ampak bi imel pri hiši le živali, če bi le imel zdravo nogo. Med vojno mu je zmrznila in posledice čuti še danes. Prav voznja s tovarnjakom mu je priza- nesla z marsikatero bolečino, ki jo je čutil, ko je tekel ob konjih ali za njimi. Toda ko na prste prešteva konje, ki so danes na semiškem koncu, mu je žal, da jih ni več. Predvsem pa, da so šle v pozabo navade ob nakupu konj. Na srečo so vsaj na del tega obreda znova spomnili na semiškem štefanju.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

PIVOVARNA V SOTESKI

Fotografija nekdanje pivovarne "bierhaus" v Soteski, narejene pred 2. svetovno vojno.

Šlo je v glavo in v noge

V preteklosti se je v soteski dolini, naravni tesni med gornjim in srednjim tokom Krke, zgodilo marsikaj in veliko tega je že bilo opisano, manj pa je zna- no, da je nekdaj stala ob krki tudi pivo- varna.

Turjaški gospodi so ob zeleni Krki dali postaviti zidan mlin, ki ga omenja že Valvasor. Poznaje so uredili še velike lesoreznice, to je žago venecijanko. Kot zadnji je med prvo svetovno vojno na njej rezal in v mlinu mlel Franc Fifolt.

Grajski so imeli v Soteski poleg dru- gih stavb in splošij podkletno in s skodlami pokrito hišo, ki je bila zidana iz kamna. Spodnji prostori te stavbe so jim okrog leta 1867 služili za varjenje piva. Imeli so en pivovarski kotel, žont- nik imenovan. Da so imeli njive s pše- nico in ječmenom obsejane, je splošno znano. Od kod so dobivali hmelj, ni do- končno raziskano. V prvih letih po drugi svetovni vojni je bilo v notranjosti grada še videti staro hmeljevo trpo, ki se je kot

okras vzpenjala po zidovju. Ta rastlina je bila debela za človeško roko. Po vsej verjetnosti pa so imeli na grajskih njivah tudi hmeljev nasad.

Pivo jim je dozorevalo v grajskih kle- teh v lesenih sodčkih tudi po leto dni, takemu pivu so rekli ležak. Pred več kot 50 leti smo lahko še pri marsikateri hiši videli pivsko steklenico, ki se je zapira- la na vzmet. Take so uporabljali tudi so- teški gospodje. Prav gotovo so pivo tudi prodajali železarni na Dvoru, ki je tak- rat še obratovala, z njim pa so verjetno zalagali še marsikateri grad v sosesčini.

Od tistih dni je danes ohranjena le še hiša. Na nekdanjo pivovarsko dejav- nost spominja v nji le naziv, saj so hiši dolgo rekli kar "bierhaus". Sotesko pivo je bilo močno in dobro, lepo je teklo v želodec, a šlo je tudi kaj hitro v noge, ki jim večje količine bniso dobro strile in marsikateremu gospodu so popolnoma pokorščino.

TONE VIRANT

Je pomembnejše, kdo kaj dela, kot kaj kdo dela?

Branko Suhy

• Lanski 3. bienale je bil po svoji vsebini in spremljajočih dejavnostih gotovo najbogatejši doslej. Koliko naporov in osebnih prizadevanj je bilo potrebnih za njegovo uredništvo, javnost ne ve kaj dosti. Že to, denimo, da smo v Novo mesto dobili Rembrandtovo in Picassovo grafične liste, je bilo nekaj izjemnega za ta prostor. Ste vi z opravljenim delom zadovoljni?

• Vsebinska 3. bienala je bila res zelo zahtevna. Da smo dobili denimo Picassove grafike, sem izkoristil vsa svoja poznanstva v tujini. To je bilo toliko težje, ker je takrat Slovenija še vedno veljala za krizno območje in so bile zaradi tega zavarovalnine še toliko večje. V celoti gledano, je bil zame in za ves organizacijski odbor velik uspeh, da nam je uspelo bienale izpeljati. Še posebej smo lahko zadovoljni, ker vemo, kako take prireditve pripravljajo v tujini. Običajno se jih lotijo muzeji, ki imajo v svoji sestavi veliko število zaposlenih umetnostnih zgodovinarjev, organizatorjev in močno administracijo. Naš bienale organizacijsko sicer sodi v Dolenjski muzej, vendar se vsa strokovna zahtevna dela opravljajo zunaj te ustanove. Strokovni del bienala je bil na mojih ramenih, kar je zahtevalo velik angažma in napor. Seveda pa so veliko dela prispevali tudi člani organizacijskega in upravnega odbora. Mislim, da ne gre za samohvalbo, če rečem, da nam je uspelo dobro opraviti zastavljene cilje. Kar se pa razumevanja javnosti tiče, moram žal reči, da se je ponovno, kot že nekajkrat poprej, potrdilo, da ljudje premalo poznajo vloženo delo in ne znajo ceniti naših prizadevanj v tisti meri, kot bi jih zaslužila.

• Pomembna novost, ki jo je prinesel 3. bienale, je bila ustanovitev evropskega grand prixa. Kaj pomeni ta nagrada za bienale?

• Mislim, da je bilo zelo pomembno, da smo ustanovili evropski grand prix za življenjsko delo na področju grafične umetnosti. Take nagrade v Evropi ni, naš bienale je s tem izpolnil primanjkljaj, ki ga tudi Ljubljana ni znala pokriti. Pri tem smo k sodelovanju povabili veliko število evropskih muzejev in galerij ter posamezne kompetentne strokovnjake. Žiriji predseduje direktor dunajske Albertine dr. Konrad Oberhuber. Nagrada dviguje pomen bienala in pomeni hkrati uveljavljanje bienala oziroma Novega mesta zunanaj meja. Naš projekt je res posvečen predvsem predstavljanju slovenske grafike, kar bo ostalo tudi naprej. Vendar bienale potrebuje mednarodni dialog. Ne gre za konkurenco ljubljanskemu bienalu, kar nam nenehno očitajo, ampak za sprotno primerjanje dosežkov svetovne grafike z našo. Ta dialog bo ostal tudi v prihodnje.

• Lanski bienale je doživel nekaj kritičnih odzivov v časopisju, njegov pravi in trajni zapis pa je najbrž v obsežni in zelo lepi monografiji. Kako gledate na te odzive?

• Ob lanskem bienalu so se sprožila različna vprašanja, tudi nekaj kritik je bilo v časopisju, za katere lahko rečem, da so bile predvsem zlonamerne oziroma je vprašanje, če so to sploh bile kritike, saj so podpisani v njih več povedali o sebi kot o bienalu. Lahko bi na dolgo in široko razglabljal o tem, pa ne bom. Bienale je trajno predstavljen v monografiji in odmevanje je poveden tudi za sam bienale. Od muzejev, domačih in tujih, ki so prejeli našo monografijo, smo dobili izredno pozitivno povratno informacijo. Čudijo se, kako nam je uspelo tako dobro pripraviti tisto, kar za bienalom ostane, namreč vsakokratno publikacijo. Ob pogledu na naš katalog je bilo seveda tudi nekaj zavisti posameznikov. Povedati pa je treba, da takega kataloga oziroma ob 3. bienalu dveh, ne bi nikoli bilo, če ne bi bilo v njem ogromno mojega osebnega ljubiteljskega in neplačanega dela. Če bi v drugih muzejih in ustanovah delali na podoben način, bi lahko imeli kakovostnejše kataloge. Res pa je, da se v svetu tako ne dela.

• Če odmislimo neustrezno kritikastrstvo, je bilo za vas in za organizatorje bienala najbrž največje razočaranje predvsem v tem, da javnost nesporno velikemu vložnemu trudu in vsebinskemu bogastvu bienalu ni dala ustreznega priznanja, da se ni primerno odzvala z obiskom bienalnih razstav. Pričakovali ste precej večji obisk?

• Seveda. Obiskal sem že veliko podobnih prireditev. To so v tujini običajno

Prihodnje leto bo kulturno podobo Novega mesta najmočneje zaznamovala prireditev, ki je z vsemi svojimi spremljajočimi dejavnostmi postala ena najpomembnejših in najkakovostnejših prireditev ne samo v našem ožjem okolju, ampak kar v vsej državi, ter se tako zastavila kot eden od temeljnih kamnov sodobne kulturne identitete Novega mesta, Dolenjske pa tudi Slovenije. Gre za 4. Bienale slovenske grafike, ki bo potekal v Dolenjskem muzeju v Novem mestu od 28. junija do 30. septembra. Za takimi zahtevnimi in obsežnimi projekti so seveda ljudje; ponekod velike strokovne in organizacijske skupine, drugje manjše skupine zanesenjakov, ki marsikaj opravijo tudi brezplačno. Za naš bienale velja bolj slednje kot prvo. In če bi bienalu slovenske grafike iskali očeta, bi ne mogli mimo akademskega slikarja in profesorja na Akademiji za likovne umetnosti Branka Suhyja. Z njim se je bienale rodil, prerasel otroška leta in odrasel. Branko Suhy pozna njegove otroške bolezni, težave odrasčanja, probleme zrelosti, a tudi vse tiste lepe in dragocene lastnosti, s katerimi se bienale lahko upravičeno ponaša. Prof. Branko Suhy je torej pravi sogovornik o novomeškem bienalu, o njegovih sončnih in senčnih plateh.

projekti, ki v samem kraju, kjer potekajo, pa tudi drugod zbudijo velik interes in velik obisk, ki pač po svoje potrjuje pomembnost projekta. Večkrat sem v tujini čakal v vrsti za ogled velikih razstav ali bienalnih prireditev. Glede na imena, ki smo jih za bienale pridobili v Novo mesto, sem pričakoval, da bo interes za obisk velik, saj je šlo za Picassa in Rembrandta, torej za izjemno pomembna ustvarjalca svetovne umetnosti. Vendar je bil obisk le povprečen. Da pa ne bo slišati kot prehuda kritika okolja, naj povem, da je bil obisk v primerjavi z ljubljanskim grafičnim bienalom celo zelo dober. Po podatkih iz časopisja (Delo 19.8.1994) sklepam, da je bil obisk ljubljanskega bienala katastrofalen, kar še toliko bolj drži, če pomislimo na število prebivalstva v Ljubljani in na njen položaj prestolnice. Če na obisk novomeškega bienala gledamo s tako primerjavo, bi lahko bili zadovoljni, vendar jaz sam nisem.

• Kaj mislite, da je umanjalo? Je sploh mogoče resno razmišljati o tem, da je bila za slabši obisk od pričakovane kriva vstopnina, kot je bilo tudi slišati, ali pa le gre za druge stvari?

• Mislim, da smo projekt vsi, ki smo bili zanj odgovorni, zelo dobro pripravili. Takratno vodstvo Dolenjskega muzeja se je zelo trudilo, da se je muzej z dvema novima galerijama obnovil in da je pridobil skoraj popolnoma nov varnostni sistem. Brez takega sistema bi ne videli velikih umetnin v Novem mestu. Naj za ilustracijo omenim, da je bila Rembrandtova grafika Trije križi zavarovana za 1.200.000 nemških mark, celotna razstava pa je bila ocenjena na 5.030.000 nemških mark. Vse to seveda stane. Tudi izkušnja s Picassovo rastavo nam je pokazala, kako skrbno in dosledno znajo muzeji ščititi svoje umetnine in zbirke. Plačati smo morali celo fotokopije, ki jih je administracija uporabila v zvezi z našim bienalom. To govorim zato, da bi razumeli, zakaj je naš bienale podobno kot drugje v svetu vpeljal vstopnino, proti kateri je bilo nekaj razburjanja. Samoumevno se nam je zdelo, da je za ogled bienalnih razstav treba plačati nekaj vstopnine. Ni bila visoka in cene so bile različne za dijakke, skupinske obiske in podobno. Skoraj ne morem verjeti, da je bilo res, da se je skupina srednješolcev, ki je prišla na ogled razstav, obrnila in odšla samo zato, ker ni bila pripravljena plačati nekaj dolarjev vstopnine. Mislim pa, da nikakor ne gre za vprašanje denarja in vstopnine. Pri tem se zastavlja drug problem, pomanjkljive zahtevnosti vzgoje in izobraževanja v našem šolstvu, koliko so šolniki in dijaki prosvetljeni. Šola je prvi prostor, kjer bi interes po pravilnem informiranju moral potekati. V teh okoljih se vzgajajo bodoči izobraženci in obiskovalci kulturnih prireditev. Kulturne prireditve so vrednote, ki lahko še kako plemenitijo človeka itd. O našem razočaranju, ki smo ga bili deležni zaradi nezadovoljivo opravljenega dela podjetja, ki smo ga angažirali za informacijsko in propagandno delo, pa raje ne govorim.

• Ve se, da bienale slovenske grafike ni poceni projekt. Imate pri njegovem uredništvu dovolj podpore?

• Kot sem že večkrat dejal, je bienale mestni projekt Novega mesta. V Benetkah denimo celo mesto živi s svojim bienalom in se radi z njim pohvalijo. To so projekti, ki večajo ugled mesta, privabljajo nove in nove obiskovalce. Moram poudariti, da smo imeli do zdaj veliko podporo Mestne občine. Mimo nje ne moremo

iti tudi pri zdajšnjem načrtovanju. Mestna občina je tista, ki poravnava nekatere dolgove, ki so nastali z veliko, nujno in trajno investicijo v Dolenjskem muzeju; to je hkrati občinski prispevek za 4. bienale. Gre ji velika zahvala. Sicer pa je projekt bienala povsem nadstrankarski. Tako je bil zastavljen in v tej smeri tudi delujemo. Mislim, da je to zelo pozitivno za prostor. Rad bi omenil našega vodilnega sponzorja, tovarno zdravil Krka, ki je z bienalom od samega začetka. Brez te ugledne tovarne in ljudi, ki so naklonjeni našim prizadevanjem, bienala najbrž ne bi mogli speljati. Tudi ministrstvo za kulturo je izdatno že dvakrat podprlo bienale, med projekti je bil na prvem mestu, kar je nedvomno priznanje našim prizadevanjem. Z bienalom so kot sponzorji sodelovala še nekatera druga podjetja, četudi z manjšimi prispevki, so bila dobrodošla. Zavedamo se težkega položaja gospodarstva v Novem mestu in regiji. Ne moremo pričakovati, da nam bodo tam, kjer se ukvarjajo z osnovnimi problemi, kako zagotoviti delo in izplačati osebne dohodke, lahko denarno pomagali. Mislim, da smo lahko veseli, da imamo vsaj nekaj podjetij, ki so ugledna, perspektivna in imajo primerno razumevanje za kulturni razvoj Novega mesta. To nam zbuja optimizem in voljo, da vztrajamo na tem projektu.

• Na nekaterih področjih pa tudi škriplje?

• Na mnogih področjih stvari še ne funkcionirajo dobro. Predvsem četim primanjkljaj strokovnega kadra v Dolenjskem muzeju, še posebej na likovnem področju. Kar muzej ima, ni dobro, zato strokovno vodenje bienala ostaja zunaj te ustanove. Prizadevam si, da bi bienale dobil svoj prostor v Dolenjskem muzeju kot kabinet grafike, s prostori za kustosa, arhiv in za administrativna opravila. Najbrž bo Dolenjski muzej v perspektivi moral razmišljati v tej smeri. Navsezadnje je bil tak tudi dogovor in to ostaja dolg muzeja. Brez bienala se ne bi mogel tako dobro in nujno modernizirati. Nadalje je pomanjkljivost tudi v odmevni reviji Rast, ki je v našem primeru vedno kasnila pri objavah. Objavljeni teksti so bili vedno pomanjkljivi in neprimerni spričo kvalitete razstavljenih eksponatov in velikih imen svetovne grafike. Neprimerna časa je bila likovna ureditev, kjer se je ob zadnjem bienalu z reprodukcijami velikih imen svetovne grafike mešal kreativni diletantizem risb, ki niso bile primerne, da so bile istočasno objavljene.

• Bienale ima s predstavljanjem najbolj kakovostnega grafičnega ustvarjanja pri nas in primerjajnih prikazov klasične in sodobne grafične ustvarjalnosti v svetu nedvomno velik pomen pri postavljanju kriterijev in dvigu splošne likovne zavesti, spodbudil naj bi tudi zbirateljstvo, zasebno in v podjetjih. Ali menite, da tudi deluje tako?

• Pri nas se je v tem pogledu marsikaj postavilo na glavo, kriteriji so popolnoma porušeni. Če gledam naš prostor, bi lahko rekel, da v tem okviru cvetijo diletantske stvaritve. Imamo izredno produkcijsko likovnega Ponterososa, ki s svojo neverjetno iznajdljivostjo in produktivnostjo zapolnjuje prostor z izdelki, ki nimajo nobene vrednosti, na primer restavracija Breg, slaščičarna na Glavnem trgu. Žal ne prihajajo do izraza resni ustvarjalci, diplomanti naše likovne akademije, ki so se življenjsko odločili za ta poklic. Morajo si ustvariti pogoje za delo, od ateljeja do

nabave materialov, nimajo nikjer zagotovljenih stalnih odjemalcev. Na drugi strani pa videmo ljudi, ki z veliko znanjivostjo vsakujejo v komercialno. Ta je pač za vsakega ustvarjalca nujno potrebna, saj ne moreš ustvarjati samo z idejami, za njihovo uresničenje so potrebna sredstva. Tu se dela veliko napak. Kot sem že dejal, so kriteriji še posebej na likovnem področju popolnoma porušeni. Mnogi mislijo, da s svojo likovno rekreacijo lahko stopajo v prostor z osebnimi razstavami, z razstavami v "muzejih" in podobno. Tega v tujini ni. Jasno so določene razlike med galerijami, kjer so razstave vrhunskih umetnikov, in takimi, kjer razstavljajo tudi najnižji kič. Pri nas to absolutno ni urejeno. Bienale naj bi denimo spodbudil zbirateljstvo kakovostnih grafičnih umetnin, saj je grafika še posebej primerna za to. Grafični list ni drag, ljubitelji umetnin bi jih lahko odkupovali, doma na stenah pa občasno pa tudi kaj zamenjali ali dopolnili. Vendar stvari ne tečejo v tej smeri, čeprav je imel bienale od samega začetka tudi tak namen. Življenje je lahko veliko boljše in prijaznejše, pri tem pa moramo tudi smati kaj storiti.

• Bi lahko govorili o likovni nezobraznosti ali celo o splošnem nizkem stanju splošne kulture?

• Moje mnenje o stanju v Novem mestu je, da je velik problem likovna vzgoja v srednjih šolah. To je tisto žarišče mladih ljudi, ki potem nadaljujejo študij na univerzi. Primanjkljaj v likovni vzgoji se ne nek način odraža tudi pri vpisu mladih na likovno akademijo. Če pogledamo vpis in Dolenjsko primerjam z drugimi pokrajinami, se pokaže, da je stanje naravnost porazno. Kandidati za vpis na akademijo za študij slikarstva in kiparstva iz našega konca so zelo redki, pa še tisti, ki so akademijo končali, so pozabili, kaj so se na njej naučili. Če zadevo širše premislim, me to niti ne čudi. Takšno je pač stanje duha. Vzemimo naš Glavni trg pred novim letom, kaj je drugega kot Ponterososo, preselitev tržnice na Glavni trg? Izložbe so se skoraj zakrle, kako slabo so oblikovana izložbena okna, ponudba na stojnicah pa je taka, da mi je nerodno. Če je to dovoljeno in nihče ne postavlja višjih življenjskih kriterijev in zahtev, potem se ne moremo čuditi, zakaj tudi za druge reči manjka interes. To, kar se dogaja, je slabo, izredno slabo. Seveda bi lahko bilo življenje ob spremembah prijaznejše in lepše. Kot da nam je vseeno, kako nekakovostno minevajo leta! Ali pa pogledjmo vsakoletni mestni proračun, po kakšnem vrstnem redu so postavljene kulturne ustanove kot porabniki denarja. Že to kaže neko nerazumevanje: Dolenjski muzej je napisan nekje na koncu, čeprav bi moral biti po mojem mnenju na prvem mestu. Vzporejam razmišljanja z življenjskim okoljem, ker mislim, da so kriteriji postavljeni na glavo na pre mnogih področjih. Potrebno bo več let, da se bo ovesečenost pričela spreminjati. Interes Novega mesta je denimo, da bi dobilo univerzo. To so krasne ideje. Poleg nekaterih sijajnih gospodarskih organizacij tudi bienale po svojih možnostih s svojim konceptom in stiki že postavlja Novo mesto na pravo raven, ki naj jo kraj ima pri takih interesih. Ne moreš pa kar nekaj postaviti, če druge dejavnosti niso ustrezne. Seveda bi lahko še kaj naštel za boljše razumevanje.

• Bienale po svoji zasnovi nekoliko presega stanje duha v svojem okolju, zato prihaja do določenih nerazumevanj. Najbrž vas ta ne prizadenejo preveč,

vsaj ne toliko, kot če jih doživite s strani, ki bi morala prepoznavati resnično vrednost in pomen bienala. Zakaj mislite, da je tako?

• Najbrž gre za pojave, povezane s slovensko majhnostjo, za zavist in spotikanja. To je v ozadju. Večkrat je bilo denimo od vodstva ljubljanskega bienala slišati izraze slabe volje in kritiko, češ kaj se gremo v Novem mestu, še posebej, ko smo ustanovili evropsko nagrado. Ta slovenska majhnost se kaže tudi, ko gre za najvišje vrhove v posameznih muzejskih ustanovah. Po drugi strani pa se kaže neverjetna toleranca za zmotljivost in nestrokovnost, ki se je med drugim potrdila tudi z blamažo na Picassovi razstavi v Cankarjevem domu, ko bi morali sliko, ki je spekulativnega značaja, pred otvoritvijo umakniti. Moja izkušnja je žal taka, da je danes v Sloveniji veliko pomembnejše, kdo kaj dela, kot pa, kaj kdo dela in naredi. Tako razumem tudi določene kritike. Sam osebno, moji kolegi v sekretariatu bienala in v Mestni občini imamo dovolj dobre volje. Res pa je, da jo je potrebno ogromno, če naj ta projekt peljemo naprej. Mislim, da bo pri nas treba pravila igre poenotiti. Narobe je, da smo nekateri delali zastoj, vendar drugače ni šlo. Stroka in znanje v svetu nekaj stane, sta točno ovrednotena in predstavljata velik delež v finačni konstrukciji. Če se dela na različnih kulturnih projektih, naj bodo pravila igre enotna in enaka za vse. Tako pa človek dobi slab občutek, ko se zave, da je sam vložil veliko časa in truda zastoj, medtem ko je bil kdo drug za vse dobro plačan.

• Kako kaže s 4. bienalom slovenske grafike 1996? Ostaja pri dosežani zasnovi in doseženi kakovosti?

• S pripravami na 4. bienale smo malo v zaostanku, ker smo morali zaključiti vse obveznosti tretjega bienala, zdaj pa so pripravne stekle. Pripravil sem nekoliko skromnejši koncept. Predvsem po prezentacija, monografija po obsegu skromnejša v primerjavi s predhodno. Varčno smo vse zreducirali na tisti minimum, ki ne ogroža pridobljene kakovosti. Obdržali bomo visok kriterij in kvaliteto. V razstavnem delu bo osrednja razstava predstavitev slovenske grafike kot objektivni prikaz tega, kar ta čas zmoremo v slovenski grafiki. Ohranili smo predstavitev velikega svetovnega umetnika, tokrat bo to veliki španski slikar in grafik Francisco Goya. V Novo mesto bomo dobili na ogled nekaj njegovih najlepših grafičnih listov. Podelili bomo drugi evropski grand prix, kordinacija že teče v evropskem krogu strokovnjakov, kandidat pa je starejši umetnik svetovnega slovesa. Kot dialog slovenske grafike s svetom bomo pripravili razstavo sodobne avstrijske grafike s prominentnimi imeni, ki predstavljajo vrhove avstrijske grafike. Pripravljamo tudi osebno razstavo Bogdana Borčiča, dobitnika grand prixa Otočec 94. Risba je temeljna sestavina likovne kreacije, zato je prav, da jo obdržimo v zasutku bienala. Vse bienalne razstave bodo v celoti v Dolenjskem muzeju, ki bo tako popolnoma zaseden. Podelili bomo tudi tradicionalne nagrade, izbor avtorjev pa bo pripravila mednarodna žirija, sestavljena iz strokovnjakov evropskega slovesa.

• In kaj si želite ob četrtem bienalu?

• Čisto na kratko: da bi se obisk absolutno povečal in da bi bil odziv v medijih korektnjši.

Gibraltar, šapa britanskega leva

Po dveh mesecih dokaj utrudljive plovbe po Sredozemlju sem sredi oktobra na obzoru le zagledal gibraltarsko skalo, ki je žarela v večernem soncu. Ob večerni barvi romantiki me je začelo skrbeti, kako bodo natančni Britanci sprejeli zastavo pravkar osvobodjene neodvisne Slovenije, da o svojem potnem listu, ki je le vzorec brez številke niti ne govorim.

Čez nekaj ur sem bil že v luki. Plovba v pristanišče, nekaj po polnoči je bilo, ni šla brez težav. Svetilniki so namreč zaradi mestnih in pristaniških luči slabo vidni. Preden sem se privezal ob carinski pomol, je prav malo manjkalo, da me ni povozila velika ribiška ladja.

Vhodne formalnosti so bile kmalu opravljene, slovenska zastava sploh ni bila vprašljiva, tudi moj vzorec potnega lista so priznali. Po končanem postopku sem se zapletel v pogovor s carinikom. Presenetil me je, kako dobro je bil obveščen o dogodkih v ranjki Jugi. Povedal je, da navijajo za nas, saj imajo podobne probleme: želeli bi živeti samostojni na svoji skali s svojimi navadami, pa jim ne pustijo. Grozi jim španska želja po aneksiji, veliki stric, britanski lev, pa jim tudi ne dovoli samostojnosti. Ali britanska kolonija ali združitev s Španijo, druge možnosti jim ne dajo. Britanska kraljica je ob nedavnem obisku v Madridu dejala, da bo tudi to edino sporno vprašanje med Bri-

tanijo in Španijo kmalu rešeno.

"To edino vprašanje," je pristavil carinik, "smo žal mi!"

Pristal sem ob lesenem pomolu in privezal vrvi. "Pa sem končno tu!" sem si dejal. Prva in ne ravno lahka etapa moje plovbe okoli sveta je bila za meno.

Slovenec z več ženami

Zjutraj sem odšel že zgodaj na ogled. Za moj okus je tu vsekakor premalo prostora. Vsega skupaj ga je za šest kvadratnih kilometrov, prebivalcev pa je kakih 35.000. Kar huda gneča. Zato pa življenje po ulicah kar kipi. Letališka steza je takoj zraven marine in piloti morajo najbrž kar paziti, da se ne zapletejo v jambre. Po glavni ulici se valijo trume obiskovalcev; trgovine, banke, gostilne, menjalnice - vse je polnem zamahu. Tu se lepo vidi, kaj pomenijo prosta carinska cona in nižji davki. Cene so nižje kot v Španiji in nakupovanju se ni mogoče upreti. Mislim, da Špance bolj kot to, da Gibraltar ni nji-

hov, boli reka denarja, ki vztrajno odteka čez mejo.

Gibraltarja ni uspelo osamiti niti diktatorju Franku, ki je hotel Gibraltarce zlomiti z zaporo. Kljub temu da je bila meja hermetično zaprta, so španski turisti pod skalo prihajali s trajekti preko Maroka. Sicer pa se Gibraltarci med seboj pogovarjajo več v španščini kot v angleščini, čeprav Špancev ne ljubijo.

Čez tri dni, v nedeljo, ko sem razmišljal, kako bom splezal na vrh gibraltarske skale, me je iz jutranjega dremeža predramilo trkanje po boku: "Tok... tok... tok...! Ej, Slovenija!"

"No, tudi tu, v Gibraltarju, smo Slovenci," sem si rekel in pogledal ven. Ob moji barčici je stal gliser, v njem dve dami in krepak možakar.

"Mitja, Mehletov Mitja, saj to si ti!"

Pred dolgimi leti sva stanovala v Plečnikovi stavbi zavarovalnice, potem pa je Mitja izginil nekam proti zahodu.

"Jure, od kod ti tukaj?"

Potem sem seveda namesto na plezanje po skalah šel na kosilo k Mitji. Njegova barka je bila velika, kakih 30 metrov dolga, s kar tremi nadstropji. Na najvišjem krovu sem opazil nekakšno cev. Na vprašanje, kaj je to, mi je Mitja kratko odgovoril: "Top! Sestavim ga v manj kot minuti. Z njim lahko potopim vsakega pirata. Prijaviti pa mi ga ni treba, saj je zadeva videti kot čisto navadna cev za ventilacijo."

Takšna "ventilacijska cev" bi prav prišla tudi meni za vsak primer, če bi kdaj naletel na pirate.

Sicer pa se je Mitji dobro godilo. S seboj je imel kar dve ženi, eno Američanko, drugo Brazilko. Američanka je bila tajnica, spoznala se je na elektroniko in računalnik, Brazilka pa je gospodinjala. Tu je bila še pristrčna hčerka, ki jo je imel z Brazilko. Očitno je dobro obvladoval položaj. Menda ga na tihomorskih otokih čaka še nekaj žena in otrok...

Edine prosto živče opice v Evropi

Popoldan naslednjega dne sem se le začel vzpenjati proti vrhu gibraltarske skale. Sredi strmine me je ustavil vojak in

me preusmeril drugam. Ena od zanimivosti v tem skalovju so opice. Samo tu živijo na evropski celini prosto v naravi. Star, nekoliko dvoumen pregovor pravi: "Dokler bodo v Gibraltarju opice, bodo tudi Angleži."

Med drugo svetovno vojno se je začelo število opic hitro zmanjševati in pogovor so vzeli Angleži močno zares. Nastavili so častnika veterinarja, ki je skrbel samo za opice. Zaradi dobre nege so se razmnožile, služba opičjega čuvaja pa je ostala vse do danes. Sicer pa so opice kar spoštovani državljani. Vsaka ima ime, turisti pa jih lahko vznemirjajo le na za to določenih krajih. Bil sem priča, ko je podivil opičjak Charlie in napadel turista. Čuvaj je pri tem bolj pazil na Charlieja kot na uboge Španca.

Meni so bili na tej skali najbolj všeč galebi. Prav neverjetno je, kako znajo izkoristiti dviganje zraka ob pečini. V manj kot minuti se dvignejo nekaj sto metrov visoko. Z vrha skale je prekrasen razgled. Na eni strani je Sredozemsko morje, na drugi pa ocean. Lepo je bilo videti nogometni stadion, letališko stezo, pa veliko in dobro zavarovano pristanišče.

Zviška si ogledujem to slavno mesto, ki ga je doletelo že marsikaj. Gibraltar je eden od Heraklovih stebrov. Grški polbog in heroj Herakles naj bi namreč tu razmetal skale in odprl morsko pot na ocean. Drugi steber je Gebel Musa na afriški strani. Sedanje ime je Gibraltar dobil po arabskem vojskovođji Tariku: Gebel ali Tarik - Tarikova gora. Ta Tarik je na skali sezidal tudi prvo trdnjavo. Španci so pregnali Arabce z Iberskega polotoka leta 1462 in skalo zasedli. Angleži so pristavili svoj lonček, ko so se vmešali v špansko nasledstveno vojno. Leta 1704 so Gibraltar z nenadnim napadom zasedli za enega od kandidatov za španski prestol, avstrijskega nadvojvodo Karla, potem pa so ga obdržali zase. Španci so hoteli zadevo popraviti proti koncu 18. stoletja, ko so Britanci v Ameriki bili boj proti osamosvojitvi kolonij. Gibraltar je oblegalo 20.000 španskih in 12.000 francoskih vojakov, 300 oblegovalnih topov pa je izstrelilo več kot 30.000 granat. Pa ni vse skupaj nič zaleglo. 7.000 Angležev se je zagrizeno

borilo, in ko so po treh letih in sedmih mesecih obleganja odbili še napad z morja, je bilo španskih upov konec. Z mirovno pogodbo, ki je bila sklenjena naslednje leto, so morali Gibraltar dokončno prepustiti Britancem.

Spor pa še vedno tli pod pepelom. Po drugi svetovni vojni so Španci zadevo spravili pred Združene narode, ti pa so Britancem naložili, da morajo Gibraltar dekolonizirati. Na referendumu je potem 12.138 Gibraltarccev glasovalo za to, da ostane tako, kot je, le 44 jih je bilo za Španijo. Španci še vedno sem in tja posilnarijo, Angleži pa jim ob takih priložnostih pomahajo z rezultati ljudskega glasovanja.

Gibraltar je danes britanski dominion s široko samoupravo. Prebivalci volijo poslance v predstavniki dom, izvršno oblast pa ima guverner, ki je tudi vojaški poveljnik. V morskoi ožini je z mednarodnimi pogodbami zagotovljena svobodna plovba, na afriški strani, ki spada pod Maroko, pa je prepovedana gradnja utrd in trdnjav. Vsaj to!

Skala, preluknjana kot švicarski sir

Ko sem se spustil nazaj v mesto, sem šel mimo vhodov v podzemeljske rove. Gibraltarska skala je namreč preluknjana kot švicarski sir. Vanjo so izdolbili obrambne rove in galerije, ki jih je kar za 16 kilometrov. Ob vznožju skale, na začetku daljšega tunela, sem šel mimo edinega, kar velikega slapa. Žal voda smrdi in kaže, da je v njem več odplak kot prave vode.

7. novembra sem bil še vedno pod to slavno skalo. Vse je bilo pripravljeno za odhod, žal pa je že nekaj dni razsajal vihar in moral sem počakati na lepše vreme. Barka je drgetala v sunkih vetra, v vrviu je žvižgalo.

Čez dva dni, hvala Bogu, sem bil končno spet na morju. Za trenutek sem se ustavil na sidrišču pri Mitjevi barki Independence, da sem se okrepljal z izdatnim zajtrkom, potem pa sem dokončno odrinil. Gostoljubna skala je izginila daleč na obzoru.

Dober dan, stari znanec Atlatik...

JURE ŠTERK

VRTEC PRAZNUJE

Prostor za vsakega otroka

Te dni je minilo 65 let predšolske vzgoje v Novem mestu in 30 let od ustanovitve vzgojno varstvenega zavoda Novo mesto. Ta praznik so slovesno obeležili z raznimi prireditvami v vrtcih, dnevom odprtih vrat, izdajo časopisa Radovedneži, ko so opozarjali tudi na pravice otrok. Letos mineva namreč 5 let, odkar v svetu uresničujemo Konvencijo o otrokovih pravicah. Seveda so se razmere v vrtcih v vseh teh letih zelo spreminjale, delo pa ostaja enako odgovorno.

O vsem tem je govorila Metoda Turk, ki v vrtcu Novo mesto dela že 22 let, tri leta pa je ravnateljica VVZ Novo mesto.

Korenine predšolske vzgoje so v Novem mestu začele rasti leta 1927, ko so tamkajšnji rodoljubi začeli snovati državni otroški vrtec v sklopu OŠ Center, 1. marca 1930 pa je začel delovati prvi vrtec. Vanj je bilo v dveh oddelkih vključenih 80 otrok od 4. do 7. leta starosti. 22. decembra 1965 so iz ekonomskih razlogov združili dva vrta (Vide Tomšič in Kandija) v VVZ Novo mesto, za ravnateljico pa je bila imenovana Kristina Plut, ki je to delo opravljala kar 18 let. Takrat je bilo v vrtcih zaposlenih le 13 delavk, delali so v dveh starih stavbah in imeli vpisanih komaj 140 otrok, pa še ti so prihajali v vrtec zelo neradno. Takrat so se gradili temelji predšolske vzgoje, izobrazba vzgojiteljic. Ves denar je bilo treba nameniti zidavi novih vrtcev in preurejanju drugih starejših stavb za najmlajše. "In to jim je uspelo, veliko tudi po zaslugi Kristine Plut," doda Turkova.

Metoda Turk

Spremembe na boljše

Sedaj je podoba novomeške vzgojno-varstvene organizacije povsem drugačna: v 15 vrtcih je okrog 252 zaposlenih in 1570 otrok od 1. do 7. leta. "Vsa leta je bilo premalo prostora, sedaj pa vsak lahko dobi varstvo. Novi normativi pa bodo določali manjše skupine, kar pa bo spet lahko povzročilo stare probleme," je povedala

Turkova. Večina vrtcev se nahaja v Novem mestu, le dva od 15 (Marjetica in Najdihojca) sta oddaljena od središča. V romskem naselju Brezje delujeta dva oddelka, na 10 lokacijah pa imajo organizirano varstvo v vzgojno-varstvenih družinah. Večina enot odpre vrata že ob 15.15 in jih zapre šele po 16. uri. Prislunhili so tudi potrebam staršev, ki delajo le popoldne ali v izmenah, za njihove otroke je namreč oddelek popoldanskega varstva odprt do 20.15.

Otroke je treba le spodbuditi

Osnova dela je še vedno vzgojni program Zavoda RS za šolstvo, veliko skrb pa namenjajo dodatnim dejavnostim. "Skorajda ni vzgojiteljice, ki ne bi skrbelo za dodatni program - za otroke, starše ali zaposlene. To so razni krožki: veliko zanimanja je na primer za glasbo, telovadbo, v ločenskem vrtcu pa za majhno kuhinjsko delavnico, v kateri otroci čisto zares kuhajo, pečejo piškote, pizze itd. Radi sodelujejo tudi v tehničnih delavnicah, pri folklori, vrtnarjenju, skratka, zanimanje je lahko za vse, če so otroci pravilno spodbujeni. Mislim, da so tisti, ki ostanejo doma - do vstopa v šolo, za marsikaj prikrajšani," meni Turkova.

Problem pa so kadri, čeprav se po novem šolskem zakonu menda obetajo dobri časi: v oddelku bosta namreč delali dve vzgojiteljici in pomočnica.

FOTO: L. MURN

"Pri nas s kadri menda ne bo večjih težav, ker je novomeška občina imela razumevanje za naš poklic: nudila je štipendije, študij ob delu, še prej pa je pomagala pri gradnji. Tudi dolgoletna občinska sodelavka Marija Padovan je dobro skrbelo za predšolske otroke. Zato želim, da se tako sodelovanje z občino ohrani. Zdi se mi tudi prav, da je študij vzgojiteljice postal visok, ker potrebujemo znanje. Delamo namreč z zelo občutljivo skupino ljudi in starši se prvič srečajo z nekom, ki jim more svetovati in pomagati", razlaga Turkova. Sicer pa je v novomeških vrtcih zelo razvito sodelovanje s starši od običajnih govorilnih ur do raznih srečanj. Letos so vpeljali tudi delavnice za starše, ki jih vodijo vzgojiteljice.

Skrb za drugačne otroke

Poskrbljeno je tudi za otroke z drugačnimi potrebami. Na pobudo njihovih staršev so v Novem mestu ponovno odprli razvojni oddelek na Drski, letos pa so uvedli še novost, ki jo prihajajoči šolski zakon šele predvideva. Organizirali so dva oddelka - 10 otrok, s katerimi se med 8. in 12. uro ukvarjajo strokovnjaki: specialni pedagog, defektolog itd.; preostali čas pa preživijo med vrstniki v rednih skupinah. "Napredek je že viden in vsi smo veseli, ker se v program vključujejo tako otroci kot starši," se veseli Turkova. Tiste otroke, ki so doma, pa obiskuje naša specialna pedagoginja. Turkova je povedala, da zelo pogrešajo fizioterapevta, ker je veliko otrok s cerebralno paralizo, in če bi se strokovno razgibavali, bi bilo zdravljenje bolj uspešno. Zato pa svoje varuhinje pošiljajo na razne tečaje. Pozabili pa niso tudi na otroke v bolnišnici, kjer je zaposlena vzgojiteljica, ki z veselimi in sproščajočimi programi pripomore k lepšemu bivanju.

Metoda Turk ima rada delo z otroki in sedaj, ko je ravnateljica, kar pogreša več neposrednega stika z njimi. "Najbolj mi je všeč njihova iskrenost in nepokvarjenost. Otroke vidim le v pozitivni luči. Njihovo razposajenost in živahnost je potrebno samo izkoristiti, pa ni nikakršnih problemov z disciplino. Seveda vse to od vzgojiteljice terja veliko priprav in zavzetosti. Ampak vlaganje v otroke se vedno izplača", meni ravnateljica Metoda Turk.

LIDIJA MURN

NAGRADI V SEVNICO IN METLIKO

Žreb je izmed reševalcev 45. nagradne križanke izbral Uroša Novaka iz Sevnice in Marka Jankulova iz Metlike. Novak bo prejel denarno nagrado, Jankulov pa knjižno. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 8. januarja 1996 na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 46. Ovojnico brez poštna znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 45. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 45. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: KOMIK, UTEHA, POSTRZEK, NOČNA, ILO, DUNAJ, STEP, POMOL, NAGAOKA, OPASAČ, KRN, TČ, PART, EP, OSOR, UNIAT, IPSILON, SKOVANKA, RIDE, TE, ARHAR, OBAD.

PRGIŠČE MISLI

Povsod, kjer se pojavijo zli gospodarji ali njihovi nizkotni pomagači, ugasne luč razuma in stemni se.

K. MANN

Strah pred policijo in pred zaporom ne more biti vir nove etike.

B. PAHOR

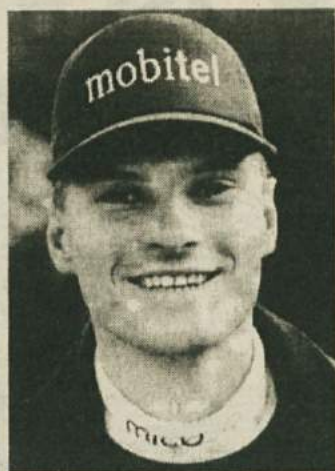
Kako surova utegne biti oblast nad ljudmi, kadar je nič ne omejuje, kadar nikomur ni dolžna odgovarjati za svoje početje!

J. JEZERŠEK

Nihče drug ti ne more pomagati, tako zelo si sam, in moraš znati prisluhniti duši, ki te opominja in opozarja.

J. DOLENC

NAGRADNA KRIŽANKA 46

DOLENSKI LIST DOLENSKI LIST	PUŠČAVNIK, SAMOTAR	IZLIVNI DEL MLEČNE ŽELEZE PRI SESALCIH	VRSTA SINTETIČNE SMOLE	KEMLSKI SIMBOL ZA ALUMINIJ	PODOBA	PREBIVALCI GRŠKE PRESTOLNICE	UJNA	ZAREZA PRI SODU ZA DNO V DOGAH	POŠKODBA
TEKOČE STORPNICE ZA HITER OSEBNI PROMET									
STVARNOST, RESNIČNOST									
ESTONEC				ORG. SPOJINA S KARBONILNO SKUPINO V MOLEKULI					
AM. FILOZOF MAGMATIST (GEORGE, 1863-1931)				ITALIJ. PESNIK		STARA JAPONSKA PRESTOLNICA			
POGANJEK						VTIKAČ			
							SLOVANSKA BOGINJA SMRTI	PREBIVALEC ASIRIJE	KRADLJIVKA
AVTOR: JOŽE UDIR	KDOR APNO ŽGE	ŽENSKI GLAS AVSTRALSKI MEDVEDEK	VIŠJI UKAZ, ODREDBA DERVORED						
MOZOLIAVOST			STARI SLOVANI KEM. SIMBOL ZA ALUMINIJ				KOŽOKRILEC RIMSKI POZDRAV		
PODŠIV PRI ČEVLUJ				PLASTIČNA SNOV KOT IZOLATOR V ELEKTRONIKI					
				SKALA					
NARIS						OBRI			
						KRALJ NIKO			
IME ANGL. IGRALCA GUINNESSA			VRSTA ŽELEZNE RUDE (SIDERIT)						
LJUDSTVO BREZ PRAVIC			REKA V ITALIJI				SRBSKO MOŠKO IME		

praktični
praktični
praktični
praktični

KRIŽANKA

Domišljija in darila

Ni potrebno, da je darilo ob prihodu novega leta drago, saj je lahko kljub temu dragoceno, če je dano od srca. Veliko pripomorejo k svečanim trenutkom preprosta darila, ki pa so zavita na posebej domiselni način in za katera obdarovanec potrebuje več časa, da jih odvijte. Če je darilo v škatli, jo lahko oblepite z božičnimi in novoletnimi voščilnicami, nanjo pa privežete širok trak s pentljo. Ali pa darilo položite v škatlico, to v nekoliko večjo škatlo in tako naprej v pet ali šest škatel. Vsako posebej zavijete in vanjo položite manjše darilce, kot so milo, čokolada, bombon... Lahko pa škatlo zavijete v navaden rjavi ovojni papir, ki ga okrasite z dišavami, kot so zvezdasti janež, cimetove palčke, posušene pomarančne rezine. Ali pa ovojni papir okrasite z različnimi okraski iz blaga, storži, smrekovimi vejicami, zimzelenim rastlinjem in še s čim, kar vam pač ponuja domišljija.

Purana s kostanjevim nadevom

Za 8 oseb potrebujemo: 1 purana (približno 3 kg), 300 g kiselkastih jabolok, 300 g suhih kostanjev, 200 g suhih sliv (po možnosti izkoščičenih), 3 čvrste hruške, 100 g teletine (ki jo zmeljemo skupaj z dvema rezinama slanine), 80 g orehovih jedrc, maslo, sol, vinjak, žajbelj, rozmarin. Kostanje namočimo čez noč, da se napnejo, nato jih skuhamo. Namočimo slive. Purana pripravimo za peko. V skledi zmešamo odcejen kuhan kostanj in odcejene slive, olupljena in narezana jabolka, olupljene in narezane hruške, mleto teletino s slanino, vinjak, sol, poper. S tem nadevom polnimo purana. Odprtino zašijemo. Damo ga v pekač skupaj s koščki masla in z dišavami. V ogreti pečici pečemo purana pri 190 stopinjah najmanj tri ure. Med peko ga pogosto polivamo s sokom, ki se nabira v pekaču. Če je potrebno, dolijemo soku malo mesne juhe ali vroče vode.

Gala, nova sorta jabolok

Na degustacijskih tekmovanjih posega zadnje čase po najvišjih mestih novejša sorta jabolok, ki je k nam prišla iz Nove Zelandije in nosi pomenljivo ime gala. Nomen est omen, gala je galanten plod z značilno izrazito lepo in enakomerno rdečo barvo ter krhkim, zelo sočnim, sladkim rumenim mesom, ne preveč občutljivim na odtiske in prevoz. Plodovi so drobni do srednje debeli, take sadna trgovina spet bolj ceni, ker jih je moč (otroci) naenkrat pojediti, brez večjega ostanka. Zavoljo svojih odlik se sorta gala, ki je nastala s križanjem zlatega delišesa s Kidd's orange in ki ima celo vrsto uporabnih mutantov, v svetu zelo naglo širi. Bolje založena drevesnice imajo tudi pri nas na voljo več različic, sadjarji, predvsem ljubiteljski, pa najbolj povprašujejo po mutantu gala must. In še to: gala je pozna jesenska sorta in dozoreva nekako v istem času kot sorta elster. Dobro se obrašča zlasti na podlagi M9 ob sorazmerno gosti saditvi. Dokaj odporna je proti pezebi in jabolčni plesni, manj proti škrlupu. Njena slabša stran je nagnjenost k izmenični rodnosti in drobni plodovi po (pre)velikem cvetnem nastavku, kar vse je mogoče popraviti s pravilnim obrezovanjem in redčenjem.

Ali pravilno kurimo?

Od našega znanja in osveščenosti je odvisno, koliko lahko s pravilnim kurjenjem v napravah za pridobivanje toplote, potrebne za ogrevanje naših stanovanj in hiš, pripomoremo k zmanjšanju onesnaženja okolja in zmanjšanju porabi goriv. V mestih in ostalih gosto naseljenih krajih nas obvestila o ekoloških alarmih zaradi prevelike vsebnosti škodljivih snovi v zraku vedno znova vračajo v kruto vsakdanost. Kurjenje v individualnih kuriščih in kotlih za centralno ogrevanje v stanovanjskih hišah povzroča večje onesnaževanje zraka, kot ga vse emisije iz naših termoelektrarn in industrije skupaj. Kurjenje ne pomeni samo nalaganja v peč ali kotel, ampak predstavlja vrsto aktivnosti v celotnem postopku pridobivanja toplote za ogrevanje stanovanja in vode. V ta postopek štejejo pravilno in stalno vzdrževanje, pravilno nalaganje goriva, izbiro primerne kotla ali peči in redno čiščenje kurišča in dimnika. V prihodnji številki našega lista pa bomo podrobneje pisali o pravilnem kurjenju.

VZGOJA ZA MEDIJE

Televizija nadomestek staršev?

Če bi osnovnošolce vprašali, kaj bi v svojem šolskem glasilu najraje brali, bi kaj hitro poiskali temo iz časopisov ali televizije: na primer o najlepši deklici. Pravzaprav ni presenetljivo, saj je to ena najbolj pogostih (in privlačnih) medijskih podob.

Če je še pred 15-imi leti veljalo, da so medijske slike le ena od resničnosti, pa nas danes mediji polnijo s kulturnimi modeli, ki jih (večinoma) vzamemo kot nekaj samoumevnega in resničnega. Pri mladih je to toliko bolj zaskrbljujoče, ker nekateri ne znajo razlikovati resničnosti od fikcije.

Slovenci spadamo med najbolj zveste gledalce televizije, ki pred njo v povprečju dnevno preživijo kar tri do štiri ure. Otroci seveda to povprečje močno zvišujejo in mnogi pred ekrani preživijo celo več časa kot v šoli. Če je televizija zmanjšala komunikacijo v družini, pa se vse pogostje dogaja, da imajo družine kar po več aparatov - vsakega v svoji sobi, kjer lahko vsak družinski član gleda, kar mu "paše", komunikacije pa je zaradi tega še manj. Gledanost se bo s prihodom novih komercialnih postaj le še povečala, zato bi bilo nujno vzgojo za medije vnesti v šolski program.

Vzgoja za medije v šoli

Vzgojo za medije je definirala že Unescova deklaracija leta 1976, ki med drugim vsebuje tudi kritično distanco do medijev, s katero naj bi gledalci, poslušalci in bralci vsebino znali selektivno izbirati in do nje imeti kritičen odnos. Vzgojo za medije uvajajo že številne države. Tudi pri nas so začeli o tej potrebi javno razmišljati, o tem je tekla tudi beseda na eni izmed okroglih miz Fakultete za družbene vede. Kot je povedala Martina Križaj, ki sodeluje v projektu prenovitve slovenskega jezika, razmišljajo, da bi medijsko vzgojo vključili v slovenski jezik, kjer bi se morali naučiti komuniciranja za medije in v zasebnem prostoru, vendar pa ni jasno, kdo bo takšno izobraževanje izva-

jal, zato bo potrebno interdisciplinarno delo. V poplavi medijev se postavlja vprašanje ustrezne usposobljenosti samih nosilcev medijske vsebine: novinarjev, voditeljev, prevajalcev... Ker se novi mediji bolj ali manj ubadajo s finančnimi stiskami, nimajo denarja za izobraževanje kadrov, kar se občuti v šibkem obvladovanju slovenskega jezika. Če na primer nekdo prevaja, mora poleg angleščine obvladati tudi slovenski jezik.

Sicer pa se nepravilen odnos do medijskih vsebin kaže tudi pri odraslih, zato ne preseneča izjava enega izmed gledalcev filmske uspešnice Apollo 13, ki se je čudil, kako si lahko Američani privoščijo snemanje filma na Luni. Pogosto tudi ne znamo potegniti črte med rumenim in "resnim" tiskom, saj ju beremo z enakimi očmi.

Nasilje se dobro prodaja

Pri mladih je občutek za razlikovanje še manj razvit. Pri vplivu medijev na mla-

Dr. Manca Košir: "Televizija v mnogih družinah nadomešča starše, zato mladi še kako potrebujejo vodstvo, ki jih bo naučilo razlikovati resničnost od fikcije."

dino se pogosto ustavimo prav pri nasilju. V ameriškem kongresu so že razpravljali, da bi lahko starši programe z več nasilja zaščitili s čipi, dejstvo pa je, da se nasilje na televiziji zelo dobro prodaja. To doka-

zuje tudi nedavni "proces stoletja", ki si ga je preko televizijskih zaslonov ogledalo več kot 200 milijonov gledalcev in je v nekaterih delih Amerike prenos zaradi prevelike obremenitve povzročil celo izpad električnega toka. Nasilje je očitno dobro prodajano blago, ki ga lahko mladi brez ustrezne vzgoje kaj hitro posnemajo. Znan je primer 11-letnega kubanskega begunca, ki je ubil 80-letno staro: izkazalo se je namreč, da je bil kopija umora iz zelo popularne nadaljevanke. Tudi zato bo potrebno z vzgojo za medije začeti čim prej.

TANJA GAZVODA

ZDRAVNIK RAZLAGA

Prim. mr. sc. TATJANA GAZVODA, dr. med.

Sladkorna bolezen (11)

Kronični zapleti sladkorne bolezni

S sladkorno boleznijo, ki traja že več let, se več ali manj pri vseh bolnikih pojavijo kronični zapleti, ki so pogostejši pri bolnikih s slabo urejeno boleznijo in pri tistih, ki so odvisni od insulinskih injekcij, pojavijo pa se tudi pri bolnikih, ki se zdravijo s tabletami. Najpogostejša vzroka smrti pri sladkornih bolnikih sta srčna in možganska kap, kot posledici kroničnih zapletov.

- **KRONIČNE OKVARE NA VEČJIH ŽILAH (MAKROANGIOPATIJA)**
Gre za spremembe kot pri poapnenju žilja, s to razliko, da so pri diabetičnih okvare pogostejše. Pojavljajo se že v mlajših letih in v mnogo hujši obliki kot pri tistih, ki nimajo sladkorne bolezni. Najhujše posledice teh okvar so **srčni infarkt** (zaradi prizadetosti srčnih venčnih žil), **možganska kap**, bolečine pri hoji ter odmiranje tkiva na nogah.
- **OKVARE KAPILAR (MIKROANGIOPATIJA)**
Najpogostejši vzrok zapletov pri sladkorni bolezni so okvare kapilar (lasnic), ki povzročajo nevarne spremembe na očesni mrežnici, ledvicah, srcu, mišicah, koži, trebušni slinavki. Zaradi motene presnove se zadebeli nežna žilna ovojnica, kar ovira prenos hranilnih snovi in kisika skozi steno lasnic. Žilne stene postajajo vse bolj krhke in toge, nato počijo in organizem jih nadomešča z vezivnim tkivom.
- **SPEMEMBE NA OČEH (DIABETIČNA RETINOPATIJA)**
Spremembe zajamejo predvsem žile, ki oskrbujejo mrežnico. Na številnih mestih se žilice razširijo in nastajajo krvavitve v mrežnici, ker kapilarne stene puščajo. Pozneje se začno žile vraščati v steklovino in takrat lahko pride do odstopa mrežnice oz. krvavitve v steklovino. To povzroči oslabitev vida, saj steklovina ni več prozorna. V končni fazi pride do oslepitve. Vid pa lahko pri sladkornih bolnikih slabi tudi zaradi drugih razlogov. Lahko se razvije posebna oblika mreže (siva mreža), ki zamotni lečo. Nevarnejša od sive mreže pa je zelena mreža (glavkom). Zaradi sprememb v žilah šarenice pride do razraščanja žilic, ki onemogočijo normalen odtok prekatne vode. Pritisk v očesu se zato poveča, oko postane boleče in trdo. Zaradi dalj časa trajajočega visokega očesnega pritiska prične propadati vidni živec in pride do oslepitve.
- **PRIZADETOST LEDVIC (NEFROPATIJA)**
Po dolgotrajni sladkorni bolezni pogosto boljšijo za različnimi boleznimi sečil in ledvic. Značilna komplikacija sladkorne bolezni je **diabetična nefropatija** zaradi zadebeljenih lasnic v ledvičnih glomerulih. Ledvici težje čistita kri in zato zastajajo v telesu dušični presnovki, ledvici pa prepuščata tudi povečano količino beljakovin, kar ni normalno.

Pogostejša so vnetja sečil, ki nastanejo zaradi zmanjšane odpornosti proti okužbi in zaradi motenega odtoka seča, ki je posledica okvare živčevja. Kronično vnetje ledvičnih čašic prizadane ledvično sredico, ki sčasoma odhrne in se pojavi kot krvavkast drobir v urinu.

(Se nadaljuje)

Alojz Florjančič z Laz

Le pesa na božični mizi

Dnevi okoli božiča in novega leta so zagotovo čas, ko gospodinja ponudi na mizo najboljše, kar premore hiša. Tudi tu so zato pričakovali, da bodo vsaj na ta dan dobili kaj boljšega. Iz kuhinje je že skrivnostno dišalo. Tokrat bo morda vendarle! In res so dobili: na štiri može je prišla po ena. Bila je kuhana pesa. Kaj so hoteli? Razdelili so si jo in jo pojedli, dokler je bila še topla. Tako je bilo na božični večer leta dvainštirideset. Kakih dvanajst tisoč jih je bilo takrat v internaciji na Rabu. Bili so sestradani, polni boleznih in uši. Italijanski okupator jih je odgnal od toplega doma in jih pustil počasi umirati na tem neprijaznem jadranskem otoku. Poleti je bilo skoraj nevzdržno vroče. Mivkasta tla so se v ripekajočem soncu razgrela, da ni bilo moč stati na njih. Jeseni pa je deževje zalivalo šotorišče in neprestano je bilo treba obnavljati zamašene odtokne jarke.

Še so žive pričeli tistih dni. Enaindevetdesetletni Alojz Florjančič z Laz je eden od njih. Njegovo pripovedovanje bi morali slišati tisti, ki na italijanski strani zahtevajo "poravnano krivic iz preteklosti", in tisti, ki jim zaradi nepoznavanja zgodovine ne povedo, kar jim gre.

"V istem taborišču smo bili moški in ženske, ločeni le z žičnato ograjo. Poleti je bila vročina huda, vode pa še za žejo ni bilo, kaj za pranje. V sosednji ogradi so imele ženske obešeno perilo. Niso imele vode, da bi ga oprale. Krvave cunje so visle in se sušile na soncu. Ja, poniževali so nas na vsakem koraku, kolikor so le mogli," se spominja Alojz.

"Za ograjo je bil kup, kamor so vozili odpadke iz kuhinje, v glavnem gnile in plesnive stvari. Šel sem enkrat tam mimo in videl žensko, ki je brskala po smeteh. 'Kaj pa iščeš', sem jo vprašal. 'Včeraj sem rodila otroka. Čisto sem presušila. Moram nekaj jesti,' je dejala. Videl sem, da zbira napol gnile zelne liste. 'Vrzi tisto stran, zastropila se boš!' sem ji dejal. Ona pa me je obupano pogledala: 'Ne kaj moram jesti. Otrok je lačen. Umrli bo.'"

Ločnica med življenjem in smrtjo je postajala vse tanjša in vse bolj je postajalo očitno, kaj imajo tisti, ki so jih spravili sem na Rab, v resnici za bregom. "Življenje v taborišču sem budno opazoval. Zjutraj so pripeljali iz surovih desk zbite zaboje. To naj bi bile krste. Vsak dan so vanje zmetali trupla in jih odpeljali. V poprečju sem jih naštel po sedemnajst na dan."

"Dela ni bilo, pa sva s sedaj že pokojnim Jakštom z Uršnih sel hodila po taborišču. Prišla sva tudi do starejšega možakarja, upokojenega župnika, tam nekje z Iga je bil. 'Žena mi je pisala. Vsak dam moli zame,' mu je rekel Jakše. Pa je župnik povedal življenjsko resnico: 'Kaj pa pomaga. Tudi če umremo in gremo v peklo, nam tam ne more biti slabše. Saj tam nimajo več hudičev, ko so pa že vse semkaj poslali.'" Alojzu ne manjka hudomušnosti

in ironije, ko pripoveduje o tistih časih. Daleč za nami so že, a pozabiti jih ne smemo.

Lojzeta so Italijani pobrali na Uršnih selih, ko je skupaj z drugimi vaščani kopal jamo za vaški vodnjak. Italijani so jih zbežali iz jame in jih hoteli poslati na čiščenje poseke ob železnici. Telega dela za okupatorje pa niso hoteli opravljati, zato so jih poslali v zapore v Novo mesto, od tam pa v taborišče na Rabu. Pa Lojze ni bil Uršenčan. Rodil se je v Šempetru in se izučil za čevljarja, vendar pravega posla v tem poklicu zanj ni bilo, čeprav je poskusil že marsikje v novomeški okolici pa tudi na kočevskem koncu. Poročil se je z Micko z Uršnih sel in se tu tudi nastanil. Ko so ga poleti 1942 Italijani prijeli, sta z Micko imela že dva otroka. Da družina potrebuje očeta, fašistov seveda ni brigalo. In ko so zapornike na tovornem vlaku peljali proti Reki, so vojaki iz bunkerjev ob progi metali kamenje v vagonce z nesrečniki, na Reki pa so se zbirali reški Italijani, se postavili v špalir in pospremili internirance s spovkami, pljuvanjem in zasmehovanjem, ko so ti stopali proti pristanišču.

"Na Rabu bomo sadili rože," so se tolažili nesrečniki na ladji, ko je bilo znano, kam jih peljejo. Potem so jih nastanili v šotorih, postavljenih na pravkar požetem koruznem polju, in upanje je hitro splahnelo. Pričela se je vsakdanja internacijska mora, ki je pobrala obilen smrtni davek. Še predno pa sta bolezen in lakota do konca zmogli Alojza, so ga premestili. V Visu je bilo nekoliko bolje, Alojz si je celo pozdravil revmatizam, ki ga je staknil na Rabu, a internacija je internacija. Domotožje je internancem nekoliko lajšala pesem, ki so jo gojili v lastnem pevskem zboru. Bila je to otožna narodna pesem, pa tudi pesem upora, ki jih je tu v tujini dvigala s človeškega dna in spominjala na to, da tam daleč v domovini sovražniku že gorijo tla pod nogami.

Tako je tudi Alojz dočakal italijansko kapitulacijo in se po dolgem času vrnil domov. Tudi on se je potem udeležil boja, ki je iz naših krajev pregnal tuje, svobodni gozdovi pa so mu tudi po vojni dajali vsakdanji kruh, pa tudi nemalo zadovoljstva in sprostitve, ko je v njih sledil divjačino in spoznaval njihove skrivnosti. Alojz Florjančič z Laz - tja se je po vojni preselila družina, ki je zdaj imela že pet članov - je bil namreč znan lovec, polhar in poznavalec zdarvilnih zelišč.

Še sedaj, ko Alojzova pleča teži devet križev, najde pri njem marsikdo uporaben nasvet in tolažilno besedo. Res, da možakar že slabo sliši, a mu beseda teče vedro in zbrano in misel je presenetljivo pronicljiva. Svetu še sledi, saj bere in gleda televizijo, pa tudi sprehodom, sladkarijam, kozarčku vina ali cigaretam - seveda vse po pravi meri - se mu ni bilo treba odpovedati. Starost, ki bi se je marsikdo želel.

TONE JAKŠE

Namesto krompirja pridelujejo zelišča

Na kmetiji Fabinčevih v Črncu pri Brežicah so že pred 10 leti začeli z intenzivno pridelavo zelenjave, a ko je bilo s prodajo vse slabše in ko je z ukinitvijo obrata Adrie izgubila službo tudi Veronika, je bilo treba najti kaj novega, kar bo pomagalo preživeti družini in kmetiji. Odločila se je za dišavnice in zdravilna zelišča.

Okoličani so jo sprva čudno gledali, ko je po njivah na sicer 12 ha veliki kmetiji (4 ha njiv) začela saditi za te kraje nenavadne rastline. "Ko sem videla, da bo s službo konec in da se tudi zelenjava več ne prodaja tako dobro, sem pomislila na zelišča, ki sem jih nabirala že kot otrok. Poskušala sem navezati stike s tovarnami, a me niso resno jemali," se spominja. Ob enem takih ponovnih klicev je po naključju spoznala neko žensko. Povabila jo je na razgovor, ji pomagala z znanjem, ji pokazala origano in jo poslala v Žalec na Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo.

Šla je in med drugim spoznala tudi sadike citronke, južnoameriške dišavnice z mnogimi zdravilnimi učinki. Takoj se je odločila in želela vseh 700 sadik. Dobila jih je samo 400 in jih lansko pomlad prvič zasadila. Istočasno je posadila še 2.500 sadik origana, v Sloveniji precej bolj poznane trajnice, ki jo je mogoče obdržati 5 do 7 let in prezimi zunaj. Citronka v nasprotju z njo naših zim ne prenese, zato jo je treba saditi vsako leto znova, kar precej stane. Fabinčeva je rastline zaščitila in tako ji je uspelo polovico citronk obdržati.

Letos je na 6 arih posadila še dodatnih 1600 sadik, od tega jih je 600 vzgojila

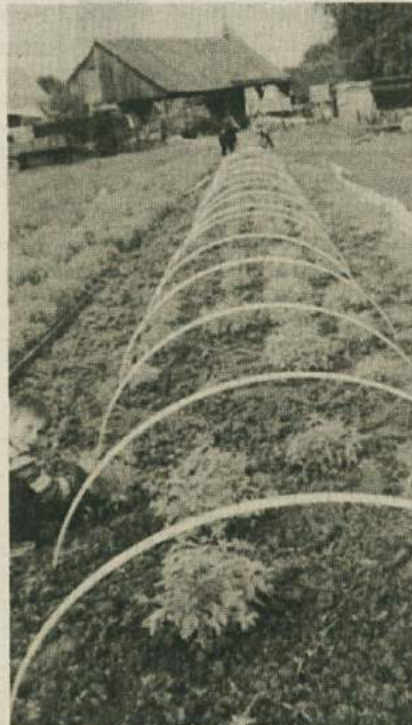
sama. To jesen je pokrila nasad s tuneli, vendar ji je ponagajal močan in težak sneg ter ji polomil opornike. "Za zdaj si stalne strehe nad rastlinami ne morem privoščiti, pa tudi še ne vem, ali bi jo rastline prenesle. Če mi bo uspelo rastline obdržati čez zimo in zgraditi vsaj en 100-metrski tunel, potem vidim s citronko veliko priložnost, saj pri nas še ni znana in je, kolikor vem, nihče ne prideluje na veliko," pravi.

Rastline se odzivajo na pozornost

To leto je posadila kar 30.000 sadik origana. Sadike so zasejali v vrtnarji na Čatežu, nakar jih je (40.000) Veronika skupaj s tremi ženskami presajala cel mesec. Letos je okrog Fabinčeve domačije rastle tudi 120 sadik melise, za vzorec pa tudi nekaj poprove mete, ki jo namerava že letos nasaditi v večjem številu. Razmišlja tudi o nasadu bazilike, po kateri je povpraševanje.

Vse sadike citronke, melise in origana so Fabinčevi letos zasadili na folije (podobno kot jagode) in napeljali namakalni sistem. Naslednje leto bosta origano in melisa, ki sta agresivni rastlini, že sami poskrbeli, da bosta v boju za prostor premagali plevel, zato folija ne bo več potrebna.

Fabinčeve dišavnice in zelišča so pridelane po naravni poti, zato zahtevajo še toliko več ročnega dela (okopavanje, pletje) in še več stalne pozornosti. Dobro je, da so nasadi okrog hiše, saj je treba

rastline nenehno opazovati. Kot je pričarana Veronika, se rastline odzivajo na pozornost. Na enem od sejmov je čajne liste s Fabinčeve kmetije dobil v roke tudi bioenergetik. Ugotovil je, da so listi polni energije. Fabinčeva je tedaj dobila potrditev za svoje domneve o tem, saj je ob različnih priložnostih že ugotovila, da s svojo energijo ugodno vpliva na ljudi, živali in rastline.

Fabinčevi niso dobivali ugodnih kreditov in nepovratnih sredstev. Hlev so gradili postopoma kar po Veronikinih načrtih. Zaradi gradnje je morala iz njega marsikatera krava. Enako so gradili tudi nove svinjake. Zdaj, če bo posreči, bodo spet gradili. Potrebujejo sušilnico za zelišča, a žal so morali kar leto in pol čakati na lokacijsko dovoljenje.

Fabinčeva je za začetek dišavnice in zelišča polnila kar v PVC vrečke in prvo leto skoraj pol pridelka poklonila vsem, ki so pokazali zanimanje zanj. Še danes verjame, da je na ta način vložila pridelek neposredno v propagando. Naročila je etikete pa plastične posodice in prikupne lončene lončke z lesenimi zamaški, slednje dela kar njen mož Stanko. Zdaj razmišlja o papirnati embalaži, o dišavnih vrečkah in o mešanici zdravnega čaja.

Kdaj urejene dopolnilne dejavnosti?

Pridelava dišavnice in zdravnih zelišč je za Fabinčeve kmetijo dopolnilna dejavnost. Žal pa naša država kljub neneh-

nim obljubam nikakor zakonsko ne opredeli dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Tako se Fabinčevi kakor tudi mnogi drugi, ki so si našli dodatne načine za lažje preživetje na kmetiji, ubadajo z nepotrebni težavami. Zeliščne apoteke in trgovine z zdravo hrano se zanimajo za njihove pridelke, vendar jih Fabinčevi ne morejo prodati, ker nimajo urejenega statusa in ne morejo izstaviti računa. "Pripravljena sem plačevati dajatve, samo da dobim kak status, pa čeprav začasen, saj nimam časa sama prodajati. Podjetja ne morem ustanoviti, ker nimam primernih poslovnih prostorov," pojasnjuje Veronika. Rada bi prišla tudi do certifikata, zato je inštitutu že predlagala, da bi njihov farmacevt nadziral proizvodnjo. Prepričana je namreč, da si pridelovalci zelišč ne bodo mogli privoščiti svojega farmacevta.

Zdaj prodaja zelišča preko Društva kmetič in na različnih sejmih, sodelovala je celo na letošnjem sejmu Narava in zdravje, veliko pa pričakuje tudi od sejma v Volčjem Potoku. Tako ljudje izvedo za njene pridelke, jo pokličejo, naročijo. Za vsak primer ima vedno nekaj zavojev zelišč v prtljajniku avtomobila. Veseli jo, da so njeno citronko za čaj začele kupovati različne skupine ljudi, ki so ugotovile, da jim pomaga: epileptiki, ljudje, ki uživajo veliko zdravil, mamice dojenčkov. Ko bi se prodajala lahko legalno...

BREDA DUŠIČ GORNIK

CITRONKA

Citronka izhaja iz Južne Amerike, natančneje - njena domovina je Čile. Ljubi mile zime in je zelo občutljiva za mraz, zato jo gojijo v južni Franciji, južni Italiji, na Malti. Je večletna rastlina in zraste kot olesenel grm, vendar pri nas preživi zimo samo, če jo prenesemo v ogrevan prostor. Najhitreje zaznavna lastnost rastline je, da njeni lističi prijetno dišijo po limoni. Čaj, pripravljen iz citronkinih svežih ali posušenih listov, ni samo prijetnega okusa, ampak blaži bolečine v želodcu, napihovanje in krče v trebuhu, krepi prebavo, ugodno vpliva na sluznico in pomirja, še posebej skupaj z meto. Ker ima citronka zelo obstojen vonj, jo uporabljajo v parfumski in kozmetični industriji, zelo uporabne pa so tudi dišeče blazinice iz posušenih citronke. Kot dišavnico jo uporabljamo tudi v kuhinji: kuhano z limonino lupino v omaki za ribe, perutnino, teletino in divjačino. Sveže liste lahko damo v sadne napitke, džeme, želeje, sladice in sadne solate. Fabinčeva je poskusila s peko janeževih upognjencev s citronko in zanj jih prejela tudi nagrado na Ptuj.

Marko Fabinc v rastlinjaku s sadikami

Le drobec vseh zamisli se uresniči

So ustvarjalci, ki so s svojimi stvaritvami z nami tako rekoč vsak dan in pri mnogih vsakdanjih opravilih, pa običajno sploh ne vemo zanje, saj na svojih stvaritvah niso zapisani z imeni, kot so denimo slikarji, kiparji, pesniki ali pisatelji. In vendar s svojimi deli vplivajo na naše življenje, ga bogate in plemenitijo. To so arhitekti in oblikovalci, tisti posamezniki, ki imajo posebej izbrušen čut za lepo in uporabno; oboje se mora namreč združevati, da je izdelek pravi. Pri nas jih ni tako malo, kot bi morda mislili ob poplavi vsakršnih izdelkov, prav nasprotno, precej jih je, le pravega posluha za njihova prizadevanja ni. Zato nekateri poskušajo sami narediti red in so se ob oblikovanju lotili še organiziranja industrijske proizvodnje svojih izdelkov. Eden takih je novomeški arhitekt Borut Simič, direktor podjetja Neapolis.

Simič je seveda predvsem arhitekt, med drugim je projektiral most v Ragov log, adaptacijo in notranjo opremo več dolenjskih bank pa banke v Zadru, vendar pa se zelo rad loteva tudi oblikovanja izdelkov, saj se kot arhitekt pri notranji opremi pogosto znajde v zadregi, ker na našem trgu ni mogoče dobiti oblikovalsko dovolj kakovostnih stvari. Tako se večkrat tega dela loti kar sam. Njegova posebna oblikovalska ljubezen so stoli. Izrisal jih je že kakih tisoč, od takih najbolj fantastičnih oblik do stolov na skrajni meji preprostosti, povsem lesenih, plastičnih, kovinskih pa takih iz mešanik materialov. Iz bogastva v Borutovi mapi, kjer hrani skice stolov, je v resničnost stopil le neznaten drobec - kakih dvajset stolov. Taka je pač usoda ustvarjalcev, pravi Borut, da se uresniči le drobec od vseh njihovih zamisli. Pri oblikovalcih izdelkov je to skoraj neogibno pravilo, saj le redko kaj ugleda beli dan kot unikatni izdelek, še manj pa se jih preseli v industrijsko proizvodnjo, čeprav je končni smisel oblikovanja prav to.

Med stoli, ki so prišli do unikatne izdelave, je zanimiv model kiklop. Narejen je samo iz lesenih delov, brez koščka kovine, torej spahnen skupaj s tesarskimi vezmi, kot so bili nekdanji kozolci in druge stvaritve slovenskega ljudskega stavbarstva. Borut je z nekaterimi elementi na stolu, denimo z naslonjalom, ki je v eni različici simboliziran steber kozolca, na drugi pa simbolizirano latovje, nakazal, od kod je črpal navdih, ter pokazal, da je mogoče ustvarjalno nadgraditi tudi domače izvorno izročilo, ne se samo zgledovati po stvaritvah iz tujega okolja. Najnovejši Simičev oblikovalski dosežek, ki se je uresničil, pa sta stol in miza iz kolekcije, ki ji je dal ime Muha, ker stol s kovinskimi nogami nekoliko spominja na to živalco. Kolekcija Muha je zbudila kar nekaj zanimanja med poznavalci. Borutovi kolegi arhitekti pravijo, da bodo pri opremljanju notranjih prostorov uporabili Muho. Kot zanimivost pa povejmo, da je en stol odromal tudi preko Atlantika v Kalifornijo v zasebno zbirko industrijskega oblikovanja.

Bolj kot to je kolekcija Muha za Boruta Simiča pomembna, ker je z njo za beležil pomemben premik v delovanju svojega podjetja Neapolis. Podjetje je nastalo pred sedmimi leti z namenom, da združi organizacijske in ustvarjalne moči skupine samostojnih ustvarjalcev na področju projektiranja arhitekturnih in industrijskih objektov, industrijskega in grafičnega oblikovanja, oblikovanja tekstila ter proizvodnje in prodaje izdelkov. Slednje je do letos bilo bolj ali manj le na papirju, zdaj pa je zadeva krenila. Skupaj z oblikovalko tekstila Vesno Hrovat in oblikovalcem Petrom Simičem je pripravil vrsto izdelkov, od prticev, preproge, stolov in miz do stenjskih svetilk, za katere bo podjetje organiziralo tudi industrijsko proizvodnjo ter s tem presešlo dosednji način dela, ko so ostali bolj ali manj le pri oblikovanju. Kolekcije so predstavili tudi na nedavni razstavi v Informacijsko dokumentacijskem centru za oblikovanje v Ljubljani.

Da je do proizvodnje izredno težko priti, jih je že davno poučila izkušnja. Razviti svet, v katerega imamo zdaj popolnoma odprta vrata in se po njem si-

cer tako radi zgledujemo, že dolgo ve, da dober design najbolje prodaja izdelke. A naša podjetja se nekako ne zganjo. Tudi tam, kjer v proizvodnjo vpeljujejo izrazite designerske izdelke, oblikovalci nimajo nadzora nad potekom in kakovostjo proizvodnje. Borut Simič meni, da bo z izdelki, ki so jih pripravili v Neapolisu, drugače, prav tako pa tudi verjame, da se bo trg nanje ugodno odzval, če ne domači pa tuji. Vsekakor je Simičev poskus vreden pozornosti, saj je morda znanilec sprememb v našem prostoru, ki je v tem pogledu dokaj zaostal.

"Smo bolj samotni lovci v nam nenaklonjenih razmerah," pravi Simič. "Pričakoval bi, da se bodo razmere z leti kaj spremenile, da bo oblikovanje dobilo večjo težo, a vse ostaja bolj ali manj ista pesem. Očitno je kulturni nivo pri nas konstanten, se pravi nizek. Stanje na Dolenjskem pa je še naravnost porazno, če ga primerjam z drugimi okolji."

MILAN MARKELJ Borut Simič

Stol in miza iz kolekcije Muha

Družinski Atlas sveta

Med knjigami, ki so prišle na knjižni trg v tem prazničnem mesecu, je gotovo družinskega ogleda in premisleka o nakupu vreden Timesov Atlas sveta, ki ga je v sodelovanju z angleško založbo Times Books izdala Cankarjeva založba. To sodelovanje je prineslo že nekaj sadov, med njimi sloviti Timesov atlas svetovne zgodovine, ki si je našel pot na marsikatero domačo knjižno polico. Tudi družinska izdaja Timesovega atlasa sveta, tega najbolj znanega in po mnenju mnogih najboljšega atlasa, je v slovenski priredbi enkrat že izšla, vendar se je svet v zadnjih letih toliko spremenil, da je bila nova izdaja še kako potrebna.

Druga izdaja se je založnica lotila zelo temeljito. Ni šlo več samo za prevajanje ali dodajanje k izvorni angleški izdaji, ampak so v Cankarjevi založbi z dovoljenjem angleške založbe atlas

celoti poslovenili in ga tudi vsebinsko zasnovali tako, kot smo pri nas atlasov vajeni, se pravi, da pri njihovi uporabi izhajamo od domovine in prek sosedov naprej v svet. Takšna ureditev atlasa omogoča, da ga bodo s pridom uporabljali tudi šolarji, saj se po tem ne loči od šolskih načrtov. Šlo je torej za veliko in pomembno delo, ki je med drugim prineslo 18 novih tematskih kart Slovenije, izdelanih posebej za to izdajo, na nji pa je podana upravna razdelitev Slovenije na občine, njena geološka zgradba, rastje, raba tal, gostota prebivalstva, onesnaženost okolja itd.

Sicer pa je atlas urejen po preizkušenemu Timesovem receptu. Uvodnemu delu s tekstovnim in slikovnim pregledom držav in ozemelj sveta ter tematskih kart sledi osrednji del z zemljevidi, na koncu pa so obsežnemu seznamu imen dodane še kratice in geografski slovarček.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Paralelni glas

Pred osmimi leti je v Novem mestu udomljena in v Knjižnici Mirana Jarca zaposlena Jadranka Matič-Zupančič objavila prvo pesniško zbirko. V knjigi je pod naslovom Jezik u nastajanju združila svojo dotedanjo bero v hrvaščini, v njenem maternem jeziku napisanih pesmi. Že z naslovom je hotela povedati, da je bivanski svet njene poezije najprej in predvsem jezik, pravzaprav beseda kot nosilka vsebine, sporočila, kajpada zdaj tako in zdaj drugače intonirana. Šeasoma in vedno bolj pa se je v pesnici oglašal in se na njenih pesniških strunah uglasel jezik, v katerem se sporazumeva zdajšnje pesnično okolje, torej slovenščina. Jadranka je začela v tem jeziku tudi misliti, tedaj pisati tudi slovenske verzice. Tako je ob lepem številu hrvaških verzov napisala tudi za prgišče slovenskih, to dvojezično pesnjenje pa predstavila v svoji drugi knjigi, ki je pod naslovom PARALELNI GLAS izšla te dni v zbirki Siga pri Dolenjski založbi.

Nova zbirka vsebuje okoli 40 pesmi, in to polovico v hrvaškem, polovico pa v slovenskem izvirniku. Hrvaške pesmi je v slovenščino prevedla Nataša Petrov, slovenske pesmi pa v hrvaščino pesnica sama. Prevodi so ali povsem na ravni izvirnikov ali pa zelo blizu njim. Dvojezičnost pa ni razpoznavna samo po tem, da so vse pesmi predstavljene v hrvaščini in slovenščini, ampak tudi po tem, da pesnične slovenske pesmi govore o precej drugačnem svetu kot njene hrvaške pesmi. Paralelni glas torej ne ponavlja tistega, kar je že povedal prvi oziroma prvobitni glas, temveč se samo enakovredno vključuje v celoto izpovedi. Tam, kjer se glasova dotikata, so "stvari brez ostrega roba".

Sicer pa so te pesmi, če jih tehtamo po tem, kako se dotikajo sveta, zdaj impresije, zdaj ekspresije, prej ko slej pa vsaka zase svojevrstna refleksija na tisto, kar imenujemo svet, življenje in občutenje sveta. Jadranka Matič-Zupančič tega svojega sveta ne razkazuje skozi široko odprta vrata in okna, temveč le skozi priprte zaslone. Onkraj teh zaslonov namreč še vedno ostaja veliko tistega, čemur pravimo skrivnost. In morebiti se prav iz take skrivnosti tudi napaja poezija te vsekakor nadarjene, zdaj tudi slovenske pesnice.

IVAN ZORAN

Tiho, tiho, srce

Vida Brest (njeno pravo ime je Majda Peterlin) se je v slovensko literaturo zapisala kot mlada partizanska pesnica in potem predvsem kot ustvarjalka mladinske literature. Letos je minilo 70 let od njenega rojstva v Šentrupertu na Dolenjskem in deset let od njene smrti, obe obletnici pa je Dolenjska založba počastila z izidom pesniške zbirke TIHO, TIHO, SRCE, ki je ugledala dan v knjižni zbirki Utva.

Vida Brest se s to knjigo vrača med nas v nekoliko drugačni podobi, kot smo je vajeni, na nek način se povsem na novo vpisuje med slovenske pesnike. Gre namreč za objavo izbora 23 pesmi iz njene zapuščine, ki doslej zvečne sploh še niso bile objavljene, ohranile pa so se na šoli v Šentrupertu. Po prizadevanju tamkajšnjega ravnatelja slavista Jožeta Zupana in pesnika Ivana Minattija so našle pot do založnika že pred leti, izid pa so dočakale šele zdaj.

V trindvajsetih izbranih izrazito izpovednih lirčnih pesmih je avtorica izrisala intimni zemljevid svoje notranjosti in čustvovanja, ki ga iz več razlogov takrat, ko so pesmi bile napisane, javnosti ni želela pokazati. Med drugim je pri tem najbrž zaviralno delovala tudi njena podoba partizanske pesnice v javnosti, ki bi ji "dekadentne" pesmi lahko škodile. Petdeseta leta namreč niso bila naklonjena intimni, ljubezenski liriki. Danes njene pesmi prebiramo seveda povsem drugače, kot bi jih pred štiridesetimi leti, v njih ne priteguje čar novega, kar so svoj čas bile, ampak se nam kažejo bolj kot zanimiv lirčni dnevnik, kot občutljivi, jezikovno pretehtani in slogovno čisti, a vendar v dokaj standardne podobe odeti zapisi notranje tesnobe ob nepotešenosti ljubezenskega čustva in minevanju življenja.

Posebnost pesniške zbirke so barvne slike Lucijana Reščiča, ki je za prav vsako pesem narisal ilustracijo v svojem značilnem slogu, ki se spogleduje z navimnim slikarstvom.

MILAN MARKELJ

Enciklopedija Slovenije

Mladinska knjiga je jubilejno 50. leto svojega delovanja zaključila z izdajo 9. zvezka Enciklopedije Slovenije, torej s knjigo iz svojega najzahtevnejšega založniškega načrta. Projekt združuje blizu 500 strokovnjakov najrazličnejših profilov, med njimi številne vrhunske znanstvenike iz vseh znanstvenih središč Slovenije in tudi iz zamejstva. V dosedanjih, posebej pa še v zadnjih nekaj zvezkih enciklopedije so povsem avtonomno, brez zunanjih ideoloških ali kakih drugih pritiskov oblikovali poljuden pregled vedenja o osebnostih in pojavih, pomembnih za našo domovino v njeni zgodovini do danes. Tako se je Enciklopedija Slovenije razvila v žarišče, ki dejavno povezuje širok splet slovenskih ved in je na nek način odsev moči in zmogljivosti slovenske znanosti.

Deveti zvezek prinaša na 416 straneh 775 gesel, je v znamenju črke P, gesla pa so abecedno razvrščena od gesla Plohl Miroslav do psihoterapija. Besedilo, ki ga je za ta zvezek prispevalo 174 posameznikov in 99 ustanov, je dopolnjeno z bogatim slikovnim gradivom, s 415 črno-belimi in 470 barvnimi ilustracijami, med njimi je največ umetnostnih in pokrajinskih posnetkov, pomemben pa je delež grafikonov in tematskih kart. Posebnost devetega zvezka je namreč njegova stvarna naravnost, ki je nastala seveda povsem naključno zaradi abecede. Večina gesel je stvarnih, medtem ko so v prejšnjih v glavnem prevladovala biografska gesla. Svoj prostor so tako v tem zvezku dobila nekatera obsežna stvarna gesla, povezana s politiko (politična migracija, politična stranka, politični sistem), s pošto, pomorstvom, pravom, precejšen je delež geografskih gesel, ki pokrivajo območja, kot so Posavje, Pomurje, Posočje, Prekmurje, Primorska, med vedami so denimo pravna znanost, primerjalna kjiževnost, psihologija, zgodovinska dogajanja pokrivajo gesla od pokristjanjevanja in protestantizma do protireformacije, prve svetovne vojne in političnih sodnih procesov, kulturne pojave gesla, kot je denimo postmodernizem, itd. itd. Med biografskimi velja seveda omeniti osrednjo osebnost slovenske kulture Franceta Prešerna, svoje mesto pa so dobile tudi osebnosti, kot sta denimo Novomeščana: avantgardistični pesnik Anton Podbevšek in filmski delavec Dušan Povh. Skratka, k osmim modrim knjigam z zlatim znakom ES je prišla že deveta, projekt se tako nagiba v zadnjo četrtino. Že zdaj pa se kaže potreba po strokovni prevetritvi prvih zvezkov oziroma kar snovanju nove izdaje, ki pa bo našla pot tudi na sodobne elektronske medije, kot je računalniška zgoščanka.

MILAN MARKELJ

KNJIŽNI TELEGRAMI

- Založba Mihelač je izdala dve novi deli iz zbirke Svetovni klasiki, **Gustava Flauberta BOUVARD IN PECUCHET** in **Joseja Hernandezza MARTIN FIERO**, ter roman **Janija Virka 1895, POTRES**.
- Pri Cankarjevi založbi je izšla pesniška zbirka **Novice Novakoviča ZAPELJEVANJE**, zbirka esejev **Iva Svetine PLATONOV MIZARJI** in 4. knjiga **DNEVNIKA Edvarda Kocbeka**.
- V zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev so pri DZS izšle tri nove knjige: 8. knjiga zbranega dela **Juša Kozaka** in 2. knjigi zbranega dela **Antona Vodnika** in **Stanka Majcena**.
- Založba Mondena je izdala pesniški prvenec **Slavka Završka UTRINKI**, zgodbo **Janje Vidmar JUNAKI PETEGA RAZREDA** in zbirko kratke proze **Milana Vincetiča PTIČJE MLEKO**.
- Pi založbi Slon je izšel roman o zakulisju slovenske zabavne glasbe **SLEČENA SCENA**, ki ga je napisal **Dejan Vodovnik**.

WOLFOVA ROJSTNA HIŠA - Na štefanovo, 25. decembra leta 1825, je bil v Leskovcu pri Krškem rojen eden izmed najuglednejših slovenskih slikarjev 19. stoletja Janez Wolf. Stilno se je vezal na visoko renesanso in deloma na tokove nazarencov, vse pa je obogatil z elementi realizma. Janez Wolf je bil posebno pomemben kot pedagog, saj so iz njegove slikarske delavnice izšli kasnejši mojstri slovenskega realizma, brata Janez in Jurij Šubic in tudi Abnton Ažbe. Na sliki je risba Wolfove rojstne hiše, kot jo je aprila leta 1944 tik pred podrtjem narisal slikar Franjo Stiplovec. (Pripravila umetnostna zgodovinarica Jožica Vrtanik Lorber)

In Tadinovih kopiskov

Iščejo službe v daljnih krajih - Dekleta gredo od doma dostikrat še ko jim starši žive, zato ker jim ne napravljajo potrebne obleke. Če imajo le nekoliko dote, ni straha da se ne bi omožile, ali dobro ali slabo jim je vse eno. Kiera nima nič, ne dobi moža, pa služi in služi do starosti, na zadnje mora beračiti. Da uteko tej žalosti, si nekatere bolj bistroglave in pogumne iščejo službe bolje v daljnih krajih, kjer je plača obilnejša ali pa se nauče iz svoje volje kuhati, šivati etc. da pridejo za kuharice, ki dobivajo povsod bolj plačo; kiera se spravi k kakemu župniku, je oskrbljena naj bolje, če ravno mnogokrat s sramoto.

Žive tja v en dan - Punce so rade gizdave, Posebno lepše - take dobe si ljubčka, da jim daje če more kak goldinar za cunj, ob enem pa da jih napaja. Zlasti obešajo se rade na škrice in Hrovatarje. Živi se fidel, dokler je mladosti in lepote kaj - tem revneje životarijo pozneje, s pankri. Nektere take grešnice postajajo v starosti svetnice, hodijo po hišah opravljat kako manjše delo in žive od milodarov dobrih babel. Sploh je stanje dolenskih dekel še bolj vredno omilovanja nego hlapčevsko, kajti si znajo manj pomagati, žive od danes do jutri tje v en dan, brez brige.

Čas okrog božiča so imeli otroci najrajši. Takrat je bilo vse tako drugače. Sneg je vse prebelil in zabrisal revno podobo domačije. Po vsej hiši je prijetno dišalo po svežih smrekovih vejah, otroci so dobili suhega sadja, v sobi pa je bilo topleje kot običajno, da se norovorojeni Ježušček ne bi prehladil, kot je govorila mati. Otroci so s še večjim spoštovanjem zrlji v staro leseno izdolbeno zibko z Ježuščkom, ki je v tem času stala v kotu med smrečjem. To so bile vse njihove jaslice.

Najstarejši med otroki, Anže, je okrog božiča zelo rad zahajal v cerkev in občudoval tamkajšnje jaslice. Cele ure je nepremično zrl v trope ovč, pastirce in sveto družino. Kako si je želel, da bi tudi doma imeli take jaslice ali pa vsaj take, kot so jih imeli pri njegovih prijateljih doma. Ko se je spomnil domačega Ježuščka, mu je bilo kar hudo. "Kako samotno mu je samemu ležati tam med smrečjem," je pomislil. "Kakšna ovčka bi ga razveselila, našega Ježuščka. Tu jih je toliko," si je tiho dejal, ko je gledal po mahu posejano množino ovč. "Če vzamem eno s seboj domov in jo po praznikih vrnem, nihče niti opazil ne bo," je predel misli, in že je najbližja ovčica tičala v njegovem žepu.

Doma je ves vesel položil belo živalco poleg zibelke. Pobožal jo je in v srcu mu je pelo: "Tudi mi imamo letos jaslice." Potem se je odšel igrat ven na sneg.

"Anže!" je čez nekaj časa zadonel materin glas. Anžeta je hladno spreletelo in hitro je stopil v kuhinjo. Mati je nemo in z rokami, prekrizanimi v naročju, sedela za mizo. Pred njo je ležala drobna ovčka. Ko je Anže pogledal mater, ga je globoko presunila žalost v njenih očeh. "Kaj si storil?" je tiho vprašala.

Šele zdaj se je fantič ovedel in težak kamen mu je legel na srce. Pokleknil je k materi in glasno zajokal. Mati je molčala...

Anže je vedel, kaj mora narediti. Za trenutek je obstal, nato pa pogumno odrinil težka vrata v župnišče. Ko je zagledal dobrega župnika, mu je ponovno postalo tako hudo, da je glasno zajokal. Župnik ni spraševal, kaj mu je, saj je zagledal v dečkovih rokah belo ovčico. Stisnil je drobno, solzno glavico k sebi in zamrmral, da kesanje vse popravi...

Spomin v mladem srcu pa je ostal grenak kljub prijazni materini roki, ki ga je potem nežno pogladila po lasih.

FOTO: M. MARKEJ

Na sveti večer je kar naprej zvonil telefon. Dobro želje so nam, zbranim doma, izrekli obe moji sestri in oba brata, štiri svakinje in številne prijateljice. Po vsem tem pa je še enkrat pozvonilo.

"Hadži je tukaj, iz Berlina se vam oglašam," se je zaslislalo v telefonski slušalki. "Nocoj je pri vas sveti večer in jutri vaš največji praznik. Iskreno vam čestitam in želim, da bi ga lepo preživeli! Upam, da ste dobili denarno nakaznico. Z njo sem vam hotel poplačati za vse dobro, kar ste mi storili. Nikoli vas ne bom pozabil."

Spomnila sem se ga. Hadži je bil Šiptar, ki je osem let sezonsko delal v Sloveniji. Tri zime je prebil pri nas. Pomagal je pri vzreji piščancev. Če bi šel na Kosovo, bi ga srbske oblasti poslale v vojsko in prav lahko bi padel. Letos ni več dobil ustreznih papirjev in je zato odšel v Nemčijo.

Mislil, da bi bilo res škoda, če bi tak dober in plemenit fant padel v balkanski vojni zaradi politikov, ki problemov ne znajo rešiti brez orožja.

Ob desetih zvečer je še enkrat pozvonilo.

"Beograd tukaj. Nocoj imate sveti večer, želimo, da ga lepo preživite! V mislih smo z vami, pozdravite vse sorodstvo!"

Poklicala sta 90-letni mož moje pokojne tete in njegova hčerka.

Solze so mi polzele po licih. Jaz jih nisem pokličem, zame je predrago, oni pa, ki tako težko živijo, so nas razveselili s svojim klicem.

"Ne grem nazaj, hočem videti še domače," sem mu rekel, potem pa sem hitro kot zajec skočil čez mejo in zaklical Božo, naj steče po očeta. Miličnik je bil tako presenečen, da ni utegnil streljati. Do doma je bilo le kakih petdeset metrov. Medtem so se na stezi že pojavili tudi drugi, miličnika Žunič in Hren ter brat Johan. Žunič je takoj opazil, kako bled sem. "Te je hotel ustreliti?" je vprašal. "Ja, nameraval je to," sem mu odgovoril," pripoveduje Jože Mervar.

Ponj so prišli 25. junija 1949, dobra štiri leta po koncu vojne. A Jože se je šele, ko so bili zbrani okoli njega domači in miličniki, počutil zares varnega. Biti na samem z mladim ambicioznim in oboroženim miličnikom se je še toliko let po vojni kaj hitro spremenilo v uradno zabeležko "ustreljen na begu" in z napredovanjem miličnika, ki je v "danih okoliščinah prisrebno ravnal".

Oblast kaznuje v opomin ostalim

Jožeta so potem odpeljali na postajo ljudske milice v Novo mesto. Še prej so mu dovolili, da se je umil, obril in preoblekel, predno so ga strpali v avtomobil, pa mu je Johanova žena vtaknila v žep suho klobaso in kos kruha.

"Šel boš z nami, vse po pravici povedal in čez nekaj dni boš že doma delal," ga je tolažil kapetan Žunič, ki je bil vljuden in še kar prijazen. Druga dva sta bila drugačnega kova. Ko so prišli na postajo, je moral vse, kar je imel v žepih, položiti na mizo, in ko kapetana za trenutek ni bilo, sta že planila po njem. Padalo je kamorkoli in iz nosu je brizgnila kri. Kapetan se je hitro vrnil in poslal srboriteža stran. Sledil je zapor in zaslišanja. Tistih nekaj dni, ki mu jih je obljubljal kapetan Žunič, se je spremenilo v tedne, mesece in leta. Oblast se je očitno odločila, da bo napravila proces, s katerim bo prestrašila druge, ki se morda še skrivajo ali pa skrivajem pomagajo. Zaslišanja so se vrstila drugo za drugim in vse več ljudi je zaradi Jožeta pristajalo v zaporu. Saj Jožetu niso imeli kaj naprtiti, njegova pričevanja so celo kazala na to, da je med vojno rešil glavo marsikateremu osumljencu, ki je pristal v zaporih. Glavni greh je bilo torej njegovo skrivanje, s katerim si je zagotovo rešil življenje, oblastnike pa je verjetno najbolj jezilo, da je zanj vedelo toliko ljudi, a je solidarnostno molčalo. Vseh pač ni bilo možno zapreti, zato so jih oblastniki hoteli prestrašiti. Izbirali so med takimi, ki so jim tako ali tako bili na poti. To so bili brat Johan z Boričevega, Burgar, posestnik iz Šmihela, in Bohte, posestnik iz Stopič, ki sta bila poročena z Jožetovima sestrama, šmihelski župnik in mežnar in še nekaj

Tone Jakše

7

SKRIVAČI

drugih. Sodba je bila izrečena konec leta v Ljubljani. Nekateri so bili obsojeni na enoletno prisilno delo, posestniki pa tudi na zaplembo nekaterih nepremičnin. Šele sedaj, po štirih desetletjih, so jih njihovi dediči prejeli nazaj.

Prisilno delo je Jože opravljal v Ljubljani pri gradnji Fizikalnega inštituta v Trnovem, potem pa še v bližini Beograda. Tu je bilo kar v redu, huje je bilo, ko so ga spet vrnil v Ljubljano. V nezakurjenih zaporih je prestajal zimo, hkrati pa je moral odgovarjati na neskončna pisma vprašanja glede domobrancev, ki jih je dobro ali pa le bežno poznal. Ščasoma so se stvari le izboljšale, dobil je ugodnejše zaposlitve, za novo leto 1953 pa je bil izpuščen.

Zdaj Jože živi v Hrušici pod Gorjanci, na domačiji Micke Brulc, s katero imata štiri otroke, zdaj pa tudi že deset vnukov. Tudi na domačijo, na katero se je Jože priženil, so med vojno legle temne sence. Micikin oče Franc Brulc, takratni župan, in njen še mladoletni brat Jože sta mučena in umorjena izginila v valovih druge svetovne vojne, en brat je izginil po vojni, tretji pa še sedaj živi v Argentini, kamor mu je uspelo uiti pred krvavo rihto.

Jože Mervar z vnučkama Ireno in Jožico, učenkama osnovne šole v Stopičah.

ČETRTA ZGODBA

V dolino Laknice je prišel prvi Cvelbar že v prejšnjem stoletju. To je bil Martinov ded. Tam neke od šentjernejskega konca ga je prineslo. Martin se niti ne spominja, kako mu je bilo ime, prav verjetno pa je bil tudi Martin, tako kot pozneje njegov sin in vnuk. Dobro pa ve, kako so pravili, da je ded prišel z oprtno leseno skrinjo, v kateri so svoj čas cimernani nosili vse orodje, potrebno za obdelavo lesa. Verjetno je s pridnim delom že prihranil dovolj denarja, kajti odložil je skrinjo, se osvežil v bistri Laknici, se razgledal naokoli in srce mu je zavriskalo: "To bo pravo!" Mlinsko kolo v bližnjem mlinu se je pridružilo njegovemu veselju in ni trajalo dolgo, ko je postalo njegovo, zraven pa še kakih osem hektarov zemlje okoli mlina.

Cvelbar si je v mlin pripeljal ženo Ano in kmalu se je v dolini poleg ropota mlinskih stop razlegalo tudi vrščanje otrok. V drugem Cvelbarjevemu rodu ob Laknici je zrasel Martinov oče, Martin pa pripada že tretjemu rodu, skupaj z bratom Jožetom in Francetom. Martin je najstarejši, rojen je leta 1920, Jože je bil rojen 1923, France pa je bil še leto mlajši.

Ob Laknici usoda melje po svoje

Na začetku druge svetovne vojne so bili fantje že brez staršev, v preužitkarski hišici poleg mlina pa je še živela stara mati Ana. Martin se je kot najstarejši prvi oženil in pripeljal k hiši Karlino iz bližnjega Čelunca za gospodinjno. Lahko bi v mlinu ob delu in ljubezni v miru odraščal že četrti rod Cvelbarjev, a je življenje mlelo po svoje. Martin in Karlina sta imela z mlinom in kmetijo preveč opravka, da bi se še zanimala za svet okoli doline, a je svet sam stegoval umazane kremplje v dolino in stvari zapletal po svoje.

Martin je bil dovolj previden, da ga že prvi piš ni odnesel v mrtvaški ples. Najprej je posesalo France, najmlajšega. Pobrali so ga partizani in z njimi je moral v borbo. Nad nekaterimi stvarmi je moral biti hudo razočaran, kajti pred veliko italijansko ofenzivo je prišel domov, nato pa se je javil Italijanom, ki so se izkazali v pravi luči. Fantovo željo po miru so nagradili tako, da so ga v Mokronogu kot talca skupaj s še skupino drugih nesrečnikov ustrelili.

Na Kobilah so pokale dumdumke

Tudi Martinu se je medtem večkrat ponujala puška. Izmotaval se je kakor je vedel in znal. Najbolj so bili vztrajni partizani. Triinštridesetega leta, po kapitulaciji Italije, je le odšel z njimi. S patroljami je obhodil podgorske vasi med Šentjernejem, Kostanjevico in Gorjanci pa vse gori do hrvaške meje. Dokler niso pričeli Nemci hajke, je bilo še kar znosno. Potem pa je zaropotalo po njih in dumdumke so pokale po drevju vse naokoli, da so imeli občutek, kot da so v peklju. Razbite skupine partizanov so panično reševale svoje glave v gozdovih in bregovih pod Gorjanci in onkraj njih.

V bližini Kobil so naleteli na trupla italijanskih vojakov. Po kapitulaciji se niso takoj umaknili, zdaj pa so iskali zavetje pred nemškim neurjem. Njihovi bivši zavezniki so poskrbeli, da so pod Gorjanci našli zadnji dom. A o tem takrat slovenski fantje niso imeli časa razmišljati, saj so tudi njihova življenja bila v nevarnosti.

Skupina petih partizanov se je neke v Kobilah izgubila. Martin je bil med njimi. Splezal je na visoko bukev in v daljavi zaslišal kikirikanje petelinov. Šli so v smeri odrešitnih glasov in prišli so na Mihovo. Tu so dobili nekaj za pod zob in se vsi skupaj odločili, da je zanje vojna končana. Res so krenili proti Krki, a so že med potjo naleteli na partizansko patroljo, ki je zbirala ostanke svoje razkrojene vojske. Odpeljala jih je na Javorovico. Tu je bilo hrane in pijače dovolj. A Martina to ni premotilo. Hotel je domov, in ko se mu je ponudila prva prilika, je zapustil stražo in se spustil v dolino. Pet jih je bilo, ki so odšli. Ker je bil med njimi tudi čolnar na Krki, jim reke ni bilo težko prečkati. V zavetju noči do se prikladri vsak na svoj dom.

Skril se je v krušno peč

Sprva so ga pustili pri miru. Mlel je za kmete in za partizane in vsi so bili zadovoljni. Potlačil je misel na vojno in si na dom pripeljal Karlino iz Čelunca, kajti mlin je potreboval gospodinjno. Poročila sta se v Gubčevi brigadi na Javorovici pa niso čisto pozabili nanj. Ko so začeli patroljirati tostran Krke, so prihajali tudi v dolino Laknice. V mraku ali ponoči so večkrat obkolili mlin in poskušali Martina dobiti v roke. A Martin je dobro poznal okolico pa tudi navade partizanov in se jim je izmuznil. Če je slutil nezaželene obiske, je raje prespal kje zunaj, nekajkrat pa so ga vendarle presenetili.

Prav za las je šlo tisto noč, ko je potrkalo na okno. Martin pa je spal doma.

Konec krize Dobovčanov

AFP Dobova premagala Kodeljevo z 27:22

DOBOVA - Rokometaši Dobove so v 11. krogu prve rokometne lige lažje od pričakovanih premagali Kodeljevo, ki je bilo do tega kroga na lestvici pred Dobovčani. Domači so po dolgem času zaigrali v popolni postavi. Do polovice prvega dela sta se ekipi menjavali v vodstvu, nato pa je sledilo nekaj minut dobre igre Dobovčanov v obrambi in učinkovite v napadu. Tako je razlika narasla na 9:6, polčas pa se je končal z 11:9 v korist domačih. V drugem delu so se pri Dobovčanih ob vse srečanje odličnih vratarjih Borisu Deniču in Miletu Mijačinoviču razigrali še ostali igralci in prednost se je iz minute v minuto večala. Mladi igralci s Kodeljevega, ki imajo v svojih vrstah mladinska reprezentanta Jelčiča in Ficka, ki so ga domači uspešno zastavili, se niso predali vse do konca, a so bili Dobovčani tokrat boljši.

Srečanje je odločila boljša igra domačih v obrambi, predvsem vratarja Deniča, ki je obranil vrsto nevarnih strel iz igre in tudi dve sedemmetrovki, ter raznovrstna igra v napadu, ko so bili Dobovčani nevarni z vseh igralnih mest. Zadetke za domače so dosegli: Mijačinovič 10, Begovič 8, Stojakovič 4, Đapo 3, Oevirk in Česnovar 1, pri Kodeljevu pa sta bila najuspešnejša Bavčan in Jelčič s 6 zadetki. Po prvem delu prvenstva so Dobovčani s 13 točkami na drugem mestu in zaostajajo za vodilno Pivovarno Laško, ki je enajstkrat zmagala (9 točk). Na naslednjih mestih so razlike majhne in v nadaljevanju sredi januarja lahko pričakujemo ogorčen boj za mesta, ki vodijo v evropske pokale, kar je tudi cilj Dobovčanov.

ROBERT KASTELIC

NOVOLETNI SKOKI V KRKO

SOTESKA - Turistično društvo Dolenjske Toplice priredi 1. januarja 1996 tradicionalne skoke v Krko z mostu v Soteski. Prireditelj, ki se bo začela na novoletni dan ob enih popoldne, bo že šesta po vrsti. Pričakujejo 20 do 30 skakalcev, največ med njimi je vedno domačinov in okoličanov, prihajajo pa tudi že v tujini. Po vsaki poškodbi, po operativnem zdravljenju je zelo pomemb-

Rezultati boljši od igre

Inles upravičil vlogo favoritov - Nepričakovan poraz v Grosupljem - Najboljša Slovaka Čapka in Hudak

RIBNICA - Rokometaši ribniškega Inlesa so uresničili napovedi številnih strokovnjakov, ki so nekdanjega prvotnega razglasili za favorita druge lige. Čeprav so v klubu računali na večji izkupiček - poraz proti Grosupljemu je bil nepričakovan, neodločen izidi v Izoli pa je bil "načrtovan" - so bili zadovoljni z doseženim. Pred začetkom prvenstva so vrste okrepili z dvema slovaškima reprezentantoma, Čapkom in Hudakom, ki sta bila po besedah trenerja Janeza Ilca gonilna moč na vseh tekmah.

"Pred začetkom prvenstva smo iskali močne okrepitve, igralce na zunanjih pozicijah. Kljub temu da Hudak ni klasičen bek, v slovaški reprezentanci namreč igra kot krilec, se je dobro znašel v novi vlogi. Bil je najboljši strelec ekipe in nekakšen vodje igre, ki je povlekel za sabo mlade rokometase. Čapka je svoje naredil v obrambi, še bolj pa je bil

Interier prekinil zmagovalni niz zmag

Košarkarji Interierja pred televizijskimi kamerami niso dosegli pričakovane devete zmage

KRŠKO - Prvenstvo v prvi košarkarski ligi se je prevesilo v zadnje tretjino prvega dela. V petnajstem krogu je krški Interier doma pred kamerami nacionalne televizije po osmih zaporednih zmagah izgubil z izkušeno ekipo Rogaške Donat Mg. Odsotnost poškodovanega Maria Kraljeviča se je zelo poznala v igri pod obema košema, Ivo Nakič pa ni imel svojega dne.

Krški Interier, ki je ob Idriji najprijetnejše presenečenje in prava pozitivna letošnjega prvenstva, nima sreče z zdravstvenim stanjem svojih igralcev. Potem ko je moral Mario Kraljevič počivati v začetnih krogih in po operaciji še ni povsem okrevani Mihajlo Vučić, so tokrat Krčani ponovno igrali brez svojega najvišjega košarkarja, ki ima počeno te-

tivo. S poškodovano roko je igral tudi Ariel McDonald, a je bil kljub temu najboljši igralec na igrišču.

Gostje so vodili od prve do zadnje minute, največ z 21 točkami v 18. minuti prvega polčasa. Domačim v tem delu igre ni in ni šel met, medtem ko sta visoka Jurkovič in Lerič zlahka prihajala pod krški koš. Ob koncu prvega dela je Interier s sedmimi zaporednimi točkami McDonalda in trojko Ademija ob zvoku sirene znižal na 39:50. V začetnih minutah drugega dela so domači približali na 44:50, nato pa se je razlika vse do zadnje minute gibala okoli 10 točk. Domači so se sicer še nekajkrat približali na sedem točk, bliže žal ni šlo. Na začetku zadnje minute so Krčani ob nekaj zaporednih napakah gostov znižali na 80:84,

za kaj več pa jim je zmanjkalo časa in Rogaška Donat Mg je še drugič v letošnji sezoni premagala Posavec. Koše za Interier so dosegli: McDonald 32, Nakič 18, Ademi 15, Zaturški 9, Kraljcar 4, Kralj 4; pri Rogaški pa sta bila najuspešnejša Jurkovič s 26 in Lerič s 25 koši. Porazi so sestavni del športa, in če upoštevamo veliko izenačenost letošnjega prvenstva, potem poraz na domačem igrišču niti ni veliko presenečenje. Interier je kljub porazu še vedno zanesljivo na drugem mestu z zaostankom 3 točk za vodilno Smelt Olimpijo, ki ima odigrano tekmo več. Srečanje 16. kroga so Posavci odigrali že v sredo v Postojni, konec tedna pa bodo v Leskovcu gostili Smelt Olimpijo.

R. K.

Smučarji v Šmarjeških Toplicah

Moška reprezentanca na testiranju na najsodobnejšem aparatu v Zravlilišču Šmarješke Toplice, ki služi tudi za rehabilitacijo in krepitev mišic

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Zdravlilišče Šmarješke Toplice se poleg rehabilitacije in preprečevanja srčnožilnih bolezni vse bolj uveljavlja tudi kot vrhunski center za rehabilitacijo športnih poškodb. V tem zdravlilišču so po hudih poškodbah uspešno okrevali številni znani športniki od nogometašev in rokometashev do smučark in smučarjev. Najbolj znan je gotovo Andrej Miklavc, ki je po hudi poškodbi in operaciji kolenskih vezi bil aprila letos na rehabilitaciji v tem zdravlilišču, pred kratkim pa je po desetih mesecih po poškodbi osvojil prvo mesto v slalomu za svetovni pokal.

Zadnje soboto je bila slovenska moška smučarska reprezentanca na testiranju v Šmarjeških Toplicah. Pred kratkim je namreč to zdravlilišče nabavilo najsodobnejšo napravo za funkcionalno testiranje, krepitev in rehabilitacijo posameznih mišic in mišičnih skupin. Aparat - gre za izokinetično opornico Lido workset - je veljal 130.000 nemških mark. Na testiranju so bili smučarji Andrej Miklavc, Mitja Kunc, Matjaž Vrhovnik, Rene Mlekuž, Miran Ravter in Jernej Koblar, z njimi je bil koordinator moške smučarske reprezentance Matjaž Kosel. Pri testiranju pa sta bila dr. Nives Kavšek-Ivaškovič, specialista fizioterapije iz Šmarjeških Toplic, in prof. dr. Vinko Pavlovič, vrhunski kirurg ortoped, sicer pa tudi konziliarni zdravnik v šmarješkem zdravlilišču.

"Po vsaki poškodbi, po operativnem zdravljenju je zelo pomemb-

na pravilna rehabilitacija tako za športnike kot za druge poškodovance. Športnik se tako lahko čimprej vrne na tekmovalna, ostali pa na delo, v šolo," pravi prof. Pavlovič. "V tem svojem prizadevanju sem v Šmarjeških Toplicah naletel na veliko razumevanje, sodelovanje in pripravljenost za nakup potrebne sodobne opreme. Zato ni čudno, da vse več ljudi po poškodbah prihaja na rehabilitacijo v to zdravlilišče, kjer se dela res dobro, skrbno in strokovno. Za uspeh so zelo pomembni strokovnost, timsko delo in primerne tehnološke opremljenosti."

Izokinetična opornica, ki je edini tak aparat v Sloveniji, omogoča tako funkcionalno testiranje zdravih lju-

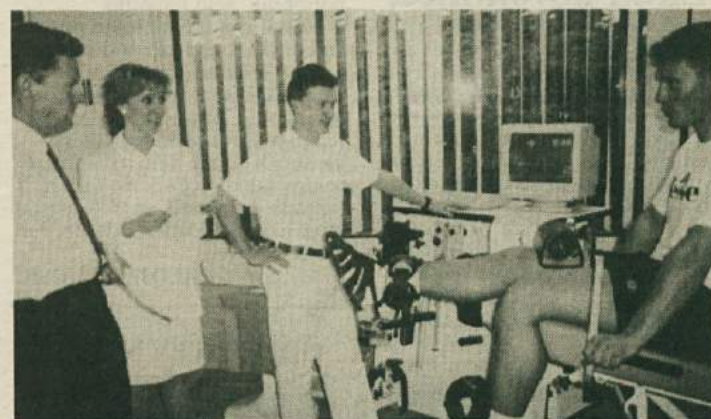
di kot rehabilitacijo poškodovancev. S testiranjem, kakršnega so opravili člani smučarske reprezentance, ugotovijo moč posameznih mišic in mišičnih skupin in njihovo uravnoveženost, kar je za športnike zelo pomembno, saj lahko tudi mišična neuravnoveženost pripelje do poškodb. Poškodovani ljudje oziroma tisti, ki so na rehabilitaciji, pa lahko na tem računalniško vodenem aparatu natančno dozirano opravljajo vaje za krepitev mišic.

Poleg tega se, poudarjajo v Šmarjeških Toplicah, obe rehabilitaciji, se pravi srčnožilnih bolnikov in poškodovancev, ne izključujeta, marveč celo dopolnjujeta. Tako za športnike kot za druge ljudi velja, da za polnokrvno življenje poleg zdravega in močnega srca potrebujejo tudi močne in krepke mišice. "Taka rehabilitacija je multidisciplinarno delo, tako v fazi zdravljenja kot rehabilitacije," pravi dr. Ivaškovič, vodja zdravstvene službe v Zdravlilišču Šmarješke Toplice.

A. BARTEJL

DOBRO SO SE ODREZALI V BRATISLAVI - Varovanci delovnih centrov iz Crnomlja in Leskovca pri Krškem so se udeležili mednarodnega božičnega turnirja v malem nogometu v okviru specialne olimpijade Slovaške. Med devetimi ekipami iz petih evropskih držav so mladi Crnomaljški in Leskovčani dosegli solidno četrto mesto. Na sliki: ekipa nogometašev, ki je nastopila v Bratislavi.

TESTIRANJE SMUČARJEV - Člani slovenske moške smučarske reprezentance so bili na testiranju na novem najsodobnejšem aparatu v Šmarjeških Toplicah. Na sliki: prof. dr. Vinko Pavlovič in dr. Nives Kavšek-Ivaškovič nadzirata testiranje Andreja Miklavca. (Foto: A. B.)

ZMAGA KOČEVJA

KOČEVJE - V športni dvorani v Ivančni Gorici je RK Sviš pripravil tradicionalni božično-novoletni turnir, na katerem so prvo mesto osvojili rokometasji tretjeligaša Kočevja. Na turnirju so igrali vodeči tretjeligaši Mokrec s Iga, drugoligaš Prule ter domači Sviš. Kočevci so pokazali najboljšo igro, v kateri ni manjkalo lepih akcij, trde obrambe

in atraktivnih zadetkov, ki najbolj pritegnejo gledalce. Dejstvo, da so turnir končali brez poraza, govori o njihovi premoči, v svojih vrstah pa so imeli najboljšega vratarja (Klemen Kovačič) in igralca (Gregor Malnar). Kočevci so premagali Prule z 15:11, Mokrec 20:18, Sviš z 18:11. Igrali so v postavi: Malnar, Poje, Krkovič, Bizjak, Selan, Škulj, Kovačič, Potisk, Oberstar.

M. G.

"Zlata desnica" Simona Petrova

NOVO MESTO - Novomeški košarkarji, ki so na tretjem mestu slovenske košarkarske lige A - 2, so z veliko nestrpnostjo pričakovali sobotni obračun s košarkarji Ježice, ki so na gostovanje v Novo mesto prišli po petih zaporednih zmagah. Tekma je bila za gostitelje zelo pomembna, saj so najresnejši kandidati za eno od prvih štirih mest, ki peljejo v zaključni boj osmerice za štiri mesta v A - 1 ligi, kjer zelo uspešno nastopa krški Interier.

Prve minute srečanja, kar je že nekakšna tradicija novomeških košarkarjev, so spet minile v rahli prednosti gostujoče ekipe, ki je igrala sproščeno in učinkovito. Gostitelji so "lovili" goste vse tja do 15. minute, ko so jih dohiteli in za en koš tudi prehiteli (30:29). To je dalo gostiteljem krila, da so potem zaigrali bolj učinkovito in pazljivo, tako da jim borbeni gostje do odmora niso mogli doživeti. Ob polčasu je bilo 47:40 za Novomeščane, kar je v nadaljevanju dovoljevalo umirjeno igro.

V prvih minutah drugega polčasa sta upe gostov, da bi dosegli kaj več, pokopala Simon Petrov in Matjaž Bajc, ki sta zadela vsak po eno trojko. Potem gostov ni bilo opaziti. Igra je bila povsem na strani gostiteljev, ki so se z gosti tudi sem in tja malo poigrali. Tako je šlo vse do 23. minute, ko je bil rezultat 55:40, oziroma do 27. minute, ko je bilo na semaforju 62:49.

Očitno, pa takšen razplet dogodkov na igrišču ni bil po volji sodnikoma Premrlu in Romu, ki prihajata iz ljubljanskega konca. Z

neverjetno "jezo" sta se lotila domačih košarkarjev, ki sta jim sodila vsak najmanjši dotik nasprotne igralca v napadu ali obrambi, ko ti niso imeli žoge. Medtem ko smo na drugi strani opazili, da so gostujoči igralci v napadu pretiravali s številom korakov, kar je lahko videl vsak gledalec. Očitni namen spravitvi s tira domače igralce jim je v celo uspel. Razlika se je topila in končno je bil rezultat 87:87 se je bleščal na semaforu devet sekund pred koncem tekme. V odločilnem trenutku ni zadržela roka ne Vučkoviču in ne Stipančiču, zato je zaslužena zmaga ostala doma (90:87). Skratka, sodnika sta bila prava režiserja košarkarske drame v novomeški športni dvorani, ki je bila samo za gledalce z dobrimi živci.

Ko analiziramo takšno sojenje, lahko pridemo samo do dveh zaključkov, in ta sta: ali sta sodnika hotela pomagati Ježičanom ali pa dejansko ne znata soditi, zato je tudi vprašljiva njuna licenca. Glavna osebnost sobotnega srečanja je bil mladi bek Simon Petrov, ki mu je s svojo "zlato" desnico vedno v pravem času uspelo doseči trojko in pokopati upe gostov. Dosegel je 24 košev in je bil drugi strelec srečanja, največ košev (26) pa je dosegel gostujoči igralec Jože Maček.

SIMON PETROV se je spet izkazal s svojim umnim in koristnim vodenjem igre Novomeščanov, povrh vsega pa je v pravem trenutku vedno zadela koš gostov.

ANDREJ NOVINA ne igra veliko, vendar ga trener Slavko

Seničar pošilja na igrišče vedno tedaj, kadar se odloča rezultat. Andrej je poleg Primoža Samarja nekakšen "joly" v igri Novomeščanov.

SLAVKO SENIČAR - Trener Novomeščanov uspešno vodi ekipo v prvi ligi, je kreator njenih uspehov. Seničar je povedal: "Naša želja je, da bi se uvrstili med prve štiri ekipe, kar bi nas pope-ljalo v kvalifikacije osmerice (štirje zadnji iz A - 1 in štirje prvi iz A - 2) za uvrstitev v A - 1, kar je tudi naš cilj. Najprej moramo preskočiti prvi prag, to je uvrstitev med štiri najboljše, potem pa bomo videli, kako bo naprej. Naš cilj je realen. Vse tekme doma je treba dobiti (Comet, Loka kava in Olimpija ml.), če pa bi nam doma spodrsnilo, potem pa bomo točke

morali iskati kje drugje (Kraški zidar, Dallas Slivnica in Koper)." Potem pa je Seničar nadaljeval: "Tempo igranja sreda-sobota je 'nor', težko ga je zdržati. Zato tudi ne gre zameriti igralcem, da niso vedno najbolj razpoloženi za igro. Vse je treba gledati človeško. Največ težav imamo z vadbenimi prostori, saj se selimo iz telovadnice v telovadnico, večkrat tudi v tako, kjer se fantje še s topljo vodo ne morejo oprhati. Če bi se slučajno uvrstili v višjo ligo, potem v takih pogojih ne bi mogli vaditi niti igrati. Najraje bi imeli športno dvorano Marof, kjer tudi igramo tekme, kar pa je zaradi zasedenosti športnega objekta razne, tudi nešportne prireditve težko uresničiti."

SLAVKO DOKL

RAZPIS REKREATIVNE LIGE V KOŠARKI

NOVO MESTO - Agencija za šport Novo mesto pripravlja rekreativno ligo v košarki, ki se bo začela v novomeški športni dvorani 15. januarja. Prijavnina znaša 5.000 tolarjev in jo je potrebno plačati na žiro račun 52100-603-31109 do 3. januarja 1996. Prijavijo se lahko ekipe iz novomeške občine, ki niso vključene v redno tekmovanje KZS, prav tako ne smejo nastopiti posamezniki, ki tekmujejo v LA slovenski ligi. Iz 1. B slovenske lige lahko v vsaki ekipi igra samo en igralec, ki je v tem letu igral v 1. B ligi.

PRVAKINJE SPET IZ VELIKIH LAŠČ

VELIKE LAŠČE - Na nedavnem državnem prvenstvu v akrobatiki za osnovne šole - bilo je 8. decembra v Ljubljani - so kot ekipa starejše deklice osnovne šole Primoža Trubarja iz Velikih Lašč osvojile prvo, mlajše deklice pa tretje mesto. Med posameznicami v skupini starejših je postala državna prvakinja Sabina Virant, Lidija Pečnik pa je osvojila tretje mesto; med mlajšimi deklicami je bila Maja Sivec peta, Mateja Sivec pa osma.

Matjaž Smodiš

Slavko Seničar

Andrej Novina

Simon Petrov

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členu od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Enim dovolilnice, druge na vlak

Dol. list št. 51, 21. decembra

Takoj na začetku naj povem, da od poklicne diplomirane novinark nisem pričakoval takega bombaškega in ukazovalnega nivoja, s kakršnim ste pričeli svoj odgovor. "Preden... sodite meni... se ozrite malo v svoje napadalno..." Le kako bi ji lahko ugovarjal (z argumenti), da za Vas ne bi bilo napadalno?

Mojega kritičnega razmišljanja o Vašem članku ni možno oceniti kot sodbo o Vas, ga. Breda, pa če se še tako sprenevedate, pač pa samo kot legitimno odzivanje na javno obravnavanje problematike, ki ste jo Vi (po moji oceni) pristransko pričeli. Kakor je razvidno iz Vašega zadnjega prispevka, mojim trditvam sploh ne nasprotujete, pač pa se nekako zmedeno opravičujete. Ker nimate resnih protigovornikov, se poslužite še grobe ocene mojega pisanja, kot npr.: napada me, sodi me. Med ostalim razlagate, zakaj ste se zavzeli za (tako imenovane) srednje prevoznike. Prav. Sam pa poskušam dokazati, da je to Vaše početje krivično, še posebej, ker je zavzemanje za privilegije na račun majhnih, do večeraj (in še danes) diskriminiranih, zato nerazvitih in šibkih gospodarskih subjektov. Kot intelektualki vam je verjetno znana ugotovitev starih grških modrijanov, da je v neki družbi toliko svobode, humanosti in poštenja, kolikor tega občutijo šibkejši. Zavzemanje za "pravico močnejšega" me spominja na znanega sedanjega mirovnika z bližnjega juga (pa uvijek su jači određivali granice).

Najavljate skorajšnjo privatizacijo (od Vas varovanih družbenih podjetij) in pozabljate na krivičnost privilegija, ki ga bodo deležni bodoči lastniki v primerjavi z dosedanjimi privatniki, ki so v znoju zbirali svoje skromne prihranke, da bi nabavili osnovna sredstva in se tako sami preživljali, mnogokrat šikanirani in že statusno zapostavljeni. Da ta praksa še ni popolnoma odpravljena, se vidi že iz vsebine Vašega pisanja. Tako še enkrat dokazujete, da ste diplomirali v usmerjenih šolah in ste pridobljeno znanje sprejeli povsem resno.

V nasprotju ste sami s seboj, ko trdite, da je družbena lastnina enakopravna privatni, istočasno pa se zavzemate, da se prva obravnava prednostno. Kaj potem velja?

Kaj pomeni trditev "ker so večja in lahko konkurirajo še večjim"? Ali ni to poln nesmisel? Saj vendar ustvarjanje konkurence ni edini in poglaviti smisel bivanja, je samo nekaj neobhodnega in v tržnem gospodarstvu samoumevnega.

V trditvi "ker ankietirana podjetja dajejo delo več stotim ljudem" je možno prepoznati povezavo Vašega razmišljanja in zavzemanja z znano Kardeljevo utopično teorijo o socialni ekonomiji (po kateri me sprašujete).

Naša država se je po sestopu z oblasti opredelila za socialno državo s tržno ekonomijo. To pa ni to, za kar se zavzemate Vi. Težko verjamem, da kot intelektualka ne ločite pojmov socialna država in socialna ekonomija. Zato se sprenevedate in poskušate zavajati javnost, kar ni redki pojav simpatizerjev zmedene politike in levem političnem bloku, posebno v zadnjem času.

Res je grožnja z blokado ceste možno razumeti kot protest proti oblasti, vendar je, kot sem že poudaril, smiselno razmišljati o takih grobih akcijah šele tedaj, ko so izkoriščene vse druge civilizacijske ob-

like za uveljavljanje svojih neizpodbitnih pravic. Med te neizpodbitne pravice pa prav gotovo ne spada pravica linčati šibkejšega konkurenta. Tako o upravičenosti protesta močno dvomim še posebno zato, ker ste v svojem razmišljanju jasno nakazali, kako si predstavljate pravično urejene odnose na tem področju. To je toliko bolj boleče, ker oblast že sedaj ob omenjeni delitvi dovolilnic deli socialno pravico v korist prav teh družbenih podjetij. Bojim se, da ima ta oblast še druge muhe po pregovoru "kjer se tepeta dva, tretji dobiček ima", vendar smo prav s tem razmišljanjem dokazali, kako smo nesposobni reševati resnejše probleme.

Če mi boste odgovorili, Vas lepo prosim, mi javno, kako se nekateri privatniki znajdejo v pridobivanju dovolilnic, kajti to bi mi ob dejstvu, da jih dobim samo polovico potrebnih, zelo koristilo.

Nesmiselno se na kraju opravičujete, kako ste prišli do podatkov o stroških in tranzitu v Avstriji, saj Vas nisem spraševal po virih informacij! Trdim samo, da so ne-realni in konfuзни, negledno na to, kje ste jih dobili. Sam izračun procentov lahko ocenijo že učenci 7. razreda osnovne šole. Ob branju moje napadalnosti vam želim čim mirnejše živce.

ALOJZI LUKŠIČ

ODLOČITEV NI BILA NAŠA

BUČKA - 3. decembra smo bili vabljani na izredno skupščino Rdečega križa Bučka, na dnevnem redu pa je bilo tudi glasovanje o priključitvi RK Bučka k RK Novo mesto oz. o tem, ali naj naša organizacija ostane pridružena k RK Ševnica kot doslej. Vodstvo sestanka je predlagalo tajno glasovanje, češ da bo upoštevana tudi naša odločitev, a župan škocjanske občine nam je takoj razložil, da je glasovanje nepotrebno, saj je Bučka priključena k novi občini Škocjan, zato je samoumevno, da RK Bučka spada k RK Novo mesto, takšnega mnenja pa je bil tudi predsednik RK Novo mesto. Ne razumemo, zakaj se niso o načinu odločitve že prej sami dogovorili. Mogoče ima prste vmes politika, kar pa ni prav, saj je bilo že večkrat rečeno, da RK ni politična organizacija. Ni pomembno, pod katero organizacijo spadamo, a razočarani smo zapuščali sestanek, ker so nam najprej govorili, da bomo odločali mi, v resnici pa je bilo drugače. Zahvala velja organizatorjem in prizadevnim krajanom, ki so starejšim krajanom pripravili tako obilno pogostitev, kulturno društvo Bučka pa hvala za program.

Starejši krajanje Bučke

• *Sanje o nebeškem kraljestvu na zemlji so lepe in neškodljive, dokler hrepenenja po njem ne začnemo dovrševati s stremiljenjem, katerega posledica je spreminjanje sveta oziroma spreobračanje ljudi.* (T. Hribar)

• *Po odpravi embarga je jug spet udaril nazaj. Zato tako hitro kopni sneg.* (Slovenske novice)

DOBREPOLJSKA GODBA SI JE UREDILA DOM - Godba na pihala Videm-Dobropolje deluje že 62 let. Kapelnik Josip Mihelčič je povedal, da ima godba okoli 45 članov, da so samo v zadnjih dneh nastopili kar trikrat, v vsem letu pa imajo po 25 do 30 nastopov in da se v Dobropoljah ne dogaja nič pomembnega brez godbe. Vaje imajo dvakrat na teden. Predsednik godbe Andrej Škantelj pa je dodal, da so si godbeniki pred letom dni uredili v Jakličevem domu svoj dom, v katerem imajo klub in učilnico oz. godbeno sobo. Za ureditev so gasilci vložili okoli 1500 prostovoljnih delovnih ur in še v denarju v vrednosti okoli 15.000 DEM, ki so si jih prislužili z nastopi in veseljami, nekaj pa so primaknili pokrovitelji, bivša krajevna skupnost in takratna občina Grosuplje. Tudi letos sta jim predvsem pokrovitelja Pekarna Blatnik iz Dobropolj in Omega commerce Dobropolje omogočila nakup novih godbenih instrumentov. Nakupiti je treba še nekaj instrumentov - v povprečju velja vsak 2000 do 3000 DEM - potrebni pa so tudi novih uniform, pri čemer računajo ne le na moralno, ampak tudi finančno pomoč občine. (Foto: J. Primc)

Policijski vici

- Komandir gleda podobo v zrcalu in vrta po spominu: "Poznam ga, zadnjič sem ga videl pri frizerju. Sedel mi je nasproti!"
- Zakaj policisti ne marajo pekov? Zato, ker peki mečejo kiflice v peč.
- Zakaj ni tak hud zločin, če zadeneš policista v glavo? Zato, ker gre za strel v prazno.
- Kaj reče policist, ko na pločniku zagleda bananin olupke? Prmejduš, spet bom padel!
- Natak: "Če takoj ne plačate, bom poklical policijo!"
- "Pa ja ne mislite, da imajo ti reveži kaj denarja?"
- Komandir policistu: "Ali mogoče veš, katerega smo danes?"
- "Kateriga bi pa morali?"
- "Kako ste se sploh usedli za volan, ko pa ste tako pijani?"
- "Prijeteli so mi pomagali."
- Zakaj nese policist na plažo avtomobilska vrata. Zato, da odpre okno, če mu je prevroče.
- Zakaj so prenehali prodajati kinder jajčka. Zato, ker se je nek policist zadržal z rumenjakom.
- Zakaj ima vsaka večja skupina policistov s seboj psa. Zato, da je vsaj eden šolan.
- "Vašo vozniško, prosim!"
- "Vi ste pa res en tečen policist, hočete vozniško, ki ste mi jo včeraj vzeli!"
- Fantek s pendrekom v roki stopi k policistu in ga vpraša, če je pendrek njegov. "Ni, jaz sem svojega izgubil," ga zavrne policist.
- Pripravnik pokliče komandirja, ker ne ve, kaj naj stori s kurbo, ki se sprehaja po pločniku. "Ignoriraj jo!" je jasen komandir. "Sem jo že, in to trikrat," se pohvali pripravnik. (Iz knjižice "Vicev na račun policije ni! Vse je res")

SREČANJE UPOKOJENCEV DELNIČARJEV

19. decembra smo se upokojenci, delničarji Dolenjke, zbrali na srečanju v gostišču na Loki v Novem mestu. Ta srečanja so že tradicionalna, vendar smo se v procesu lastninskega preoblikovanja družbenega podjetja v delniško družbo, v katerem je sodelovala večina upokojencev podjetja, odločili, da se naš klub preimenuje v Klub upokojencev, delničarjev Dolenjke, d.d. Tako smo se omenjenega dne zbrali na srečanju, ki je potekalo v zelo prijetnem vzdušju ob glasbi ansambla Henček. Prisotni so bili tudi vsi člani vodstva družbe, ki so to srečanje omogočili. Ob tej priložnosti se v imenu Kluba upokojencev - delničarjev iskreno zahvaljujem za prijetno srečanje in za priložnostna darila z željo, da bi se dobro sodelovanje nadaljevalo tudi v bodoče.

IVAN GRIČAR
Predsednik odbora Kluba upokojencev, delničarjev Dolenjke, d.d.

Napačni ljudje na napačnih mestih

Nad slovensko politiko čedalje bolj razočaran, saj jo vodi le strankarska logika

Nad slovensko politiko, bolje politiki, sem čedalje bolj razočaran, saj marsikatero odločitev oz. razlage le-te sploh ne razumem. Vsa dejanja so čedalje bolj abstraktna, človeku odtujena. Povedano drugače: ljudi nihče nič ne vpraša. Lep primer abstraktnosti in odtujenosti od stvarnosti je razprava o Kočevskem naravnem parku, o katerem tu živčiči prebivalci vemo bore malo ali skoraj nič. So pač v centru Slovenije ljudje, pa ne od nas izvoljeni, ki odločajo. Naš volilni sistem je pripeljal do tega, da imamo poslance in državne službe, ki zastopajo predvsem sebe, le redko kdaj tiste, ki smo jih volili. Takšen je pač naš volilni sistem oz. boj za oblast.

Pa pustimo republiške organe, pogledimo rajce okoli sebe, saj se podobna situacija odslkava tudi na ravni občine! Samo če pogleda-

mo sestav občinskega sveta, je dovolj za potrditev mojega razmišljanja. V njem so osebe, ki v drugačnem volilnem sistemu ne bi prišle niti na volilni listek. In taki svetniki naj zastopajo svojo bazo? Katero?

Da je odločanje tudi na ravni občinskega sveta čedalje bolj nestvarno in odtujeno, obstaja veliko argumentov. Poglejmo samo enega! O vprašanju KS kot pravni osebi kočevski svetniki, vsaj večji del njih, razpravljajo kot o nekem čudežu, katerega občani ne poznajo in ne potrebujejo. Kako naj drugače razumem delovanje posameznih članov sveta, ki se tako krčevito borijo proti KS kot pravni osebi, ne zavedajoč se, kaj vse so v preteklosti naredili krajan v okviru KS? So za mišljenje vprašali volilce? Prepričan sem, bi se ti svetniki, ko bi bili izvoljeni direkt-

no od ljudi, povsem drugače obnašali. Sicer pa mnogi sploh ne bi bili izvoljeni. Marsikdo je prišel na listo samo zato, ker se je skrtil za stranko, čeprav si s svojim povprečnim delom tega prav zagotovo ni zaslužil. V ospredje so prišli strankarski prvaki, ki razumejo samo logiko svoje stranke in lastne glave. Tudi take svetnike bomo prenesli, v upanju, da bo naslednji volilni sistem bolj neposreden.

V takšnih okvirih se gibljejo tudi upravni organi in čedalje bolj se potrjuje moje prepričanje: napačni ljudje na napačnih mestih so izvor številnih konfliktov!

FRANC CIMPRič

MRLIŠKA VEŽICA BURI DUHOVE

DRAGA - Vsaj že dve leti trajajo razprave o postavitvi mrliške vežice pri pokopališču v Dragi. Težave pa delajo kar tri pokopališča, ki jih ima krajevna skupnost. Občani namreč niso navdušeni, ali vsaj ne vsi, ker so pokopališča med seboj močno oddaljena, mrliška vežica pa bi nekaterim oddaljenost še povečala. Kljub temu so le prišli do soglasja, zapletlo pa se je pri lastništvu zemljišča. Prvotno je kazalo, da bo zemljišče predmet denacionalizacije, a je prešlo v last sklada kmetijskih zemljišč in gozdov republike Slovenije. Projekt je sicer že pripravljen, ne morejo pa do lokacijskega dovoljenja. Sklad namreč zemljišča ne more prodati, upanje, da bi zemljišče dobili vrnjeno v paketu vračanja vseh zemljišč, pa je dokaj majhno.

A. K.

ZA HITRO IN ZAKONITO DENACIONALIZACIJO

Samo še nekaj dni nas loči od leta 1996, razlaščenca pa smo še vedno samo razlaščenca in tako drugorazredni. Poslušam radio, TV, ko razni strankarski prvaki zopet predvolilno obljublajo, toda če se človek enkrat opeče, nima več zaupanja. Toliko je bilo besed o vračanju premoženja, toda ne morem si predstavljati vračanja premoženja tujcem, ki so našo državljanstvo dobili na zame nepošten način. Zakaj vlada RS to dopušča? Najprej vrnite gozdove in polja kmetom, da bomo spet lahko rekli: "Šumijo gozdovi slovenski." Ne krite naše leve Slovenije, saj je naša last in ne le last strankarskih prvakov! Bi radi tukaj naselili tujce? Končajte ta sprenevedanja in in našemu človeku vrnite zemljo! Kolikor jaz razumem zakon, se mi zdi, da pri nas nima noben tujec kaj iskati.

EMILJA LAUŠEVIČ
Šentjernej

USMILJENI SAMARIJAN ZA OTROKE - Evangelijska cerkev v Novem mestu je v sodelovanju z Rdečim križem poskrbela, da so otroci beguncev in otroci iz socialno ogroženih družin užili nekaj prazničnega veselja. V okviru humanitarne organizacije Usmiljeni Samarjani so jim podelili pakete s pomočjo in darili. Obdaritev je bila v naseljih Drska, naselju na Jakčevi ulici, na Ragovski, v Ločni in na Mestnih njivah. Darila so prispevale krščanske družine iz ZDA, v zbirni center v Celju je prišlo 15.000 paketov, vsak v vrednosti okrog 60 ameriških dolarjev. V Novem mestu je bilo podeljenih 600 paketov. Na sliki: delitev paketov v begunskem centru v Novem mestu. (Foto: M. Markelj)

Pisatelj vseh generacij

Mariborska podružnica DSP deluje zelo uspešno in sodeluje tudi z Dolenjsko založbo - Veliko načrtov

Mariborska podružnica Društva slovenskih pisateljev je v letu 1995 uresničila zastavljeni program: dva literarna večera, pisateljska razstava, srečanje z mladimi v Celju, sodelovanje pri predstavitvi romana Janeza Švajncerja Bog je odšel. Podružnica torej deluje in ne umira na ukaz predsednika društva Edvina Flisarja. Že januarja je bila dana zamisel o ustanovitvi Zdrženja pisateljev Štajerske in Koroške z namenom, da k sodelovanju pritegnejo čimveč mladih. In to se res dogaja, tako da bo morda februarja prihodnje leto prišlo do ustanovitve.

Mariborska podružnica je bila zelo uspešna z Dolenjsko založbo, ko je šlo za dogovarjanje s sponzorji. To je razvidno pri Švajncerevem romanu Bog je odšel pa pri Kamenikovem romanu Jutro novega dne. Sodelovanje nameravajo nadaljevati, saj zapolnjujemo vrzel. Dogovarjamo se še z založbo Kmečkoga glasa v Ljubljani, z založbo v Slovenj Gradcu, tečejo

pa tudi priprave na srečanje pisateljev na Štatenbergu, ki se ga bodo udeležili tudi pisatelji iz držav nekdanje Jugoslavije. Torej delamo, ni nam za formalizem regionalnih podružnic DSP. Tako želimo tudi naprej. Lepo sodelujmo tudi z mariborskim Kulturnim forumom, sploh pa je sedaj, ko imamo program in nas je čedalje več, veliko lažje. Tu smo in sodelujmo!

MILAN ŠTANCAR
Podružnica Maribor DSP

Fabjan predava v Toplicah

O zdravljenju s čebeljimi proizvodi in kako človekov duhovni svet vpliva na nastanek bolezni

ŠMARJEŠKE TOPLICE, PREDSTRUGE - Antona Fabjana smo pred kratkim predstavili kot izdelovalca pomožnih zdravil endovital, ki pomagajo tako rekoč pri vseh boleznih. Gre za pomožna zdravila na osnovi čebeljih izdelkov, nekaterih oplemenitih s sokom rdeče pese, ki ga vnašajo v zdravilo čebele.

Anton Fabjan redno predava v Zdravilišču Šmarješke Toplice (vsak drugi petek) pa na kočevskem radiu in še kje. Zadnja predavanja v Šmarjeških Toplicah (prav zadnje je bilo 15. decembra, naslednje pa bo 29. decembra in se bodo nato ponavljala vsakih 14 dni) je obiskovalo kar po okoli 80 ljudi. Na naša vprašanja o predavanjih je Fabjan za naš list odgovoril tako:

Uradno imajo predavanja naslov "Možnosti zdravljenja s čebeljimi proizvodi". Vendar je tema zelo široka in se predavanja ne ponavljajo, saj govorim o izvoru bolezni in kako vpliva človekov duhovni svet na nastanek bolezni. V preteklosti smo namreč dajali prevelik poudarek le materialnemu - in to v glavnem počenjamu še danes - premalo pa človekovi duhovnosti, njegovi notranjosti, čeprav prav ta odločilno vpliva na nastanek raznih bolezni.

Na predavnjih in po njih dc

Anton Fabjan

živim veliko presenetljivega. Ljudje so zamaknjeni, čisto se spreminjajo. Nekateri se me pri-dejo dotikat. Drugi spet ugovarjajo, kako dober spomin imam, saj sem naprimer dobesedno citiral te in one misli iz knjig Hare Krišnana ali drugih modrecov, a jaz teh knjig sploh nikoli nisem bral. Neka ženska mi je povedala, da vidi auro in da je tudi na mojem predavanju najprej videla avro okoli mene, ki se je nato razširila na vse prisotne in zajela vso dvorano. Res je, da se med predavanjem vsi ljudje spreminjajo, postanejo drugačni.

J. PRIMC

APLAVZ NI OBVEZEN Pijani učitelji

Ste morda gledali pred kratkim reportažo o pijanih mladenkah in mladeničih v nekem slovenskem kraju? Tudi če niste, niste ničesar zamudili. Morda le zaključek, ko je televizijska reporterka rekla približno takole: "Nič čudnega, da so okajeni, ko pa jim dajejo slab zgled pijani učitelji pa starši."

Napadov na učitelje sem zadnje čase vajen, zato nisem padel na trepalnice. Pa vseeno: zakaj so bili iz množice slovenskih omamljenecv izluščeni prav učitelji? Sklepam, da je reporterka prepričana, kako bodo ob njeni pikrosti molčali. Učiteljstvo je potrpežljiva, prav krota kategorija državljanov. Na njihovih hrbtih lahko vse dopolne sekaš drva, pa ne bo slišati glasnejšega pritoževanja. Prosvarjarji ob žaljivo nizkih plačah govornijo: "Bodimo raje tiho, plače so, kakršne so, dobivamo jih pa redno!" Prav nič se ne bi čudil, če bi pričele učiteljice plačevati maše kot znak zahvale Vsemogočnemu, da dobijo vsak mesec menstvacije. Tudi ta pride bolj ali manj redno.

Pa šalo na stran: televizijska dama bi lahko za "krivce", da se mule in mulci nacejajo z alkoholom, pokazala tudi na koga s Televizije. Gotovo ne bi porabila preveč časa, da bi v lastni hiši našla koga močno nalitega, in to tik pred oddajo v živo. Lahko bi tudi pobrskala po televizijskem arhivu ter nam postregla s "preveč razpoloženim" politikom, kako šcip-lje strojepisko pod pazduho. Niti tako daleč ne bi bilo treba poseči: zgrabila bi prvi kolut kakšne "goveje" oddaje ter nam zavrtela narodnozabavni ansambel, kako hrope svojo najnovejšo uspešnico o mami-ci ob mizi, na kateri so naložene steklenice z vinom in ne morda z mlekom ali jogurti.

Pa ni. Udarila je po učiteljih in po starših. Po že tako in tako dotolčenih in poniževanih. Po tistih, ki se jih ne boji. Če bi omenila zdravnike, med katerimi gotovo tudi ne manjka ljubiteljev dobre kapljice, bi jo lahko ob prvem zdravniškem pregledu zbodli na napačno mestu pa morda še z napačno predebelo iglo.

TONI GAŠPERIČ

V Novem mestu se je ustavil čas?

Metropola Dolenjske je imuna za skoraj vse oblike sodobnega kulturnega izražanja

Če natančneje prelistamo dnevno časopisje in se ustavimo na straneh z obvestili o kulturnih dogodkih, večkrat zasledimo besedico jazz ali pa informacijo o tej zvrsti glasbe. Novo mesto boste v tej zvezi težko zasledili, če izvzamem tisti dve izjemi na leto.

Ali se vam ne zdi, da je veliko dogodkov in različnih oblik in manifestacij kulture, ki imajo v sebi novodobne elemente, torej elemente, ki odsevajo duha našega časa, ki gredo mimo Dolenjske in, manj razumljivo, še najbolj mimo dolenjske prestolnice. Novo mesto je imuno na skoraj vse, kar se je zgodilo na področju gledališča, performanca, glasbe, vizualnih predstav in ostalih oblik sodobnega kulturnega izražanja. Za Novo mesto se je čas ustavil pred mnogimi leti (desetletji?). Ko bi se vsaj v tistem pomladnem času - saj veste kdaj? V Novem mestu še vedno lahko občasno uživaš ob glasbi Mozarta, Straussa... v izvedbi solistov do trio zasedb, vokalnih oktetov in zborov, predstavah klasičnih gledališč s klasičnim repertoarjem. S filmom smo na tekočem in na nivoju vseh ostalih slovenskih mest, kot tudi na likovnem področju, ki sem ga izvzel že

uvodoma in kjer povprečje žkvari Bienale in še nekaj prireditvev.

Novo mesto - prestolnica? Koliko je tistih, ki (ni)so zadovoljni s takim stanjem? Glede na dejstvo, da je stanje tako ali bolj ali manj podobno že dalj časa, bi lahko rekel, da jih ni veliko. Vendar pa sem prepričan, da ni tako, le glasni niso.

Ali ni gostinca, ki bi bil pripravljen storiti kaj več kot le posoditi gole zidove svojega lokala za zabiranje žeblicev, na katere obešajo svoje stvaritve manj ali bolj uveljavljeni fotografi ali likovniki (kar je brez dvoma dobrodošlo in pohvalno)? S tem seveda pritegnejo k obisku določen del obiskovalcev, ki delajo družbo stalnim gostom, in morda tudi kaj več zaslužijo, kar pa je konec koncev njihov (edini?) interes in namen. Taka praksa je že nekaj časa uveljavljena v uvodoma omenjenih mestih po Sloveniji tudi za glasbene dogodke, ki ne sodijo v velike plesne diskoteke. Smer in način, ki je vreden poizkusa v tej smeri!

Kdo bo prvi poleg picerije na Glavnem trgu, kjer se nekaj dogaja v bolj ozkem in omejenem področju?

Večje zahtevnejše prireditve tudi v svetu ne minejo brez sponzorjev iz vrst gospodarstva, še posebej pa bank in zavarovalnic, ki prevladujejo pri podpiranju kulturnih in, kar nas ta trenutek še bolj zadeva, glasbenih prireditvev in dogodkov. Tako je v primeru Saalfelden, Montreux, North See festivalov jazza, če navedem samo najbolj izstopajoče, velike in širom sveta uveljavljene prireditve.

Vse to je znano, boste rekli, pa kljub temu velja vse skupaj še enkrat ponoviti in se zamisliti. Zamisliti in razmišljati vsak v svoji smeri in na način, ki bi bil vsaj v natančnosti izbire nebesne smeri usmerjen k rešitvi ali ideji, ki bi premaknila stvari iz njihovih ležišč. In pri tem se je treba sprijazniti z dejstvom, da se zanašanje ali izgovarjanje na "žadodžene" ali "žodgovorne" ne obrestuje, ne izplača in predvsem ne prinaša rezultatov. Bolj pomembna in več

upanja na uspeh ima iniciativa na različnih nivojih in v različnih okoljih, naj je še tako skromna in neznatna.

Novo mesto, do kdaj še (le) žprestolnica?"

JANKO HROVAT

ZAHVALA

Lepo se zahvaljujem operacijskemu oddelku novomeške bolnišnice za lep sprejem in skrbno delo, in sicer medicinskim sestram in primariju dr. Leopoldu Moreli, njemu tudi za podarjeno knjigo 100 let novomeške bolnišnice, ki jo zelo rada prebiram. Vsem želim vse lepo v letu 1996 in vesele praznike.

MARIJA VOLFOVA
Stari trg ob Kolpi

Zahvala RK Slovenije

Ob izteku leta izraža Rdeči križ Slovenije iskreno zahvalo vsem vam, ki ste v tem letu dali svoj prispevek v prizadevanja za uresničevanje našega osnovnega poslanstva. Brez Vaše pomoči, spoštovani državljanki in državljanji, gospodarske organizacije in medijske ustanove, ne bi mogli nuditi pomoči preko 70 tisoč družinam, ki jih pesti pomankanje in trpljenje.

Vam, cenjenim 100.000 krvodajalcem, ki ste darovali dragoceno kri in s tem omogočili, da smo v državi zadostili potrebam po krvi in tako rešili premnoga življenja.

Vam, ki ste po svojih močeh pomagali, da smo v zadnjih štirih letih nudili in omogočili človeka dostojno življenje preko 170 tisoč beguncem, ki so zaradi vojnih grozot poiskali zavetje v naši državi.

iskrena hvala Vam, spoštovani poslanke in poslanci, vladni organi in ustanove, ki ste z razumevanjem vloge in pomena Rdečega križa Slovenije prispevali k ustvarjanju osnovnih pogojev za to, da smo lahko z uresničevanjem dejavnosti pomagali tisočim ljudem.

Hvala Vam, drage prostovoljke in prostovoljci Rdečega križa, ki ste s svojim delom nesebično pomagali pri delu RKS.

V Novem letu 1996 Vam želimo veliko zdravja, sreče in miru.

Rdeči križ Slovenije

DOGODKI V SLIKI IN BESEDI

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ PRIJATELJA NOVEGA MESTA - Aute Lampe, prijatelj Novoga mesta iz spodnjesaškega mesta Langenhagen, s katerim ima Novo mesto partnersko pogodbo o sodelovanju, je 10. decembra letos praznoval svoj 75. rojstni dan. Na svečanosti v Rickovem Bahnhofs Hotelu se je zbralo veliko gostov, med njimi: županja Waltraud Krückeberg, mestni direktor dr. Klaus Rosenzweig in minister za gospodarsko nemške zvezne dežele Niedersachsen dr. Peter Fischer, ki je gospodu Lampeju na prsi pripel visoko nemško državno odlikovanje. Svečanosti ob praznovanju jubileja zaslužnega moža, ki je veliko prispeval k uveljavitvi Novoga mesta v svetu, se je udeležila tudi tričlanska delegacija iz Novoga mesta, ki je jubilanu izročila čestitke in darila Francija Koncilije, župana mestne občine Novo mesto. Prireditvev sta popestrila glasbenika Toni Rangus s harmoniko in Jože Cerkovnik s saksofonom. Na fotografiji: Aute Lampe z ženo na praznovanju rojstnega dne. (Besedilo in slika: Bojan Avbar)

PRI NAJSTAREJŠIH OBČANIH - Ob koncu leta sta črnomaljski župan Andrej Fabjan in predsednik občinskega sveta Andrej Kavšek obiskala najstarejšega občana in najstarejšo občanko. To je bilo prvič, da so se na občini odločili za takšen obisk, vendar bo ta navada v prihodnje ostala. Tako Barbara Jakofčič s Cerkvišč, ki je aprila dopolnila 96 let, kot Karol Brus iz Črnomlja (na fotografiji) se še dobro počutita. Zapušča ju le sluh. Vendar pa za Brusa ne vedo natančno, kdaj je bil rojen. Medtem ko uradni podatki navajajo november 1899, pa sorodniki zatrjujejo, da je bil rojen septembra 1896. Ker sta po prvi svetovni vojni z očetom samovoljno prestavila žico, ki je bila meja med Italijo in Slovenijo in je delila njihovo domačijo, ter tako za nekaj kv. metrov povečala Slovenijo, so ga iskali Italijani, ki so ga obsojili na smrt. Pred njimi se je skrival, pri tem zamenjeval dokumente ter rojstne datume in imena na njih. Ime mu je bilo Drago, Korrel, Karol pa celo Ivan Pašič. Kakor koli že, sorodniki pravijo, da bodo prihodnje leto proslavljali njegov stoti rojstni dan. (Foto: M. B.-J.)

Še o umoru ranjenega človeka

Pripomba k članku z naslovom "Ob Brezarjevem breznu"

V sobotnem "Slovencu" z dne 28. oktobra 1995 je objavljen članek z naslovom "Ob Brezarjevem breznu" izpod peresa g. Justina Stanovnika. V članku mi je zbudil pozornost zlasti odstavek, ki govori o ranjenih. Pisec piše: "V Brezarjevo brezno pa so padali tudi domobranski ranjenci. Tudi ti so bili pozneje preneseni in zdaj počivajo tukaj. Večina od tistih sto dvajsetih težkih ranjenecv, ki so bili zajeti v Lescah, prepeljani v Ljubljano in nato poslani v Šentvid, leži zdaj tukaj...". Pisec nadalje ugotavlja naslednje: "Če je ubijanje vojnih ujetnikov dejanje, ki ga ima vest človeštva za zločin, kaj bomo rekli šele o ubijanju ranjenecv? Ali ni tako, da onemogel in nemočen človek izgubi tisto, kar ga je še nedavno delalo za nasprotnika ali celo sovražnika? Ali ni, ko tam leži bolan in nepremičen, samo še človek? Nič drugega kot človek, lahko bi celo rekli poudarjeno človek. Ali ni zato umor ranjenega človeka umor posebne vrste?"

Da, to je umor posebne vrste, g. Justin Stanovnik! V tem se z vami v celoti strinjam. To je zločin posebne vrste. Vendar to ne velja samo za primer, ki ga navajate. To velja za vse, ki so to počenjali v katerikoli vojni. Silvo Grgič je letos izdal knjigo z naslovom "Zločini okupatorjevih sodelavcev". Na straneh 416 do 427 ima posebno poglavje, kjer opisuje 33 primerov partizanskih bolnišnic in zavetišč, ki so jih odkrili pripadniki vaških straž in domobranci. Po njegovih podatkih je bilo pri tem zločinskih pobitih 290 ranjenecv. Od tega so jih pobili samostojno pripadniki vaških straž in domobranci 87, v sodelovanju z okupa-

torjem pa 203. Poleg tega so po podatkih istega avtorja pobili okupatorjevi sodelavci še več kot 200 ranjenih partizanov, potem ko so jih ujeli med boji ali v zasedah in ko so ranjeni obležali na bojiščih. Zadnji tovrstni zločin so izvršili 11. maja 1945, to je štiri dni po podpisu kapitulacije Nemčije, na mostu preko Drave v Borovljah, ko so najmanj 40 ranjenih partizanov Bračičeve brigade pometali v Dravo.

Veseli me, da ste poboje ranjenecv osvetlili s prave strani. Morda je bil nečloveški poboj ranjenih domobrancev po vojni posledica tega, kar so le-ti počeli s partizanskimi ranjenci med vojno in tudi po njej.

SONJA ZBAČNIK,
Ljubljana, Postojnska 23

HIŠA SLOVESA ŽIVI!

NOVO MESTO - V novozgrajeni vežici ob pokopališču sv. Jakoba na Suhorju pri Metliki so bile 14. decembra prvič opravljene pogrebne slovesnosti. Takrat so se sorodniki, prijatelji in znanci poslovlili od 90-letne Skofove, po domače Kovačeve mame, iz Dragomlje vase 25. Številni obiskovalci so pohvalili KS Suhor in krajanje ter potrdili smotrnost naložbe. Krajanje imajo sedaj objekt, ki bo dostojno služil svojem namenu, sama "otvoritev" pa je bila simbolizirana z željo po dolgem življenju, saj so iz njega kot prvo pospremili k zadnjemu počitku Kovačevo mamo, ki je dočakala častljivo starost.

R. Š.

Naši poslanci le pokazali visoko zavest

Ob drugem branju ljudem
prijaznega tobačnega zakona

Državni zbor je na svojem zasedanju dne 22. novembra z veliko večino podprl predlog zakona z amandmaji, ki ščitijo nekadilce in dajo priložnost kadilcem, da postanejo obzirnejši do okolice. Zakon pomeni precejšnjo oviro tobačnemu lobiju v kampanjah za pridobivanje novih kadilcev, predvsem iz vrst mladih. Za zakon je glasovalo 80% poslancev, proti jih je bilo 13, vzdržalo se jih je 9.

Ob otvoritvi razstave VSE O SRCU smo opozorili, da bo tudi izid glasovanja o tobačnem zakonu v skupščini eno od meril naše zrelosti za vstop v Evropo. Bomo sledili Združenim državam, Franciji, Nemčiji in skandinavskim državam in sprejeli ljudem prijazen zakon ali pa bomo podlegli tobačnemu lobiju, ki izredno spretno, na visoki marketinški ravni in z ogromnimi sredstvi skrbi, da na mesta umrlih kadilcev stopajo novi, skoraj izključno mladi odjemalci njihovih izdelkov. Naši poslanci so z visoko zavestjo, da jim je zdravje ljudi, ki jih predstavljajo, pomembnejše kot morebiten izpad dohodka od prodanih cigaret in morda tudi tobačne industrije športnim organizacijam.

Prepričani smo, da bomo našli druge, nekompromitirane vire za omogočanje športnega udejstvovanja in dosežkov, tudi vrhunskih. Čestitkam osveščenim poslancem državnega zbora pridružujemo našo željo in pripravljenost vsakršne podpore, da vztrajajo tudi pri tretjem branju tobačnega zakona. Uprejo naj se morebitnim poskusom, da bi to bilo čim pozneje.

Prof. dr. MIRAN F. KENDA
Predsednik združenja kardiologov Slovenije
Prof. dr. PETER RAKOVEC
Predstojnik kardiološke klinike v Ljubljani
Prof. dr. JOSIP TURK,
predsednik
Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije

"Zoper to ni arcnije na svetu..."

Pokojni profesor Janko Jarc se je v življenju pogostokrat rad pošalil tudi na svoj račun, saj je imel ob obilnem resnem delu vedno tudi smisel za humor in satiro. Letos spomladi sem mu za nekaj mesecev posodil najnovejšo knjigo Lojzeta Gostiše "Franceta Miheliča balada o drevesu", obsežno delo zamišljene triloge umetnikovega predvojnega realističnega slikarstva in evoliucijske stopnje njegove fantastične metaforike. Pristrčno se je nasmegal obrazom, portretnim skicam in karikaturnim dogodkov na Bazi 13-23 v Firštem gozdu nad Bilpo, kjer je v januarju 1944 začel delati takrat ustanovljeni Znanstveni inštitut pri Predsedstvu SNOS.

"Ti France, ti..." se je hudo-mušno spomnil Miheliča, s katerim sta že pred zadnjo vojno kot pedagog drugovala na ptujski gimnaziji. Nasmegal se je Gostiševi oceni, da je "...portret Janka Jarca hitra skica v pretanjenem psihološkem doživljanju te zanimive osebnosti..." (na 107. strani knjige). S širokim in sproščenim zadovoljstvom je ob karikaturni na 115. strani knjige dejal:

"Poglej ga, Franceta, kako me je ujel! Ali veš, čemu je pod pipo na sodčku narisal še vojaško menažko? Da ja ne bi šla kakšna kapljica dobrote v izgubo..."

Skupaj sva prebrala Miheli-

čev nadpis na pristrčni karikaturni Arhivar z mulo: "Časopis leta 2000. Tiste dni je hodil po Beli krajini neki Jarc. Pobiral je Boli slednje knjige po vaseh za Znanstveni inštitut, kateremu je bil tedaj predsednik tov. Fr. Zwitter." - Gostiša poudarja neskladnost med civilnim videzom in neusmiljenimi zahtevami vojaškega življenja, ki jo odkriva Mihelič na tej risbi: debe-lušna postava na tankih nogah v škornjih je profesor Janko Jarc, ki ob vsej znanstveni vnemi ni pozabil obložiti mule še z zajetnim sodčkom evička.

Lani in letos sem ponovno obiskal drugega profesorja. Vedno je bil poln domislil in spominov, rekov in modrosti. Tegale njegovega stavka ne bom nikoli pozabil. "Ni je na svetu arcnije zoper stremušvo, zabitost in lakomnost..." Janko Jarc je bil eden izmed dragocenih sodelavcev Dolenjskega lista. Naj ga medvojna karikaturna Franceta Miheliča še bolj ohrani v našem hvaležnem spominu!

STONE GOŠNIK

Časopis leta 2000:

Tiste dni je hodil po Beli krajini neki Jarc. Pobiral je Boli slednje knjige po vaseh za Znanstveni inštitut, kateremu je bil tedaj predsednik tov. Fr. Zwitter.

Večer, ki se ga bomo spominjali

Člani folklorne skupine Dragatuš z nastopom v Črnomlju zaključili uspešno leto - Gostje večera folkloristi iz Bohinjske Bistrice - Bisernica za Martina Matkoviča

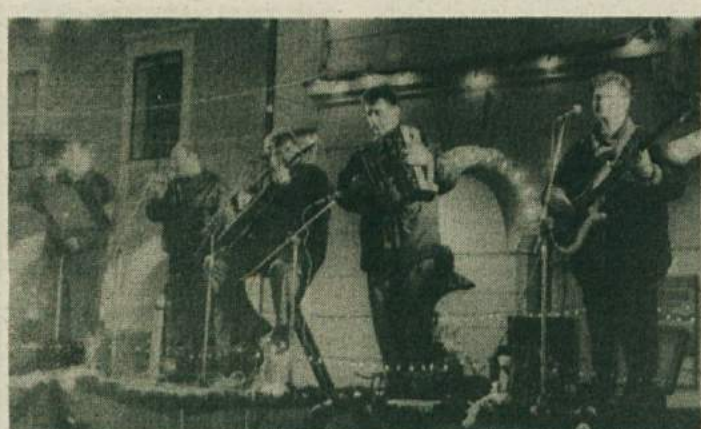
VZORNA SKRIB ZA STARI DOM - Metliški obrtniki so eni redkih v Sloveniji, ki imajo tako star dom, saj je bil zgrajen že leta 1893, leta 1902 pa je bila v njem ustanovljena obrtna zadruga. Kljub častitljivi starosti pa obrtniki za dom dobro skrbijo. Tako so predlani obnovili prostore v 1. nadstropju, ki so jih dali v najem, letos pa še dimnik in prtiličje. Letošnja naložba je veljala 2,5 milijona tolarjev, ob 16. prednovoletnem srečanju upokojenih obrtnikov pa so obnovljene prostore simbolično odprli. Upokojence sta pozdravila predsednik območne obrtne zbornice Metlika Marjan Cerjanec in Ivan Simonič, predsednik društva samostojnih obrtnikov. Slednji je dejal, da je društvo, ki je pravni naslednik obrtne zbornice iz leta 1902, začelo ponovno delati in obnavljati članstvo, doslej pa se je včlanilo že okrog 60 obrtnikov. (Foto: M. B.-J.)

VESELJE JE V MAJHNH STVAREH - Od srede prejšnjega tedna otrokom v novomeški bolnišnici na pediatričnem oddelku čas veliko hitreje in lepše mineva, kot je do sedaj. Družinski trio M&V Novina jim je namreč podaril nov barvni televizor z video napravo, veliko videokaset s slovenskimi filmi, vsak mali bolnik (tudi z drugih oddelkov) pa je dobil prazničen paket presenečenja. "Otroci so presrečni, želeli so si nov tv sprejemnik, kajti prejšnji je zaradi starosti deloval le občasno, tako da se za ta prekrasni dar družini Novina lepo zahvaljujemo," je povedala Marta Petrič, vzgojiteljica na pediatričnem oddelku. Otroci pa so se po kosilu že veselo spravili pred tv ekrane. (Foto: L. Murn)

JASLICE STANETA KASTELCA - Stane Kastelic iz ulice Ivana Roba v Novem mestu - po poklicu je slikopleskar in je zaposlen v Novolesu - se je pred osmimi leti lotil nenavadnega dela. Pričel je izdelovati iz mozaika sliko na zunanji steni svoje hiše, ki predstavlja trpljenje in mir. Za sliko, ki je sestavljena iz koščkov keramičnih ploščic je porabil osem let. Po končani sliki ni držal rok križem, temveč se je lotil izdelave jasluc. Misel o izdelavi jasluc se mu je porodila pred enim letom, delati pa je pričel pred enim mesecem. Najprej je postavil pred hišo leseno stavbo, nato se je lotil izdelovanja podob iz glin, ki jih je postavil v že pripravljeno stavbo. Kot pravi Stane, je jaslice naredil v lastno zadovoljstvo in zadovoljstvo sovaščanov in mladine, ki si jih z veseljem ogledujejo, saj kaj takšnega še niso videli. (Foto: Jože Hartman)

RUBINI DRUGJE BOLJ POPULARNI - V zadnjem času je vse več slišati o ansamblu Rubin. Fantje so skupaj šele tri leta, njihova kaseta "Pa kaj potem" pa je že skoraj razprodana. Naslovna melodija je skupaj s Snežnim valčkom zelo pogosto predvajana na radijskih postajah po Štajerski in Gorenjski, v zadnjem času pa tudi na Sraki in v Studiu D. Odkar imajo rubinovi tudi svoj videospot, so pogosto tudi na malih ekranih. Ta čas veliko igrajo in pripravljajo se na tretjo kaseto, na kateri bo deset novih melodij. Ansambel Rubin bo danes popoldan že drugič zapored nastopil na Veselem decembru na novomeškem Glavnem trgu. Obkrajati so se fantje odrekli honorarju v korist obdarivne otrok. Na sliki od leve proti desni: pevec Bojan Kirar in Drago Klobučar, kitarist Igor Božič, harmonikaš Robert Zupančič in basist Toni Šuštaršič. (Foto: J. Pavlin)

ČRNO MELJ - Če je že skoraj bolj pravilo kot izjema, da je na prireditvah v črnomljskem kulturnem domu več nastopajočih na

• Če so bili člani folklorne skupine Dragatuš gostoljubni do obiskovalcev prireditve, saj so jim ob vходу v dvorano postregli z belokranjsko pogačo ter jim razdelili brošuro o svoji skupini, pa niso pozabili tudi na starostu folkloristov Martina Matkoviča. Matkovič, ki je od malih nog igra bisernico, a tudi na številne druge instrumente, je že več kot tri desetletja zvest folklornemu izročilu, folkloristi pa so mu v spomin na to dolgo uspešno pot poklonili novo bisernico. Skoraj dveurni program pa so popestrili še živahni folkloristi folklorne skupine "Bohinj" iz Bohinjske Bistrice, ki so s tem Dragatušcem vrnilo obisk.

odru kot obiskovalcev v dvorani, se na sobotnem večeru s folklorno skupino Dragatuš to ni zgodilo.

Zadnji sobotni večer je dokaz več, kako zelo v Črnomlju pogrešajo kvalitetne folklorne nastope. Da folklorna skupina Dragatuš

sodi med najboljše v Beli krajini, pa tudi ni dvoma. To so potrdili na številnih nastopih tako doma kot v tujini. Posebno doživetje je bilo letos za njih gostovanje na mednarodnem folklornem festivalu v Šumperku na Češkem. Tamburaši, ki so nastopili več kot sedemdesetkrat, pa so dobili še posebno laskava priznanja na srečanju tamburaških skupin v Artičah. Sloves Bele krajine, njenih ljudskih pesmi, plesov in običajev so torej ponesli daleč naokrog. A četudi se večkrat predstavijo tudi v domači občini - jeseni so imeli celovečerni nastop v Dragatušu - so, po sobotnem folklornem večeru sodeč, v Črnomlju zelo zaželeni.

Tokratni nastop je bil tudi dokaz več, da dragatuških folkloristov ne družijo le ljubezen do ljudskega izročila. Ni bilo namreč moč pre-

zreti rezultatov strokovnega dela, pa naj je šlo za igranje na tamburice, ki ga vodi Anton Grahek, za petje pod vodstvom Judite Ilenič ali za ples pod vodstvom Zdenke Pezdirc. A v njihovem programu niso zgolj pesmi in običaji, ki so dobro prepoznavni kot belokranjski, pač pa tudi takšni, ki so šli že v pozabo.

M. BEZEK-JAKŠE

OB FIČKA

STRUGE - V nedeljo, 17. decembra, je zagorelo v garaži zdravstvene postaje v Strugah. Zgorle je službeni fičko. Vse kaže, da si je nekdo "sposojal" oz. je lastnil bencin (kot danes pravimo početjem, ki so jim včasih rekli tatvina) in bil pri delu tako nepreprečen, da je zažgal bencin in fička, morda pa si je tudi sam kaj osmodil.

KAKO SO OBLAČILI NEVESTO - Dragatuški folkloristi so v sobotnem bogatem in pestrem programu predstavili vrsto belokranjskih plesov in pesmi, tudi takšne, ki so jih tako rekoč izrgali pozabi. Hkrati so pokazali običaje od jurjevega do martinovega ter ženitovanski običaj in predvsem oblačenje neveste (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

R kanal ponuja Loškemu Potoku kabelsko TV

Občinski svet o ponudbi

LOŠKI POTOK - To sicer ni prva ponudba, tokrat pa je obravnaval občinski svet po predhodnem pojasnilu direktorja R kanala iz Ribnice Zlatka Polajžarja, ki pravi, da so že naredili osnovne meritve, predvideva pa, da bi kabel tekel sporedno z izgradnjo primarnega telefonskega omrežja, ki bo po predvidevanjih realiziran v letu 1996. To pa seveda ni tako preprosto. Telefonija je resnično predvidena v prihajajočem letu, zajela pa bo v glavnem samo Loški Potok. Svetnike pa je k tej razpravi spodbudilo predvsem dejstvo, da imajo slab sprejem ali ga celo nimajo v KS Draga, in to v vaseh ob Čabranci. To pa so velike razdalje in za kogarkoli finančno nezanimiva območja. Zato tudi, če bi pristali na to gradnjo, ti kraji od tega ne bodo imeli nič. Menili so, da je že razprava čista iluzija.

Nekoliko drugačnega mnenja so bili nekateri potoški svetniki, ki so izrekli ožitek, da so nekateri že vnaprej proti. Želja je, da se tudi v te kraje pripelje vse več TV in radijskih signalov. R kanal naj kar izvede anketo med bivalci. Za rentabilno gradnjo potrebuje vsaj 60 - 70 % naročnikov. Cena naj bi za posameznika bila 1000 mark, kakšna bi bila za celotno občino, pa ne ve nihče.

A. KOŠMERL

USTANAVLJAJO SVOJE DRUŠTVO

LOŠKI POTOK - V petek, 15. decembra, se je sestel iniciativni odbor, ki je sklenil ustanoviti planinsko društvo Loški Potok. Začetek planinarjenja sega v leto 1967. Takrat so začeli potoški planinci sodelovati v Matici Ljubljana, pozneje pa so se združili s planinskim društvom "Saturnus." Po besedah potoškega župana je pričakovati, da bo tudi občina podprla delovanje, saj ima planinarjenje vse pogoje tudi v lastni občini. Ustanovni občni zbor društva bo 6. januarja 1996 in bodo o tem obveščeni vsi občani. V vrste planincev vabijo vse, ki so že do sedaj delovali, in tudi ljudi, ki jih to veseli, pa niso imeli možnosti.

A. K.

Oglaševalski Vodnik

Nova barvna publikacija naj bi izhajala vsak drugi mesec

Prejšnji teden se je v dolejskih in belokranjskih trgovinah ter na drugih prodajnih mestih pojavila prva številka nove reklamno zasnovane publikacije Vodnik po Dolenjski in Beli krajini. Izdal jo je Studio M, zasebno podjetje Mitje Goriška iz Novega mesta, ki se ukvarja z računalniškim oblikovanjem, pripravo publikacij za tisk in pripravo reklamnega materiala vseh vrst. Vodnik naj bi izhajal vsak drugi mesec, na voljo pa je brezplačno.

Zamisel sicer ni povsem nova, saj že poznamo nekaj podobnih publikacij, ki združujejo oglaševanje storitev in dejavnosti podjetij z drugimi koristnimi informacijami (na našem območju denimo publikacija Media), vendar se je Mitja Gorišek odločil, da bo svojega Vodnika postavil na oblikovalsko in tiskarsko višjo raven, največ pa stavi na kva-

Mitja Gorišek

liteten barvni tisk, ki naj bi bil privlačen tako za oglaševalce kot za bralce.

Prva številka je izšla prejšnji teden. V nekomercialnem delu vodnika je natisnjen načrt središča Novega mesta, sledijo: planer za dva meseca, nekaj pomembnejših telefonskih števil, napovednik prireditvev v decembru in januarju ter dvoje gospodarskih zapisov, nato pa je na vrsti najboljše, oglaševalski del.

"Prvo številko sem skoraj v celoti naredil sam," pravi Gorišek. "Sam sem zbral informacije, reklame, oblikoval celotno publikacijo in posamezne oglase ter seveda opravil tudi vso pripravo za barvni tisk. Vse skupaj mi je vzelo dober mesec časa. Delal sem ponoči in podnevi, moj računalnik je gorč včasih do jutranjih ur, zgodilo pa se je tudi, da sem ob njem zaspa. Zato sem izida prve številke toliko bolj vesel. Prvi odzivi so dobri in kaže, da se bo novost prišla. Februarska številka, ki jo že pripravljam, bo obsežnejša in tudi informativno bogatejša." MIM

Nataša Podkrižnik, atletinja in manekenka

Dolenjke v Italijo?

Agencija Helena models obiskala milanska agencija

NOVO MESTO - Lepota očito ne pozna predprazničnega vzdušja, vsaj po sobotnem dogajanju sodeč. Tega dne je namreč novomeško agencijo Helena models, ki jo vodi Slavko Malnar, obiskal predstavnik milanske agencije Flash, kar je v zadnjih dveh tednih že drug obisk milanskih modnih agencij. Poleg petnajstih dolejskih lepotic se se srečanja udeležile tudi Italije željne predstavnice iz ljubljanske agencije Queen, ki ji vodi Igor Šajn, med njimi tudi lanskoletna miss Slovenije Janja Zupan in letošnja miss Tea Boškin. Manekenke so se posamično predstavile tujim modnim delavcem, ki se bodo odločili, katera bo odšla za (ne)določeni čas v središče modnih dogajanj v Milano, že sedaj pa je znano, da si je osem dolejskih lepotic zagotovilo poizkusno snemanje (pred dvema tednoma pa 10 omenjenih tujih agencij).

Agencija Slavka Malnarja ima zanimiv izbor maneknov, ki so se hkrati z Igorjem Šajnom dogovarjali o sodelovanju pri izboru za Miss 96. Seznanil jih je z novostmi, ki naj zaenkrat ostanejo skrivnost, in z natečajem Superboy Slovenije, ki poteka v sodelovanju z revijo Lady. Helena models ima tudi mladega obetavnega fotografa Saša Hesa, ki je ob tej priložnosti priskočil na pomoč in dogodek slikovno obeležil. Še posebno smo lahko ponosni na dolejsko lepoto, ki je v Sloveniji še vedno premalo odmevna. Po besedah Slavka Malnarja se bodo tudi v novem letu vsi v agenciji trudili, da uresničijo visoke, a uresničljive načrte.

JERCA LEGAN

• Kjer so tvoji talenti, tam so tvoje naloge. (Pregovor)

• Najtežje je dati pravi odgovor na napačno vprašanje. (Petan)

• Ženska, ki nizko pade, se hitro pobere - zlasti če je lahka. (Jurij)

Prispevki za Veseli december

Od 15. do 22. decembra so za Veseli december prispevali: Leopold Vrhovski, s.p., Novo mesto, 2.000; Bogan Zupančič, s.p., 2.000; Anton Junc, s.p., Otočec, 1.500; Dimnikarstvo Mihelečič, Novo mesto, 5.000; Marjan Fabjan, s.p., Novo mesto, 1.500; Davorin Uhernik, s.p., Otočec, 5.000; Osnovna šola Mirna Peč 20.000; Jože Smole, s.p., Novo mesto, 3.000; Zvone Markovič, s.p., Strazha, 2.000; Robert Peric, s.p., 5.000; Marjan Počrvina, s.p., Novo mesto, 2.000; BTC, Novo mesto, 60.000; Darij Pečjak, s.p., Dolenje Polje, 2.000; Cveto Šmajdek, s.p., Novo mesto, 10.000; Gostilna Pirkovič, Šmarjeta, 3.000; Branko Petrovič, s.p., Novo mesto, 3.000; Trgovina Buttler, Novo mesto, 2.500; Dare Iskra, s.p., 5.000; Boris Novak, s.p., Novo mesto, 2.000; Bistro Sonček, Novo mesto, 3.000; Zdenko Turk, s.p., Velike Brusnice, 1.500; Srednja tehniška in zdravstvena šola, Novo mesto, 50.000.

Po 1.000 tolarjev so prispevali: Redžo Imamović, s.p., Novo me-

sto; Danica Markovič, s.p., Stranska vas; Valerija Dimič, s.p., Novo mesto; Cvetličarna Orhideja, Novo mesto; Milan Jalič, s.p., Novo mesto; Redek Jelka, s.p., Novo mesto; Viktor Bec, s.p., Novo mesto; Jože Avžin, s.p., Novo mesto; Marjan Lukšič, s.p., Novo mesto; Franc Jureč, s.p., Novo mesto; Jože Grabnar, s.p., Novo mesto; Anđelko Horvat, s.p., Novo mesto.

Po 500 tolarjev so prispevali: Srečko Štine, s.p., Novo mesto; Jože Korenc, s.p., Dolenjske Toplice; Mirko Pušič, s.p., Dolenjske Toplice.

V delu in materialu so nam pomagali: Dolenjka, d.d., Novo mesto, 18.000 tolarjev, Pošta Slovenije, PE Novo mesto, 25.000.

Iz občine Sentjernej so prispevali: Trac, d.o.o., 2.500 tolarjev; Branko Kovačič, s.p., 6.000; Anton Deželan, s.p., 1.000; Kartonaža Grubar, 1.500; Amil, d.o.o., 1.000; Anton Škofljanec, s.p., 1.000; Marjan Bregar, s.p., 2.000.

Na računu je zbranež že 6.446.167 tolarjev. Hvala vsem!

Starka preživela noč v globokem snegu

91-letna Marija Blatnik z Vrha pri Hinjah zimsko noč pretavala po gozdu - "Stokrat sem padla, strah me pa ni bilo"

VRH PRI HINJAH - Zgodba je kot iz pravljice. Zdi se neverjetna, pa vendar je resnična. 91-letna Marija Blatnik z Vrha pri Hinjah se je minuli četrtek zvečer izgubila na poti od sosedne doma. V globokem snegu in mrazu je vsvo noč brezupno taval po gozdu. Preživela je. Zjutraj jo je že na koncu moči našel lovec Franci Grajš iz Klečeta. Z rešilcem so jo odpeljali v novomeško bolnišnico, vendar je bila še isti dan v domači postelji.

Blatnikova ali Serjakova Micka je dobrih 30 let živi sama prav na koncu te suhokranjske vasi. Je neverjetno čila ženska in v teh spoštljivih letih sama skrbi zase, obdeluje njive in prav vsak dan prinese z bližnjega gozda butaro

Franci Grajš: "Našel sem jo na kolenih, z rokami in glavo v snegu."

zdravila, vendar ni bilo nič. Ostala je nema. Poklicali smo njeno sestro na Težko Vodo in zdravnika. Prišli so tudi sosedje, oče pa se je ta čas tresel v kotu.

ženička ostala pri življenju.

Tisti četrtek je tako kot že večkrat Micka zaprla svojo kočjo in odšla na klepet k Andrejevim sredi vasi, kakšnih 300 metrov stran. Tedaj je bila ura pet popoldan, ob osmih zvečer se je poslovila in naredila prve stopinje v globokem snegu. Proti domu si je svetica z baterijsko svetilko in danes sama ne ve, kaj ji je bilo, da pri domači hiši ni stopila k vratom, temveč je odšla kar naprej v dolino. Naenkrat je bila sredi gozda.

Lovec Franci Grajš doma iz Klečeta je tisto petkovo jutro v svoj terenski avto naložil nekaj hrane in odšel kmitati jelene na stojišče, ki je postavljeno nekaj več kot 2 kilometra stran od Mickine hiše. Ura je bila 7 zjutraj, ko je v snegu opazil stopinje gumijastih škornjev. Najprej je pomislil, da gre za krivolovca, ki bi mu lahko v lovišču naredili kaj škode. "Sumljivo se mi je zdelo, da so stopinje le premajhne. Vseeno sem šel po sledi.

Marija Blatnik: "Če ne bi bilo lovca, me ne bi bilo več."

Malo naprej sem našel še odtise rok. Zaslutil sem, da bo nekaj narobe. Okoli grmovja je bilo vse shojeno, tudi odtisi drobne postave so bili vidni v snegu, malo naprej sem našel ruto. Po odtisih pet gumijastih škornjev sem presodil, da je nekaj narobe. Pospešil sem korak in zgrožen obstal pred vrtačo, kjer se je videlo, da se je nekdo vanjo odvalil in si je na vse kriplje prizadeval priti iz nje. Bila je Serjakova. Klečala je na kolenih, glavo in roke je imela v snegu. Baterija je le še brlela, ženički so pojenjali moči," je dan po dogodku pripovedoval 34-letni lovec Franci. "Dmov bi šla rada, izgubila sem se," je še z zadnjimi močmi povedala Micka.

Franci jo je poskušal postaviti na noge, pa ni šlo. Oprtal si jo je na rame, jo nekaj časa nesel po globokem snegu, in ko je prišel do mesta, kjer bi s svojim terenskim avtom že lahko prišel ponjo, jo je odložil. Še prej si je slekel bundo, ženičko zavil in položil nazaj v sneg. Kolesa so se sprva vrtela v prazno, na koncu pa mu je le uspelo narediti gaz in spraviti ženičko v dodobra segreti avto. Tam se je Micka že zavedala in se pričela zahvaljevati in lovca vabila na

požirek slivovke, kot je v Suhi krajini navada.

Grajšev avto se je po dobrih dveh kilometrih vožnje, ki jo je Micka tisto noč prehodila, le ustavil pred Novakovo garažo. Ko je gospodar Janez izvedel, kaj se je zgodilo, je takoj skočil do telefonala, poklical v Žužemberk patronažno sestro, zatem pa še rešila v Novo mesto. Ta je bil veliko hitrejši od sestre in Micko so naložili, saj se je počutila precej slabše kot ponoči v gozdu, ko se je borila za življenje.

Prvič je bila pri zdravniku, prvič v bolnišnici. Pregledali so jo in zdravnik je ugotovil pričetek pljučnice. Micki je uspelo dati le recept za antibiotike, za ostalo ni bilo časa. Ko je na hodniku Micka zagledala sorodnika, za katerega ve, da ima avto, že je sedela v njem in si želela domov v Vrh pri Hinjah.

"Stokrat sem padla, strah me pa ni bilo. Sam Bog je poklical lovca, da me je rešil," se je nasmejala in dejala, da bo kmalu ozdravela. Povedala je, da bo zvečer raje prebirala svoj Dolenjski list kot pa hodila naokoli. Nanj je naročena že celih 46 let in rada pove, da je naročnino vedno sproti poravnala, čeprav za drugo ni bilo denarja. Lani ji je za 90-letnico voščil župan Franci Koncilija. Ko jo je vprašal, če še vedno hodi k maši v 5 km oddaljeno cerkev v Hinjah, mu je brž odgovorila: "Samo jaz še hodim." Župan se je začudil, ona pa je pojasnila: "Ostali se vsi vozijo z avti".

JANEZ PAVLIN

• Ljubezen je kot poulični pobalnik, ki ne more drugače, kot da pušča za sabo sledove uničenja. (Balzac)

V času od 20. novembra do 6. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Renata Šimic iz Stopič - Tjašo, Irena Slobodnik z Radovice - Žiga, Marinka Kršal iz Trebnjega - Matejo, Janja Zlogar iz Bereče vasi - Martina, Kristina Bahor iz Metlike - Jernejo, Mojca Vurušič iz Stranske vasi - Sergeja, Ljepojka Kuzmanovič iz Zemlja - Andreja, Janja Železnik iz Boštanja - Neja, Tončka Avsec z Gor. Mokrega Polja - Nino, Bernarda Mesojedec iz Velike Bučne vasi - Laro, Marija Režek z Goleka - Tjašo, Jožica Slak iz Repč - Jerneja, Irena Ivanetič z Omote - Uroša, Stanislava Turk iz Zvirč - Davida, Kristina Lah iz Gor. Kamenja - Luka, Suzana Tori iz Prelejša - Zana, Danijela Kramar iz Mirne Peči - Tino, Marija Pucelj iz Škovca - Marka, Mateja Smerke iz Gor. Globodola - Sabino, Anica Kostelec iz Draščev - Tina, Jožica Vrančič iz Zdinje vasi - Urška, Ivanka Frankovič iz Nove Lipe - Urško, Darja Kuretič iz Srednjih Radencev - Andreja, Tamara Kocjan iz Dol. vasi - Niko, Martina Papež s Cviblja - Neja, Stanislava Medic-Suštaršič iz Stranske vasi - Benjamina, Janja Jerovšek z Mirne - Jana, Julka Žukavec iz Preske - Suzano, Mihaela Sintič iz Ostroga - Marka, Milanka Kontestabo z Odrge - Lariso, Elizabeta Pintarič iz Dol. Toplic - Laro, Natalija Orlič iz Metlike - Roka, Slavica Šutar iz Malega Mraševca - Klavdijo, Anita Kocjan iz Kočevja pri Črnomlju - Dejana, Jelka Bagarič iz Črnomlja - Darija, Danica Metelko iz Sentjerneja - Luka, Milena Zupančič iz Jezera - Marušo, Branka Šinko iz Škocjana - Dejana, Helena Simonič iz Kota - Primoža, Milka Davidovič iz Cerogorja - Moniko, Štefka Tomažin iz Šentjakoba - dečka, Mateja Brkopic z Male Cikave - deklico, Natalija Sajovec iz Vavte vasi - deklico, Marjeta Jesih s Tanče gore - deklico, Marija Pekolj iz Sevnice - dečka, Senada Pezdirc iz Grma - deklico.

Iz Novega mesta: Andreja Bale iz Maistrove 8 - Jožeta, Klavdija Radoš iz Ulice Slavka Gruma 20 - Marka, Marjeta Matko iz Šukljatove 21 - Marušo, Marija Kocjan iz Šegove 6 - Matejo, Judita Bradač iz Novomeške 13 - Aleša, Marija Mlakar z Seidlove ceste 62 - Anžeta.

Čestitamo!

Živela in umrla skupaj, pokopali so ju narazen

Štefan Fekonja iz Veliškega Podljudna ni mogel preboleti smrti svoje prijateljice - Umrl je šest ur za njo

VELIKI PODLJUBEN - Šestdesetletni Štefan Fekonja in tri leta starejša Ana Pirc sta sedem let živela skupaj in nič hudega jima ni bilo. Dvanajstega decembra so ju pokopali. Ano ob 13. uri na pokopališču v Šmihelu, Štefana ob 15. uri v Stranski vasi. Ze iz teh dveh stavkov je čutiti, da sta umrla tako rekoč hkrati. Zjutraj je Štefanova hčerka Darinka odkrila negibno Ano, njen oče pa od tedaj ni več spregovoril. Šest ur kasneje je izdihnil na stopnicah hčerkinne hiše. Je bila žalost ob smrti Ane zanj prehuda?

Ana in Štefan sta se spoznala na poroki hčerke Darinke. Imela sta majhno kmetijo in kar lepo sta se imela. Oba sta bila srčna bolnika. Še posebej Ana je zadnje dni bolehal in ni imela prave volje. Darinka in mož Bojan sta ju vsak dan obiskovala, saj sta si hiši tako rekoč sosed. Še zvečer pred dogodkom ju je Bojan obiskal in jo tako, kot je bilo v navadi, vprašal, če je potrebno kaj prinesiti iz trgovine. "Ne in ja" je dejala Ana, ki je bila ta večer nekam čudna in tiha. Darinka se tistega dne nerada spominja. Pripoveduje: "Kot vedno sem okoli osme ure odšla k očetu in ga srečala na vratih. Nič ni rekel, čudno me je pogledal in odšel proti stranišču. Sla sem v kuhinjo in videla Ano, kako sedi na postelji sklonjena k tlom. Klicala sem jo in

Darinka Pirc - Ane ni mogla zbuditi, oče pa ji je umrl v obzemu.

dramila, vendar ni bilo nič. Ostala je nema. Poklicali smo njeno sestro na Težko Vodo in zdravnika. Prišli so tudi sosedje, oče pa se je ta čas tresel v kotu.

Medtem so že pripeljali krsto in hčerka Darinka je očeta prišla pod pazduho in ga peljala k svoji hiši. Štefan se je težko premikal. Pri drvarnici se je hotel uvesti, pa ga je Darinka nekako le privlekla do hišnih vrat. "Ko sem odklenila vrata, se je pričel tresti, zagrabil me je za bundo in izdihnil na stopnicah. Klicala sem ljudi, ki so spodaj pripravljali Ano na zadnjo pot, vendar nihče mi ni hotel verjeti, da se je to res zgodilo. Potem smo naročili še eno krsto in skupaj sta ležala na svojem zadnjem domu. Živela sta skupaj, pokopali smo ju narazen".

J. PAVLIN

DOLENJSKI LIST

Voda nikakor noče sama priteči

Loški potok: zgodba o stiski ljudi, ki si sami ne morejo ali nočejo pomagati

Težko bi našli krajana sedanjice občin Loški potok, ki ne bi poznal Micke s Pungerta, ki je desetletja s košem na ramenih od hiše do hiše prodajala zgodnje jakopovke, še posebej v slast pa so šle njene borovnice, ki rastejo v strminah nad Cabranko. Koliko je Micka imela koristi od te težke trgovine, ve le ona. Gotovo je veliko časa porabila za nabiranje sadežev in še več za prodajo ob garaškem delu na svoji dokaj veliki kmetiji v strminah, da si grize kolena. Danes je Mariji Volf 74 let, nekaj let mlajši pa je njen mož Jure, ki je zaradi slabega vida

mnenju dežurni krivec za njene težave.

Pred dobrim letom sta z možem zapustila domačijo na Pungertu, zamenjala del zemlje, ki jim jo je nekdo uničil, za zemljo pod vasjo Trava in tam kupila odsluženo napol zidano, napol leseno hišico z gospodarskim poslopjem, oboje pa je bilo že namenjeno rušenju. Poslopja stoji tik velikega, a k sreči opuščena kamnoloma.

Zakaj sta zapustila domačijo, Micki nekako noče z jezika. Pravi, da sta hišo in posestvo prepustila sinu, da bo lažje živel, nekaj pa so bili krivi tudi nespoznanosti s snah. Nekaj resnice sicer je na tem, vendar je lastnik posestva še vedno Micka.

Hišico, ki sta jo kupila, sta lično a skromno preuredila, napeljala elektriko, v hlevu pa redita dva repa goved. Prav zaradi živine pa imata največ težav z vodo.

Pred leti, še pred osamosvojitvijo, so tudi do njune hišice napeljali vodo (takrat je bila še last gozdnega gospodarstva), a po ceveh ni nikoli pritekla voda. Letos, ko je najbližji sosed Milan Poje hotel razširiti cesto do svoje delavnice, ki jo ima v nekdanji Soli, pa so se začele težave. Menda je s strojem, ko je hotel ponizati nagib ceste naletel na vodovodne cevi, in jih, tako trditava Volfova, pretgral. Menda bi morali priključek premestiti nekaj metrov v stran in izkopati kakšnih deset metrov novega jarka, kar so delavci Hydrovoda že zakoličili, in v Juretovo in Mickino hišo bi pritekla voda. Oba pa sta prepričana, da bi to moral storiti Poje, kar pa ta odločno zanika.

Ker so minila že leta, kar je bil na Travi napeljan vodovod, smo se obrnili za pojasnila na nekdanjega predsednika gradbenega odbora Janka Žagarja.

Takole pravi: "Poje je res naletel na to sporno vodovodno cev. Takrat še pomišljali nismo, kaj naj bi z njo, saj sta se Volfova naselila tam šele pred enim letom, hiša pa je bila v času popravila ceste namenjena rušenju. Hydrovod iz Kočevja je res predlagal, da se priključek naredi drugje, za kar pa bi morala poskrbeti Volfova, tako kot smo morali vsi vaščani. Vtepla sta si v glavo, da je to dolžan storiti nekdo drug, a žal tako ne gre."

Prošniji je občina delno ugodila

Tako Micka potuje s Trave v Loški potok. S stroški, ki jih ima s tem, bi že davno lahko plačala delavce, da bi ji izkopali sporni jarek, a ona išče namišljene pravice pri županu, na krajevni skupnosti in še kje. Njene prošnje je obravnaval tudi občinski svet in odobril, da ji plačajo stroške soglasja, kar je podpisal dr. Rus, predsednik sveta. Volfova se s tem zneskom ne strinja in pravi, da bo za vse kriv podpisnik, če bosta zbolela, saj voda, ki si jo dovažata v bogve kakšnih posadah, lahko povzroči kdove kakšne bolezni. Svetniki menijo, da je že ta dodeljena pomoč preveč, saj imata Volfova kar nekaj premoženja. O večji pomoči, kot jo je občina že odobrila, svetniki niti ne razmišljajo. Takšnih in še hušjih primerov je veliko, občina pa ni pravi naslov za reševanje.

ALBIN KOŠMERL

VODA NJUNA GLAVNA SKRB - Lično urejena hišica Volfovih. (Foto: A. Košmerl)

SE BO ZGODIL ČUDEŽ? - Micka in Jure Čakata

upokojen, pokojnino pa si je prislužil s sekuro.

Sam gre le še redko od doma. Njegova glavna skrb je voda, ki jo mora hočeš nočeš večji del leta nositi ali voziti s samokolnico od vaške pipe v vasi Trava, to pa je kar skoraj dvesto metrov od njune skromne, a lične bajte, kot hiši sama pravita. Micka spet potuje skoraj dan za dnem, tokrat ne s košem in sadjem, pač pa, da bi si zagotovila vodo, a kot pravi, njeni težavi in pravici ne prisluhne nihče. Sprla se je z županom pa tudi z zdravnikom, ki predseduje občinskemu svetu in je trenutno po Mickinem

Franciška Tisovec

Na soteškem pokopališču smo se 11. decembra zadnjič poslovili od 81-letne Bradašave mame. Tako je odšla mati, ki je moža izgubila leta 1943 v partizanih - bil je komandir čete Levstikove brigade. Tako je bila vsa skrb za družino in kmetijo njena. Rojena je bila v Drenju pri Soteski v kmečki družini in že kot otrok je morala poprijeti za vsako delo. Najprej je bila pastirica. V tistih letih se je rodila njena ljubezen do živali in zemlje. Še zelo mlada se je primožila na Gorenje Polje, kjer sta si z možem ustvarila družino. Takrat še ni bilo elektrike in vodovoda, pralnih strojev itd., bila pa je po vseh ohranjena navada medsebojne pomoči in ob večerih so na vasi peli. Prišla je vojna in izgubila je moža. Čeprav je bila globoko vernona, je podpirala partizansko vojsko.

Vso skrb in ljubezen je posvetila kmetiji in otrokom. Njen dom je bil vedno čist, poln toplote, polja lepo obdelana, travniki in lazi pa vsi pokošeni, kajti kosa matere Franciške je pogosto rezala pod njenimi rokami. Ravno tako je pogosto vodila plug in lemež. Ko je kmetijo izročila sinu, je vedela, da bo dom še naprej ostal trden. Značilnost Tisovčeve mame so bile globoka vernost, poštenost in neizmerna ljubezen do zemlje in žive narave. In take se bomo vedno spominjali. Ne bomo pa pozabili tudi njenih besed: "Nikoli več vojne!"

T. VIRANT

Misli o ljubezni in prijateljstvu

- Samo ena beseda nas osvobaja vsake teže in bolečine življenja: ljubezen. (Sofokles)
- Vsak trenutek, ko pozabimo na ljubezen, je izgubljen. (Tasso)
- Sreča je v prijatni družini prijateljev. (Brown)
- Vsaka radost pridobljena mora se deliti - saj sreča je kot dvojica rojena. (Byron)
- Življenje brez prijateljstva ni nič vredno. (Cicero)
- Veselje, ki ga deliš, se podvoji. (Goethe)
- Nič ni vredno trajno pridobiti razen smeja in ljubezni prijateljev. (Belloc)
- Prica gnezdo, pajek mrežo, človek prijateljstvo. (Blake)
- Prijateljstvo ohranja majhne pozornosti. (Tweedale)
- Tisti prijatelji nekaj pomenijo, ki jih lahko pokličeš ob štirih ponoči. (Marlene Dietrich)

MAK

M A K - trgovina z barvami
Nad mlini 70
68000 NOVO MESTO

Ob zaključku leta se vsem svojim kupcem iskreno zahvaljujemo za zaupanje.
V letu 1996 pa želimo bralcem Dolenjskega lista in našim poslovnim prijateljem zdravja, miru in osebne sreče.

Lepe novoletne praznike!
KOLEKTIV TRGOVINE M A K

Komunalno stanovanjsko podjetje Brežice

JP KOP Brežice, p.o.

Brežice, Cesta prvih borcev 9/1

na podlagi sklepa upravnega odbora z dne 30.11.1995 objavlja

javno dražbo za prodajo nepremičnin,

in sicer:

- dvorišče v izmeri 210 m² s poslovnim objektom v izmeri 112 m², z.k. vložek 985, k.o. Čatež.

Izključna cena za navedeno premoženje je 2.560.000,00 SIT.

Javna dražba bo v ponedeljek, 8.1.1996, ob 10. uri na sedežu podjetja.

Na dražbi lahko sodelujejo domače fizične in pravne osebe. Varščina znaša 10% izključne cene in se vplača na žiro račun podjetja št. 51620-601-12019 ali na blagajni podjetja. Ponudniki morajo dokazati o izpolnjevanju navedenih pogojev predložiti prodajalcu pred pričetkom dražbe. Premoženje je naprodaj po načelu "videno-kupljeno".

Izbrani ponudnik mora skleniti kupoprodajno pogodbo s prodajalcem v 8 dneh po dražbi, kupnino pa plačati najpozneje v 15 dneh. Če uspehi ponudnik pogodbe ne sklene v določenem roku, zadrži varščino, sicer pa jo vračunamo v kupnino. Neuspeli ponudnik bomo varščino vrnil v treh dneh brez obresti.

Proštni davek in stroške prenosa premoženja plača kupec.

Vse dodatne informacije in dogovor za ogled je mogoč pri vodji splošnega sektorja podjetja, tel. (0608) 61-119.

PRAZNIKI VČASIH

Zdaj je čas Miklavža, Božička in dedka Mraza. Vendar včasih ni bilo tako. Stara mama mi je pripovedovala, da je poznala le Miklavža. Ponašali so se starejši našemi v parkeljne ali Miklavža. Spominja se, da so otroci zelo jokali in molili, da jih ne bi parkeljni natepli ali vzeli. Skrivali so se na peči. Med vsemi dobrimi prazniki je bil tudi advent in rojstvo Jezusa v Betlehemu. Na božični večer je babica s starši okrasila novoletno jelko in jaslice, vse so lepo pospravili. Doma so se igrali družabne igre, peli božične pesmi in se pogovarjali. Nato so šli k polnočnici. Rekla pa mi je tudi, da so bili včasih božični prazniki lepši, ker ni bilo televizije. Ljudje so bili več skupaj in so se pogovarjali.

NIKA ŠPELIČ, 5.r.
OŠ Krmelj

VSI DRUGAČNI, VSI ENAKOPRAVNI

Na naši šoli bo dve leti potekal projekt Vsi drugačni, vsi enakopravni. Sodelovali bodo vsi učenci, prav tako tudi starši. Za ta projekt smo se odločili, ker zaradi nasilnih učencev trpi veliko otrok. Težave so tako med poukom kot tudi med odmori, v garderobi in jedilnici, na poti v šolo in iz nje. S projektom bomo skušali ugotoviti, kdo so nasilneži, kdo so žrtve in katere vrste trpinčenja se dogajajo. Tudi strpnosti bomo posvetili en šolski dan.

SABINA IMAMOVIČ
IN ANA KESIČ, 6.c
OŠ Center, Novo mesto

PRVI KORAKI

ŠENTJANŽ - Mlade novinarke OŠ Milana Majcna iz Šentjanža so pod vodstvom mentorice Majde Podlesnik-Repovž ta teden izdelale 1. številko šolskega časopisa Prvi koraki. Časopis je bogat s številnimi zanimivimi prispevki in ilustracijami, ki popestrijo strani. Le tako naprej!

OBISKAL NAS JE DEDEK MRAZ

Obiskal nas je dedek Mraz. K nam je prišel malo prej kot ponavadi, ker mora še k drugim otrokom. V pozdrav nam je metal bonbone. Nato je stopil na oder, kjer smo mu morali obljubiti, da bomo pridni, da se ne bomo kregali in da ne bomo odgovarjali staršem. Zapeli smo mu pesmici Bela zima in Ringaraja. Povedal nam je tudi, da bomo dobili darila, če bomo pridni. Seveda nas je opozoril, naj mu ne naročimo prevelikih daril, saj nima toliko denarja za tako veliko otrok. Kmalu je moral oditi. Mi pa smo bili kar malo žalostni, a obljubil je, da bo prišel še enkrat, ampak tokrat z darili.

JANJA JONTER
4. a, OŠ Šentjernej

ZAKAJ SE VESELIM PRAZNIKOV?

Bližajočih praznikov se veselim zato, ker bom kaj dobila, in zato, ker bomo imeli počitnice in bom lahko spala. - Monika, 4. a
• Novega leta se vedno veselim. Takrat okrasimo smreko, dedek Mraz pa potem pusti kakšno darilo pod njo. - Samo, 4. a
• Novega leta se veselim, ker je sneg, ker pride dedek Mraz, okrasimo novoletno jelko in spuščamo rakete. - Maja, 2. a
• Lahko grem na počitnice, okrasim svojo sobo, zvečer na jelki prižgem lučke; če pada sneg, pa se lahko sankam. - Natalija, 3. c
• Padal bo sneg in lušno bo. - Samo, 2. b
• Zato, ker Božiček vsem pridnim otrokom prinese darila. - Blažka, 2. c
ZBRALI IN UREDILI MLADI DOPIŠNIKI
OŠ Šentjernej

ŠOLARJI V PARLAMENTU

LJUBLJANA - V ponedeljek, 11. decembra, so se učenci domala vseh osnovnih šol Slovenije zbrali v veliki dvorani Državnega zbora na tradicionalnem srečanju, ki je letos potekalo pod naslovom: Da bi zmoželi reči: "Ne, hvala, alkoholu, drogam, cigaretam in vsem nestrpnostim." Tega pomembnega zasedanja so se udeležili tudi Dolenjci: Urban Preskar iz OŠ Grm, Irena Hočevar iz OŠ Škočjan, Dolores Modic iz OŠ Brusnice in Iztok Fifuja iz OŠ Šentjernej. Dolores je bila izbrana v delovno predsedstvo, Urbanov predlog, da bi se slovenski šolarji v naslednjem parlamentu pogovarjali o razizmu in vsem drugačnostim, pa je bil z odobravanjem vseh soglasno sprejet. Mladim so v parlamentu prisluhnili nekateri predstavniki slovenskega parlamenta, vlade, državnih organov in zavodov. Za prijetno vzdušje je poskrbel Adi Smolar. Dolenjskim predstavnikom je srečanje omogočila Zveza prijateljev mladine.

JEROVŠEK COMPUTERS, d.o.o.

Iščemo vodjo nove poslovne enote v

Novem mestu.

Zaželjene so izkušnje pri prodaji računalniške opreme.

Tel.: (061) 714-975.

Smeh na prepihu

V kratkem se bo izteklo več ko dve leti neprekinjeno objavljanje anekdot in prigod o ljudeh z obeh strani Gorjancev. Jože Dular je s pisateljsko večičino otel pozabi prenekatero zanimivo, duhovito, šaljivo podrobnost iz življenja znanih pa tudi brezimnih ljudi, na pobudo Dolenjskega lista pa je Dular iz množice domala tristo zapisov

MATEJU PO NESREČI POMAGALI MARIBORČANI - Učitelji Srednje gradbene šole v Mariboru so s humano potezo pred božičem nadvse prijetno presenetili in razveselili svojega bivšega učenca 18-letnega Mateja Božiča. Matej si je namreč letošnje poletje pri skoku v morje v Simonovem zalivu tako hudo poškodoval hrbenico, da je postal odvisen od vozička. Učitelji mariborske SGS, kjer se je Matej izučil za dimnikarja, so na pobudo slavistke prof. Majde Šafner zbrali 180.000 tolarjev za nakup računalnika s programsko opremo, vrednega okrog 330.000 tolarjev, za katerega so že prispevali nekateri obrtniki, med njimi tudi Matejev mojster Ivan Jelanačič iz Sevnice, pomoč pa so obljubili še drugi. Rafael Navodnik iz mariborske firme Coala je pri Božičevih v Podgorju oz. v Stopah že namestil zelo zmogljiv Pentium z opremo. Na posnetku: Matej med dobrotniki iz SGS Maribor. Več prihodnjice! (Foto: P. Perc)

KAKO PRIPRAVITI DARILO - Črnomaljski Zavod za izobraževanje in kulturo je v sodelovanju z občinsko ZPM, ZKO in Glasbeno šolo pripravil Novoletni direndaj, ki se je začel 1. decembra, končal pa se bo zadnji dan v letu. Med drugim sta bila v knjižnici tudi delavnici za izdelovanje okrasov ter daril in voščil (na fotografiji). Zanimanje za ustvarjanje je bilo tako veliko, da je bila knjižnica, ki je že sicer precej utesnjena, dosti premajhna. V knjižnici ugotavljajo, da otroci v Črnomlju pogrešajo tovrstno ustvarjanje, zato so se odločili, da bodo odšel ustvarjalnice pripravljali skozi vse leto in ne le ob zaključku leta. (Foto: M.B.-J.)

KDO BO NAJBOLJŠI - Na zadnjem letošnjem izletu za naročnike in bralce Dolenjskega lista po Gorenjski smo v Zoisovem gradu pripravili tudi zabavno srečanje. Družabne igrice, ki so si jih sproti izmišljevali naši bralci, so razvedrile tako nastopajoče kot gledalce. Poskočne takte je izpod harmonike izvajal dvanajstletni Damjan Vidic iz Dolenjskih Toplic, ki se harmoniko uči že leto dni, kosa pa se lahko tudi z najboljšimi. (Foto: Majda Luzar)

TO SEM JAZ

Ime mi je Marko Brajdič. Jaz sem doma v Brezju. Naša hiša stoji na betonu. Rad imam naravo in živali. Najraje imam psa. Hranim ga s kostmi in briketi. Poje vse, kar mu dam jesti. Ključem ga Leksi in prebiva v svoji utici.

Okrog nas je vse zeleno: slive, jabolka, smreke in rože.

Ta kraj mi je najbolj všeč.

MARCO BRAJDIČ, 5.b.
OŠ Bršljin

K POLNOČNICI - Skupina ljudi iz Vinje vasi si je pot k polnočnici v faro cerkev v Podgrad pod Mehovskimi hribom v gorjanskem Podgorju razsvetljevala z baklami, tako kot so včasih delali povsod na deželi. (Foto: A. B.)

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Nataša zakuhala šentjernejkim gasilcem - Obupna stranišča Tratnikove kavarne - Povečanje tv naročnine samo za nekatere - Pohvala Dolenjskim Toplicam

Telefon je tokrat kar šestnajstkrat zazvonil. Vse tako kaže, da je bilo v letos najdaljši noči tudi nekaj časa, da so naši bralci sedli za mizo in prebirali Dolenjca.

Šentjernejki gasilci so s pobiranjem prostovoljnih prispevkov po gospodinjstvih v Šentjerneju in okoliških vaseh kar malo zakuhal in so v tem kraju najbrž na prvem mestu v prednovoletnih tračarijah.

Marjan iz Brezovice je rekel kar naravnost: "Hvala za takšne gasilce in hvala Dolenjskemu listu, da je odkril to svinjarijo! Mi delamo zastoj in prostovoljno, drugi pa kasirajo. Nikoli več ne dam niti prebitega groša". Podobnega mnenja je bil še en Šentjernejčan, vendar svojega imena ni želel povedati.

Naslednji klic je bil najbrž namenjen radiu, saj se je možki glas iz Bogdanje vasi pri Žužemberku predstavljal za našega poslušalca. Hudoval se je nad krajevno skupnostjo in predsednikom Škofcu, ki ne zmoro toliko denarja, da bi popravili Tomažev most. Za mogočno cerkev je bilo dovolj denarja pa tudi za ta most so menda kmetje že pripeljali les, na koncu so ga porabili nekje drugje. "Hudo

nam bo, če bomo izgubili naše zveste naročnike v Seliščih pri Dolenjskih Toplicah, in to samo zato, ker poštar prinese Dolenjca šele v petek", nam je sporočila naša bralka. Povedala je, da sta včasih dva poštarja raznašala pošto trikrat tedensko, sedaj so trije poštarji, vendar zmorejo pošiljke oddati naročnikom le dvakrat tedensko.

Iz Dolenjskih Toplic je poklical tudi Beno Kop in pohvalil Zavod za gozdove Slovenije, območno enoto Novo mesto-Podturn. Še posebej je pohvalil inž. Ivana Pluta in njegove sodelavce, ki so v letošnjem letu lepo skrbeli za odkazila v gozdu in za red.

Novomeščanka M. P. že nekaj časa opazuje, kako se slabšajo razmere v sanitarnih prostorih Tratnikove kavarne na Glavnem trgu. Za možka stranišča ne ve, najbrž so obupna, saj so že ženska takšna, da so primerna le za kakšnega klošarja. Školjka je razbita, pokrov je na tleh, papirja ni, na vratih piše, da se ne dajo zakleniti. Druga vrata so takšna, da se zaklenejo, pa se potem ne morejo od znotraj odkleniti. Sledi klic na pomoč in podobno. Še slabše razmere so na straniščih v piceriji, ki je prav tako del kavarne.

Pritoževal se je tudi naslednji bralec z imenom Janez iz Mokrega Polja. Doma ima hudo bolno mater, patronažne sestre iz Šentjerneja pa se bolj kot s skrbjo za bolnike ukvarjajo z Janševo stranjo.

Poklical je tudi Slavko Podboj iz Trebnjega in pohvalil uvodnik urednika Marjana Legana na prvi strani Dolenjskega lista. Takšnih in podobnih razmišljanj je v glavah naših politikov vse premalo. Kdor ga še ni prebral, naj si le vzame toliko časa in srečal se bo z vso komedijo in tragedijo slovenskega parlamenta.

Francka s senčne strani pod Gorjanci (Podgorje) je bila najbolj aktualna in se je jezila nad povečanjem tv naročnine. "V naši vasi imamo prijavljenih le nekaj televi-

zorjev, drugi jih imajo za vsak primer zaklenjene v omarah. Če pride namreč inkasant v kontrolo, mu ponudijo kozarec šmarnice, potem televizije ni več, drugi pošteni smo pa kaznovani."

Jože G. iz Balkovcev v Beli krajini se je pohvalil, da že dvajset let hodi na zdravljenje v Dolenjske Toplice. Vse poškodbe so mu pozdravili. Zahvaljuje se sestri Stanki, dr. Bregarjevi in dr. Boričevi. Za konec je povedal tole: "Če so Dolenjske Toplice vrelce zdravja, so njihove sestre vile vrelca."

Bralec iz Podzemlja se je jezil nad Tonijem Gašperičem, ki zna pomesti pred vsakim pragom, le pred svojim ne. V mislih je imel hišnika, ki je pretepel šolarja, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Naš bralec nam je povedal, da je hišnik za štiri ure zaposlen na šoli in da s svojim kombijem prevažata otroke, ki mu to uslugo plačujejo v žep.

Anton Drobnič se vsak dan vozi po cesti iz Dobriča preko Grmade do Trebnjega. Že pred časom je iz hiše nečaka dr. Šuštarja zdrsnil sneg na cesto in še do danes ga nihče ni odstranil. Da bo stvar še bolj zapletena za šoferje, je naslednji dan na drugi strani padlo še drevo in sedaj morajo avtomobili voziti slalom, a se le s težavo prebijajo. Kdo bo poskrbel za odstranitev snežnih in drevesnih barikad, se sprašuje.

Z zadnjim klicateljem Ignacom Hrovatičem z Ruperčvrha je dežurni porabil ves preostali čas. Pripovedoval je, kako si je po 32 letih službe zaslužil pokojnino in da sedaj potrebuje mir, mir pred Romi iz njegove sosesčine. Romi so ga zatožili, da ima orožje, in so mu možje postavile potem vse razmetali, pa niso nič našli. "Imam družino in dobro živim. Vsi naj se ravnajo po zakonih, pa se bomo tudi mi Romi! Na občini pa ne smejo delati razlik med 'civilni' in Romi. Sedaj, ko ni več Jugoslavije, smo vsi enaki!" je odločno povedal Nace Hrovatič.

J. P.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 28. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.30 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.15 OTROŠKI PROGRAM
ZLATI PRAH, 4/4
8.30 JUNAKI PETEGA RAZREDA, mlad. film, 2/3
9.05 RISANKA
9.30 ZGODBE IZ PRAZNIŠKE ŠKOLJKE
10.05 TEDENSKI IZBOR
4 X 4 O LJUDEH IN ŽIVALIH
10.50 STARODAVNI VOJŠČAKI, amer. dok. serija, 6/13
11.15 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 PISAVE, ponov.
17.00 TV DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV
18.00 SORODNE DUŠE, angl. naniz., 2/3
18.25 UMETNIKI ZA SVET
18.45 KOLO SREČE, TV IGRICA
19.10 OTROKOM ZA PRAZNIŠKE, 11. oddaja
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 MOJA NAJLJUBŠA TETA, zadnji del tv nadalj.
20.35 DOKUMENTARIJE
21.10 TEDNIK
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 ŽARIŠČE
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 SOVA
NOREC V MNOŽICI, amer. naniz., 1/16
HUDA TELESNA POŠKODBA, angl. nadalj., 5/10

SLOVENIJA 2

12.50 Video strani - 13.00 Euronews - 16.10 Tedenski izbor: Sorodne duše, angl. naniz., 1/3-16.40 Sova (ponov.): Nozjo zaljubljena, amer. naniz., 4/22; 17.15 Huda telesna poškodba, angl. nadalj., 4/10 - 18.00 Regionalni program - 18.45 Znanje za znanje - 19.15 Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike - 20.05 Povečava - 21.55 Državljan Kane, amer. film (ČB) (ČB)

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 586. dela amer. nadalj.) - 10.00 Sirene - 10.50 Replika (ponov.) - 12.00 Novice - 12.20 Video strani - 16.00 Novice - 16.40 Vreme - 17.00 Dance sesion (ponov.) - 17.30 Luč svetlobe (587. del amer. nadalj.) - 18.15 Risana serija - 19.00 Pika na A - 19.30 Vreme - 19.35 Zgodovina amer. podjetništva - 20.05 Dežurna tekmarica (52. del. špan. hum. naniz.) - 21.05 Večni krog (oddaja o astrologiji) - 21.35 Najbližji in najdražji (amer. film) - 23.05 Novice - 23.15 Gost pike na A - 23.50 Video strani

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezen (serija) - 12.45 Knjiga o džungli (brit. film) - 14.35 Program za otroke in mladino - 16.45 Hruška danes - 17.40 Kristalno cesarstvo (serija, 24/120) - 18.10 Kolo sreče - 18.45 Moč denarja - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Dok. oddaja - 21.10 Glasbena oddaja - 22.15 Dnevnik - 22.35 Slika na sliko - 23.05 Jezusovo otroštvo

HTV 2

15.50 Video strani - 16.05 TV koledar - 15.15 Ekran brez okvirja - 17.15 Šopek dolarjev (ponov.) - 17.45 Roditelji družine Kremenko (dok. film) - 18.30 Federacija in konfederacija - 19.00 Risana serija - 19.23 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kilajska plaža (serija) - 21.00 Rešitev 911 (dok. film) - 21.50 Od 16 do 24 - 22.35 "Big Sky" (amer. film)

PETEK, 29. XII.

SLOVENIJA 1

7.45 - 2.05 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.15 PRAZNIŠKI OTROŠKI PROGRAM
GOSPODIČNA SEMFINA IN GOSPOD MIMO
8.40 JUNAKI PETEGA RAZREDA, mlad. film, 3/3
9.15 PRAVILNICE IZ MAVRICE: TIN-KO POLOVINKO
9.40 SNEŽNA KRALJICA, posnetek gled. predstave
10.40 TEDENSKI IZBOR
ROKA ROCKA
11.40 PAJČEVINA ŽIVLJENJA, amer. poljudno-znanst. oddaja, 2/2
12.35 ZNANJE ZA ZNANJE
13.00 POROČILA
15.35 KAM VODIJO NAŠE STEZICE, oddaja TV Koper
15.10 BONBONIĀRA, ponov. tv igre
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI
17.25 HEATHCLIFF, risana serija, 17/21
18.00 SORODNE DUŠE, angl. naniz., 3/3
18.30 UMETNIKI ZA SVET
18.45 HUGO - TV IGRICA
19.10 OTROKOM ZA PRAZNIŠKE, 12. oddaja
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 POGLEJ IN ZADENI

21.50 TURISTIČNA ODDAJA
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 ŽARIŠČE
22.50 SOVA
FRASIER, amer. naniz., 17/22
23.20 HUDA TELESNA POŠKODBA, angl. nadalj., 6/10
0.15 TRETJI ČLOVEK, angl. film (ČB)

SLOVENIJA 2

9.00 Video strani - 9.25 Semmering: Slalom, 1. tek (2) - 11.50 Slalom, 2. tek (2) - 12.45 Forum - 13.00 Učitelj, franc. nadalj., 13/24 - 13.55 Osmi dan - 15.00 Sorodne duše, angl. naniz., 2/3 - 15.30 Sova (ponov.): Norec v množici, amer. naniz., 1/16; 16.05 Huda telesna poškodba, angl. nadalj., 5/10 - 17.00 Posnetek slaloma - 18.00 Regionalni studio Koper - 18.45 Svetovni poslovni utrip - 19.15 Poglej me! - 20.05 Smrt Jugoslavije, angl. dok. oddaja, 5/5 - 21.00 Novoletni koncert iz Portoroža, prenos - 22.00 Stanley in ženske, angl. nadalj., 4/4 - 22.55 Portret

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.00 Jutranji program - 8.05 Novice - 8.45 Luč svetlobe (ponov. 587. dela amer. nadalj.) - 10.00 Večni krog (ponov.) - 10.45 Video strani - 12.00 Novice - 16.00 Novice - 16.10 TV prodaja - 16.25 Dežurna lekarna (ponov. 52. dela) - 17.30 Luč svetlobe (588. del amer. nadalj.) - 18.15 Zločin na gradu (ponov.) - 19.00 Pika na A - 19.30 Vreme - 19.35 Zgodovina amer. podjetništva - 20.05 To trapasto življenje (amer. naniz.) - 20.55 Devetdeseta (oddaja o stilu) - 21.25 Vrtinca in šakal (amer. film) - 23.00 Novice - 23.10 Gost pike na A - 23.25 Najbližji in najdražji (ponov. amer. film) - 1.15 CNN poročila

HTV 1

7.10 TV spored - 7.25 Poročila - 7.30 Santa Barbara (serija) - 8.15 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 11.30 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Ljubezen (serija) - 12.45 Gusar Blackie (italij. film) - 14.35 Program za otroke in mladino 16.45 Hruška danes - 17.35 Kristalno cesarstvo (serija, 25/120) - 18.05 Kolo sreče - 18.45 Pol ure za kulturo - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Hruška v letu '95 - 22.15 Poročila - 22.35 Slika na sliko - 23.05 Dok. film - 0.00 Poročila

HTV 2

18.20 TV koledar - 18.30 Hruška županije - 19.00 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kavarna "Na zdravje" (hum. serija) - 20.40 Film: "Family Plot" - 22.40 Latinica - 23.55 "Frankensteins Unbound" - amer. film

SOBOTA, 30. XII.

SLOVENIJA 1

7.15 - 0.40 TELETEKST
7.30 VIDEO STRANI
8.05 TEDENSKI IZBOR:
RADOVEDNI TAČEK
8.25 UČIMO SE ROČNIH USTVARJALNOSTI
8.40 TINKO POLOVINKO
9.00 POD KLOBUKOM
9.50 OGLEJMO SI!
10.15 TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.30 DROBTINICA, 1. del danskega filma
13.00 POROČILA
13.05 KAJ SO POVEDALI VEČERNI GOSTI V LETU 1995, ponov.
14.35 TEDENSKI IZBOR:
TEDNIK
15.20 POGLEJ IN ZADENI
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
O BOŽIČKU
17.30 ZIGUJEVO DARILLO
17.55 AMERIŠKI ŠALJIVEC, amer. poljudno-znan. oddaja
18.45 HUGO - TV IGRICA
19.10 OTROKOM ZA PRAZNIŠKE, 13. oddaja
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 HIPNOSTIČNI SVET PAULA MCKENNE, 5/5
21.05 SKRIVNOSTNI SVET ARTHURJA CLARKA, angl. dok. serija, 10/13
21.45 OZARE
22.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
22.25 GRACE NA UDARU, amer. naniz., 17/26
22.50 CRKNI FRED, amer. film

SLOVENIJA 2

7.30 Video strani - 7.25 Trnuljčica - 9.25 Slalom, 1. tek (2) - 10.30 Tedenski izbor: Moja najljubša teta, 3/3; 11.00 Turistična oddaja; 11.15 Sorodne duše, 3/3; 11.55 Slalom, 2. tek (2) - 12.45 Oberstdorf: Smučarski skoki - 15.15 Sova: Frasier, amer. naniz., 17/22 - 16.20 Huda telesna poškodba, angl. nadalj., 6/19 - 17.10 Videospon - 18.00 Športna sobota - 19.05 Karaoke - 20.10 V Vatikanu s Petrom Ustinovom, amer. dok. serija, 5/6 - 21.00 Na tuj račun, amer. film - 22.40 Sobotna noč

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.05 TV prodaja - 8.20 Kaličopko (ponov. otroške oddaje) - 9.20 Risani film - 10.15 Kino, kino, kino (ponov. oddaja o filmu) - 10.50 Večni krog (ponov.) - 11.40 Video strani - 16.15 Splošna praksa (ponov. 52. dela avstral. naniz.) - 17.15 Šolska košarkarska liga - 18.00 Magnetoskop (kont. glasbena oddaja) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.30 Devetdeseta (ponov.) - 20.00 Vreme - 20.05 Božični slavonspev, amer. film - 21.20 Srce teme, amer. film - 23.10 Vreme - 23.15 Koncert - 0.15 Vrtinca in šakal, ponov. amer. film - 2.10 Ljubezenski vodič, 2. del - 2.40 CNN poročila

HTV 1

8.40 TV spored - 8.55 Poročila - 9.00 Program za otroke in mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Prizma - 13.20 Živeti na otoku Visu (dok. oddaja) - 14.05 Briljant - 14.55 Svetovni reportaji - 15.45 Poročila - 15.50 Ognjena lisica - 18.00 Televizija o televiziji - 18.35 Dok. oddaja - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.15 Ameriški film - 22.25 David Copperfield - 23.15 Dnevnik - 23.35 Slika na sliko - 0.10 Nočna premiera: September

HTV 2

12.20 TV koledar - 12.30 Oberstdorf: Novoletni skoki - 15.00 Risani film - 17.00 Življenje na severu (serija) - 17.45 Beethovnov klavir (dok. oddaja) - 18.30 "Plavci" (serija) - 19.15 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Lepa naša (dok. film) - 20.45 Vidikon - 21.30 Zjadri okoli sveta - 22.00 Šport - 22.15 Hr top 20

NEDELJA, 31. XII.

SLOVENIJA 1

7.15 - 3.43 TELETEKST
7.30 VIDEO STRANI
7.50 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, ponov. amer. naniz., 11/13
8.20 O PRAZNIŠKIH: NOVO LETO
8.35 ŽIV ŽAV
9.20 ČEBELICA MAJA
9.45 DROBTINICA, 1. del danskega filma
11.10 GRACE NA UDARU, ponov. amer. naniz., 17/26
11.35 OBZORJE DUHA
12.00 OPAZUJMO NARAVO, kan. poljudno-znan. serija, 9/12
12.30 PO DOMAČE
13.00 POROČILA
13.05 KARAOKE, ponov. ZA TV KAMERA
14.30 POLICISTI SRCEM, avstral. naniz., 21/26
15.15 DAJMO, TRABANT, nemški film
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PO DOMAČE
18.50 HUGO - TV IGRICA
19.05 OTROKOM ZA PRAZNIŠKE, 14. oddaja
19.18 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 SLOVENIJA SILVESTRUJE
2.00 NOČNI ČUVAJ, danski film

SLOVENIJA 2

7.50 Video strani - 8.00 Euronews - 8.55 Neoj smo pršli do vas - 9.25 Tedenski izbor: Poglej me!; 10.10 V vrtincu; 10.00 Novoletni koncert iz Portoroža - 11.15 Stanley in ženske, ponov.; 12.45 Hipnotični svet Paula Mckenne - 13.40 Koncert za otroke - 14.50 Lutke imajo žur - 16.00 La Boheme, avstralska opera - 17.55 Beli balon, iranski film - 19.20 Rdeča kapica, angl. film - 20.05 Ta veseli dan ali Matiček se ženi, posnetek - 22.00 Zgodba Glenna Millerja, amer. film - 23.50 Vse to zato, franc. film - 1.45 Rasalinda, balet SNG Ljubljana

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.05 Risani film - 9.00 Kaličopko (otroška oddaja) - 10.00 Muppet show, 17. del - 10.30 Magnetoskop (ponov.) - 11.15 Gorski zdravnik (ponov. 14. dela) - 12.45 Epikurejske zgodbe (oddaja o slov. gostilnah) - 13.00 Zametne vrtnice (glas. čestitke B. Kopitarja) - 13.50 Novoletne risanke - 14.00 Karma (ponov.) - 15.10 Šolska košarkarska liga (ponov.) - 16.55 Vreme - 17.00 Muppet show, 17. del - 17.30 Mala morská deklica (sinhronizirana risanka) - 18.00 Božična zvezda (amer. mladinski film) - 19.00 Vreme - 19.05 Risana serija - 19.35 Jeleni z zahoda (9. del amer. nadalj.) - 20.25 Letotica in zver (ponov. filma) - 22.00 Kino, kino, kino, oddaja o filmu - 23.00 Srečno '96 - 0.10 Cassandrin prehod (amer. film) - 2.25 Zgodba o dveh mestih (amer. film) - 5.10 CNN poročila

PONEDELJEK, 1. I.

SLOVENIJA 1

8.15 - 0.50 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.50 NOVOLETNI ŽIV ŽAV
9.35 DROBTINICA, 2. del danskega filma
11.15 DUNAJ: NOVOLETNI KONCERT, prenos
13.30 POROČILA
13.35 SKRIVNOSTI HOKEJSKEGA PARKA, kan. film
15.10 VIDEO MEH
17.00 DNEVNIK 1
17.10 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
17.25 OGLEJMO SI!, angl. dok. serija, 12/12
18.00 SIMPSONOVI, amer. naniz., 13/48
18.30 DOKUMENTARNA ODDAJA
18.45 ABC - ITD., TV IGRICA
19.10 OTROKOM ZA PRAZNIŠKE
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 TEATER PARADIŽNIK
21.15 SLOVENIJA V LETU 1995
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NEPRIŠTEVNA, amer. film

SLOVENIJA 2

8.50 Video strani - 9.00 Euronews - 10.30 Koncert skupine Take That - 11.30 Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ponov. - 13.25 Smučarski skoki - 15.20 Policist s srcem, avstral. naniz. - 16.10 Poirot Agathe Christie, angl. naniz., 3/4 - 17.55 Portret Marie Callas, ponov. - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.05 Koncert Erosa Ramazzotija - 21.15 Pepermintov frappe, špan. film - 22.45 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.00 Lepotica in zver (ponov.) - 9.35 Kamelji deček (mlad. film) - 11.30 Jeleni z zahoda (ponov. 9. dela) - 12.40 Novoletne risanke - 13.00 Srce teme (ponov. filma) - 14.50 Srečno '96 (ponov.) - 15.15 Vreme - 18.35 Novoletne risanke - 19.05 Dance sesion (ponov.) - 19.35 Družina Adams (amer. risanka, 1. del) - 20.00 Zlata dekleta (18. del. amer. hum. naniz.) - 20.30 Dobro jutro Vietnam (amer. film) - 22.40 Rodeo (glas. oddaja) - 23.15 Vreme - 23.30 Božični slavonspev (ponov. filma) - 1.05 CNN poročila

TOREK, 2. I.

SLOVENIJA 1

7.45 - 0.20 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.30 OTROŠKI PROGRAM
LUTKE IMAJO ŽUR, ponov.
9.40 MALI ČAROVNIK, kan. film
11.20 NA TUJ RAČUN, ponov. kan. filma
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
SOBOTNA NOČ, ponov.
15.00 VSE TO ZATO, fran. film
17.00 DNEVNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
SAMO ZA PUNCE, kan. naniz., 12/13
17.40 TINKO POLOVINKO, glas. pravljica
18.00 FINA GOSPA, angl. naniz., 9/10
18.30 DOKUMENTARNI SPORED
18.45 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 OSMI DAN
21.00 SVET V LETU 1995
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 CHICAGO JOE IN LAHKOŽIVKA, angl. film

SLOVENIJA 2

8.50 Video strani - 9.00 Euronews - 10.00 Zvezde v cirkuški areni - 11.40 Slovenija silvestruje, ponov. - 17.40 Poirot Agathe Christie, angl. naniz., 4/4 - 19.20 Videospon - 20.05 Koncert Barbare Streisand - 21.50 Roka rocka - 22.50 Svet poročila - 23.20 Koncert Whitney Houston

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.00 Kamelji deček (ponov.) - 9.10 To trapasto življenje (ponov. 15. dela) - 10.00 Družina Adams (ponov.) - 10.30 Devetdeseta (ponov.) - 11.00 Junaki na rokli (amer. mlad. film) - 12.55 Video strani - 14.30 Marjanca (glas. oddaja) - 16.25 Vreme - 16.30 Štajerskih sedem - 18.15 Risana serija - 19.00 Vreme - 19.05 Povezane Velike Britanije s celino, 5. oddaja - 19.35 Družina Adams, 2. del. amer. risane serije - 20.00 Hermanova glava (18. del. amer. naniz.) - 20.30 Živeti danes - 21.00 Državnik novega kova (angl. naniz.) - 21.30 Na svojem, 2. del - 22.00 Zgodba o dveh mestih (ponov. filma) - 0.40 Vreme - 0.45 Rodeo

SREDA, 3. I.

SLOVENIJA 1

9.15 - 1.05 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
9.50 OTROŠKI PROGRAM
UNICEF - PONOVITEV KONCERTA
10.05 PASJE MESTO, kan. risanka, 3/23
11.30 ROKA ROCKA
12.30 NČOJ SMO PRŠL DO VAS
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
15.30 OSMI DAN
16.20 SLOVENSKI UTRINKI, oddaja madžarske tv
17.00 DNEVNIK 1
17.10 RDEČA KAPICA, ponov. angl. filma
18.00 FINA GOSPA, angl. naniz., 10/10
18.35 KOLO SREČE - TV IGRICA
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 GOSPOD BEAN, angl. naniz., 1/13
20.40 NE MEČTE SE STRAN, amer. film
22.00 NAPOVEDNIKI
22.30 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 HUDA TELESNA POŠKODBA, angl. nadalj., 7/10
23.55 SPLETKE, zadnji del franc. nadalj.

SLOVENIJA 2

Opomba: Ljubljana: 20.05 do 22.20 Košarka 9.00 Euronews - 14.20 Črni tulipan, ponov. franc. film - 16.10 Povečava - 18.00 Po Sloveniji - 18.45 Izobraževalna oddaja - 19.15 V vrtincu - 20.05 Športna sreda - 22.20 Opera

KANAL A

7.00 CNN poročila - 8.00 Dobro jutro - 8.05 Novice - 8.45 Fresno (ponov. 2. dela) - 10.00 Družina Adams (ponov. 2. dela) - 10.30 Živeti danes (ponov.) - 11.00 Povezane Velike Britanije s celino (ponov.) - 11.45 Video strani - 16.00 Novice - 16.40 Vreme - 17.00 Državnik novega kova (ponov.) - 17.30 Na svojem (ponov. dok. oddaje) - 18.00 Fresno - 19.00 Pika na A - 19.35 Družina Adams, 3. del. amer. risanke - 20.00 Sirene (17. del. amer. naniz.) - 20.50 Unpat - 22.00 Dance session (oddaja o plesu) - 22.30 Gost pike na A - 22.45 Epikurejske zgodbe (ponov. oddaje o slov. gostilnah) - 23.00 Novice - 23.30 Video strani

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

DOLENJSKE BELE KRAJINE
STUDIO
103.0 MHz

RADIO SRAKA
94.6 MHz

ČETRTEK, 28. 12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 Poročila in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 17.00 Oddaja za podjetnike - 18.00 Poročila - 18.30 Otroška oddaja - 20.00 Glasbeni gostje: skupina Requiem - 23.00 Rock balade

PETEK, 29. 12.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.30 Grmski vulkan - 17.00 Srakini TV izbor - 18.00 Poročila in ego tripi sodelavcev radia - 19.00 Avto moto šport - 20.00 Večer z evergreeni - 22.00 Kviz z cvergreeni - 24.00 Nočni skok

SOBOTA, 30. 12.

5.30 Dobro jutro - 6.45 Kmetijski nasveti - 7.30 Dobro jutro s Suhorja - 8.30 Viža dneva - 9.00 Poročila - 10.00 Gospodinjce sprašujejo, Helena Mrzlikar odgovarja - 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 13.00 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.15 Ansambel Vrisk na obisku - 17.00 Sranka ima dolgi rep - 18.00 Poročila - 18.10 Obisk - 21.00 Sobotna super veselica - 1.00 Polke, valčki in popevke

NEDELJA, 31. 12.

8.00 Dobro jutro - 9.00 Poročila - 9.30 Kmetijska oddaja - 10.00 Mali oglasi - 11.00 Poročila - 11.10 Vinogradniška oddaja - 12.00 Čestitke, mali oglasi in domača glasba - 14.30 Dobro jutro s Suhorja (ponovitev) - 15.00 Poročila - 16.00 Kviz - 18.00 Poročila - 20.00 Cinea Marina in obisk - 22.30 Ves ta jazz

PONEDELJEK, 1. 1.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 Poročila - 9.30 Športni pregled - 10.00 Gospodarske novice - 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.30 Popevka tedna - 16.00 Srače gnezdo - 17.00 Aktualna oddaja - 18.00 Poročila - 18.30 Otroška oddaja - 19.00 Rockovnik - 22.00 Koncert - 23.00 Romantika

TOREK, 2. 1.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 15.30 Nagradni kviz: Vsi znamo vse - 18.00 Poročila - 20.00 Trance, dance, techno, pop - 22.00 Country & bluegrass - 23.00 Romantika

SREDA, 3. 1.

5.30 Domača glasba - 6.45 Kmetijski nasveti - 9.00, 10.00 in 11.00 Poročila - 12.00 Obvestila, osmrtnice - 12.30 Mali oglasi - 15.00 Poročila - 16.00 Balkan expres - 17.00 Borza dela - 20.00 Stari rockeri: akcija - 22.00 Mojskrivnostni tabu - 23.00 Romantika

NASTOP D'KOVAČEV - V lokalu Pri slonu, kjer se ponovno občasno pripeti zanimiv kulturni ali kakšen drug dogodek, je minuli četrtek, 21. decembra, zvečer nastopila znana dolenski skupina D'Kovači in predstavila izbor skladb, ki so nastale v dveh letih delovanja te skupine. Nekaj skladb je bilo z njihove prve zgoščenke, ki je izšla hkrati, ko je skupina stopila na glasbeno sceno, nekaj pa z nove, ki

Srečno,
zadovoljno
in
uspešno
novo
leto
1996
vam želi

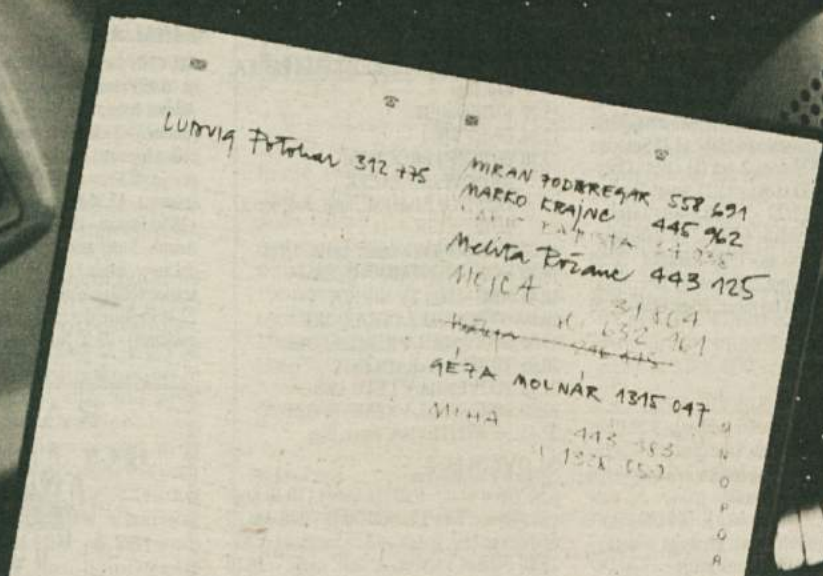
Svojo prihodnost uresničujemo že danes.

KRKA, p.o., Novo mesto

Najlepše želje po telefonu

Želje so lahko prijazne, pristne in priske.
Tudi s telefonskim voščilom.

TELEKOM
SLOVENIJE

Studio trg

LB LEASING

D.O.O. LJUBLJANA

Trg republike 3/VI, 61000 Ljubljana
Telefax: 125-30-03, 176-33-00
Telefon: 125-05-05, 125-04-90, 176-33-01

Vsem prijateljem,
znancem in
poslovnim partnerjem,
voščimo
vesele praznike in
srečno Novo Leto

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 30. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

• Novo mesto: od 7. do 19. ure: Dom, Bršljin od 7. do 20.30: trgovina Anita pri gostišču Kos od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragsvska 17 od 7. do 20. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33 od 6.30 do 20. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca 20 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 7. do 14.30: market Maja, Bučna vas od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 7. do 19. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 14. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 17. ure: trgovina Brcar, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 20. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 20. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

V nedeljo, 31. decembra, bodo odprte naslednje prodajalne živili:

• Novo mesto: od 8. do 11. ure: Prodajalna Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Seidlova cesta, Market Ragsvska, Market Drska, Market Kristanova, Nakupovalni center Drska,

Samopostrežba Šmihel, PC Ločna, PC Kandija, Prodajalna Gotna vas

od 7. do 20.30: trgovina Anita pri gostišču Kos od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragsvska 17 od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33 od 8. do 19. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca 20 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: trgovina Brcar, Smolenja vas od 8. do 12. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 11. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 12. ure: market Perko, Šentpeter od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Glavni trg od 7. do 12. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• Šentjerneje: od 8. do 11. ure: Market
• Žužemberk: od 8. do 11.30: Market
• Škocjan: od 7.30 do 10. ure: Pri mostu
• Trebnje: od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica
• Mirna: od 7.30 do 11. ure: Grič
• Mokronog: od 8. do 11. ure: Samopostrežba
• Črnomelj: od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak
• Semič: od 7.30 do 10.30: Market
• Metlika: od 7. do 21. ure: Prima

V torek, 2.1.1996, bodo dežurne vse prodajalne z živili, in sicer od 8. do 11. ure!

ZAHVALA

V 71. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče in stari oče

FRANC KOVAČIČ

z Drame 14

Ob izgubi očeta se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem, ki ste nam pomagali, nam izrazili sožalje, pokojniku darovali za maše, cvetje in sveče. Posebej se zahvaljujemo Konjeniškem klubu, g. Trenzu za poslovilne besede, pevcem, g. župniku za lepo opravljen obred ter vsem, ki ste ga tako številno spremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Dom je prazen in vikend tuden,
vrni se k meni, nisem hud,
Trška gora tebe čaka,
čas je, da se vin pretaka.

Mirno in mnogo prežgodaj je zaspala naša draga žena, mama, babica, sestra in teta

CECILIJA KREVS

iz Ljubljane

Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in se z lepo mislijo od nje poslovili, prisrčna hvala.

Mož France, sinova Srečko in Miro z družinama ter ostali sorodniki

ZAHVALA

Ko trta dozori,
listje oveni.

V 94. letu starosti nas je tiho zapustila draga mama, stara mama in prababica

MARIJA GODINA

roj. Srebernjak iz Orehovice

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, vaščanom in vsem, ki ste nam stali ob strani, pokojni darovali vence, cvetje, sveče in za sv. maše. Posebna zahvala g. Jožetu Novaku za lepe poslovilne besede, cerkvenemu pevskeemu zboru in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družji nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas.

V 84. letu je k zaslužnemu počitku legel naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

JOŽE ŽAGAR

Rogovila 13, Mirna Peč

Iz srca hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in našem dragemu atu darovali cvetje, sveče, za sv. maše in v dobre namene ter molili zanj. Hvala za vsako toplo besedo, ki ste nam jo izrekli in šli z očetom na njegovo zadnjo pot. Prav vsem posebna hvala, g. župnikoma za sčutno opravljen obred in opogumljajoče misli, g. Francu Kastelcu za izrečne ganljive besede, vsem vaščanom, cerkvenemu pevskeemu zboru, g. Jarca za tople besede v domači hiši in šmihelskim pevcem za lepo petje.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, prababice, sestre in tete

ANICE HREN

iz Črmošnjic

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih trenutkih bili z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: vsi, ki smo jo imeli radi

V SPOMIN

Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tiha, nema je gomila,
kjer počivaš mirno ti.

6. decembra je minilo 10 let žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče

JOŽE HRIBAR

iz Dolnje Težke vode 22

Iskrena hvala vsem, ki ga hranite v srcu in lepem spominu, obiskujete njegov zadnji dom, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Vsi njegovi!

V SPOMIN

Nihče ne sliši, kadar jočem,
nihče mi solze ne utre,
nihče me nežno ne poboža,
vse molči, odkar te ni.
Le kam naj svojo bol izlijem,
le komu dušo naj odkrijem,
le kam naslonim naj glavo
in komu naj podam roko?

31. decembra mineva 10 let, odkar nas je zapustil naš dragi mož in ata

JOŽE GLIHA

iz Mačjega Dola pri Šentlovrencu

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, postojite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

VSI NJEGOVI

krka

Iskra Commerce Trgovina
d.o.o.

Prodajalna NOVO MESTO, Rozmanova 34, tel./fax (068) 321-137

ISKRA, DA TI SRCE ZAVRISKA
AKCIJSKE CENE - PONUDBA MESECA

9.483 tolarjev

VIBRACIJSKI VRTALNIK S 558 A

- praktičen, lepo oblikovan vrtalnik
- dve mehanski hitrosti in elektronsko stikalo za spreminjanje hitrosti in smeri vrtenja
- moč 710 W, 0-630 in 0-1700 vrt./min
- zmogljivost: beton do 16 mm, jeklo do 13 mm
- osnovni pribor: stranski ročaj, merilo za nastavitev globine vrtenja in ključ za vrtalno glavo

• krožna žaga KZ 55 D	10.267,00 tolarjev
• povratna žaga PZ 55 B	9.770,40 tolarjev
• tračni brusilnik SKIL	14.751,00 tolarjev
• kotni brusilnik KB 69 A	7.740,00 tolarjev
• kotni brusilnik KB 148 A	14.919,00 tolarjev
• skobeljnik SK 1506	15.456,00 tolarjev

V naši trgovini lahko tudi kupite semena, orodja za kmetijstvo, cisterne za vina in ostali tehnično-kmetijski material po izjemno ugodnih cenah.

ISKRA, DA TI SRCE ZAVRISKA

Vsem, ki nam zaupajo,
želimo srečno 1996. leto!

Mercator - KZ Krka, z.o.o., Novo mesto

PLAKATI VELIKOST: DO 70 X 100 cm

BARVE	50 ŠTEVILO IZVODOV	100
1	9800SIT	18300SIT
2	17100SIT	31600SIT
3	24400SIT	44100SIT
4	31700SIT	58200SIT

tel.: 064/ 311 055, mbt 0609 634 089

DOLENJSKI LIST**KLIC V SILI**

• NOVO MESTO - Otroci in starši, ki imate kakršne koli težave, lahko pokličete na telefonsko številko (068) 341-304 v četrtek med 18. in 20. uro.
• TREBNJE - Na vprašanja otrok in odraslih odgovarjajo strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. ter med 15. in 17. uro. Številka telefona je (068) 44-293.
• ČRNOMELJ - Otroci in odrasli, ki ste v stiski, lahko pokličete vsak drugi in četrti torek v mesecu med 19. in 20. uro po telefonu (068) 53-213 ali se oglasite osebno v pisarni v Ulici Mirana Jarca 8.
• LJUBLJANA - Telefon otrok in mladostnikov je vsak dan od 12. do 20. ure (tudi ob sobotah in nedeljah) na številki (061) 323-353. Za vas se bodo potrudili študentje medicine, psihologije, pedagogike in socialnega dela.

tedenski koledar

Četrtek, 28. decembra - Živko Petek, 29. decembra - David Sobota, 30. decembra - Evgen Nedelja, 31. decembra - Silvester Ponedeljek, 1. januarja - novo leto Torek, 2. januarja - Makarij Sreda, 3. januarja - Genovefa

LUNINE MENE
28. decembra ob 20.07 - prvi krajec

kino

BREŽICE: Od 28. do 30.12. (ob 16. uri) komedija Opičje norčije. Od 28.12. do 2.1. (ob 17.30 in 20. uri) akcijski film 007 - Zlato oko. 3.1. (ob 20. uri) romantična komedija To so bili časi. 31.12. ni kino predstava.

CRNOMELJ: 28.12. (ob 20. uri) predstava Casablanca. 29.12. (ob 20. uri) ameriška komedija Ledena steza. 30. (ob 18. in 20. uri) in 31.12. (ob 18. uri) ameriška romantična komedija Ko si spal. 31.12. (ob 16. uri)

in 2.1. (ob 16. in 18. uri) ameriška risanka Pocahontas.

KOSTANJEVICA: 28.12. (ob 16. uri) risani film Trnuljčica. 29.12. (ob 16. uri) film Free Willy II.

KRSKO: 29. in 30.12. (ob 18. uri) ameriški mladinski film Willy 2.

METLIKA: 28. (ob 20. uri) in 29.12. (ob 18. in 20. uri) ameriška romantična komedija Ko si spal. 30.12. (ob 20. uri) in 31.12. (ob 18. uri) predstava Casablanca. 2.1. (ob 18. uri) ameriška komedija Ledena steza.

NOVO MESTO: 28.12. in 3.1. (ob 18. in 20. uri) ter od 29.12. do 2.1. (ob 16., 18. in 20. uri) film Devet mesecev. 29. in 30.12. ter 1.1. (ob 22. uri) film Zgodba iz Lisbone. 31.12. ni kino predstava.

SEMIČ: 28.12. (ob 18. uri) ameriška fantastična komedija Casper. 29.12. (ob 18. uri) ameriški akcijski triler Potopljeni svet.

ŠENTJERNEJ: 28.12. (ob 18. uri) risani film Trnuljčica. 29.12. (ob 18. uri) film Free Willy II.

film

ZLATO OKO, akcija (Goldeneye, 1995, 130 minut, režija: Martin Campbell)
"Ime mi je Bond, James Bond." A, daj no, jaz sem pa Tomaz, Tomaž Bratož.
Evo, spet je tu. Prvič je reševal svet že davnega 1962. leta, skupaj z zadnjim pa jih je sedemstaj. Spoštljiva številka, kaj? No, kakšne bistvene konceptualne spremembe tega heroja in serije v teh tridesetih letih ni bilo. Vedno je šlo le za vajo v moškem šovinizmu, pospremljeno s prepričanjem, da je Zahod moralen predvsem kadar tepta Vzhod. Sicer pa kontinuiteta sploh ni zagotovilo za kvaliteto. Pri bondiadah so, na primer, najbolj kontinuirano enaki obiski. To šteje. Seveda so dobri, a kaj, odlični! Vsebinska temu primerno ne skriva svojega porekla: bondiade so od prve do zadnje visokoproračunske akcije z obvezno akcijo iz NNNP-ja (nič nas ne sme presenetiti), enim popolnim moškim in množico rasnih gospodičen. V Zlatem očesu je mačo Pierce Brosnan, mački pa sta pozitivka Isabella Skorupco in negativka Famke Janssen. On je kičasto hladnokrvn in osladen kot tovarna sladkorja, mački pa sta zgolj mački z veliko

gimnastičnimi treningi v genih. Mogoče bi bilo bolje, če bi jim kupili Whiskas. Bi vsaj vedele, kaj z njim.
Kdo bi si mislil, da so Rusi še vedno največja nevarnost za planet! Sodeč po Bondih je primarno zlo še vedno doma pri "ta rdečih". Novost je le v tem, da je to nekoč bila uradna sovjetska oblast, zdaj pa človeštvu grozi ruska mafija. Ta bi želela postati najbolj inteligentna in dominantna organizacija. Večja od katerekoli države, večja od ZDA. Janusov klan je tik pred tem, da si prisvoji najbolj popolno orodje za ta čas, laserski uničevalec elektromagnetskih polj, kar pomeni nevtralizacijo še tako trdovratnega telekomunikacijskega sistema, pa vskoči vsiljivi Američane. Tukaj imajo le mini vlogo, kot vedno uslužben servis za prvega vohuna. Iz Bondov je namreč vedno zelo bolj po Evropi, Američanom pa je ostala produkcija, fizično delo z obrtniškiimi detajli, pač to, kar znajo. Kozmopolitski šarm premore le stari kontinent, sarm pa je ena prvih odlik klasičnega špijona.
Vladal bo torej tisti, ki bo vedel in znal, kaj in kako z informacijsko tehnologijo. Zveni dolgočasno, vem, ampak to je pač suho zlato tega časa. Zadnja bondiada pa je iz tega še kako hvaležnega "štofa" naredila ohlapen ognjemet z veliko ognja in mlačno žerjavico.

TOMAŽ BRATOŽ

čestitke

DRAGEMU ZVONKU DOLTARJU iz Metlike želimo za njegov 80. rojstni dan mnogo zdravja in zadovoljstva ter da bi nas vedno imel tako rad. Njegova Helena, hčerka Nada, zet Janez, vnukinja Janja in vnuk Andrej. 11291

BIFE DOLENJKA iz Trebnjega želi svojim strankam in poslovnim partnerjem zdravo in uspešno novo leto 1996! 11332

kmetijski stroji

DVOBRAZDNI plug in gumi voz, oboje zelo malo rabljeno, ter prašiče, težke 100 kg in več, prodam. ☎ (068)62-754.

CISTERNO za prevoz gnojneke prodam. ☎ (068)78-277. 11308

MOTORNO ŽAGO Tomos Husquarna, tip 266, zelo malo rabljeno, ugodno prodam. ☎ (068)65-325. 11318

motorna vozila

Z 101, letnik 1987, registriran do 9/96, prodam. ☎ (068)47-104. 11280

ŠKODO FAVORIT GLX silver line, letnik 1994, prevoženih 28.500 km, lepo ohranjeno, prodam. ☎ (0608)75-855, po 15. uri. 11283

JUGO 45, letnik 12/86, prodam. ☎ (068)43-637. 11296

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazdova, Anton Jakše, Mojca Leskovec-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtkih. Cena posamezne številke 170 tolarjev; naročnina za 2. polletje 4.000 tolarjev, upokojenci imajo 10-odst. popust; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 12.000 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta te vrednosti.

OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 2.200 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 4.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 2.500 tolarjev. Za nenaročnike mali oglas do deset besed 1.500 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 150 tolarjev.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.

Telofoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 323-610; mali oglasi in zahvale 324-006; telefaks (068)322-898.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. davek od prometa proizvodov. Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ŠKODO FAVORIT LX, letnik 1993, 29.700 km, rdečo, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)52-407. 11295

UNOD, letnik 1986, registriran za celo leto, prodam. Dragman, Jelše pri Otočcu, ☎ 28-939, od 18. do 20. ure. 11297

ŠKODO FAVORIT 135 L, letnik 1991, prodam. ☎ (068)42-022. 11309

Z 101 GTL 65, letnik 1987, neregistrirano, motor v okvari, prodam. ☎ (068)73-337. 11314

R 4 GTL, letnik 1991, prvi lastnik, rdeč, 52.000 km, registriran do 3/96, prodam. ☎ (0608)41-436, 16. uri. 11324

126 P, cel ali po delih, star 11 let, poškodovana leva vrata in prag, prodam. ☎ (068)28-980. 11325

TOVORNJAK ZASTAVA s delom prodam ali menjam za osebno vozilo. ☎ (068)75-344. 11329

R 5 CAMPUS, letnik 1993, 5V, tonirana stekla, prodam. ☎ (068)85-782. 11336

LADO RIVO, letnik 1987, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (0608)87-060, popoln. 11338

obvestila

ŽALUZIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po zelo ugodnih cenah. Možnost plačila na čeki. ☎ (068)44-662. 10347

ROLETARSTVO NOGRAŠEK izdeluje in montira žaluzije, lamelne in plise zavese ter roletne roloje. Na zalogi imamo tudi vse sestavne dele za senčila. ☎ (061)651-247. 10638

posest

POSREDUJEMO pri prodaji, nakupu, zamenjavi, oddaji in najemu vseh vrst nepremičnin na območju Novega mesta, Trebnjega, Krškega, Brežic, Sevnice, Bele krajine, Ivančne Gorice in Grosuplje. Najemodajalcev promovirane na zaračunavanje. Shop univerzal, Vidmarjeva 1. ☎ (068)27-131 ali 83-551, od 16. do 19. ure. 9880

POSREDUJEMO pri prodaji, nakupu, zamenjavi, oddaji in najemu nepremičnin na območju Bele krajine. ATM GRAF, d.o.o., Partizanski trg 5, Metlika, ☎ (068)60-667, vsak delavnik od 8. do 12. ure. 11037

V DOBOVI prodam enonadstropno hišo s lokali in vrtom. ☎ (0608)67-111. 11179

V NAJEM vzamem starejšo hišo v okolici Novega mesta ali Trebnjega. Možna manjša popravila. ☎ (068)45-637 ali 322-207. 11274

STAREJŠE POSLOPJE z vrtom in vinogradom, 4000 trt, na Sremiču pri Krškem prodam ali dam v najem. ☎ (064)311-791. 11290

HIŠO v gradnji na relaciji Mokronog - Šmarješke Toplice, delno vseljivo, v vasi Trščina, prodam. ☎ (061)441-310. 11292

HIŠO v Sevnici, blizu bazena, prodam. ☎ (0608)80-281 ali 82-507. 11310

V KOROŠKI VASI ob glavni cesti prodam parcelo v izmeri 3 ha. ☎ (068)25-302. 11312

VINOGRAD z zidanico v Straški gori prodam oz. kupim parcelo v okolici Novega mesta. ☎ (068)83-317. 11334

prodam

ODESESOVALNE NAPRAVE na vrečo, različnih velikosti in moči, ugodno prodajamo. ☎ (061)787-608. 10941

CD CHANGER Blaupunkt (za avto), za 10 CD-jev, skoraj nov, malo rabljen, prodam za 500 DEM. ☎ (068)323-035, do 17. ure. 10986

DIATONIČNO HARMONIKO be, es, as, prodam. ☎ (068)57-202. 11273

ALUMINIJASTA PLATIŠČA za jugo ali Z 101 (5J x 13), skoraj nova, ugodno prodam. ☎ (068)64-005. 11276

DVOMESEČNO TELIČKO za pleme ali za zakol prodam. Janez Schweiger, Šolska 3, Črnomelj. 11277

OVNA in dve telici prodam. ☎ (0608)78-138, zvečer. 11279

TELIČKO SIVKO, staro 14 dni, prodam. ☎ (068)44-784. 11285

DVA BIKCA, težka 200 kg, sivca in simentalca, prodam. ☎ (068)67-438. 11286

PEČ za žganje, primerno za vikend ali hišo, prodam. ☎ (0608)62-472. 11288

ANGLEŠKI BULLDOG, potomec svetovnih in evropskih prvakov ter šampion Hrvaške in Slovenije, je postal očka. Mati mladičev, uvožena iz šampionskega legla iz Nizozemske, že trikrat prvakinja mladih. Na Dolenjskem ga še ni! ☎ (061)803-647. 11289

TELICO, brejo 9 mesecev, prodam. ☎ (068)45-393. 11293

PRAŠIČE, težke do 150 kg, domača hrana, ugodno prodam. ☎ (068)76-232. 11298

KAMKORDER Sharp VL - C 760 S, VHS - C, 420.000 točk, 12 x zoom, digital superimpoze, rabljen cca 8 ur, kompletna oprema s kovčkom, izredno ugodno prodam za 800 DEM. ☎ (068)83-798. 11299

MLADO KRAVO, brejo 8 mesecev, z drugim teletom, prodam. ☎ (068)76-153. 11301

VEČ skobeljnikov (hoblj ponkov) in stroj za izdelovanje plastičnih kozarcev prodam. ☎ (064)77-806. 11302

ELEKTROMOTOR, 4 KM, motorno žago Stihl 41 in hladilni skrinji, 250 l in 310 l, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 11303

BARVNI TELEVIZOR, rabljen, prodam za 13.000 SIT. ☎ (068)23-097. 11304

KOMBINIRAN bojler, 80 l, kombiniran etažna centrala in elektrika, prodam za 10.000 SIT. ☎ (061)785-181. 11305

RAČUNALNIK Amiga 500, 1 Mb, sound blaster in programi za izdelovanje reklam, glasbe in z najboljšimi igrami, zelo ugodno prodam. ☎ (0608)63-156. 11306

KRAVO SIVKO, brejo 8 mesecev, drugo tele, prodam. Janez Kastelic, Petrušnja vas 3 b, Šentvid pri Stični. 11307

PRAŠIČA, težka 130 kg, krmljenega z domačo hrano, prodam. ☎ (068)323-488. 11311

PRAŠIČE za zakol prodam. ☎ (068)42-277. 11313

MLADO KRAVO simentalko, s telikom, prodam. Anton Tomažič, Podboršt 10, Šentvid pri Stični, ☎ (061)778-782. 11315

SIVO KRAVO, brejo 8 mesecev, prodam. ☎ (0608)32-069. 11317

DVA SODA, 100 l, hrastova, prodam. ☎ (068)21-749. 11319

JEDILNI KROMPIR, repo, pol prašiča, svinjsko mast in Z 750 po delih prodam. ☎ (068)21-715. 11321

PRIKOLICO za prevoz živine prodam. ☎ (068)25-847. 11322

NOVO KAROSERIJO avtoprikolice, 105 x 145 x 25 cm, prodam za samo 28.000 SIT. Tržišče. ☎ (0608)80-507. 11323

5 TON SENA in prašiča, 150 kg, krmljenega z domačo krmo, prodam. ☎ (068)73-708. 11328

POL PRAŠIČA, težkega 100 kg, ter koko in R 5 campus, letnik 1992, prodam za 10.000 DEM. ☎ (068)28-075. 11333

PRAŠIČA za zakol in hlevski gnoj prodam. ☎ (068)73-286. 11335

PRAŠIČE, težke 100 do 150 kg, krmljene z domačo hrano, prodam. Možen tudi zakol. ☎ (068)42-598. 11337

NOVO impregnirano okovano svinjsko kad za šopanje prašičev prodam. ☎ (068)78-265. 11339

SADIKE sadnega drevja ter vse cepljenke, okrasne rastline ter reprodromaterial prodaja trgovina Rast, Krška vas 86, ☎ (0608)59-108. 11340

služba dobi

DELAVKI iz Brežic ali okolice za delo v proizvodnji zaposlim. Pogoj: ročna spretnost. ☎ (0608)59-798, 62-421. 11287

MARLJIVIM DRUŽINAM, POSAMEZNIKOM nudimo dolgoročno samozaposlitev na domu. Svetovalno marketinško sodelovanje za kvaliteto življenja pri delu, zdravju, higieni, v prostem času itn. Primerno za osebe vseh izobrazb (tehniške, poklicne, pedagoške, zdravstvene idr.) Vabila samo na urejene vloge z navdobo ambicij, ciljev, poklica, izkušenj. MCM-S, Vrtin, s.p., N. Izvirni 2, 62204 Miklavž. 11300

NATAKARICO z ustrezno izobrazbo zaposlimo. ☎ (068)78-114, od 20. do 22. ure. 11330

služba išče

DELO NA DOMU iščem. Naslov v oglasnem oddelku. 11275

stanovanja

GARSONJERO s posebnim vhodom oddam. ☎ (068)26-187. 11326

ženitne ponudbe

25 - LETNI FANT išče dekle ali mamičo, staro do 26 let, za skupno življenje. Šifra: »JUBEZEN«. 11278

VDOVEC, upokojenec, želi spoznati priklupno žensko srednjih let, brez obveznosti. Šifra: »NE ČAKAJ NA MAJ«. 11278

BIFE v Prečni oddam v najem. ☎ (068)323-789 ali 322-654. 11294

GOSTINČI Izposoja in prodaja športnih igralnih aparatov (flipperjev, pikad idr.) po najugodnejših pogojih. ☎ (068)89-248 ali (0609)610-738. 11316

MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo instruiram. ☎ (068)27-757. 11327

služba dobi

DELAVKI iz Brežic ali okolice za delo v proizvodnji zaposlim. Pogoj: ročna spretnost. ☎ (0608)59-798, 62-421. 11287

MARLJIVIM DRUŽINAM, POSAMEZNIKOM nudimo dolgoročno samozaposlitev na domu. Svetovalno marketinško sodelovanje za kvaliteto življenja pri delu, zdravju, higieni, v prostem času itn. Primerno za osebe vseh izobrazb (tehniške, poklicne, pedagoške, zdravstvene idr.) Vabila samo na urejene vloge z navdobo ambicij, ciljev, poklica, izkušenj. MCM-S, Vrtin, s.p., N. Izvirni 2, 62204 Miklavž. 11300

NATAKARICO z ustrezno izobrazbo zaposlimo. ☎ (068)78-114, od 20. do 22. ure. 11330

služba išče

DELO NA DOMU iščem. Naslov v oglasnem oddelku. 11275

stanovanja

GARSONJERO s posebnim vhodom oddam. ☎ (068)26-187. 11326

ženitne ponudbe

25 - LETNI FANT išče dekle ali mamičo, staro do 26 let, za skupno življenje. Šifra: »JUBEZEN«. 11278

VDOVEC, upokojenec, želi spoznati priklupno žensko srednjih let, brez obveznosti. Šifra: »NE ČAKAJ NA MAJ«. 11278

DOLENJSKI LIST
Davčno svetovanje in podjetništvo
Na območju Dolenjske, Bele krajine in Posavja

NUDIMO:
● VODENJE POSLOVNIH KNJIG
— d.o.o., d.n.o.
— samostojni podjetniki in obrtniki (veliki in majhni)
— odvjetniki, zdravniki
● VODENJE TRGOVINSKIH EVIDENC
— Prevzemni listi
— Trgovska knjiga TDR
— Izračuni prom. davka brez evidentiranja tarif na register blagajni in opravljanja inventur
— Vodenje s pomočjo PC
MODEM-ov
● IZDELAVO LETNIH BILANC IN DAVČNIH NAPOVEDI
(za poslovno zdrava podjetja in podjetnike)
● PODJETNIŠKO IN DAVČNO SVETOVANJE
● KADROVSKA IN DRUGA ADMINISTRATIVNA DELA
● RAČUNALNIŠKO PROGRAMSKO OPREMO ZA TRGOVINO
— preverjena v velikih trgovinskih sistemih
— kvaliteto programsko svetovanje
Pokličite: 068/323-266, 0609/633-407

RADIO
104.5 105.9
107.3 107.5
91.2
OGNJIŠČE
tel. 152-11-26 fax. 152-13-62

SUZUKI
PRODAJA • SERVIS • REZERVNI DELI
AVTOSERVIS MURN
Ressova 4. Novo mesto ☎ 068/24-791

● KREDITI
● LEASING
● POPUSTI

Srečno in uspešno 1996!

Novoletni čas je priložnost za raznovrstne obračune, med drugim v tem času ljudje pogosteje kot sicer naročajo ali odpovedujejo časopise. Dolenjski list si odpovedi seveda ne želi, za nove naročnike pa je pripravil posebno novoletno ponudbo. Takale je.
Kdor se bo v decembru ali januarju naročil na Dolenjski list, bo v dar prejel zelo lep stenski koledar z umetniškimi slikami dolenjskih slikarjev. Enaka nagrada čaka tudi tistega, ki bo pridobil novega naročnika.
Izpolnite torej spodnjo naročilnico, pošljite jo na naslov: Dolenjski list, 68000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p.212 – in prejeli ne boste samo ličnega koledarja, ampak vsak četrtek v letu vsebinsko bogat časopis, ki ga bere že blizu sto tisoč ljudi.

Naročilnica za DOLENJSKI LIST

S to naročilnico naročam DOLENJSKI LIST za:

Ime in priimek: _____ Upokojenec: da ne

Naslov (kraj, ulica, hišna številka): _____

_____

_____ Pošta: _____

Naročnik izjavlja, da naročilo res velja zanj, dokler naročnine ne bo pisмено odpovedal, sicer pa bo naročnino plačeval osebno ali s položnico, ki mu jo bo poslal Dolenjski list.
Naročnik bo časopis začel prejemati od prve številke dalje v mesecu: _____ 1996.

Kraj: _____ Datum: _____ Podpis: _____

Naročnika pridobil (ime, priimek in naslov): _____

_____ Podpis: _____

kobra
POOBlašČENI ZASTOPNIK ZA
mobitel
ŠENTJERNEJ
Šmarje 13
068/81-118

P.E. NOVO MESTO
Ljubljanska c. 27
068/323-000

TAROT IN VEDEŽEVANJE VAS ZANIMA PRIHODNOST
090 42-23
IN KAJ STORITI, DA VAM BO BOLJŠE?
7. - 24. URE V ŽIVU
78 SIT / 0,5 min.

"ČIPKA"

**SPOSOJEVALNICA
POROČNIH OBLEK**

Cegelnica 24, 68000 Novo mesto
Tel. (068) 324-138

JEZEK VAS VABI

DILANČEVA 5,
Novo mesto
tel./fax: 068/321-333

POSEBNE UGODNOSTI

- 5 % popust za upokojece in invalide
- odlog plačila za poslovna darila
- akcijska prodaja bonbonov

*Podarite sebi in svojim
dragim nekaj sladkega!*

unicar, d.n.o.

Trgovina Anila

(pri gostišču Kos v Ločni)
Odprto vsak dan, tudi ob nedeljah
in praznikih, od 7. ure do 20.30.

Rozmanova 19, ☎ 068/27-174

**PREROKOVANJE IN
TAROT,
STE OSAMLJENI?
VAS ZANIMA
PRIHODNOST**

090 42-24

**ZDRAVJE, LJUBEZEN,
DENAR?
7. - 24. URE POKLIČITE
78 SIT/0,5 min.**

AVTO LUKY

DO LADE BREZ DENARJA
Ne razmetavajte denarja
Vprašajte pri nas, kjer
dobite LADO na gotovo
najugodnejši kredit!
Nudimo tudi kredite in
leasing za rabljena vozila.

Tel. 068/24-612

VEDEŽEVANJE ASTROLOGIJA

**Vse, kar želite
izvedeti o sebi in
svoji prihodnosti.**
090
41-29
Zaupajte najboljšim!

Vas mika dober zaslužek?

Nudimo delo po pogodbi
(akviziterstvo) s stimulativnim
zaslužkom. Če ste podjetni,
sprejmite izziv in nas pokličite
na tel. (063) 856-305,
855-950 vsak delovni dan
med 8. in 16. uro.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha **41**

vsak dan ob 19. in 21. uri
NOVICE

vsak ponedeljek ob 18. uri
ODDAJA ZA OTROKE
in po NOVICAH
ŠPORTNI PREGLED

vsak torek ob 20. uri
CELOVEČERNI FILM
in ob 21.30 **NOVICE**

vsako nedeljo ob 16. uri
glasbena oddaja
MED PRIJATELJI

vsak dan od 15. ure dalje
VIDEO STRANI

restavracija **Loka**

Župančičevo sprehajališče 2
Novo mesto
☎ 068/ 321-685

* **Gostom** *
in poslovnim strankam
želimo veliko sreče
v 1996. letu!

Električne omarice, zunanje in
notranje, kompletno opremljene,
ugodno prodam.
Tel. (061) 751-432, 751-425.

ZAHVALA ROTARY KLUBU

Družine s trojčki in četverčki,
ki so se udeležile srečanja na
Otočcu 5. decembra, se
najlepše zahvaljujemo **Rotary
klubu iz Novega mesta** za
novoletna darila, pogostitev
in prijetno druženje.

Družine: *
**Bahor, Bihar, Grahek,
Lukše, Turk, Andrejčič**

LERAN, d.o.o.

**promet z nepremičninami
Novo mesto, Lebanova 24**

Prodamo:
● hiše: Vel. Poljane pri Šmarjeti, Osojnik pri Semiču, v Občicah, Novem mestu, Otočcu, Šmarjeti, Krškem, Senovem, Brežicah, Črnomlju, Sevnici, Dol. Toplicah, Straži, Soteski, Škocjanu, Žužemberku, Kočevju, Raki, Mirni, Mokronogu, Črmošnjicah pri Stopičah, Herinji vasi, Brestanici, Luciji pri Portorožu, Pišecah, Zdolah pri Krškem, Rebrji pri Žužemberku, v Karteljevem, Kostanjevici, Srednji vasi pri Semiču, Zastava pri Črnomlju, Srednje Grčevje, Vel. Banu pri Sentjerneju, Mali Strmci in drugod.
● stanovanja: v Novem mestu, Sentjerneju, Žužemberku, Črnomlju;
● poslovne objekte, lokale in pisarne: v Novem mestu, Celju, Črnomlju, Krškem, Trebnjem, Mokronogu, Metliki;
● vikende in zidanice: v Straži, Škocjanu, Raki, Beli krajini, Dol. Toplicah, Pahi, Zaplazu pri Čatežu, Gor. Leskovec, Dobljčka gora in drugod;
● parcele za gradnjo: v Mirni Peči, Bučki, Šentrupertu, Trški gori, Zagradski gori, Trebnjem, Semiču, Dolnji vasi pri Raki, Mihovo pri Sentjerneju, Stari vasi pri Brežicah, Karteljevo, Osrečje pri Škocjanu, Novo mesto in drugod;
● kmetijska zemljišča in gozdove po vsej Dolenjski, kmetije v Beli krajini, Krškem in Novem mestu;
● v najem oddamo: stanovanja, in poslovne prostore.

Tel./fax: 068/322-282, 069/342-470
Mobilni: 0619/633-553

VI NAM - MI VAM

oglas na kratko s pošto
po ☎ 068/323-610 ali 0609/623-116

poceni objavo v
DOLENJSKEM LISTU

WEBASTO - EBERSPÄCHER Grelniki kamionskih kabin. Prodaja, montaža, servis: OMNIA TRADE, s.p., Ljubljana, Cesta ljubljanske brigade 23
☎ 061/159-76-08

TAVRIA - najcenejši avto! V času decembrskega novoletnega popusta že za 8.590 DEM do registracije. S kreditom brez pologa in mesečnim obrokom 17.000 SIT je dosegljiv skoraj vsakomur. Pohitite, da zaloga ne poidi! Inf.: PIŽEM, d.o.o.
☎ (061) 16-12-164

Ob izteku leta se vsem poslovnim partnerjem in komitentom SKB banke d. d. PE Kočevje in Agencije Ribnica iskreno zahvaljujejo za izkazano zaupanje.

Želimo vam prijetne božične praznike in srečno novo leto 1996.

SKB BANKA D.D.

LISCA

FASHION

Ogledal odsevi,

čipkasti spevi, svileni odmevi.

Novoletni čas se skrivnostno plazi v nas in vas.

Srečno novo leto 1996.

Prodamo:
HIŠE: na Mirni, Logu pri Sevnici, Čateških Toplicah, Žužemberku, Sodjem vrhu, Novem mestu...
STANOVANJA: v Trebnjem, Radohovi vasi...
KMETIJE: pri Trebnjem, Radohovi vasi.
ZIDANICE: v okolici Trebnjega, Kapel.
PARCELE: v Herinji vasi, Mokronogu.
POSLOVNE PROSTORE: v Beli krajini, Krškem, Uršnih selih, Šmarjeti, Senovo.
V večjih krajih Dolenjske, Posavja in Bele krajine najamemo in kupimo poslovne prostore, hiše, stanovanja.

SILAN, d.o.o., član slovenske borze nepremičnin

SILAN DOLENJSKA, Genitve in posredovanje pri prometu z nepremičninami, d.o.o., Novo mesto, Glavni trg 22, 68000 Novo mesto, tel.: 068/321-640, telefaks: 068/21-852

STE SAMI IN RAZOČARANI?

Pokličite ženitno posredovalnico
METULJ na ☎ (061) 126-35-84.
Posebno vabljeni dekleta in žene. *Diskretnost je zagotovljena.*

**srečno
1996**

ČREVARSTVO MAJER

tel. 061/722-263

Ponovno lahko dobite vse vrste naravnih črev, umetnih ovitkov, mrežic, kolofonijo na ljubljanski tržnici.

V novoodprti trgovini v Ihanu pa poleg ostalega dobite še nože in liste za žago iz programa Dick, mesarske predpasnike, vse vrste začimb, aditive TKI Hrastnik.

Letos smo še posebej dobro založeni tudi s svinjskimi mehurji in govejimi dankami.
Posebni popust za trgovine!
Pridite in se prepričajte!

Črevarstvo MAJER, Goričica 1c pri Ihanu
61230 Domžale
Tel./fax: 061/722-263

PEUGEOT

NOVI MODEL 406
bogata serijska oprema
● dve zračni blazini
● ABS
● kodiran vžig
● tonirana stekla

AKCIJA
Peugeot 106
že od 1.599.600,00 SIT

Peugeot 306
že od 2.224.800,00 SIT

Avtohiša DANA d.o.o.
prodajni center vozil PEUGEOT
Adamičeva 12,
Novo mesto
Tel./fax: 068/24-838

DOLENJSKI LIST

Naročilnica za brezplačni mali oglas v Dolenjskem listu
(za naročnike, samo enkrat na mesec)

vsebinska oglasa (do 15 besed)

Ime in priimek: .....
Ulica in kraj: .....
Pošta: .....
Naročniška številka: ..... Podpis: .....
Datum: .....

